

MAGYAR SZOCIOLÓGIATÖRTÉNETI FÜZETEK 4

HEFTE AUS DER GESCHICHTE DER UNGARISCHEN SOZIOLOGIE 4
PAPERS ON THE HISTORY OF HUNGARIAN SOCIOLOGY 4

TÁRSADALOMTUDOMÁNY

REPERTÓRIUM ÉS TÖRTÉNETI FELDOLGOZÁS

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
Eötvös Lóránd Tudományegyetem
Szociológiai és Szociálpolitikai Intézet

Budapest, 1990.

MAGYAR SZOCIOLÓGIATÖRTÉNETI FÜZETEK 4

HEFTE AUS DER GESCHICHTE DER UNGARISCHEN SOZIOLOGIE 4

PAPERS ON THE HISTORY OF HUNGARIAN SOGIOLOGY 4

T Á R S A D A L O M T U D O M Á N Y

A Magyar Társadalomtudományi Társaság munkássága
Repertórium és történeti feldolgozás

Írta és összeállította: Saád József

Kiadja a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
és az Eötvös Loránd Tudományegyetem
Szociológiai és Szociálpolitikai Intézete

Budapest, 1989.

Írta és összeállította: Saád József
Lektorálta: Huszár Tibor

Sorozatszerkesztő: Báthory János

ISBN 963 581 156 X

Kiadja a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
Felelős kiadó: Kiss Jenő főigazgató
Készült a FSZEK soksz. üzemében.
Felelős vezető: Horváth Ferencné
Műszaki szerkesztő: Vass Éva
Terjedelem: 18,25 A/5 ív Táskaszám: 90/287
Példányszám: 600

TARTALOM

Társadalomtudomány 1921-1944	5
Álnevek, szignók	23
Tanulmányok, értekezések	25
Címjegyzék	27
Szerzői mutató	74
Névmutató	78
Tartalmi mutatók	83
Tematikus válogatás	101
Kiemelt szerzők	131
Recenziók	155
Recenzió jegyzék	157
Szerzői mutató	254
Társulati élet	259

MAGYAR SZOCIOLÓGIATÖRTÉNETI FÜZETEK 4

HEFTE AUS DER GESCHICHTE DER UNGARISCHEN SOZIOLOGIE 4
PAPERS ON THE HISTORY OF HUNGARIAN SOCIOLOGY 4

TÁRSADALOMTUDOMÁNY

REPERTÓRIUM ÉS TÖRTÉNETI FELDOLGOZÁS

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
Eötvös Lóránd Tudományegyetem
Szociológiai és Szociálpolitikai Intézet

Budapest, 1990.

MAGYAR SZOCIOLÓGIATÖRTÉNETI FÜZETEK 4

HEFTE AUS DER GESCHICHTE DER UNGARISCHEN SOZIOLOGIE 4
PAPERS ON THE HISTORY OF HUNGARIAN SOGIOLOGY 4

T Á R S A D A L O M T U D O M Á N Y
A Magyar Társadalomtudományi Társaság munkássága
Repertórium és történeti feldolgozás

Írta és összeállította: Saád József

Kiadja a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
és az Eötvös Loránd Tudományegyetem
Szociológiai és Szociálpolitikai Intézete

Budapest, 1989.

Írta és összeállította: Saád József
Lektorálta: Huszár Tibor

Sorozatszerkesztő: Báthory János

ISBN 963 581 156 X

Kiadja a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
Felelős kiadó: Kiss Jenő főigazgató
Készült a FSZEK soksz. üzemében.
Felelős vezető: Horváth Ferencné
Műszaki szerkesztő: Vass Éva
Terjedelem: 18,25 A/5 ív Táskaszám: 90/287
Példányszám: 600

T A R T A L O M

Társadalomtudomány 1921-1944	5
Álnevek, szignók	23
Tanulmányok, értekezések	25
Címjegyzék	27
Szerzői mutató	74
Névmutató	78
Tartalmi mutatók	83
Tematikus válogatás	101
Kiemelt szerzők	131
Recenziók	155
Recenzió jegyzék	157
Szerzői mutató	254
Társulati élet	259

Társadalomtudomány 1921 - 1944

A társadalomtudományi gondolkodás, szakírás és céhes keretek közötti szakmai közélet Horthy-korszakbeli történetében jelentős szerepe volt a *Magyar Társadalomtudományi Társaságnak* és publikációs fórumának: a *Társadalomtudomány* c. folyóiratnak. A *Társadalomtudomány* 1921 júliusától 1943 decemberéig jelent meg évente általában öt – időszakonként ennél kevesebb – alkalommal, 1925-ig a *Magyar Néprajzi Társaság Társadalomtudományi Szakosztályának* kiadványaként, id. *Bibó István*, szegedi egyetemi könyvtárigazgató szerkesztésében, 1925 januárjától a *Magyar Társadalomtudományi Társaság* (továbbiakban: Társulat) periodikájaként. Az 1944-es évfolyam töredékes: az első összevont szám márciusban még megjelent, a német megszállás után azonban a Társulat – folyóiratával együtt – megszűnt.

A szerkesztés koncepcionális feladatait általában a Társulat elnöke és az alelnökök, a gyakorlati teendőket a társulati főtítkár látta el. Az elnökök 1925 január 25-től 1933-ig *Hornyánszky Gyula*, 1933 márciusa és 1937 szeptembere között *Heller Farkas*, 1937 októberétől 1940 novemberéig *Dékány István*, ezt követően rövid ideig *Szombatfalvy György*, végül 1941 júliusa és 1944 márciusa között *Imre Sándor* voltak. A szerkesztésben és a társulati élet szervezésében, irányításában jelentős szerepe volt *Szombatfalvy Györgynek*, aki kezdettől fogva a Társulat főtítkára majd ügyvezető elnöke (1940-41-ben néhány hónapig elnöke is) volt, s az 1937-től főtítkári majd alelnöki posztot betöltő *Trócsányi Györgynek*. Alelnöki, ügyvezetői elnöki funkcióban hosszabb-rövidebb ideig *Angyal Pál*, *Balás Károly*, id. *Bibó István*, *Kolosváry Bálint*, *Hegedűs József*, *Horváth Barna*, *Neubauer Gyula* és *Rónai András* vett részt a folyóirat szerkesztésében.

A Társulat az – általában három évenként tartott – választmányi üléseken és a közgyűléseken számolt be tevékenységéről, határozta meg feladatait és választotta meg tisztségviselőit. A választmányi tagság és a tisztikar jórészt a keresztény-konzervatív szellemiségű tudományos közélet neves tisztségviselőiből (egyetemi tanárokból és a hivatalos kultúr- és tudománypolitika neves szakírói és notabilitásai közül) került ki. A társulati tevékenységet tudományos felolvasó ülések, szakértekezletek, ankétok tartása, külföldi tudományos kapcsolatok kiépítése és ápolása, a társadalomtudományok nemzetközi irányzatainak, eredményeinek közvetítése, egy tájékozódásra kész, társadalomtudományos érdeklődésű hazai laikus értelmiségi közönség szervezése s főleg a mindennek szakmai-közéleti fórumot teremtő *Társadalomtudomány* szerkesztése és terjesztése töltötte ki.

Ezek a célok – a választmányi ülések és közgyűlések beszámolóin túl – a folyóirat szerkesztésében is követhetők. Az egyes folyóiratszámok két-három – olykor előzőleg már felolvasó ülésen is elhangzott és megvitatott – nagyobb lélegzetű tanulmánnyal indulnak. Ezt kisebb szakközlemények, aktuálpolitikai jegyzetek, reflexiók, beszámolók követik, majd rövid recenziókból álló könyv- és folyóiratszemle, s végül a nagy könyvtárakban hozzáférhető könyvjúdságok és a folyóiratok címjegyzéke következik.

A Társadalomtudományban több mint két évtizedes fennállása alatt 620 önálló közlemény kapott helyet. Ennek közel fele nagyobb lélegzetű tanulmány, egy részük külön is megjelent a Társaság 1925-ben indult kiadványsorozatában: a *Társadalomtudományi Füzetekben*. A könyvrecenziók száma 728. Nagyobb részük egy-két oldalas ismertetés a külföldi könyvjúdságokról. Egy-egy – meglehetősen testes – folyóiratszám terjedelmének több mint felét általában a gyorstájékoztatót szolgáló információs anyag tölti ki.

A történeti feldolgozás során arra törekedtem, hogy a folyóirat szerkesztésének-szerkezetének sajátosságait megőrizzem. Jelen kiadvány két fő részből áll. Az első a tanulmányok, önálló közlemények címléírását tartalmazza időrendben. A címjegyzéket szerzői mutató, névmutató s a közlemények tartalmi kivonatolásával készült mutatórendszer egészíti ki. A tartalmi mutatók összeállításakor és rendezésekor a korabeli fogalomkészlet és frazeológia megtartására törekedtem. Igyekeztem visszaadni azokat a gondolati dimenziókat, szóhasználatban követhető értékelkötelezettségeket és beállítódásokat, világ- és társadalomszemléleti sajátosságokat, amelyek a *Magyar Társadalomtudományi Társaság* szerzői körének szellemiségére, szociológiai-társadalomtani műveltségére és tájékozódási irányaira a leginkább jellemzők voltak. Az önálló közlemények feldolgozásához tartozik a legfontosabbnak ítélt tanulmányok (összesen 232 közlemény) tizenegy kategóriába sorolt tematikus válogatása, és egy sor neves tudós, szak- és közíró (pl. id. és ifj. Bibó István, Dékány István, Erdei Ferenc, Hamvas Béla, Hornyánszky Gyula, Németh László, Ottlik László, Solymossy Sándor) *Társadalomtudományban* jelenlétének bibliográfiai dokumentálása. A kiadvány második része a recenzeált művek címléírását: egy – mentalitástörténeti és un. "receptiókutató" munkák során is használható – terjedelmes könyvjegyzéket tartalmaz, szerzői mutatóval kiegészítve. A kötet végén közölt történeti __ áttekintés részletesen beszámol a Társulat életéről, irányításának, szellemiségének változásairól, a belső megújulási törekvésekről, a tisztségviselők cserélődési folyamatáról, a felolvasó ülésekről és vitákról.

A folyóirat indulása és korszakai

A *Társadalomtudomány* és a körülötte szerveződő szerzői-olvasói kör id. *Bibó István* magánkezdményezésére jött létre. A kezdeményezés illeszkedett ugyan a nagy lendülettel beindított –

egyletek, körök, fórumok, társaságok sokaságát termő és revitalizáló – klebelsbergi "kulturális rekonstrukció"(1) folyamatába, de alapjában véve független tudóstársulás volt, nem rendelődött közvetlenül tudománypolitikai célok alá, s állami kultúrpolitikai érdekek nem fűződtek hozzá szorosan. A kultuszminisztériumból Szegedre, az egyetemi könyvtár élére került *Bibó* egyik kultúraszervező vállalkozása volt, egyike azoknak az egész életét meghatározó törekvéseknek, hogy - fia jellemzését kölcsönvéve: ... mindenféle hasznos, főleg közművelődési akciókkal valami kulturálisan jót összehozzon."(2)

Egy új társadalomtudományi folyóirat elindításának gondolatával *Bibó* még a VKM-ben kezdett el foglalkozni. Az új folyóirat intézményes háttere s egyben kiadója, a *Magyar Néprajzi Társaság* – lapalapítással egy időben megszervezett – *Társadalomtudományi Szakosztályai* volt. A szakosztály egy olyan szintetizálásra hajló, tudományos egyoldalúságoktól (doktrínáktól) mentes, ugyanakkor tudományos igényű, társadalomtudományi érdeklődés mellett kötelezte el magát, amely több diszciplína: elsősorban az etnológia, a politikatudomány és a szociológia természetes érintkezési pontjain alakulhat ki. Kérdésfeltevéseitől függően támaszkodik a természettudomány, s leíró néprajz, az emberföldrajz, a demográfia szempontjaira, módszereire, eredményeire is. A tudományos távolságtartás jegyében kerül az aktuálpolitikai kérdésekbe bonyolódást, de nem kerül meg a társadalom integritásával kapcsolatos neuralgikus pontokat, s a korszak társadalomképét, szellemi áramlatait uraló olyan alapfogalmak, társulási elvek, strukturáló tényezők tisztázását mint a nép, a faj, a nemzet, a nemzetiségi elv. Ilyen értelemben kifejezetten törekszik arra, hogy vizsgálódásait a korszak sorsfordító kérdéseivel összefüggésbe hozza, s ezek sorában kiemelten foglalkozzék a nemzeti azonosságtudat és társadalmi integráltság – háború utáni határrendezések nyomán támadt – zavaraival. (3) Ebben a törekvésben (összhangban *Bibó* egyéb húszas évek eleji kultúraszervező vállalkozásaival) egy szintetikus magyar *társadalomtudományi kulcsdiszciplína* iránti igény kezdett körvonalazódni, (4) Az igény – amelyben lényegileg a humán tudományosság és műveltség "harmadik útjának" keresése fejeződött ki – a későbbi évtizedekben (*Bartucz Lajos*, *Németh László*, *Teleki Pál* fölvetéseiben) többször is megfogalmazódott. A harmincas évek végén - hungarológia, táj- és népkutatás néven – a tudomány intézményesítésére is sor került.

A szociális problematikánk, geopolitikai helyzetünk, népi és nemzeti identitásunk alapjait és összefüggéseit megvilágító szintetikus kulcstudomány a *Társadalomtudomány* első – *Bibó*hoz kapcsolható – korszakában sem s később sem alakult ki. A folyóirat azonban ettől függetlenül színvonalas szakközleményeknek adott helyet, s a húszas évektől hivatalos (állami) kultúrpolitikai irányzattá tett keresztény-konzervativizmus európai látókörű tudósainak, egyetemi tanárainak,

szakíróinak egyik publikációs fóruma lett.

Változást a folyóirat történetébe egy kultúrpolitikai döntés hozott: az 1918-ban gyakorlatilag széthullott *Magyar Társadalomtudományi Egyesület* (továbbiakban: Egyesület) jogutódjaként Klebelsberg Kunó támogatásával 1925 január 25-én létrehozták a *Magyar Társadalomtudományi Társaságot*.

Egyidejűleg a *Magyar Néprajzi Társaság* társadalomtudományi szakosztálya megszűnt, s a *Társadalomtudomány* az új tudóstársaság folyóirata lett.

Az Egyesület a *Huszadik Század* szociológusainak radikalizmusával 1906-ban szakító, a polgári-szocialista radikálisok nemzetietlennek, kulturális tradícióinkkal szemben érzéketlennek tartott irányzatával elégedetlen társadalomtudósok, politikusok, politizáló köz- és szakírók köre volt. Ez a kör 1909-ben saját társadalompolitikai revüt is alapított: a *Magyar Társadalomtudományi Szemlét*. A *Magyar Társadalomtudományi Társaság* létrehozásával a klebelsbergi kultúrpolitika ezt a konzervatív, nemzeti művelődési programban gondolkodó, a nemzetnek mint a társas lét integráló tényezőjének kitüntetett szerepet tulajdonító, agrárius beállítottságú, hagyományokon építkező, mértékkel liberális, fenntartásokkal demokrata irányzatot a korszak magyar társadalomtanaként kívánta hivatalos rangra emelni.

A Társadalomtudomány főszerkesztői s egyben a Társulat elnöki posztjára a szegedi klasszika-filológus professzort, *Hornyánszky Gyulát* választották meg. A folyóirat köré hetvenöt tagú választmány szerveződött, s ebben a korabeli tudományos élet szinte valamennyi társadalomtudományok terén működő notabilitása helyet kapott.

A választmányi tagok és a tisztségviselők névsorát tekintve (6), szembevetendő az Egyesülettel való folytonosság hangsúlyozása. *Hornyánszky* ifjúkorában maga is a *Társadalomtudományi Társasághoz* (*Huszadik. Századhoz*) kapcsolódott s a nevezetes radikális-konzervatív törés után az utóbbiak táborához csatlakozott. *Heller Farkas* a gazdaságelméletek és a gazdaságtörténet nemzetközi rangú szakembere az Egyesület megszűnésekor annak ügyvezető igazgatója volt. A Társulatban ügyvezető elnökként gyakorlatilag régi pozíciójában maradt. A választmány jellegadó személyiségei az egykori Szemle vezető publicistái: a húszas években már aggastyán korú *Concha Győző* (tiszteletbeli tag) s az ugyancsak "nagy öregnek" számító *Jancsó Benedek*, *Gaál Jenő*, *Bernát István*, *Kenéz Béla* voltak. A Társulat derékhadát azonban már nem ők, sokkal inkább a mögöttük szerveződött ifjabb – a húszas évekre viszont már beérkezett – s a klebelsbergi akadémikus tudományosságba szocializálódott tudósok: *Dékány István*, *Balás Károly*, *Kornis Gyula*, *Kovács Alajos*, *Eckhart Ferenc*, *Szombatfalvy György*, *Trócsányi György*, *Otlik László*, *Neubauer Gyula*, *Áfra Nagy János* generációja alkotta. Az újjászervezett *Társadalomtudomány* elsősorban az ő folyóiratuk volt, s mellettük olyan függetlenebb – s a liberális eszmekör iránt nyitottabb

– szellemeké mint *Moór Gyula, Horváth Barna, Imre Sándor*. A Társulat megszervezésével a klebelsbergi tudománypolitikának kettős célja volt. A társadalomtani szakszerűséget kellett reprezentálnia "befele": a társadalomelméleti tájékozottság és szakszerűség szinten tartásával, a társadalompolitikai szakkérdések népszerűsítésével, s "kifelé": külföldi kapcsolatteremtésekkel, a magyar társadalomtani műveltség betagolásával a társadalomtudományok nemzetközi rendszerébe. A kettős cél – a "kulturális rekonstrukció" átfogóbb koncepcionális keretébe illeszkedve – a század eleji keresztény-szociális, konzervatív-liberális, nemzeti-agrárius gondolkör revitalizálásával, s bizonyos mérvű hivatalosításával látszott a leginkább megvalósíthatónak. A polgári radikális baloldal – a keresztény-nemzeti kultúrpolitikai offenzíva újabb demonstrációját: mintegy a "nemzeti szociológia" intézményesítését látva a szerveződésben – azonnal élesen reagált is erre a felélesztési kísérletre. (6)

A klebelsbergi oktatáspolitikai kezdettől fogva helyet adott a társadalomtani ismeretek közép- és felsőszintű oktatásának. Nyilvánvaló reakcióként az októberi forradalom oktatási reformtervezetére, – amely (Bolgár Elek összeállításában) a középiskolákban szociológiaoktatást is beiktatott a tanrendbe – 1921-ben miniszteri rendelet tette kötelezővé a szociológiai és gazdaságtani alapismeretek oktatását a gimnáziumok és főreáliskolák VIII. osztályaiban, (7) Járulékos tárgyként néhány egyetemen és főiskolán (pécsi Erzsébet T. E., budapesti Pázmány P. T. E., Közgazdasági Kar, katolikus teológia, sárospataki református teológia, kecskeméti jogakadémia) a húszas évek elejétől lehetett szociológiai-társadalomtani alapismereteket, társadalomfilozófiát, szociálpolitikát hallgatni. A "kulturális rekonstrukció" építményében a társadalomelméleteknek, társadalomkutatásnak is jutott hely, s a húszas évek elején – jórészt a képzéshez kapcsolódva – több társadalomtani ismeretterjesztő mű, vezérfonal, történeti áttekintés is megjelent (8) Ugyanakkor a szociológia még "nemzeti" szociológiaként, keresztény társadalometikaként is, abban a formában is, ahogy azt a konzervatív, szellemtudományos alapozottságú társadalomtanok képviselték, viszonylag perifériális jelentőségű volt a klebelsbergi tudománypolitika preferenciarendszerében, főként a szellemtörténethez s általában a történeti tudományokhoz képest. Intézményesítésében, az állami tudományirányítás és -szervezés belső szükségleteinél nagyobb szerepük volt a "kifelé" politizálás, a nemzetközi mércékhez igazodás követelményeinek. Ezek a követelmények összefüggenek a klebelsbergi kultúrpolitika egyik alap gondolatával s az ahhoz szorosan kapcsolódó "kultúrdiplomácia" céljaival: azzal az igénnyel, hogy külpolitikai elszigeteltségünkön *európai kulturális jelenlétünk* üssön részt, s legalább szellemi téren Európában maradjunk. Ha már – az alap koncepció szerint – a Párizs környéki békeszerződések következtében a "balkanizálódás" veszélye

fenyeget.

A szociológia közép- és kelet-európai mezőnyét tekintve, a húszas évek derekán bőven volt behoznivalója a magyar tudománypolitikának. A tudomány- és oktatáspolitikában tradicionálisan, a Klebelsberg-korszakban különösen, mintaállamnak számító Németországban tizenhat tanszék volt, ahol szociológia elnevezéssel vagy más tárgyakkal kombinálva, szakszociológiaként (jogszociológia, gazdaságszociológia) illetve más néven (társadalomtan, társadalomfilozófia) oktattak szociológiai ismereteket. (9) A húszas években nemzetközi kisugárzású szociológiai közélet csak Németországban volt. A *Deutsche Gesellschaft für Soziologie* 1923-ban alakult újjá, s 1925-ben tartotta meg háború utáni első kongresszusát a demokráciáról. A német – s rajta keresztül a nemzetközi szociológiai élet – intézményes újjászületése kapcsolódási lehetőségnek ígérkezett a klebelsbergi "kulturdiplomácia" számára, s – valószínűsíthetően – nagyban motiválta a magyar Társulat újjáalakítását.

A német minta mellett nagy kihívás volt a szomszédállamok példája, ahol a szociológiát a miénknél sokkal szervezettebb, intézményesültebb keretek között művelték. Romániában négy, Csehszlovákiában három, Jugoszláviában és Ausztriában két-két egyetemen folyt társadalomtudományi, társadalmpolitikai képzés. (10) A francia szociológia felé orientálódott romániai empirikus társadalomkutatás: D. Gusti iskolája nemzetközileg is ismert volt. A bécsi egyetemen ugyancsak nemzetközi rangú gazdaságszociológus: O. Spann képviselte a szociológiát.

A magyar művelődéspolitikai nem volt ennyire ambiciózus a szociológia intézményesítésében. Egy önálló tanszék létrehozásának gondolata többször is (a legerőteljesebben a Klebelsberg-korszak végén) felvetődött mint a társadalomtanok intézményesítésének, társasági szerveződést követő, logikus lépése. Erre azonban – sok vajúdság után – csak 1942-ben került sor a *Pázmány Péter Tudományegyetemen*. Úgy látszik a két világháború közötti kultuskormányzatok a Társulatot önmagában is elegendőnek tartották arra a funkcióra, amire eredetileg létrehozták. Annak demonstrálására, hogy van magyar társadalomtan, az lépést tart a kor tudományos áramlataival, a kor színvonalán áll, betagozódik a tudományművelés nemzetközi rendjébe (pl- képviselteti magát a konferenciákon), kialakultak sajátos szakirányai, s művelői tudják, amit Európában tudni kell.

A szociológia újrachonosítása nem volt nagy kulturális esemény, a Társulat nem tartozik a "kulturális rekonstrukció" nagylétesítményei közé. Létrehozásával mégis új korszak kezdődött a tudományág hazáig történetében. A szociológiai gondolkodás szakmásodásának folyamatában a húszas évektől kezdve lényeges változás kezdődött. A társadalomtudományi gondolkodás századfordulói-századeleji szakmává fejlődését: *professzionalizálódását* az államcéllokkal

konform fejlesztés: a *diszciplinái és* váltotta fel.

A megkülönböztetés egy átfogóbb mentalitástörténeti korszakváltással összefüggésben látszik indokoltnak. A századelőn a társadalomtudományi gondolkodás mindkét ágában: egyfelől a polgári radikalizmushoz és szocializmushoz, másfelől a nemzeti konzervativizmushoz és keresztény- szocializmushoz kapcsolódó tudományos igényű társadalomfelfogásban egy új – a radikálisok körében inkább szociológiának, a konzervatívoknál inkább társadalomtannak nevezett – humán tudományág kezdett körvonalazódni. A kialakulóban levő tudományág mindkét – az 1906-os radikális-konzervatív törés után egymástól egyre markánsabban elkülönülő – irányzatában, erős politikai, ideológiai elkötelezettségekkel, a professzionalizálódás útján fejlődött. Presztízse és funkciója, érdeklődési köre, nemzetközi orientációja, professzionalizálódásával megférő politizáltsága, intézményesülése jórészt társadalomfejlődési és értelmiségtörténeti sajátosságokra (értelmiségi elitek szerveződéseire és erőviszonyaira), a tudományfejlődés tradícióira volt visszavezethető. Története egy diszciplína önállóvá fejlődésének: professzionalizálódásának története, amelyben nagy szerepe volt a társadalmi viszonyok polgárosodásának, s nemzeti és modernizációs problematikának. A kulturális szféra erőteljes kormányzati irányítottságának időszakában: a húszas években viszont – ha nem szűntek is meg – háttérbe szorultak ezek a társadalmi meghatározottságok. A tudományfejlődés mozgóképe az állami akarat lépett elő. A szociológiából tudománypolitikai "ügy" lett. (Tegyük hozzá: nem nagy ügy.) Helyét és szerepét a diszciplínák rendjébe tagolás szempontjai jelölték ki. Intézményesülésének kereteit, szakszerűségét és politizáltságát nem a professzionalizálódás menete, hanem a diszciplínálás szándéka: a kultúráirányítás szakmapolitikai vagy egyéb politikai (europai jelenlét, nemzetközi elszigeteltség oldása) megfontolások határozták meg.

A Társulat kultúrpolitikai rendeltetését és a "kulturális rekonstrukció" részévé tett társadalomtani-szociológiai gondolkodás kívánatosnak tartott irányultságait *Hornyánszky Gyula* vázolta fel programadó elnöki beszédében. A program tengelyébe a "történeti valóság feltételeinek hibás megítéléséből" fakadó *társadalomtudományi radikalizmusok* elvetését állította. A radikalizmus-ellenesség – jóllehet a programbeszédben a "nemzeti elfogultságoknak" is kijutott egy oldalvágás – elsősorban a forradalmak előtti és alatti polgári-szocialista radikalizmus ellenében fogalmazódott meg. Ez a "radikálisnak" mondott gondolati sajátosságok (doktrinerség, individualizmus, utópizmus, materializmus) szemrevételezéséből egyértelműen kiderül.(11)

A választmányi ülést megnyitó elnöki beszédet *Hornyánszky* honosította meg a Társulatban. Ebben a soros elnök a korszak hivatalos ideológiájának, kulturális és értelmiségpolitikai alapelveinek egy-egy sarkalatos kérdését taglalta-közvetítette a

társadalomtudományok művelőinek szemszögéből. Jellegzetesen a Klebelsberg-korszak műfaja volt ez: *Hornyánszky* eszmei vezérfonalai jól dokumentálják a húszas évek szellemiségének néhány sajátosságát. Amit évről-évre a tudományművelés feltételül szabott meg a Társulat számára: az – összhangban 1925-ös programbeszédével – a "nemzeti szociológia" melletti elkötelezettség (szemben a "nemzetietlen szociológiával") s a történeti tradíciókon, szerves fejlődés eszméjén nyugvó történelmi realizmus" (szemben a "doktriner utópizmussal"). S ehhez társítva a legfőbb követelmény: olyan tudományos közélet kialakítása és fenntartása, amelyben nem kerülhet sor arra, hogy a tudomány közvetlenül politikai alternatívákkal fonódjék össze. "Befelé" az volt a Társulat rendeltetése, hogy a társadalmi gondolkodást lehetőleg "tisztn" szaktudományos keretek között tartsa. Erősítse a politikai rendszer világgépét, ideológiai tartópilléreit, de ennél messzebbre ne terjedjen ambíciója. Nem kellett – konzervatív-nemzeti-keresztény formában sem kellett – újra politizáló tudomány. Így a századforduló nemzeti-konzervatív, agrárius, keresztény-szocialista társadalomtani Egyesületének a szervezete a Társulatban újjáéledt ugyan, a szellemisébe azonban jórészt elsikkadt ebben az újjáélesztésben. Az Egyesület konzervatívjai ugyanis politizáló tudományt műveltek.

A "kultúrdiplomáciai" feladat (a "kifelé" nyitás) teljesítése, természetesen, a német szociológiai élet felé orientálta a Társaságot. A *Deutsche Gesellschaft für Soziologie* háború utáni első – demokráciáról tartott – kongresszusára, s aztán a későbbiekre is, *Trócsányi Györgyöt*, küldték ki. A magyar szociológiának azonban egy olyan kongresszuson, ahol főreferátummal *Tönnies* és *Kelsen*, korreferátummal *Michels*, *Sombart* és *Viese* szerepelt, nem sok esélye volt arra, hogy nemzetközi rangot szerezzen vagy akárcsak érdeklődést keltsen. Kiderült, hogy az a "nemzeti szociológia", ami a hazai tudománypolitikában az európai áramlatok közvetítőjeként jelenik meg, a tudományág nemzetközi mezőnyében provinciálisnak számít, s európai tájékozottsága meglehetősen érdektelen. A társadalomtanok magyarországi képviselője a húszas évek közepének Németországában legfeljebb azzal vonta magára a figyelmet, hogy olyan országból jött, ahonnan a tudományág legkiválóbbjai emigrációba kényszerültek. Kínos szembesülésekre is óhatatlanul sor került. A német kongresszusokon, ahol magyar előadás vagy hozzászólás nem hangzott el, az emigrációja után néhány éven belül a vezető szociológusok közé került *Mannheim Károly* az egyik legaktívabb résztvevő volt. *Trócsányi* meglehetősen kedvetlen beszámolóiban rendre családnevén – mintegy német szociológusként - emlegeti *Mannheimet*, s egyetlen utalással sem emlékeztet arra, hogy valami köze lenne Magyarországhoz. Egyik beszámolójában szóvá is teszi a magyar tudományt övező fagyos, sőt ellenséges légkört, azt sem hallgatva el, hogy az nyilván egy tárgyilagos honfitársunk jóindulatú információja alapján alakult ki rólunk." (12)

A szakszerűség jegyében vállalt visszafogottság és a nehezen induló nemzetközi elfogadottság ellenére a *Társadalomtudomány* a Hornyánszky-korszakban élte fénykorát. Élénk társulati élet folyt. Az őszi és tavaszi felolvasó ülések bőven ellátták a folyóiratot anyaggal. A Társulat taglétszáma 1925 februárja és 1929 júniusa között megháromszorozódott (237-ről 725 főre). Ez gyakorlatilag az előfizetői tagdíjak többszöröződését jelentette, ami kiegészülve a kultuszminisztérium 1925 májusa óta juttatott támogatásával, gyakoribb megjelenést, testesebb példányok kiadását, terjedelmes könyv- és folyóiratszemle közzétételét és egy önálló kiadványsorozatot: a *Társadalomtudományi Füzetek* megindítását is lehetővé tette.

A társadalompolitikai revüírás századfordulón kialakult – a *Huszadik Században* és a *Magyar Társadalomtudományi Szemlében* is szokásos – hagyománya: a szakértőknek szóló *körkérdés* még Bibó szerkesztése idején honosodott meg a folyóiratban. Első körkérdéseit a *Társadalomtudomány* a választójoggal (1922) és az egyke-jelenséggel (1924) kapcsolatban fogalmazta meg, s az 1922-ben indított "Napjaink problémái" c. rovatban közölte. (13) A minisztérium anyagi támogatása és a tagsági bevételek növekedése lehetővé tette, hogy az aktuális, közvéleményt foglalkoztató társadalmi problémák megvitatására újabb – ugyancsak a századfordulóról származó – formákat vezessenek be: a *szakértekezletet* (ankétot) és a *vándorgyűlést*. Az eseménydús Hornyánszky-korszakban csaknem minden évre jutott valamilyen akció: 1925-ben *Kaposvárott* vándorgyűlést rendeztek a falusi egykéről, 1926-ban szociálpolitikai értekezletet tartottak a *Közgazdasági Karon*, 1927 májusában szegedi vándorgyűlésen mutatták be a folyóiratot a helyi értelmiségnek, 1927 decemberében kétnapos országos értekezleten vitatták meg az egyke-kérdést, 1929-ben a szegedi *Alföldkutató Bizottság* közgyűlésén vettek részt, 1930 februárjában és márciusában az értelmiség válságáról rendeztek nagyszabású ankétot, s 1931-ben családszociográfiai pályázatot írtak ki. (14)

Nem a témákon, – a Társulat szellemi szegregáltságán és akadémiámsán múltott, hogy – aktivizálódása dacára – végülis nem került bele a húszas évek végén megpezdült társadalmi érdeklődés és értelmiségi mozgalmak fő áramlataiba. A Társadalomtudománynak és körének a céhes tudományosságon kívüli szellemi élettel alig volt kapcsolata. Írói és előfizetői voltak, – közönsége nem volt. Az évtizedforduló korszakváltást jelző általános válsághívásaira voltak ugyan visszajelzései, de közvéleményformáló válaszai nem voltak. Az egyke-kérdést hiába vetették fel itt előbb, s hiába mondtak el róla annyi mindent itt is, az végülis nem itt robbant. Az értelmiségi válsággal és az egymásba torlódó generációkkal kapcsolatos viták tűzfészkei is más lapokban voltak. A legszembetűnőbb a folyóirat szociográfia-pályázatának csődje: összesen három, értékelhetetlen pályamű futott be egy olyan időszakban, amikor az amatőr társadalomkutatás országos értelmiségi mozgalommá kezdett

terebélyesedni. (15)

A válság éveit a *Társadalomtudomány* is megsínylette. Kétszáz fővel visszaesett a taglétszám s egyben az előfizetők száma. *Szombatfalvy György* főtítkárra az 1931-es válságközgyűlésen a hanyatlás okai között a politikum és tudományosság (szakszerűség) elkülönítésének és szembeállításának képtelenségét is kiemelte: "Kiderült, hogy több bátorsággal lehet művelni a szociális morfológia kérdéseit mint a magyar földreform problémáját." A "tisza" társadalomtudomány egy társadalmi problémáktól terhes időszakban szükségképpen a szellemi élet perifériájára sodródik. Képviselőit kormányzati elvárás szigeteli el a politikai szerepvállalástól. "Felülről" alig van követelmény, s ez kényelmes: "A magyar szociológia az elméleti problémák nehezen megközelíthető fellegetvárába menekült, gondosan kerülve minden olyan témát, amely itt vagy ott, ebben vagy abban a hatalmasban ellenérzést vált hatna ki az íróval szemben. Nem váltunk szószólóivá a hatalmasoknak s nem ejtettünk egy szót sem meggyőződésünk ellen. De csak távolról néztük a magyar problémákat, s óvatosan kerülgetve tettük szóvá azokat." Ennek a kényelmes elszigeteltségnek azonban ára van: egy kényelmetlen elszigetelődés, annak következtében, hogy "alulról" sem támasztanak követelményt. Így olyan közönségre számíthatnak csak, amelynek – ha a folyóirat járatás presztízsszempontján túl egyáltalán van valami elvárása velük szemben – az éppen az, hogy a szociális problémákat ne nagyon bolygassák: "Az ódiom egy részét a művelt magyar középosztálynak kell viselnie, mert ennek az egyetlen mögöttünk álló rétegnek nem volt sem kellő szociális érzéke sem megfelelő az anyagi áldozatkészsége ahhoz, hogy igazi visszhangot és védelmet nyújthatott volna számunkra." (16)

Szombatfalvy a húszas évek végétől kezdve igyekezett oldani ezt a szellemi elszigeteltséget. A születőben levő új értelmiségi elit: a harmincas évek népi reformnemzedékei felé tájékozódva, próbálkozott a folyóirat közönségének felfrissítésével. Jó kapcsolatok fűzték a szegedi *Alföldkutató Bizottsághoz*, a *Bethlen Gábor Körhöz* s ezeken keresztül a szegedi tanya-settlementhez. *Trócsányi Györggyel* együtt – a Társulat főtítkáráként és ügyvezető elnökeként – szerették volna ha a folyóirat közelebb kerül a társadalmi érdeklődés súlypontjaihoz: az akadémiai kereteken kívüli társadalomkutatáshoz. Nem sok eredménnyel. Az akadémiizmus és a katedratudomány képviselőiténél árnyas a harmincas években egyre inkább rávetült a Társulatra. A *Társadalomtudomány* az évtized turbulens szellemiségű reformmozgalmai számára túlságosan klebelsbergiánus képződmény: egy meghaladott korszak kultúrpolitikai kövülete volt. Ugyanakkor továbbra is a tájékozott és színvonalas társadalomtudományi tanulmányok publikációs fóruma maradt, s olyan eredeti szellemű alkotásoknak is rendszeresen helyet adott mint *Moór Gyula*, *Horváth Barna* jogszociológiai-jogelméleti írásai, *Ottlik László* politikatudományi, *Hornyánszky Gyula* és *Mályusz Elemér*

történet-szociológiai munkái. A folyóiratban közzétett társadalomtani műveltségéből azonban – jóllehet ráfért volna – nem sokat profitált az évtized közepének-végének mozgalmaitársadalomkutatása.

A szociológia további intézményesítésének ügye elakadt. Hiába szorgalmazták több ízben a Társulat részéről is (Hornyánszky, Trócsányi), az önálló társadalomtani (társadalomfilozófiai) tanszék létesítésének terve a harmincas évektől fogva lekerült a napirendről. Hornyánszky halála után, 1933-tól *Heller Farkas* elnöklete alatt a társulati élet vesztett húszas évekbeli aktivitásából, a folyóirat szerkesztése lényegileg változatlan maradt. Új szint vitt a lapba *Hamvas Béla*, aki a harmincas évek második felében lett a *Társadalomtudomány* házi szerzője. Az évtized "szellemi világválság"-irodalmát (Ortega, Keyserling, Evola, Huizinga) és az emigráns oroszok (Bergyajev, Merezszkovszkij, Arzenyev, Rozanov, Szolovjev) misztikus társadalomképét közvetítette, hatalmas erudícióval, egyben saját és sajátos világképét is építgetve. (Ennek a világkép-építésnek egyik eredménye az az ötletgazdag társadalomtani rendszervázlat, amit 1941-ben tett közzé a folyóiratban.)

Heller, más irányú elfoglaltsága miatt, 1937-ben lemondott tisztségéről. A Társulat új elnöke, a hivatalos-akadémikus társadalomtanok vezető képviselője, *Dékány István* lett, aki a húszas évek elejétől kezdve a *Társadalomtudományban* publikálta nagy erudícióval és rendszerező képességgel de kevés eredetiséggel és problémaérzékenységgel írott társadalomelméleti munkáit. A falukutató írók pereinek évében vette át a vezetést, s a tudomány szakszerűsége és felelőssége nevében azonnal állást foglalt a *Társadalomtudományban* a társadalomkutató mozgalmakkal és a szociográfia-írás országos "divatjával" szemben. A falukutató szociográfiát sommásan amatőrök propagandairodalmának minősítette. (17) Szombatfalvy viszont a következő számban kiállt a szociográfusok mellett. *Dékányt* ugyan név szerint nem említette meg, ítéletének címzettje felől azonban nem hagyott kétséget: "Az a tanító vagy diák vagy akár író, sőt újságíró, aki több kevesebb időre a parasztok közé vegyül, megismeri gondolkodásukat s tudomást szerez bajaikról, mind egy-egy palló afelett a feneketlen szakadék felett, amely a parasztság és az úri osztály között a háború után oly félelmetesen kimélyült. Követei az egymásratalálásnak felfelé éppen úgy mint lefelé. Aki pedig ezeket a követeket visszariasztja vagy torkukra forrasztja őszinte beszámoló szavukat, az akarva-akaratlan a szakadékot mélyíti és szélesíti. (18) A folyóirat szellemétől idegen ütésváltás után (belső nézetkülönbségeket nem volt szokás nyilvánosságra hozni) egy olyan tisztújító ülést tartottak, amelyen – a faluszociográfiaiak s a céhen kívüli társadalomkutatás nyilvánvaló kihívását érzékelve – jelentős fiatalítást hajtottak végre.

Dékány vezetése alatt jól fejlődtek a Társulat nemzetközi kapcsolatai. A harmincas években, a német szociológia

gleichschaltolásával, a külföldi kapcsolatépítésnek ez a szála elszakadt. A Társulat a franciaországi *Institut International de Sociologie* felé tájékozódott, amely 1930-ban *Federation Internationale des Sociétés et Instituts* néven megszerezte a szociológiai szervezetek nemzetközi szövetségét. A "Federation"-ban – amelynek 1932-ben a Társulat is tagja lett – már aktívan (előadásokkal, írásos referátumokkal) is képviseltette magát a magyar szociológia. A jó francia kapcsolatokra utal, hogy *Dékány* elnöksége alatt *C. Bouglé*-t, a párizsi *Ecole Normal Supérieure* szociológus igazgatóját, a Társulat tiszteletbeli elnökévé választották.

Az 1939 augusztusára összehívott bukaresti nemzetközi szociológiai kongresszusra a magyarok *Dékány István*: "Közösségek és szervezetek" és *Erdei Ferenc*: "Faluszociológia" című tanulmányával szándékoztak részt venni. (A kongresszust a fokozódó háborús feszültség miatt végülis nem hívták össze.) *Erdei* harmincas évek végi feltűnése a Társulatban a "nyitási" törekvések sikerét mutatja. A társadalomtudományi akadémizmus – jórészt *Dékány* szándékai ellenében végbement – visszavonulása, a nyitottabb szellemiség, a koreszmékhez kapcsolódás erősödő igénye, természetesen a jobboldali kollektívizmus eszmevilága előtt is nyitottabbá tette, s egyben eklektizálta a folyóiratot.

Az 1937-ben kezdődött fiatalítás folytatódott: ezt a választmányban és a tisztségviselők közt feltűnő új nevek – pl. *Boldizsár Iván*, *Matolcsy Máttyás*, *Kerék Mihály*, *Tomori Viola*, *Erdei Ferenc*, ifj. *Bibó István* – jelzik. Az 1940-es évektől – *Imre Sándor* társulati elnöksége idején – a folyóirat törzsgárdáját alkotó klebelsbergi nemzedék egy új generáció képviselőivel frissült fel. A *Társadalomtudomány* lett az ifjú *Bibó István* pályakezdő éveinek első publikációs fóruma. *Erdei* parasztságkonceptióját ismertette és mesterének: *Hajnal* Istvánnak történelemfelfogását elemezte. Tudományos pályája csúcsára érve, egy társadalomelméleti szintézis megalkotása foglalkoztatta. Szellemi frissességet vitt a folyóiratba, és tartalmas vitákat provokált. *Bibó* parasztságkonceptióját ismertette, *Benisch Arthur* tanya- és mezőváros-konceptióját vitatta. *Erdei* és *Bibó* jelentkezésével nemcsak a *Társadalomtudomány*, a magyar szociológiai gondolkodás történetében is; egy új korszak kezdett körvonalazódni, amely kibontakozni már nem tudott. Ebben a társadalomtani professzionalizmus, a szaktudományos tanultság, az elméleti igényesség összeegyeztethetőnek látszott egy problémaérzékeny, kreatív és kritikus gondolkodással, amely a tudós elődök (pl. *Horváth Barna*, *Moór Gyula*, *Hajnal István*, *Dékány István*) szemléletéből, műveltségéből is sokat merít: a katedratudományból ismeretet, a szuverén tudóseyéniségektől inspirációt.

JEGYZETEK

- (1) Klebelsberg kedvelt kifejezése kultúrpolitikai koncepciójának jellemzésére. Lásd erről KL. K.: Előörs nemzetek és elmaradt népek. Pesti Napló, 1927. jún. 3. és K. K.: A háború utáni korszak szelleme. Budapesti Szemle, 1932. 5.sz.
- (2) Folytatva az idézetet: "A minisztériumban szervezett egy könyvtárát, 1918 novemberében egy néplélektani intézet alapítását javasolta, 1921 körül kezdeményezte a *Társadalomtudomány* című folyóiratot, amit három éven keresztül szerkesztett. Szegeden kezdeményezett egy *Tudományos Könyvtár* c. sorozatot, amikor még az *Acta* létezett; ő volt a kezdeményezője Szegeden a *Széphalom* című lapnak, amit aztán Zolnai Béla szerkesztett. Lényeges kezdeményező szerepe volt a szegedi *Alföldkutató Bizottság* létrehozásában, amelynek keretében a *Népünk és Nyelvünk* című nyelvészeti és néprajzi folyóiratot szerkesztette." In: Huszár Tibor: Bibó István. Beszélgetések, politikai-életrajzi dokumentumok. Magyar Krónika. 1989. 15.o.
- (3) Lásd "Társulati élet" 1921.
- (4) "Igazság szerint – emlékezett vissza apja tudományos ambícióira ifj. Bibó István – egy volt a központi témája, egy tudományt szeretett volna kiépíteni, és ezt ő úgy nevezte, hogy néplélektan, közelebről: magyar néplélektan. Ebben volt egy kis magyar paraszttromantika, volt egy kis népjellemelemzés – és ő sem tudott ebből többet kihozni mint aztán Németh Lászlóig bezárólag sokan mások. De ennek az alapmagatartásnak volt egy úriembernél szokatlan eleme: erős szolidaritás volt benne a magyar paraszti néppel, anélkül, hogy különösebben éles nacionalizmus lett volna benne." In: Huszár Tibor i.m. 13-14.o.
- (5) Lásd "Társulati élet" 1925. január 25.
- (6) Lásd a "Leopold v. Wiese-affért". "Társulati élet" 1925. június-október
- (7) Az intézkedés *Társadalomtudományban* közzétett kommentárba szerint azért, hogy lateiner műveltségű középosztályunk gazdasági ismeretekkel felvértezett generációkkal frissüljön fel, és a fiatal értelmiségi kikerüljön az iskolapadból, ne csupán a *Népszava* illetve a *Galilei Kör*, a *Huszádik Század* és a *Társadalomtudományi Társaság* szellemi hagyatékára legyen utalva, ha el akar igazodni a "körülöttünk gomolygó eszme-káoszban." Címjegyzék. 39.sz.
- (8) Tudományos szempontból *Dékány István* társadalomalkotó erőkről írott műve: egy német formális szociológián iskolázott szellemtudományi alapozottsága eklektikus társadalomelméleti rendszer, a legigényesebb. (D. I.: Társadalomalkotó erők. 1920.) *Kiss Albin* teológus a keresztény szociáletika szemszögéből elemezte az 1918 előtti társadalomtani-szociológiai iskolákat, közöttük a polgári radikálisok szociológiáját. (K. A.: A magyar társadalomtan története. 1925.) *Angyal Pál* szociológiai kézikönyve, *Ottlik László* társadalomfilozófiai összegezése, *Geöcze Sarolta* keresztény társadalometikája oktatási célokra készült. (A. P.: Szociológia 1924. O. L.: A társadalomtudomány filozófiája. G. S.: Szociológia etikai

alapon 1922.)

- (9) Különösen Kölnben volt jelentős a szociológiai oktatás. (M. Scheler, L. v. Wiese, Forschungsinstitut für Sozialwissenschaften, Kölner Vierteljahrshefte für Soziologie. Itt Frankfurthoz (Oppenheimer) hasonlóan külön gazdaság- és társadalomtudományi fakultás is működött. A húszas évek derekán a heidelbergi bölcsészkaron (Vierkandt), a lipcsei bölcsészkaron (Freyer) nemzetközi rangja volt a társadalomtanok oktatásának.
- (10) Romániában Bukarestben, Jasi-ban, Kolozsvárott és Temesvárott folyt intézményes keretek között szociológiai oktatás és kutatás. A prágai cseh egyetemen (Foustka), az új alapítású pozsonyi egyetemen (Kral, J.) szociológiai tanszék működött, a brno-i egyetemen társadalomfilozófiát oktattak (Blaha). Déli szomszédunknál Belgrádban (Popovic) és a szabadkai jogi fakultáson folyt szociológiai, szociálpolitikai képzés.
- (11) Lásd a H. Gy. elnöki megnyitó beszédéből vett részleteket. "Társulati élet" 1925. január 25.
- (12) Címjegyzék: 220.
- (13) Lásd "Társulati élet" 1922., 1924. és címjegyzék: 52. és 70.
- (14) Az akciókról lásd "Társulati élet" 1925-1931.
- (15) Ha a pályázati kiírást nézzük, az találkozhatót volna az érdeklődéssel: "Különösen fontos, hogy a ma válságba jutott kisbirtokos, kisiparos, gazdasági és ipari munkásrétegek s a tisztviselői osztály életszintje megvilágíttassék.
- (16) Lásd "Társulati élet" 1931. november 15.
- (17) Címjegyzék: 431.
- (18) Címjegyzék: 437.

ÁLNEVEK, SZIGNÓK

- A. F. Albrecht Ferenc
 A-s Áfra Nagy János
 Á. N. J. Áfra Nagy János
 d. i. Dékány István
 e. j. Erdős Jenő
 H. B. Horváth Barna, Hamvas Béla
 H. Gy. Hornyánszky Gyula
 H. J. Hegedűs József, Horváth János
 M. M. Móricz Miklós
 N. Gy. Neubauer Gyula
 o. l. Ottlik László
 Omikron Ottlik László
 P. K. Pongrácz Kálmán
 P. P. Pakodi Pál
 S-y Solymossy Sándor
 Sz. Szombatfalvy György
 Sz. Gy. Szombatfalvy György
 T. D. Trócsányi Dezső
 T. Gy. Trócsányi György
 T. p. a. Thwerewk Pallaghy Attila

TANULMÁNYOK, ÉRTEKEZÉSEK

CÍMJEGYZÉK

1921. I. 1.

1. Hornyánszky Gyula: A parlamentek ellen.
1-16. p.
2. Moór Gyula: Somló Bódog. 17-40. p.
Nekrológ
3. Somló Bódog: Machiavelli. 41-69. p.
4. Kornis Gyula: W. Wundt. I. 70-96. p.
5. Gombocz Zoltán: Nyelvtörténet, lélektan,
társadalmi lélektan. 97-105. p.
6. Bárány Gerő: Az egyén és a nemzet szerepe a
kultúrában. 106-114. p.
7. Bibó István: Az emberiség múltjáról és
jövőjéről. 115-135. p.
8. Solymossy Sándor: A matriarchátus nyomai a
folkloreban. 136-146. p.
9. Kovács Alajos: Hogyan hamisították meg a
románok a magyar statisztikát a
békekonferencián? 147-160. p.

1921. I. 2.

10. Czettler Jenő: Csonka-Magyarország ereje.
177-185. p.
11. Pauler Ákos: A társadalomtudományi
inductióról. 186-193. p.
12. Gombocz Zoltán: Változás és törvény a
nyelvtudományban. 194-201. p.
13. Kornis Gyula: W. Wundt. II. 202-218. p.
14. Tolnai Vilmos: A közmondás néplélektani
tekintetben. 219-229. p.
15. Dékány István: Tételek és paradoxonok a
közvélemény problémájához. 242-247. p.
Szerző tömeglélektani
tanulmányorozatának első közleménye
16. Nyíreő István: Könyveink és nemzeti
kultúránk. 248-256. p.
17. Ybl, Ervin: Az expresszionizmus jelentősége.
257-261. p.

18. A munkásság jövője. 262-264. p.
19. Kovács Alajos: Külföldi népszámlálások eredményei. 265-268. p.
20. Balás Károly: Hegedűs pénzügyi rendeletei. 269-272. p.
21. Székely István: Szénhiány az iskolában. 272-274. p.
22. H. J.: Megjegyzések egy megjegyzésre. 274-275. p.
Fenyő Miksa a Nyugat 1921. jan. 1. számában Andrassy Gyula tanulmányáról írt.
23. H. Gy.: Angol problémák. 275-278. p.

1921. I. 3.

24. Moór Gyula: Réz Mihály. 345-348. p.
Nekrológ.
25. Erekly István: A német birodalmi szükségállapot és a magyar vagyonváltás. 349-390. p.
26. Heller Farkas: A nemzetközi munkásvédelem. 391-405. p.
27. Bibó István: A néplélektan mint tudomány. 406-427. p.
28. Huszti József: A demokrácia útvesztője. (Athén példája.) 428-442. p.
29. Moór Gyula: A bolsevizmus elméleti alapja. 443-460. p.
30. Horváth János: A középiskolai tanárképzés új rendje. 461-466. p.
31. Depter Tibor: A tanya-kérdés. 466-470. p.
32. Nyíreő István: Az Amerikai Unitárius Egyházi Bizottság jelentése Erdélynek a román uralom alatti helyzetéről. Budapest, 1921
Bocskay-Szövetség. – A Református Presbiteri Világszövetség keleti bizottságának jelentése Középeurópának, főleg az oláh uralom alatt Erdélynek helyzetéről. Budapest, 1921.
Bocskay-Szövetség-Népies Irodalmi Társaság. 470-474. p.

33. Kovács Alajos: Népesedésünk 1920-ban
474-476. p.

1921. I. 4.

34. Buday László: A mezőgazdasági munkáskérdés.
525-530. p.
Mutatvány a szerző Agrárpolitika c.
művéből
35. Hóman Bálint: Társadalomtörténeti
terminológia. 531-543. p.
36. Dékány István; A sajtókérdésről. 544-556. p.
37. Solymossy Sándor: A népmese problémái.
557-578. p.
38. Bárány Gerő: Az emberi élet értelme és célja.
579-589. p.
39. -if.: Szociológia a középiskolában.
590-596. p.
40. Antal Géza: A kollektív pszichológia irodalma
Hollandiában. 596-597. p.
41. Nyíreő István: A megcsönkített Magyarország
könyvtári és múzeumi közművelődésügye.
597-602. p.
42. Hornyánszki Gyula, ifj.: Megjegyzések a
magyar vagyonválság bírálatához.
602-604. p.
43. N-n: Föld és ember. 605-606. p.
Magyar Néprajzi Társaság Emberföldrajzi
Szakosztályának folyóirata.
44. N-n: A Zsebatlasz. 606. p.
A Kogutowicz-féle, 1922-re szóló.

1922. II. 1-2

45. Wlassics Gyula: Dante a politikai irodalom
történetében. 1-9. p.
46. Kovács Alajos: Hazánk néperejének
újjászületése. 10-28. p.
Trianonról.

47. Veszely Ödön: A pályaválasztás és a tehetségvizsgálatok. 29-43. p.
48. Hornyánszky Gyula: A közvélemény eszméje a görögök között. 44-60. p.
49. Magyary Zoltán: Művelődési politika és közoktatásügyi közigazgatás. 61-76. p.
50. Siklóssy László: A magyar középosztály 1800 körül. (A régi Budapest erkölcstörténetéből.). 77-89. p.
51. Nyíreő István: Az iskolán kívüli népművelés és eszközei. 90-111. p.
52. Napjaink problémái. A választójogról. [Bev.] Bárdossy László. 112-147. p.
A folyóirat új rovata, aktuális politikai kérdések tudományos megvitatására. Concha Győző, Ferdinándy Gejza, Kun József, Polner Ödön, Szandtner Pál, Tóth Károly, Tóth Lajos, Buday László, Kovács Alajos válasza a folyóirat körkérdésére.
53. Mezey István: újabb alakulások a Távolságon Keleten. 148-159. p.

1922. II. 3-4.

54. Ereky István: Concha Győző. 193-201. p.
55. Concha Győző: Dante államideálja. 202-213. p.
56. Tagányi Károly: Vázlatok a régibb Árpád-kor társadalomtörténetéből. 214-227. p.
57. Buday László: Az adatszolgáltatók lelki diszpozíciói. 228-235. p.
58. Bibó István: Az iskolán kívüli népművelés problémája. 236-248. p.
59. Moór Gyula: A társadalomtudomány és a tételes jogtudomány határkérdéseiről. 249-263. p.
60. Solymossy Sándor: Ősi temetkezési mód emléke folklóruinkban. 264-280. p.
61. Hornyánszky Gyula: A szabadság nevében. (Adalék a közvélemény történetéhez.) 281-293. p.
62. P.: Betekintés a Felföldre. 294-300. p.
A Felvidék Csehszlovákiában.

1923. III. 1-4.

- 63. Eckhart Ferenc: Szociáldemokrácia az Új Ausztriában. 329-353. p. Bibliogr.
- 64. Dékány István: Kjellen államelmélete. 355-366. p.
- 65. Bibó István: A magyarság és a magyar társadalom jellege. 367-385. p.
- 66. Ottlik László: Felelősség és szükségszerűség. 386-399. p.
- 67. Divald Kornél: Művészeink nemzetisége és társadalmi helyzete a középkorban. 400-413. p.
- 68. Mezey István: A bolsevik uralom Szibériában. 414-419. p.

1924. IV. 1.

- 69. Ajtay József: A külföldi kölesön. 1-10. p.
- 70. Az egyke okai és ellenszerei. (A Társadalomtudomány körkérdése.). 11-44. p.
Buday László, Jávorné Miskolczy Szigyártó Gizella, Kovács Alajos, Lovrich József, Pezenhoffer Antal, Prohászka Ottokár, Ravasz László, Ritoók Zsigmond, Schneller Károly, Scholtz Kornél, Tormay Cécile, Vadnay Tibor, Vargha Gyula hozzászólása.
- 71. Dékány István: A politikai párt állambölcselete. 45-62. p.
- 72. Giesswein Sándor. 63-64. p.
Nekrológ.
- 73. Istvánffy György: Törökországi impressziók. 64-68. p.
- 74. (Sz.): Ottlik László a marxizmusról. 68-69. p.

IV. 2-3.

- 75. Eckhart Ferenc: A pénzügyi talpraállítás nehézségei Ausztriában. 1-14. p.
- 76. Ottlik László: Jog és társadalom. (Első közlemény). 15-32. p.
- 77. K. L.: Kant emlékezete. 33-34. p.
Sz.: Nemzeti vagyonunk és jövedelmünk. 34-35. p.
- 78. Sz.: A kisebbségi kérdés a nemzetgyűlés előtt. 35-36. p.

IV. 4-5.

- 80. Hornyánszky Gyula: A kultúráról, kultúrértékekről és a társadalomtudomány értékeléséről. 1-15. p.
- 81. Ottlik László: Jog és társadalom. (Második közlemény). 16-34. p.
- 82. Tonelli Sándor: Művészet és közgazdaság. 35-44. p.
- 83. r. a.: A szanálás első részlete helyzetképe Magyarországon. 45-47. p.
Smith, Jeremy a Népszövetség ellenőrző főbiztosának jelentéseiről.
- 84. Bernáth László: Jaurès és a Panthéon. 49-50. p.

1924. IV. 6.

- 85. Torma Domokos: Anatole France. 1-3. p.
Szombatfalvy György: Az értelmiség válsága. 4-13. p.
- 86. Ottlik László: Az új választások és a parlamentarizmus Angliában. 14-21. p.

88. Mályusz Elemér: A nyíregyházi centennáriumhoz. 22-24. p.
Nyíregyháza földesúri hatalom alóli felszabadulásának 100. évfordulóján

1925. V. 1.

89. Hornyánszky Gyula: Megnyitó beszéd.
Felolvastatott 1925 január 25-én, a Magyar Társadalomtudományi Társaság alakuló ülésén. 1-5. p.
90. Heller Farkas: A sociológia feladatai.
6-12. p.
91. Kováts Ferenc: A kapitalizmus mint gazdaságtörténeti korszak. 13-19. p.
92. -i-f.: A fascizmus válsága. 20-22. p.
93. A pánszlávizmus. 22-23. p.
94. A társulat élete. 103-104. p.
Magyar Társadalomtudományi Társulat.

1925. V. 2.

95. A társulat élete. Megalakult a Magyar Társadalomtudományi Társulat! 45-48. p.
1925. február 10-én első ülése.
96. Kolosváry Bálint: Birtokreform és társadalom; 49-55. p.
97. Dékány István: A politikai pártok típusai. (Fejezetek egy államszociológiához.). 56-71. p.
98. Búza László: A lakásügy és a lakók védelme külföldön. 72-76. p.
99. Pataky Tibor: Buday László (1873-1925). 77-80. p.
Nekrológ.
100. -y.: A középosztály problémájáról. Jegyzet. 80-82. p.
101. -bl.: Az angol munkásmozgalom szelleme. 82-83. p.

102. Hornyánszky Gyula: A német fajvédelem útja.
83-87.p.

1925. V. 3.

103. Laky Dezső: Az elválások Magyarországon a háború előtt és a háború után. 105-119.p.
104. Horváth Barna: Spengler államszemlélete és az állam fenomenológiája. 120-130.p.
105. Gönczi Ferenc: Az "egyke" a somogyi nép szokásaiban s lelkivilágában. 131-142.p.
106. Ruber József: Timon Ákos. 143-144.p.
1850-1925. Nekrológ
107. Szombatfalvy György: Budapest lelke. 144-149.p.
108. Bernáth László: A George Scelle-eset. 149-151.p.

1925. V. 4.

109. Benisch Artúr: A hitfelekezeti erőviszonyok változásai csonka-Magyarországon. 169-182.p.
110. Tóth Béla: A felvilágosodás és a politikai romantizmus. 182-190.p.
111. Bárány Gerő: Történetfilozófiai gondolattörredék. 190-200.p.
112. Hornyánszky Gyula: Európai szemle. 200-203.p,
Europäische Revue c. bécsi új folyóirat
113. Pakodi Pál: Levél a tengerpartról. 202-207.p,
Fiúméből.
114. B. K.: A Scelle-esethez. 207-209.p.
115. [Atló]: Lovagias élet korunkban. 209-211.p.

1925. V. 5.

116. Hornyánszky Gyula: Radikalizmus és történelmi realizmus. 233-244.p.

117. Balla Antal: Az erkölcsi szabályok
szociológiai megvilágításban. 245-250. p.
118. d. i.: Tönnes hetven éves születésnapja
alkalmából. 250-252. p.
119. t. p. a.: Az Andrássy-Tisza-probléma
irodalmának a. margójára. 252-253. p.
120. Sz. Gy.: Megjegyzések egy kényes problémához.
253-256. p.
Német-kérdés Magyarországon.
121. Sz. Gy.: Az adókönyvek vallomása. 256-257. p.

1925. V. 6.

122. Dékány István: Egy új szociológiai irányról.
289-301. p.
123. Ottlik László; Tisza és a forradalom.
301-313. p.
124. Tonelli Sándor: A csehszlovák állam.
314-328. p.
125. Y. N.: Széchenyi István társadalomfelfogása
és a mai politika. 329-338. p.
Széchenyi I. társadalomszemlélete
126. Szádeczky-Kardoss Tibor: Georg von Mayr.
338-340. p.
1841-1926
127. T. D.: A Szocialista Munkás-Internacionálé
II. (Marseillei) kongresszusa. 340-342. p.
128. P. Gy.: Az Internacionálé és
Szovjet-Oroszország. 342-343. p.
129. Hornyánszky Gyula: Angol problémák.
Munkanélküliség és valutapolitika.
343-345. p.
130. t. p. a.: Néhány megjegyzés a
"szükségtörvény"-ről. 345-346. p.

1926. VI. 1.

131. Kovács Alajos: Az egyke pusztítása Somogyban.
1-6. p.

132. Horváth Barna: A társadalom és az állam funkcionális szemlélete. 6-18. p.
133. Weis István: A mai Amerika. 18-37. p.
134. Barabási Kun József: Concha Győző nyolcvanéves. 38-39. p.
135. [Felvidéki]: A cseh állam kérdéséhez. (Levél a szerkesztőhöz.). 39-42. p.
136. Bernáth László: A modern Magyarország. 42-43. p.
137. Thewrewk Pallaghy Attila: Az országgyűlés időtartama és az államfő házfelosztási joga. 43-44. p.
138. Levatich László: A lakásforgalom felszabadítása előtt. 44-47. p.
139. -sy: Két új szociológiai szemle. 48-49. p.

1926. VI. 2.

140. Hornyánszky Gyula: Nacionalizmus, szupranacionalizmus. Elnöki megnyitó előadás a Magyar Társadalomtudományi Társulat 1926. április 18-án tartott közgyűlésén. 81-87. p.
141. Zehery Lajos: Az öngyilkosság mint a társadalmi élet tömegjelensége. 88-102. p.

1926. VI. 1.

142. Neubauer Gyula: Az objektivitás a társadalmi tudományokban. 103-124. p.

1926. VI. 2.

143. Ruber József: Stammler Rudolf. 125-127. p.
Születésének 70. évfordulójára
144. d-n.: A szabadságészme tragikumai, (néhány reflexió.). 128-131. p.

145. R-s.: Morális felelősség a közgazdasági életben. 131-133. p.
146. Bernáth Lászlóé A parlament reformja. 133-135. p.
1926. VI. 3.
147. Kolosváry Bálint: A jogfolytonosság gondolata. 161-167. p.
148. Mozolvoszky Sándor: Néhány adat házicselédeink társadalomrajzához. 168-176. p.
149. Kovrig Béla: Az angol erőpróba. 177-190. p.
150. Sz. Gy.: Apponyi Albert. 191-192. p.
151. Hornyánszky Gyula: A munkanélküliség és a kötelező biztosítás. 192-196. p.
152. Pakodi Pál: Az áttérések mérlege. 197-199. p.
153. Hornyánszky Gyula: Történések a világháború okairól önéletrajzukban. 199-201. p.
154. Még egy szó a parlament reformjáról. 202-204. p.
Mósa József és Bernáth László vitája
Mósa Budapesti Szemlében a parlament reformjáról közölt tanulmánya kapcsán.

1926. VI. 4.

155. Hornyánszky Gyula: A demokrácia és a parlamentarizmus válságáról. 241-256. p.
156. Kovács Alajos: Értelmiségünk nemzeti jellegének biztosítása. 257-269. p.
157. Dékány István: Tanulmányok a társadalmi morfológia köréből. I. A "közönség" problémája. 269-288. p.
158. Trócsányi György: Időszerű társadalomtudományi problémák a "Deutscher Soziologentag" ülésein. 289-298. p.
A Deutsche Gesellschaft für Soziologie
1922. szept. 22-én újra alakult

159. -f.: A nemzetközi büntető bíraskodás kérdéséhez. 301-303. p.
160. Vér és vagyon a mérlegen. 307. p.
Egy végrendelet jogi és erkölcsi vonatkozásairól, melyben az apa kiköti, hogy lánya csak akkor örökölhet, ha nem megy zsidóhoz férjhez
161. Országos közegészségügyi és társadalompolitikai értekezéslet. 308. p.
Az első magyar szociálpolitikai szakértekezésletről. (1926. okt. 24-30.)

1926. VI. 5.

162. Erekly István: Nemzetgyűlés és országgyűlés. 353-362. p.
163. Gerevich Zoltán: Magyarország életérdekei és Páneurópa. 362-372. p.
164. Mályusz Elemér: Az 1514. évi jobbagyháború okai. 373-380. p.
165. Sigmond Andor: A társadalmi fejlődés iránya 380-392. p.
166. Németh László: Erdély lelke a legújabb irodalomban. 392-401. p.
167. Ottlik László: A három brit birodalom 402-416. p.
1. észak Amerikai ültetvények, 2. XVIII. sz.-i birodalom, 3. a nemzetek szabad konföderációja
168. Hornyánszky Gyula: Magyar egyesület a nemzetközi szellemi együttműködés szolgálatában. 417-420. p.
A Nemzetközi Szellemi Együttműködés Szövetsége megalakulásáról
169. Szombatfalvy György: A társadalompolitikai értekezéslet. 420-423. p.
A népjóléti és munkaügyi miniszter 1926 októberében összehívta a Társadalompolitikai Országos értekezésletet

170. Hornyánszky Gyula: Javaslat a középiskolai tanárjelöltek szociálpolitikai képzése tárgyában. 424-425. p.
171. Németh László: A "Nyugat" húsz esztendeje. 426-430. p.
1927. VII. 1-2.
172. Mihelics Vid: Prohászka Ottokár. 1-10. p.
173. Angyal Pál: Az öngyilkosság és a büntetőjog. 11-21. p.
174. Neubauer Gyula: Természet és társadalom. 22-54. p.
175. Áfra Nagy János: A háború utáni évek házasságkötései szociológiai megvilágításban. 55-67. p.
176. Trócsányi Dezső: Emlékezés a szociálpedagógia atyjáról. 68-70. p.
Pestalozzi halálának 100. évfordulójára
177. Ankét az elválások és az öngyilkosságok kérdéséről. 70-72. p.
A Magyar Statisztikai Társaság értekezlete
178. Pfeiffer Miklós: A mintajárás. 72-74. p.
A gödöllői járás. Egészségügyi, köznevelési célok
179. Sz. Gy.: Széphalom. 74-77. p.
Szegedi folyóirat első két számáról
180. Szombatfalvy György: Magyarország és felekezetiiség. (Egy római katolikus lelkész úr levelére.). 77-78. p.
Pezenhoffer Antal főtisztelendőnek
1927. VII. 3-4.
181. Concha Győző: Van-e magyar társadalom? Nincs. 145-162. p.
182. Dékány István: "Közönség" és "közösség". 163-176. p.

183. Hornyánszky Gyula: Tudománypolitikánk feltételei. 177-182. p.
Elnöki beszéd a Magyar Társadalomtudományi Társulat 1927. június 18-i közgyűlésén
184. Czettler Jenő: A hitbizomány. 183-193. p.
1848 előtt és után
185. Imre Sándor: A közös munka lelki akadályai. Néhány vonás a mai magyarság arculatának egyik oldaláról. 194-216. p.
Az újjáépítés művelődéspolitikája
186. Mihelics Vid: Az olasz munkaalkotmány. 216-248. p.
1927. április 21-én Mussolini kihirdette a Carta del Lavoro-t: "a fasiszta forradalom alapvető okmányát, amely megállapítja a termelés valamennyi tényezőjének kötelességeit és jogait."
187. Németh László: Az Ady-pör. 249-266. p.
188. A cseh-szlovák állam felbomlása előtt. 267-270. p.
189. Horn József: Othmar Spann előadása Budapesten. 270-273. p.
Magyar Társadalomtudományi Társulat meghívására, a közgazdaságtan újabb irányairól
190. B. I.: Lealacsonyító vagy sem? 276-278. p.
Egy rágalmazási perről

1927. VII. 5-6.

191. Hornyánszky Gyula: Nemzeti és nemzetietlen szociológia. 337-347. p.
A Magyar Társadalomtudományi Társaság 1927/28. évi előadássorozatának bevezető előadása
192. Mártonffy Károly: A közigazgatás industrializálása. 348-361. p.
193. Dékány István: A marxista osztályelmélet bírálatához. (Osztályelmélet és társadalomfilozófia.). 362-402. p.

194. Herbert János: Egy alföldi község társadalomrajza. (Jászárokszállás monográfiájához.). 403-438. p.
195. A Magyar Társadalomtudományi Társulat értekezlete az egyke elleni küzdelem tárgyában. 439-464. p.
Hornyánszky Gyula elnöki megnyitója.
Geöcze Sarolta előadói előterjesztése.
Ritoók Zsigmond, Heim Pál, Tauffer Vilma, Lovrich József, Kausz János orvosok, valamint Gálócsy Árpád, Torzsai Biber Gyula, Tomcsányi Gyula, Kemény Ferenc, Kodolányi János, Ravasz László Raffay Sándor stb. hozzászólása
196. Hornyánszky Gyula: A szociális tanulmányok iskolája Franciaországban. 464-465. p.
Az École des Hautes études Sociales ideai programja
197. Hornyánszky Gyula: A történet szerepe a népek öntudatában. 465-468. p.
A Fédération Internationale des Unions Intellectuelles konferenciájáról (Heidelberg, 1927. okt.)
198. Szombatfalvy György: Visszhangok. 468-470. p.
Vámbéry Ruzstem az Irodalomtörténet és a Társadalomtudomány cikkeiről írott kritikáiról
1928. VIII. 1-2.
199. Jancsó Benedek: A nyelvi és érzelmi asszimiláció feltételeinek vizsgálata. 1-11. p.
200. Balás Károly: Jogi és államtudományi oktatásunk reformjárói. 12-33. p.
201. Albrecht Ferenc: A magyar demokrácia válsága. 34-51. p.
202. Dékány István: A társadalom mint ideáltipikum és a társadalmi morfológia problémája. A társadalomfogalom megvilágításának egy vitás pontjához. 52-61. p.

183. Hornyánszky Gyula: A középiskola "krízise". (Két hozzászólás). 62-74. p.
A körkérdésre, melyet a Magyar Humanisztikus Gimnázium Híveinek Egyesülete intézett egyetemeink és főiskoláink tanáraihoz, arról, hogy kívánatos-e a latin-görög oktatást a régi keretekbe visszaállítani
204. Geöcze Sarolta: A középosztály nemzetközi szervezkedése. 75-79. p.
A római V. nemzetközi középosztály-kongresszusról
205. Hermann Antal: A kóbor cigányok kérdéséhez. 79-84. p.
1928. VIII. 3-4.
206. Hornyánszky Gyula: Az európai kultúra. 129-140. p.
Elnöki megnyitóbeszéd a Magyar Társadalomtudományi Társulat 1928. június 17-én tartott közgyűlésén
207. Angyal Pál: A haladás problémája az emberi gondolkodás történetében. 141-161. p.
208. Mihelics Vid: A szakszervezkedés elmélete és iránya. 162-212. p.
209. Horváth Barna: Természetjog és pozitívizmus. 213-247. p.
210. Moór Gyula: Tóth Károly. 248-250. p.
Nekrológ
211. Ankét a specializálódásról. 250-252. p.
Egyetemeken és főiskolákon.
212. Pfeiffer Miklós: A munkásbiztosítás reformjához. 263-267. p.
1927. évi XXI. t. c
213. Bobula Ida: Nemzetközi Munkaügyi Hivatal kezelési reformjai. 267-269. p.

1928. VIII. 5-6.

214. Csepregi Horváth János: Mi a faj? 317-335. p.
Gobineau és Chamberlain rasszista
társadalomfogalmáról
215. Moór Gyula: A pacifizmus útján. (Megjegyzések
a Kellogg-szerződés margójára.).
336-355. p.
216. Török Árpád: A pacifizmus válsága. 356-364. p.
217. Ottlik László: Az amerikai pártrendszer
alapjai. (Reflexiók az
elnökválasztáshoz.). 365-370. p.
218. Bobula Ida: Diákszociális kérdés és szellemi
proletariátus. 371-383. p.
A szellemi munkanélküliség és a szellemi
proletariátus fogalmának szétválasztása
219. Trócsányi György: A német szociológusok
zürichi vándorgyűlése. 384-401. p.
Deutsche Gesellschaft für Soziologie, 6.
Soziologentag
220. Szombatfalvy György: Geöcze Sarolta.
402-404. p.
Nekrológ
221. Albrecht Ferenc: A parlamentarizmus válsága.
404-409. p.
Az Interparlamentáris Unió magyar
csoportjának válasza azokra a
kérdésekre, melyeket az Unió intézett az
egyres tagcsoportokhoz
222. Egyed István: Jogi és államtudományi oktatásunk
reformjához. 409-415. p.
Balás Károly reformtervei az előző számban
jelentek meg
223. Ambróczy Ágoston: Szociális elv az
igazságszolgáltatásban. 415-417. p.
224. Adalékok a szellemi munka díjazásának
kialakulásához. 424-430. p.
Levelek egy szaklexikon szerkesztője és
munkatársai között a munkafeltételekről

1929. IX. 1-2.

225. Németh László: Freud és a pszichoanalízis.
1-20. p.
226. Dékány István: A kultúrpolitikai állam
eszméjének kialakulása. (Fejezet egy
államfilozófiához.). 21-42. p.
227. Török Árpád: A pacifizmus problémájához.
(Megjegyzések Moór Gyula: "A pacifizmus
útján" című tanulmányához.). 43-50. p.
228. Moór Gyula: örök béke és világjogrend.
51-73. p.
A Kellogg-szerződésről
229. Ottlik László: Diktatúra és demokrácia.
74-104. p.
230. Némethy Imre: Munkamegosztás az államban.
105-118. p.
231. Szűcs Kálmán, tunyoghy: Nemzeti életvédelem
és a vagyonátruházás jogának korlátozása
121-125. p.
Egyke elleni küzdelem az örökösödési
törvény reformjával
232. Horváth Lóránd: Angol társadalmi problémák.
126-129. p.
233. Szombatfalvy György: "Népünk és nyelvünk".
129-130. p.
A Szegedi Alföldkutató Bizottság
megalakulása
234. Csepregi Horváth János: A nép fogalmának
megállapításához. 131-132. p.
Pótlás a "Mi a faj" c. előző számban
megjelent tanulmányhoz
235. A magyar self-made man-ek. (Levél a
szerkesztőhöz.). 132-133. p.
Aláírás: Canis mordax

1929. IX. 3-4.

236. Hornyánszky Gyula: A szociológia mai helyzete. 193-208. p.
Elnöki megnyitó a MTT 1929. június 17-i közgyűlésén
237. Horváth Barna: Igazságosság és igazság. 209-247. p.
238. Tornai Lajos: Birtokpolitikánk útjai és a földbirtokreform. 248-256. p.
239. Ottlik László: Az angol választások után. 257-261. p.
240. Méray-Horváth Károly: Forradalmak, szocializmus, bolsevizmus. 262-278. p.
A szerk. láb.: A tanulmány módszere és stílusa különbözik az itt megszokottakétól, de érdekessége és fontossága miatt közlik
241. Fritz László: Az utolsó román parlamenti választások. 279-292. p.
Kihirdetve a "Monitorul Oficial" 1926. március 27"-i számában
242. Thewrewk Pallaghy Attila: Sub specie aeternitatis. 293-295. p.
Emlékezés ifjabb Andrassy Gyula grófra
243. Hornyánszky Gyula: Liberális vagy nem liberális? 296-297. p.
244. Szombatfalvy György: Rohan herceg a magyarokról. 298-301. p.
"...a modern Európa legképtelenebb állama. Királyi köztársaság, királynélküli monarchia..."

1929. IX. 5-6.

245. Ginsberg, Morris: A szociológia tárgyköre. 353-369. p.
Ford. Hatzel Géza

246. Mártonffy Károly: A közszolgalat és a közigazgatási intézetek. 370-389. p.
247. Honigsheim, Paul: A mozi és a rádió szociológiájához. 390-391. p.
A kölni professzor előadása a Magyar Társadalomtudományi Társulatban
248. Kászonyi Ferenc: A méltóságos vármegye. 392-396. p.
249. M. M.: A nemzetiségi statisztika problémája. 396-400. p.
250. Balla Antal: A vallás renaissance-a. 400-403 – P.
Francia szociológusok és tudósok ankétjáról
251. Dékány István: Az amerikanizmustól a bolsevizmusig. 404-409. p.
252. Czakó István: Az amerikai tudományos élet specializálódása. Az ó-világ tudományos "felfedezése". 409-414. p.
253. Hegedűs József: Egy kis hozzászólás Méray-Horváth Károly "Forradalmak, szocializmus, bolsevizmus" című fejtegetéséhez. 414-418. p.
Társadalomtudomány 1929. 3-4. sz

1930. X. 1-3.

254. Laski, Harold J.: Jog és állam. 3-34. p.
255. Dékány István: A társadalmi szervezés értéke. 35-85. p.
256. Horváth Barna: A Common Law ideológiája és a jogismeret ideológiája. 87-115. p.
257. Marót Károly: A mágia. A modern elmélet tükrében. 125-166. p.
258. Zolnai Béla: A francia bálvány. Egy szó stilisztikája. 167-176. p.
259. Ritoók Emma: A Nyugat új útja. 177-185. p.
260. Móricz Miklós: A konjunktúrakutatás társadalomtudományi szempontjai. 191-195. p.

261. Szombatfalvy Györgyi A társadalmi munka iskolája. 195-201. p.
Az Egyetemi Szociálpolitikai Intézet működéséről

1930. X. 4-5.

262. Komis Gyula: Szabadoktatás Amerikában.
249-263. p.
263. Ihrig Károly: A szövetkezeti mozgalom társadalomlélektani kérdései. 264-279. p.
264. Dékány István: Szabad és kötött környezetformák. (Megjegyzések az egyéni környezet elemeinek meghatározásához.).
280-288. p.
265. Bárány Gerő: Elűnődés a múlt emlékein.
289-296. p.
266. Zolnai Béla: Válasz Trócsányi Györgynek.
300-305. p.

1930. X. 6-7.

267. Hornyánszky Gyula: Két korszak között.
353-365. p.
MTT 1930. június 15-i közgyűlésén tartott elnöki megnyitó beszéd
268. Trócsányi György: Szociológiai szemaziográfia. 366-382. p.
269. Miskolczi Ágost: A forradalom modern technikája. 383-393. p.
270. Thewrewk Pallaghy Attila: A közjogi tudomány újabb problémái. 394-399. p.
271. Szombatfalvy György: Jancsó Benedek.
400-401. p.
Nekrológ
272. Tóth Béla: A háború és a béke kérdése egy szociológiai kongresszuson. 401-411. p.
A Nemzetközi Szociológiai Intézet Genfben tartotta X. kongresszusát

273. Trócsányi György: A magyar társadalmi gondolat nemzedéke. 411-420. p.
274. Joó Tibor: A "könnyű művészet" szociológiájához. 420-422. p.
Film
1931. XI. 1-2.
275. Hornyánszky Gyula: Elnöki megnyitó. 1-3. p.
A MTT értekezlete az értelmiség válságáról. 1930. febr. 14., 17., márc. 3., 6
276. Kornis Gyula: A szellemi munka válsága. 3-27. p.
MTT értelmiség-ankét
277. Laky Dezső: Az értelmiség válságának gazdasági és társadalmi háttere. 28-49. p.
MTT értelmiség-ankét
278. Szandtner Pál: Az értelmiségi magyar ifjúság jövője. 49-77. p.
279. Az értelmiség válságáról, az MTT értekezlete. 77-92. p.
Hornyánszky Gyula, Kun Zsigmond, Asztalos József, Áfra Nagy János, Laky Dezső hozzászólásai az értelmiségi ankéton
280. Albrecht Ferenc: új nemzedék – új feladatok. 93-98. p.
281. Kerner Zoltán: A gazdatársadalom megszervezése. 100-104. p.
282. Tamás Lajos: Fonál mentén. 104. p.
Vers. Megjelent a Magyarországi 1930. december 28-i számában

1931. XI. 3-4.

283. Dékány István: A kultúrpolitika két útja.
153-163. p.
Részlet a Tudományos Társulatok és
Intézmények Országos Szövetségének
közgyűlésén tartott felolvasásból
284. Neubauer Gyula: Háború és béke. 163-180. p.
285. Török Árpád: A kisebbségi kérdés
állambiztonsági szempontból. 180-195. p.
286. Eismann, Friedrich W.: A szellemi munkások
nyomora. 196-198. p.
Kiegészítésül Kornis Gyulának az előző
számban közölt tanulmányához
287. Ijjas Jankovits Antal: A magyarországi zsidó
írók útjai. 198-209. p.
288. Csikay Pál: L'Europe centrale, economique et
sociale. (Csikay Pál könyvének kritikája
körül.). 210-212. p.
289. Varga István: A bíráló válasza. 212-214. p.
Csikay Pálnak

1931. XI. 5-6.

290. Hornyánszky Gyula: Mi is az a
szellemtörténet? 233-248. p.
A MTT VI. közgyűlésén tartott elnöki
megnyitó
291. Fekete József: Túltermelési válság.
248-264. p.
292. Hammersberg Miklós: A kapitalizmus
Magyarországon. 264-272. p.
293. Miskolczi Ágost: Rendszerváltozás és
szociáldemokrácia. 273-275. p.
294. Móricz Miklós: Az állami beruházások a tőke,
a munka és az adó szempontjából.
275-278. p.
295. Noszlopi László: A "Jugendbewegung"
társadalometikai jelentősége. 278-282. p.

296. Görög történet és modern adópolitika. (Egy egyetemi előadás jegyzeteiből.). 282-285. p.
297. Zathureczky Gyula: Az értelmiség jövője. 285-287. p.
298. Szombatfalvy György: A szociológia helyzete körül. 287-288. p.
299. Szombatfalvy György: Az életszínvonal-vizsgálatokhoz. 288-289. p.
A IX. ker. Szent István felső kereskedelmi iskola 1930/31. tanévében szülők havi keresetére vonatkozó adatok

1932. XII. 1.

300. Dékány István: A politikai érzületek szerepe a mai társadalomban. 1-24. p.
I. rész
301. Móricz Miklós: Szociológiai megjegyzések a magyar bankkérdéshez. 25-45. p.
302. Pongrácz Kálmán: Az asszimiláció problémája és a szórványvédelem jelentősége a kisebbségi életben. 45-58. p.
303. [Filaléthész]: Bethlen István a magyar arisztokratákról. 59-62. p.
304. Tóth Béla: Reflexiók a leszerelési konferenciához. 63-68. p.
305. Moravek Endre: Csehszlovákia és a szláv gondolat. 69-76. p.
306. Szombatfalvy György: Államunk. illetménypolitikájához. 76-83. p.
307. Szombatfalvy György: "Intézményes szociálpolitika". 83-86. p.

1932. XII. 2.

308. Sayous, André Émile: Zsidók voltak-e modern kapitalizmus megalapítói? 121-140. p.
Mihelics Vid fordítása

309. Hornyánszky Gyula: Veszélyben a magyar kultúra. 140-146. p.
310. Dékány István: A politikai érzületek szerepe a mai társadalomban. Második és befejező közlemény. 147-166. p.
311. Németh László: Goethe nagysága. 167-179. p.
312. Hornyánszky Gyula: Kommunista egyetemi ifjak. 180-182. p.
Eötvös-kollégisták körében
313. Áfra Nagy János: A magyar főiskolai hallgatók szociális viszonyai 1931-ben. 183-187. p.
314. Moravek Endre: A természetes szaporodás Csehországban és a csehszlovákizmus. 187-193. p.
315. Bobula Ida: Dáma és gazdasszony a XVIII. században. (Egy készülő tanulmányból.). 196-199. p.
316. t. p. a.: Inkompatibilitás. 200-201. p.
317. Albrecht Ferenc: Egy új választójogi tervezet. 202-205. p.

1932. XII. 3-4.

318. Takács Imre: Az agrárszocialista mozgalom a háború előtt. 249-271. p.
Részlet a szerző "Szocialisztikus földművesmozgalmak Magyarországon 1890-1910." c. készülő munkájából
319. Hettyey Vilma: A holland sajtó. 272-281. p.
Hollandiában volt legkorábban újság az európai országok közül: 1620-ban
320. Bobula Ida: Nők az 1790-es évek közelében. 282-295. p.
321. Móricz Miklós: Adóteher és társadalmi tagozódás. 296-311. p.
322. Tóth Béla: A tervgazdaság gondolata a nemzetközi munkaügyi konferencián. 312-320. p.
323. Egyed István: Az összeférhetetlenség és a felsőház. 320-327. p.

324. Felszeghy Béla: Az utópiák világa. Adalékok a politikai álmódhoz társadalom-lékektanához. 327-337. p.
325. Zathureczky Gyula: Az erdélyi magyar ifjúság. 337-345. p.
326. Ottlik László: ATársadalomtudomány szerkesztőjének. 354-355. p.
Levél Albrecht Ferenc: "Parlamentarizmus és diktatúra" c. tanulmányáról
327. Albrecht Ferenc: Parlamentarizmus és diktatúra. 345-354. p.

1933. XIII. 1.

328. Heller Farkas: Hornyánszky Gyula. 1-2. p.
Nekrológ. Elhangzott a MTT márc. 18-i közgyűlésén
329. Albrecht, kir. herceg: A mezőgazdasági telepítés kérdéséről. 3-22. p.
Előadás az MTA-án, 1933. április 30-án
330. Horváth Barna: A jog racionalizálása. 23-36. p.
331. Mályusz Elemér: A patrimoniális királyság. 37-49. p.
Részlet a szerzőnek az MTA-n "Hűbériség és rendiség Magyarországon a XV. században" címmel tartott székfoglaló beszédéből
332. Móricz Miklós: Birtoktalan földműves népünk. 50-75. p.
333. Ruber József: Concha Győző. 76-79. p.
Nekrológ
334. Pongrácz Kálmán: A felvidéki magyarság válsága. 79-89. p.
335. Noszlopi László: A modern társadalom embere Kierkegaard szemléletében. 89-93. p.
336. Moravek Endre: Európa szlávósodása. 94-101. p.

1933. XIII. 3-4.

337. Huszti József: Hornyánszky Gyula emlékezete (1869-1933.). 165-183. p.
338. Del Vecchio, Giorgio: Az állam válsága. 184-201. p.
1933. május 22-én a Pázmány Péter Tudományegyetem jog- és államtudományi karán tartott előadás
339. Marót Károly: A görög életeszemély értéke és mai jelentősége. 202-214. p.
340. Rudai Dezső: Adalék a magyar képviselőház szociológiájához (1887-1933). 215-230. p.
341. Trócsányi György: A társadalomtudományi előrelátás. (Beszámoló az Institut International de Sociologie XI. kongresszusáról.). 231-252. p.
342. Bobula Ida: A férfilélek válsága. 253-262. p.
343. Rusznyák Gyula: Szociális munka a faluban 262-266. p.
344. Trócsányi György: Névmagyarosítás. 266-283. p.
345. Noszlopi László: Platón az individualista demokrácia válságáról. 283-290. p.
346. Y. N.: A jamboreekről és a cserkészetről szociológus szemmel. 291-294. p.
347. Szombatfalvy György: A németek a diplomatúltermelés ellen. 311-314. p.
348. Szombatfalvy György: A középiskola és a modern társadalom. 314-315. p.
Jogi oktatásunk kiáltó bajai. 316-318. p.

1934. XIV. 1-2.

349. Liberalizmus és etatizmus. (A Társadalomtudomány körkérdése.). 1-80. p.
 Válaszolt: Albrecht Ferenc, Bernát István, Dékány István, Győri Jenő, Hammersberg Miklós, Hegedűs József, Horváth Barna, Ihrig Károly, Joó Tibor, Körmendy-Ékes Sándor, Krisztics Sándor, Nagy Miklós, Neubauer Gyula, Némethy Imre, Noszlopi László, Osztrólczy Miklós, Ottlik László, Padányi Gulyás Jenő, Pongrácz Elemér, Pongrácz Kálmán, Ruber József, Rudai Rezső, Szombatfalvy György, Tóth Béla és Varga István
350. Horváth Barna: Dékány István társadalomfilozófiája. 81-87. p.
 Ism. Dékány István: A társadalomfilozófia alapfogalmai. Budapest, 1933, Magyar Tudományos Akadémia. 323. p. (Az Akadémia filozófiai könyvtára 7.)
351. Szombatfalvy György: Középiskolánk reformja. 87-90. p.
 Az 1934. évi XI. tc-ről
352. Hegedűs József: Szemelvények az Angyal-émlékkönyv szociológiai eszmetartalmából. 90-94. p.
- Angyal Pál születésének 60. évfordulója
353. Pakodi Pál: Ország és fővárosa. 95-97. p.
354. Csikay Pál: Magyar bokréta. 97-99. p.
 A magyar népszokások divatjának újraéledéséről

1934. XIV. 3-4.

355. Mályusz Elemér: A karizmatikus királyság. 153-178. p. Bibliogr. és lábaj.: p. 175-178
 A XI-XII. századi magyar királyság

356. Noszlopi László: A nyárspolgár. 179-188. p.
 357. Hamvas Béla: Az orosz emigráció
 történetfilozófiája 189-204. p.
 358. Freyer, Hans: A hagyomány és a forradalom a
 világképben. 205-209. p.
 A szerző Fédération des Unions
 Intellectuelles bp-i kongresszusán
 tartott előadásának szemelvényes közlése
 359. Karácsony Sándor: A magyar nép lelki alkata.
 209-212. p.
 360. Móricz Miklós: A boletta-kísérlet mérlege.
 212-217. p.
 361. Áfra Nagy János: Miből él földműves népünk?
 218-226. p.

1934. XIV. 5-6.

362. Trócsányi György: A magyar nemzeti lélek
 vívódása. 261-281. p.
 363. Olaj Ferenc: Állástalan diplomásaink az 1934.
 évben. 282-294. p.
 364. Albrecht Ferenc: Bernát István nyolcvan éves.
 295-296. p.
 365. Hegedűs József: Horváth Barna
 jogszociológiája. 307-318. p.
 366. Milyennek látja a cseh a magyar parasztot.
 324-326. p.
 A "Venkov" mellékletében Malis cseh
 mérnök írt a felvidéki magyar gazdáról.
 Ezt a Prágai Magyar Hírlap fordításában
 közlik
 367. -st.-: Szociálpolitikai helyzetkép Győrött.
 326-327. p.

1935. XV. 1.

368. Csiky János: Szabadságjog és szociológia.
 1-17. p. Bibliogr.: p.17.
 369. Hamvas Béla: A magány szociológiája. 18-27. p.

370. Ottlik László: A politikai eszmék a történelemben. 28-34. p.
371. Marót Károly: Hagyomány és fejlődés. 35-42. p.
372. Szent-Iványi Béla: Bél Mátyás és a magyar társadalomrajz. 43-45. p.
A "Notitia Hungariae Novae Historico Geographica" első kötetének megjelenése alkalmából
373. Rác Lajos: Földbirtokpolitika és telepítés. 45-50. p.
374. Szombatfalvy György: A népének védelmének munkatervéhez. 54-60. p.
375. Áfra Nagy János: A magántisztviselők. 60-69. p.,
1935. XV. 2-3.
376. Noszlopi László: A törtető. 101-112. p.
377. Hamvas Béla: Modern apokalipszis. (A világkrízis irodalma.). 113-127. p.
378. Csepregi Horváth János: Asszimiláció. 128-145. p.
379. Bobula Ida: A társadalomvizsgálat új módszerei Amerikában. 146-162. p.
380. Boér Elek, ifj.: Rooseveltt reformpolitikája és a liberalizmus. 163-179. p. Bibliogr.: 179. p.
381. Szombatfalvy György: Bibó István. 180-181. p. Nekrológ
382. Zathureczky Gyula: A magyarság román tükörben. 186-193. p.
383. Neubauer Ferenc: Földbirtokpolitika és telepítés. 199-209. p.
Reflexiók Rác Lajos azonos c. tanulmánya kapcsán (Társadalomtudomány 1935. XV. 1.)
384. Móricz Miklós: A 48 órás munkahét. 209-215. p.
385. Erdős Jenő: életmód és életeszmeny Szatmár megyében. 215-223. p.
386. Pakodi Pál: Társadalom és népképvisélet. 223-226. p.
243 képviselő adatai

387. Szegedy István: Kivándorlás. 227-230. p.

1935. XV. 4.

388. Rác Lajos: Birtokpolitikai reformjavaslatok.
265-279. p.
389. Szegedy István: Az életszínvonal változása.
280-289. p.
390. Ferenczy Valér: A művész helyzete a
társadalomban. 290-299. p.
391. -k.-n.: Egy magyar tudós amerikai
kitüntetése. 300-301. p.
Gróf Teleki Pált a New York-i Columbia
egyetem díszdoktorrá avatta
392. Neubauer Gyula: Maltbus és a malthusi
probléma. 301-306. p.
393. Áfra Nagy János: A magyar falvak élete a
községi háztartások tükrében. 310-312. p.

1936. XVI. 1-3.

394. Hamvas Béla: Krízis és katarzis. 1-20. p.
395. Marót Károly: Alkat és közösség a szellemi
életben. 21-32. p.
396. Mészáros Károly: Megjegyzések a szelekció
törvényéhez. 33-45. p.
1934. I. te
397. Kalló Sándor: Társadalompusztító hatások a
közvéleményben. 46-63. p.
398. Albrecht Ferenc: Az erdélyi vita. 64-74. p.
Boldizsár Iván: "Erdély második
Trianonja" (Napkelet, 1935. nov.) sé
Németh László: "Magyarok Romániában"
(Tanú, 1935, III-IV. sz.) cikkei kapcsán
399. Erdős Jenő: "Puszták népe". 75-87. p.
Illyés Gyula könyve kapcsán
400. Újvári Julianna: A háztartás a társadalomrajzban.
87-92. p.
401. Tomori Viola: Néplélektani kutatás beregi
falvakban. 92-100. p.

402. P. P.: A magyarosítás lélektanához.
100-105. p.

1936. XVI. 4.

403. Ruber József: A jogi gondolkodás új útjai.
145-164. p.
404. Hamvas Béla: Huizinga krízis-könyve.
165-173. p.
Huizinga: "Im Schatten von Morgen" c.
könyvéről
405. Ferenczy Valér: A társas érintkezés formái.
174-186. p.
406. Trócsányi György: Német barátság. 137-192. p.
407. Paikert Géza: A spanyolországi polgárháború
angol szemmel. 193-197. p.
408. Pakodi Pál: A népérdek a közvéleményben.
198-203. p.

1936. XVI. 5-6.

409. Szabó József: Hatalom, szabadság,
szuverenitás. 249-259. p.
410. Pongrácz Kálmán: Az agrár problémák
társadalmi és politikai mozgalmaink
tükrében. 308-326. p.
411. Tomori Viola: A népszokások lelki dinamikája.
327-357. p.
412. Dékány István: Két külpolitikai jubileum.
358-361. p.
Buda visszavételének 250., Báthory
István halálának 350. évfordulójának
alkalmából
413. Erdős Jenő: Rövid társadalomrajz a lápmenti
nép legjellemzőbb rétegéről. 362-373. p.
414. P. K.: A Budapesti Egyetemi Settlement
szociális kongresszusa. 374-379. p.
415. Szombatfalvy György: Családvédelem.
380-382. p.
416. Őz Péter: "Kényes" kérdés? 382-386. p.

417. S. F.: Kongresszus a társadalmi egyensúly
kérdésének a megvizsgálására. 387-388. p.
Institut International de Sociologie
1937 szeptember 2-5. XIII. kongresszus

1937. XVII. 1-2.

418. Dékány István: A társadalom vezetői. 1-29. p.
419. Kalló Sándor: Az agrárnépeség egészségügye.
30-51. p.
420. Noszlopi László: Nem és társadalom. 52-67. p.
421. Mészáros Károly: Tisztviselőképzés és
továbbképzés. 68-77. p.
422. Nederlandsche Sociologische Vereeniging.
("Holland Sociologiai Egyesület.").
83-85. p.
1936-ban alakult új tudományos társaság,
Hollandiában
423. Luby Margit: El a falutól. 85-89. p.
A városba menekülő agrárnépességről
424. Kodolányi János: Egy telem Padasjokiban.
89-110. p.

1937. XVII. 3-4.

425. Dékány István: A szociológus felelőssége.
Elnöki megnyitó a M. Társadalomtudományi
Társaság 1937. évi közgyűlésén. 157-175. p.
426. Bobula Ida: A magyar életstandard. 176-200. p.
427. Luby Margit: Az alföldi pásztor
jellemrajzához. 201-215. p.
428. Pongrácz Kálmán: A Dunavölgy rendezése. A
nemzetiségi kérdéstől a kisebbségi
kérdésig. 216-228. p.
429. Surányi-Unger Tivadar: Balás Károly és Heller
Farkas. 229-230. p.
60 évesek
430. T-s.: A Vásárhelyi Találkozó. 230-233. p.
1937. október 2-4. Marosvásárhely

431. Szombatfalvy György: Társadalomrajz a bíróság előtt. 233-240. p.
432. Trócsányi György: A XIII. Nemzetközi Szociológiai Kongresszus. 240-245. p.
1937. szeptember 1-6. Paris. Az Institut International de Sociologie kongresszusa
433. [Krónikás]: Külföldi szociológusok a Bakonyban. 246-249. p.
Angol és német szociológusok Dudar községben, a Szegedi Fialatok Művészeti Kollégiumának meghívására
434. Hajós Elemér: Nevelési tanácsadók. 250-253. p.

1938. XVIII. 1-3.

435. Bouglé, C.: A francia szociológia tradíciói és irányai. 1-9. p.
436. Bibó István, ifj.: Etika és büntetőjog. 10-27. p.
437. Tomori Viola: A magyar parasztság lélektana. 28-39. p.
438. Rusznyák Gyula: Tájszempontú falukutatás. 40-46. p.
439. Szombatfalvy György: Szent István emlékezetére. 47-50. p.
440. -y.: Kölcsény a magyar népjellemről. (Halálának százéves fordulóján.). 57-61. p.
441. Zathureczky Gyula: Magyarok Transylvániában. 61-71. p.
442. Borbély Mihály: Gyógyítás, egészségvédelem és szociálpolitika. (Kritikai megjegyzések Gortvay György: A kórház helye az egészségvédelem hálózatában c. tanulmányához.). 71-77. p.

1938. XVIII. 4-6.

443. Pongrácz Kálmán: Kishatalmak és nagyhatalmak. 113-131. p.
A MTT-ban tartott előadás

444. Török Árpád: Jobboldal – baloldal. 132-144. p.
 445. Dékány István: Korunk szimptomái mint
 szociológiai problémaindítások. 145-148. p.
 1938. nov. 20-i elnöki megnyitó a MTT
 közgyűlésén
 446. Pakodi Pál: Magyar problémák 1939-ben.
 163-169. p.
 Alkotmányreform, zsidókérdés,
 asszimiláció, földkérdés, adórendszer
 reformja
 447. Luby Margit: Népünk történeti tudatáról.
 169-176. p.

1939.XIX.1-3.

448. Balás Károly: Az emberi haladás társadalmi
 feltételei és akadályai. 1-6. p.
 449. Dékány István: Illúziók a magyar közéletben.
 (Lélektani szempontok.). 7-14. p.
 450. Trócsányi György: Néperő, nemzetető,
 államerő. 15-56. p.
 451. Kempelen Attila: A gyermek és ifjú lelki
 bekapcsolódása a társadalomba. 57-83. p.
 Bibliogr.: p. 82-83.
 452. Thirring Lajos: Szélfeljegyzetek újabb
 élvészületési mozgalmunk statisztikai
 térképéhez. 84-91. p. 1 térk.
 A Magyar Statisztikai Szemle: "Az
 1934-1936. évi élvészületési mozgalom
 területi képe és keresztmetszete" c.
 tanulmányához (1938. é. 873-889. p.)
 kapcsolódó jegyzet
 453. Bibó István, ifj.: Demokráciák. 102-104. p.
 454. Szombatfalvy György: A mély magyarság
 problémája. 104-108. p.
 Ism. Németh László: Kisebbségben
 455. T. Gy.: A tudós és a gyöngy. 109. p.

1939. XIX. 4-6.

456. Hegedűs József: A természetjog
időszerűségéről. 153-183. p.
457. Bisztray Gyula: Az író helye társadalmunkban.
184-199. p.
A MTT-ban 1939. április 27-én tartott
előadás
458. Hamvas Béla: A szellem és a háború.
200-204. p.
Scheler, Max a háború
társadalomlélektanáról és a
németgyűlölet okairól

1940. XX. 1.

459. Dékány István: Horthy Miklós. 1920-140.
(Elnöki megnyitó a Magyar
Társadalomtudományi Társulat 1940. március
3-i közgyűlésén.). 1-4. p.
460. Horváth Barna: Summi Pontificatus. 5-22. p.
Tizenkettedik Pius pápai körleveléről
(1939. október 20.)
461. Schneller Károly: Időszerű gondolatok a
népesedésről. 23-44. p.
462. Dékány István: A köznevelésügyi deficit
társadalmi okai. (Egy elfeledett
nevelésszociológiai probléma.). 45-58. p.
463. Szabó József: A hitbizományok helyzete
Magyarországon. 59-69. p.
464. Balázs P. Elemér: Kolosváry Bálint tanári
jubileumára. 70-72. p.
A MTT alelnökének 40 éves jubileuma
465. Dékány István: Célestin Bouglé. 72-74. p.
Nekrológ
466. Szombatfalvy György: A zsidótörvény
társadalmi mérlege. 75-82. p.
Makkai János és Némethy Imre 1939. IV.
t. c. – t magyarázó kiadványa kapcsán

1940. XX. 2.

467. Balázs P. Elemér: Személyi és dologi társadalomszemlélet. 129-155. p.
468. Erdei Ferenc: A város és a falu szintézise. 156-168. p.
469. Szabó József: Közvéleményünk társadalomlélektani tényezői. 169-194. p.
Ottlik László: "A politikai rendszerek",
(in: "A mai világ képe" Egy. Ny.) c.
tanulmánya kapcsán
470. Dékány István: Hans Freyer a mai szociológia feladatairól. 195-198. p.
471. Csepregi Horváth János, ifj.: Normál család. 198-201. p.
472. Trócsányi György: Okulás rokonkép sorsából. 208-213. p.
473. Szombatfalvy György: Imre Sándor a szociálpolitika és kultúrpolitika kapcsolatairól. 213-215. p.
474. Szombatfalvy György: Tehetségvédelem és tehetségkutatás. 215-217. p.
475. -i-y.: A vendéglátás művészete. 217-218. p.
476. Óz Péter: Közérdek a felhők felett. Levél a szerkesztőhöz. 219-225. p.
A szerkesztő elhatárolódó megjegyzésével

1940.XX.3.

477. Trócsányi György: A magyar nemzeti karakter. 265-311. p.
478. Zehery Lajos: A büntetőjog új irányai. 312-325. p.
479. Dékány István: "Haza" és "ország" nyelvünkben. 330-337. p.
480. Rusznyák Gyula: Cserhádi palócok. 337-342. p.
481. Áfra Nagy János: Néhány adat Társulatunk tagjairól. 343-346. p.

482. Szombatfalvy György: Egy óriás bölcsőjénél.
346-351. p.
A Magyar Nemzetbiológiai Intézet
munkaprogramjáról

1940. XX. 4.

483. Horváth Barna: A szocializmus új arca.
448-461. p.
484. Noszlopi László: A pályát választó fővárosi
ifjúság hivatás-étosza. 462-483. p.
485. Schneller Károly: Magyarok és románok
erőviszonyai Erdélyben. 484-500. p.
486. -y.: Közigazgatás - közszolgálat -
közönségnevelés. 500-502. p.
487. Bibó István, ifj.: Erdei Ferenc munkássága a
magyar parasztság válságának irodalmában.
503-516. p.
488. Disputa a magyar nemzetfogalomról. 527-540. p.
Joó Tibor: Az író levele a bírálóhoz.
Szombatfalvy György: A bíráló válasza.
Joó Tibor: Az író viszontválasza.
Szombatfalvy György: Zárószó az
olvasóhoz. Joó Tibor: "A magyar
nemzeteszme" c. könyvéről

1940. XX. 5.

489. Az Erdélyi Unió problémája. 573-593. p.
Baráth Béla, Gulácsy Irén, Horváth
Barna, Ravasz László, Schneller Károly,
Spectator, Veres Péter véleményei
490. Pongrácz Kálmán: Kisebbségpolitikánk új
irányelvei. 594-608. p.
491. Csepregi Horváth János, ifj.:
Családkutatások . 609-6.14 . p. .
492. Terestyéni Ferenc: Az új német nőeszmény.
614-619. p.
A "National-sozialistisches Frauenbuch"
alapján

493. -y.: Széljegyzetek a fel emelkedési tragédiák
kérdéséhez. 619-621. p.

1941. XXI. 1.

494. Szombatfalvy György: Visszapillantás. 1-4. p.
A "Társadalomtudomány"-ról
495. Dékány István: Nép, nemzet, állam viszonya
ma. 5-28. p.
496. Kornis Gyula: A társadalmi lélek és a
tudomány a romantika tükrében. 29-42. p.
497. Horváth Barna: A jogszociológia útja.
43-74. p.
498. Czettler Jenő: Agrárállam vagy iparállam és a háborús
gazdálkodás. 75-80. p.
499. Imre Ilma: Társadalom- és szociálpolitika.
81-95. p.
500. Trócsányi Dezső: Magyar öneszmélés. 96-102. p.
501. Neubauer Gyula: A magyar társadalom
osztálytagozódása. 102-111. p.
502. Horváth Barna: Kolozsvári jogászok.
111-115. p.
503. Hamvas Béla: Közös életrend. A modern
társadalomtudomány egysége. (Vázlat.).
115-124. p.
504. Erdei Ferenc: Vita a parasztság körül.
124-132. p.
505. Bibó István, ifj.: A bírói és közigazgatási
funkció szociológiájához. Az
igazságügyminiszter véleményező szerepe a
közigazgatásban. 136-143. p.

1941. XXI. 2.

506. T. Gy.: Széki gróf Teleki Pál. 1879-1941.
173-174. p.
Nekrológ
507. Hegedűs József: Időszerű jogbölcseleti
kérdések Aristotelesnél. 175-187. p.

508. Zehery Lajos: A társadalom egészségének büntetőjogi védelme. 188-216 . p. .
509. Szombatfalvy György: Az új társulás tényezői és feltételei. 226-227. p.
510. Szombatfalvy György: Szociológiai érdeklődés a budapesti sajtóban. 228-232. p.
Friss újság, Függetlenség, Magyar Nemzet, Magyarország, Magyarság, Nemzeti újság, Népszava, Restes Lloyd, Pesti Hírlap, új Magyarság, újság
1941. XXI. 3.
511. Hamvas Béla: Társadalmonkívül. 251-264. p.
512. Polner Ödön: Nép, nemzet, állam. 265-234. p.
Dékány István 1941. 1. számában megjelent "Nép, nemzet, állam viszonya ma" c. tanulmányáról
513. Dékány István: Néhány szó Polner Ödön cikkéhez. 284-286. p.
Polner Ödön: Nép, nemzet, állam c. cikkéhez. (265-284. p.)
514. Joó Tibor: Publicisztika vagy tudomány? 286-287. p.
Dékány István 1941. 1. számban megjelent "Nép, nemzet, állam viszonya ma" c. cikkéről
515. Dékány István: A szerző válasza. 287. p.
Joó Tibor: Publicisztika vagy tudomány? c. írására. (286-287. p.)
516. Bónis György: Egyke és jogszokás a Garamvölgyén. 288-309. p.
517. Áfra Nagy János: A szabadidő-mozgalom. 314-320. p.
518. Szombatfalvy György: A társadalmi vezetők és a gimnázium. 321-334. p.

1941. XXI. 4.

519. Borbély Mihály: Az ember, a gép s a társadalom. 369-384. p.
520. Hegedűs József: A szabadult rabok visszavezetése a társadalomba. 385-408. p.
521. Csepregi Horváth János, ifj.: Tehetség és kiválogatás. 409-421. p.
522. Két költő emlékezete. 422-423. p.
Nekrológ (Babits, Végvári)
523. Szaniszló József: Eredményes lehet-e a mai magyar szociálpolitika? 423-434. p.
524. Ruzsnyák Gyula: A hegyközi palócok. 434-443. p.
525. Erdős Jenő: A néplap "lelki klinikája". 443-450. p.

1941. XXI. 5.

526. Imre Sándor: Széchenyi nem a múlté. 475-482. p.
Részlet a szerző "Széchenyi születésének 150. évfordulójára" c. művéből
527. Dékány István: Széchenyi elit-öntudata. (Egy probléma alapvázlata.). 483-503. p.
528. Révész László: Széchenyi földbirtokpolitikája. 504-537. p.
529. Kisléghy Nagy Dénes: Széchenyi gazdaságpolitikája. 538-549. p.
530. Váradi József: Széchenyi nemzetiségpolitikája. 550-560. p.
Herrmann Antal előadása a szegedi népfőiskolán
531. Őz Péter: Széchenyi és középosztályunk. 560-563. p.
532. Hilscher Rezső: Hogyan látja Széchenyit a magyar ipari munkásság? 563-568. p.

533. Veres Péter: Mit tud a falu népe Széchenyiről? 568. p.
A Tt kérdése V. P.-hez. Az író válasza: semmit. A szerkesztő megjegyzése: néhány népiskolai tankönyvben 4-5 oldalon szólnak Széchenyiről
534. P. P.: A napi sajtó Széchenyi ünnepe. 569-571. p.
1942. XXII. 1.
535. Szabó József: Hol az igazság? (A bíró lélektani problémái.). 1-55. p.
536. Somogyi József: Magyarország tehetségterképe. 56-75. p.
537. Hamvas Béla: René Buénon és a társadalom metafizikája. 76-85. p.
538. Pusztai János: A közszolgálati alkalmazottak családi pótléka. 85-90. p.
539. Kovács József: Több internátust kíván a mai köznevelés. 91-99. p.
540. Ferenczy Valér: Gentleman, úriember, úrhatnamság. 99-107. p.
541. Szaniszló József: Csallóközi földreform 1941-ben. 107-114. p.
A szerkesztő megjegyzésével
542. Szerbák Elek: Néhány gondolat a sport és a társadalmi lélek viszonyáról. Reflexiók Borbély Mihálynak "Az ember, a gép s a társadalom" c. tanulmányához. 115-119. p.
Megjelent Tt. 1941. 4. sz.-ban
543. Borbély Mihály: A szerző válasza. 119. p.
Szerbák Elek cikkére. U. ott 115-119. p.
544. B.: Turánizmus a ponyván. 119-121. p.
Glossza a "Nemzeti Könyvtár" c. ponyvasorozat 62. számában közölt "Turáni Népek Euráziában" c. térképről

XXII. 2.

545. Neubauer Gyula: A kétféle társadalom. I. Az individualisztikus társadalom. II. A szociális irányú társadalom. 145-191. p.
546. Bibó István, ifj.: Elit és szociális érzék. 192-209. p.
547. Áfra Nagy János: A pályaválasztás irányítása, mint közösségi feladat. 210-222. p.
548. Papp István: A finn példa. 223-253. p.
549. Hóman miniszter a tehetségvédelemről. 257-258. p.
Hóman Bálint április 30-án kiválóató versenyvizsgán 150 vidéki gimnázium tanárához; intézett beszédéből
550. Csorba Zoltán: A jellem megítélése a versenyvizsgán. 259-265. p.
A vidéki gimnáziumok tanárai számára a képességmegállapító versenyvizsgára képző tanfolyamon 1942. május 2-án tartott előadás
551. Csepregi Horváth János, ifj.: Dr. Kovács István. 265-267. p.
Filmkritika a "Dr. Kovács István" c. filmről
552. Szombatfalvy György: A magyar testvériség problémája a filmen. 267-269. p.
"Dr. Kovács István" c. filmről
553. Bakos József: Társadalmi, nevelés az iskolában. Beszámoló egy kísérletről. 269-272. p.
Az érsekújvári állami gimnázium IV. osztályában végzett egyke-vizsgálat
554. Túrmezei László: Vita a turánizmusról. Levelek a szerkesztőhöz. 272-274. p.
A MTT ügyvezető elnökének a Tt/1942. XXII. 1. 119-121. p. megjelent cikkéről
555. B.: Vita szerkesztőhöz. 274-280. p.
A Tt 1942. XXII. 1. 119-121. p. cikkről

556. Túrmezei László: [Válasz B. levelére:
Tt/1942. XII. 2. 274-230. p.]. 280. p.
557. "Ki az "úr"?". 281. p.
Plágium Ferenczy Valér
"Társadalomtudomány"-ban megjelent
tanulmányaiból

1942. XXII. 3.

558. Vitéz Horthy István. 311-312. p.
Nekrológ
559. Imre Sándor: A nevelés válsága a két
háborúban. 313-334. p.
560. Dékány István: Mi a közösség? 335-362. p.
Az "Archív für Rechts- und
Sozialphilosophie" számára készült (Das
Wesen der Gemeinschaft c. 1942. évf.)
tanulmány részlete
561. Borbély Mihály: A ponyva, az író és az
olvasó. 363-384. p.
562. Bisztray Gyula: Móricz Zsigmond. 385-392. p.
Nekrológ
563. Bobula Ida: Apponyi Albertné. 392-395. p.
Nekrológ
564. Szombatfalvy György: Milyen legyen a
szociális tanfolyam? 395-398. p.
Az egyetemi szociális tanfolyamokat
létrehozó kormányrendeletéről
565. Neubauer Gyula: Mekkora a magyarság
számaránya a mai Magyarországon?
398-400. p.
566. Jankovits Miklós: Néhány adat egy fővárosi
népiskola nevelésügyi állapotrajzából.
400-412. p.
A Fővárosi Pedagógiai Szeminárium
Neveléslélektani Intézete
adatgyűjtésének felhasználásával
567. Ferenczy Valér: A különölkönyv. 412-422. p.
568. Szombatfalvy György: A szociális lelkiismeret
felébresztésének problémájához. 427-431. p.
Egy leánygimnázium Széchenyi-kiállítása
kapcsán.

1942. XXII. 4.

569. Erdei Ferenc: Történelem és szociológia.
463-496. p.
Hajnal István munkásságáról
570. Markos András: A monografikus szociológia.
497-547. p. Bibliogr.: p. 542-547
Gusti, Dimitrie munkásságáról
571. Dékány István: Politikai "míthoszok"
lélektani gyökerei. 548-556. p.
572. Az akadémiákról. 556-564. p.
A magyar jogakadémiai képzés története
573. Vita a társadalomfilozófiáról. 565-567. p.
Ism. Dékány István: Hogyan alakult, a
társadalomfilozófia problémája. Előadás
a Magyar Filozófiai Társaság vitáján
574. Őz Péter: A bűvölet, a közönség és a tömeg.
568-573. p.

1943. XXIII. 1-2.

575. Imre Sándor: A nemzetnevelés fogalma. 1-6. p.
576. Somogyi József: Céhrendszer és
hivatásrendiség. 7-21. p.
577. Orkonyi Lajos: Polaritás a francia
jellemképben.. 22-54. p.
578. Hamvas Béla: A háború nagysága és az ember
kicsinysége. – Oroszországi feljegyzések.
55-69. p.
579. Noszlopi László: A kedvesség lélektana.
70-75. p.
580. M. M.: Emberbiztosítás szociális fokon.
75-82. p.
581. Erdei Ferenc: Vita a tanyakérdésről. A szerző
megjegyzései Benisch Artúr
könyvismertetéséhez. 82-91. p.

582. Benisch Artúr: A könyvismertető válasza Erdei Ferenc megjegyzéseihez. 9.1-96. p.
A szerkesztő megjegyzése: a vita holtpontra jutott.
583. Szaniszló József: Milyen hibákat lát a társadalom közszolgáltatási rendszerünkben? 96-107. p.

1943. XXIII. 3.

584. Zehery Lajos: A szociális eszme érvényesülése büntetési rendszerünkben 161-179.p.
535. Szombatfalvy György: A magyarság egységének problémája." 180-228. p.
536. Móricz Miklós: A Beveridge-terv. 247-269. p.
Angol társadalombiztosítási koncepció
587. Hofer Miklós: Népi jogéletkutatás. Levél a szerkesztőhöz. 270-273. p.
A Tt 1942. 3. számában Szabó Imre írt
Papp László: "Kiskunhalas népi jogélete"
c. tanulmányáról
588. Papp László: [Népi jogéletkutatás].
273-278. p.
Észrevételek Szabó Imre bírálatára
589. Bónis György: Népi jogéletkutatás. 278-281. p.
Hozzászólás Papp László: Kiskunhalas népi jogélete c. tanulmányához
590. Vargyas Lajos: Hagyomány és kultúra.
281-294. p.
Vita Erdei Ferenc népkultúrafelfogásával és parasztságszemléletével

1943. XXIII. 4-5.

591. Egyed István: A jogeszme alkonya? 365-380. p.,
592. Hegedüs József: Időszerű jogbölcseleti kérdések. 381-394. p.

593. Bobula Ida: A nőkérdés a múlt század elején.
395-407. p.
Részlet a szerző "A nő a XIX. sz. magyar
társadalmában" c. készülő könyvéből
594. Fél Edit: A nagycsalád és jogszokásai
Martoson. 408-437. p.
595. Hamvas Béla: Az archaikus közösség. A teljes
magyar Platón megjelenése alkalmából.
474-483. p.
596. Szabó Imre: Népi jogéletkutatás. 483-485. p.

1944. XXIV. 1-3.

597. Fél Edit: A vagyon és a tulajdon Martoson.
1-35. p.
F. E.: A nagycsalád és jogszokásai
Martoson. Megjelent a Tt/1943. 4-5.
számában.
598. Bibó István, ifj.: Jogszerű közigazgatás,
eredményes közigazgatás, erős végrehajtó
hatalom. 36-56. p.
599. Jankovits Miklós: A fővárosi gyermekek
népiskolából való kiemelkedésének
szociális tényezői. 57-78. p.
600. Dobossy László: Külföldi magyarok.
(Társadalomlélektani kísérlet.). 79-120. p.
601. Dékány István: A középosztály
szociológiájáról. 121-127. p.
602. Hankiss János: Belső diplomáciánk. 127-135. p.

SZERZŐI MUTATÓ

- Áfra Nagy János 175,
 313, 361, 375, 393,
 481, 517, 547
 Ajtay József 69
 Albrecht Ferenc 201,
 221, 280, 317, 327,
 364, 398
 Albrecht, kir. herceg
 329
 Ambróczy Ágoston
 223
 Angyal Pál 173, 207
 Antal Géza 40
 [Átló] 115
 B. 544, 555
 B. I. 190
 B. K. 114
 Bakos József 553
 Balás Károly 20,
 200, 448
 Balázs P. Elemér
 464, 467
 Balla Antal 117,
 250
 Barabási Kun József
 134
 Bárány Gerő 6, 38,
 111, 265
 Benisch Artúr 109,
 582
 Bernáth László 84,
 108, 136, 146
 Bibó István 7, 27,
 58, 65
 Bibó István, ifj.
 436, 453, 487, 505,
 546, 598
 Bisztray Gyula 457,
 562
 - bl. 101
 Bobula Ida 213, 218,
 315, 320, 342, 379,
 426, 563, 593
 Boér Elek, ifj. 380
 Bónis György 516,
 589
 Borbély Mihály 442,
 519, 543, 561
 Bouglé, C. 435
 Buday László 34, 57
 Búza László 98
 Concha Győző 55,
 181
 Csepregi Horváth János
 214, 234, 378
 Csepregi Horváth
 János, ifj. 471,
 491, 521, 551
 Csikay Pál 288, 354
 Csiky János 368
 Csorba Zoltán 550
 Czákó István 252
 Czettler Jenő 10,
 184, 498
 d-n. 144
 d. i. 118
 Dékány István 15,
 36, 64, 71, 97,
 122, 157, 182, 193,
 202, 226, 251, 255,
 264, 283, 300, 310,
 412, 418, 425, 445,
 449, 459, 462, 465,
 470, 479, 495, 513,
 515, 527, 560, 571,
 601
 Del Vecchio, Giorgio
 338
 Depter Tibor 31
 Divald Kornél 67
 Dobossy László 600
 Eckhart Ferenc 63,
 75
 Egyed István 222,
 323, 591
 Eismann, Friedrich W.
 286
 Erdei Ferenc 468,
 504, 569, 581
 Erdős Jenő 385, 399,
 413, 525
 Ereky István 25, 54,

- Ereky István 162
 - f. 159
 Fekete József 291
 Fél Edit 594, 597
 Felszeghy Béla 324
 [Felvidéki] 135
 Ferenczy Valér 390,
 405, 540, 567
 [Filaléthesisz] 303
 Freyer, Hans 358
 Fritz László 241
 Geöcze Sarolta 204
 Gerevich Zoltán 163
 Ginsberg, Morris
 245
 Gomhpcz Zoltán 5,

 Gönczi Ferenc 105
 H. Gy. 23
 H. J. 22
 Hajós Elemér 434
 Hammersberg Miklós
 292
 Hamvas Béla 357,
 369, 377, 394, .404,
 458, 503, 511, 537,
 578, 595
 Hankiss János 602
 Hegedűs József 253,
 352, 365, 456, 507,
 520, 592
 Heller Farkas 26,
 90, 328
 Herbert János 194
 Hermann Antal 205
 Hettyey Vilma 319
 Hilscher Rezső 532
 Hofer Miklós 587
 Hóman Bálint 35
 Honigsheim, Paul
 247
 Horn József 189
 Hornyánszki Gyula,
 ifj. 42
 Hornyánszky Gyula 1,
 48, 61, 80, 89,
 102, 112, 116, 129,
 140, 151, 153, 4 C C
 168, 170, 183, 191,
 196, 197, 203, 206,
 236, 243, 267, 275,
 290, 309, 312
 Horváth Barna 1 04,
 132, 209, 237, 256,
 330, 350, 460, 483,
 497,
 Horváth János 3
 Horváth Lórán 232
 Huszti József 28,
 337
 -i-y. 475
 -i-f. 39, 92
 Ihrig Károly 263
 Ijjas Jankovits Antal
 287
 Imre Ilma 499
 Imre Sándor 185,
 526, 559, 575
 Istvánffy György 73
 Jancsó Benedek 199
 Jankovits Miklós
 566, 599
 Joó Tibor 274, 514
 K. L. 77
 -k.-n. 391
 Kalló Sándor 397,
 419
 Karácsony Sándor
 359
 Kászonyi Ferenc 248
 Kempelen Attila 451
 Kerner Zoltán 281
 Kisléghy Nagy Dénes

 Kodolányi János 424

 Kolosváry Bálint 96,
 147
 Kornis Gyula 4, 13,
 262, 276, 496
 Kovács Alajos 9, 19,
 33, 46, 131, 156
 Kovács József 539

- Kováts Ferenc 91
 Kovrig Béla 149
 [Kronikás] 433
 Laky Dezső 103, 277
 Laski, Harold J.
     254
 Levatich László 138
 Luby Margit. 423,
     427, 447
 M. M. 249, 580
 Magyary Zoltán 49
 Mályusz Elemér 88,
     164, 331, 355
 Markos András 570
 Marót Károly 257,
     339, 371, 395
 Mártonffy Károly
     192, 246
 Méray-Horváth Károly
     240
 Mészáros Károly 396,
     421
 Mezey István 53, 68
 Mihelics Vid 172,
     186, 208
 Miskolczi Ágost 269,
     293
 Moór Gyula 2, 24,
     29, 59, 210, 21.5,
     228
 Moravek Endre 305,
     314, 336
 Móricz Miklós 260,
     294, 301, 321, 332,
     360, 384, 586
 Mozolvoszky Sándor
     148
 N-n 43, 44
 Németh László 166,
     171, 187, 225, 311
 Némethy Imre 230
 Neubauer Ferenc 383
 Neubauer Gyula 142,
     174, 284, 392, 501,
     545, 565
 Noszlopi László 295,
     335, 345, 356, 376,
     420, 484, 579
 Nyireő István 16,
     32, 41, 51
 Olay Ferenc 363
 Orkonyi Lajos 577
 Ottlik László 66,
     76, 81, 87, 123,
     167, 217, 229, 239,
     326, 370
 Óz Péter 416, 476,
     531, 574
 P. 62
 P. Gy. 128
 P. K. 414
 P. P. 402, 534
 Paikert Géza 407
 Pakodi Pál 113, 152,
     353, 386, 408, 446
 Papp István 548
 Papp László 588
 Pataky Tibor 99
 Pauler Ákos 11
 Pfeiffer Miklós 178,
     212
 Polner Ödön 512
 Pongrácz Kálmán 302,
     334, 410, 428, 443,
     490
 Pusztai János 538
 R-s. 145
 r.a. 83
 Rác Lajos 373, 388
 Révész László 528
 Ritoók Emma 259
 Ruber József 106,
     143, 333, 403
 Rudai Dezső 340
 Rusznyák Gyula 343,
     438, 480, 524
 S. F. 417
 Sayous, André Émile
     308
 Scheller Károly
     461, 485
 Sigmond Andor 165

- Siklóssy László 50
 Solymossy Sándor 8,
 37, 60
 Somló Bódog 3
 Somogyi József 536,
 576
 -st.- 367
 Surányi-Unger Tivadar
 429
 -sy 139
 (Sz.) 74, 78, 79
 Sz. Gy. 120, 121,
 150, 179
 Szabó Imre 596
 Szabó József 409,
 463, 469, 535
 Szádeczky-Kardoss
 Tibor 126
 Szandtner Pál 278
 Szaniszló József
 523, 541, 583
 Szegedy István 387,
 389
 Székely István 21
 Szent-Iványi Béla
 372
 Szerbák Elek 542
 Szombatfalvy György
 86, 107, 169, 180,
 198, 220, 233, 244,
 261, 271, 298, 299,
 306, 307, 347, 348,
 351, 374,,381, 415,
 431, 439, 454, 466,
 473, 474, 482, 494,
 509, 510, 518, 552,
 564, 568, 585
 Szűcs Kálmán, tunyoghy
 231,
 T-s. 430,
 T. D. 127,
 T. Gy. 45,5, 506
 t. p. a. 119, 130,
 316,
 Tagányi Károly 56
 Takács Imre 318
 Tamás Lajos 282
 Terestyéni Ferenc
 492
 Thewrewk Pallaghy
 Attila 137, 242,
 270
 Thirring Lajos 452
 Tolnai Vilmos 14
 Tomori Viola 401,
 411, 437
 Tonelli Sándor 82,
 124
 Torma Domokos 85
 Tornai Lajos 238
 Tóth Béla 110, 272,
 304, 322
 Török Árpád 216,
 227, 285, 444
 Trócsányi Dezső 176,
 203, 500
 Trócsányi György
 158, 219, 268, 273,
 341, 344, 362, 406,
 432, 450, 472, 477
 Túrmezei László 554,
 556
 Újvári Julianna 400
 Váradai József 530
 Varga István 289
 Vargyas Lajos 590
 Veres Péter 533
 Veszély Ödön 47
 Weis István 133
 Wlassics Gyula 45
 -y. 100, 440, 486,
 493
 Y. N. 125, 346
 Ybl, Ervin 17
 Zathureczky Gyula
 297, 325, 382, 441
 Zehery Lajos 141,
 478, 508, 584
 Zolnai Béla 258,
 266

NÉVMUTATÓ

- Áchim L. András 318
 Acsay Tihamér 280
 Ady Endre 187
 Abrecht Ferenc 326
 Andrássy Gyula, gróf
     (ifjabb) 119, 242
 Andrássy Gyula, id.

 Angyal Pál 352

 Apponyi Albert 150

 Apponyi Albertné
     563
 Arisztotelész 28,
     48, 507
 Babits Mihály 522
 Balás Károly 222,
     429, 469
 Balázs P. Elemér
     352
 Balfour, Arthur J.
     167
 Balogh József 203
 Baráth Béla 489
 Bárdossy László 52
 Baróti Szabó Dávid
     315
 Bartók György 77
 Báthory István 412
 Beksics Gusztáv 410,
     592
 Bél Mátyás 372
 Below, G. 331
 Bélteky Kálmán 302
 Bene Lajos 353
 Beneş, Eduárd 305
 Benkey Tivadar 37
 Benisch Artúr 581
 Bentham, Jeremy 229
 Berde Mária 166
 Bergyajev, Ny. 357
 Bernát István 342,
     364
 Berzsényi Dániel
     320
 Bethlen István 303

 Bibó István, id.
     233, 381, 494
 Bodnár Zsigmond 110
 Borbély Mihály 542
 Borgia, Cesare 3
 Bouglé, C. 465
 Brentano, Lujo 467
 Brunner, E. E. 379
 Brunswik Teréz 320
 Buday László 52, 70,
     99
 Cabet, E. 324
 Carlyle, Thomas 545
 Chamberlain, S. H.
     214
 Comte, Auguste 435
 Concha Győző 52, 54,
     95, 134, 333, 592
 Cosquin, Emmanuel 8
 Coudenhove, K. 163
 Csikay Pál 289
 Curtius, Ernst Róbert
     309
 Czettler Jenő 410
 Dante, Alighieri 45,
     54, 55
 Darányi Ignác 329
 Darvas József 468
 Dékány István 350,
     514, 573
 Descartes, René 110
 Dosztojevszkij, F.
     357
 Dózsa György 164
 Dukai Takách Judit
     320
 Dunkmann, K. 264
 Durkheim, Emilé 117
     141, 173, 264, 435
 Eckhardt Sándor 197
 Eötvös József 226,
     467
 E ö t. v ö s József, b á r ó
     54
 Erdei Ferenc 487

- Ereky István 42
 Fáy András 315, 593
 Fayol, Henri 192
 Féja Géza 468
 Fenyő Miksa 259
 Ferdinándy Gejza 52
 Foch, Ferdinánd 284
 France, Anatole 85
 Franzer, I. G. 257
 Freud, Sigmund 225
 Freyer, Hans 358,
 420, 470
 Gaál György 50
 Galpin, Charles J.
 379
 Geőcze Sarolta 220
 Giddings, F. Henry
 122
 Giesswein Sándor 72
 Ginsberg, Morris
 245
 Gobineau, J. Arthur
 214
 Goethe, J. 311
 Gombocz Zoltán 266
 Gortvay György 442
 Grimm, Jacob 5, 37
 Grimm, Wilhelm 37
 Grünwald Béla 490
 Guénon, René 537
 Gulácsi Irén 166,
 489
 Gurvitch, Georges
 497
 Gusti, Dimitrie 570
 Gvadányi József 320
 Győrffy István 468,
 500, 516, 587
 Hajnal István 569
 Haller, Carl Ludwig

 Hantos Gyula 536

 Hegedűs, Lóránd 20

 Heller Farkas 95,
 169, 421, 429
 Henrich, W. 59

 Herczeg Ferenc 136
 Hitler, Adolf 102
 Hofer Miklós 596
 Hóman Bálint 549
 Hornyánszky Gyula
 95, 328, 337
 Horthy István 558
 Horthy Miklós 459
 Horváth Barna 365,
 469, 489, 507, 535,
 573
 Huizinga, Jan 404
 Hunfalvy Pál 181
 Ignotus Hugó 259
 Illyés Gyula 399
 Imre Sándor 473
 Isbert, O. A. 402
 Istrate, N. 249
 Jancsó Benedek 271
 Jaurès, Jean 84
 Jávorné Miskolczy
 Szigyártó Gizella
 70
 Jefferson, Thomas
 217
 Jellinek 81, 226
 Joó Tibor 395, 488,
 515
 Juhos Lajos 361
 Kant, Emánuel 77,
 142, 174, 215
 Karácsony Sándor
 500
 Kautsky, Karl 128,
 193
 Kelsen, Hans 59, 76,
 81, 104, 132, 158,
 209
 Kenyeres Balázs 352
 Keyserling Herman
 377
 Kierkegaard, Sören
 Aaby 335
 King, John H. 257
 Kjellén Rudolf 64,
 104, 144, 284

- Kolosváry Bálint 464
 Kornis Gyula 111, 169, 286
 Kovács Alajos 52, 70, 249
 Kovrig Béla 169, 307
 Kölcsey Ferenc 440
 Krauss, Günther 403
 Kun József 52
 Laski, Harold J. 254
 Lazarus, M. 27
 Le Bon, Gustave 15, 263
 Le Play, Frédéric 400, 435
 Lenin, V. I. 29
 Lipták László 388, 410
 Lloyd, George 239
 Lovrich József 70
 Luby Margit 447
 Luddendorf, Erich 102
 Lukács György 113, 193
 MacDonald, Ramsay 239
 Machiavelli, Nicolo 3
 Magyar István 352
 Magyary Zoltán 421, 598
 Malthus, Th. R. 392, 461
 Mannheim, Karl 268
 Marx, Karl 29, 193, 229, 483
 Masaryk, Tomas 124
 Matolcsy Mátyás 388
 Mauss, Marcel 257
 Mayr, Georg von 126
 Mendelényi László
 Merezskovzkij Dmitrij Sz. 357
 Michels, Róbert 158, 509
 Mill, John Stuart 229
 Miskolczy Ágost 352
 Moór Gyula 227
 Móricz Zsigmond 562
 Morus, Thomas 324
 Mussolini, Benito 92, 186
 Nagy Béla, dr. 130
 Nagy Ignác 50
 Nagy Iván, vitéz 302
 Németh László 454, 500
 Nietzsche, Friedrich 377
 Nitti, Francesco 66
 Nyíró József 166
 Olivecrona, Carl 497
 Oppenheimer, Franz 158, 219
 Ortega y Gasset, I. José 362, 394, 404, 469
 Ortutay Gyula 395
 Ostwald, Wilhelm 174
 Osváth Ernő 259
 Ottlik György 136
 Ottlik László 74, 202, 327, 469
 Papp László 589, 596
 Pauler Ákos 77
 Paulini Béla 354
 Perikles 28
 Pestalozzi, Johann H. 176
 Pethő Sándor 123
 Petraschek, K.O. 592

- Pezenhoffer Antal
     70, 180
 Pfänder, A. 300
 Platón 28, 345, 595
 Poincaré, Henri 142
 Polner Ödön 52, 513
 Pound, Roscoe 256
 Preuss, Hugó 257
 Prohászka Ottokár
     70, 172
 Pulszky Ágost 226
 Rácz Lajos 383
 Ravasz László 70,
     489
 Remenyik Sándor 166
 Réz Mihály 24
 Rickert 80
 Ritoók Zsigmond 70
 Rohan, Karl Anton
     herceg 244
 Róheim Géza 257
 Roosevelt, F. D.
     380
 Rosenberg, Alfréd
     483
 Rousseau, J. J. 110
 Ruber József 352
 Ruskin, John 66
 Sander 132
 Scelle, Georg 108
 Scheler, Max 310,
     458
 Schmitt, Carl 300,
     403
 Schneller Károly 70,
     489
 Scholtz Kornél 70
 Sièyes, Emmanuel J.
 Smith, Alfréd 217
 Smith, Jeremy 83
 Socrates 48
 Sombart, Werner 113,
     193, 219, 303, 418,
     545
 Somló Bódog 2, 76,
     81
 Sorel, Georges 404
 Spann, Othmar 189,
     255, 264
 Spencer, Herbert 2,
     142, 174, 545
 Spengler, Oswald 7,
     66, 104, 377
 Stammler, Rudolf 76,
     81, 143
 Steinmetz, Rudolf
     284
 Steinthal, Heymann
     5, 27
 Szabó Imre 587, 588
 Szandtner Pál 52
 Széchenyi István, gróf
     125, 526, 527, 528,
     529, 530, 531, 532,
     533, 534
 Szekfű Gyula 54,
     331, 500, 592
 I. (Szent) István
     199, 439
 Szókratész 595
 Szombatfalvy György
     488
 Szontagh Vilmos 598
 Takács Éva 593
 Tamási Áron 166
 Teleki Pál, gróf
     391, 438, 506
 Theodorescu, I. 249
 Thurnwald, Richárd
     433, 594
 Timasheff, N. S.
     497
 Timon Ákos 106
 Tisza István 24,
     119, 123, 136
 Tomori Viola 433
 Tonelli Sándor 135
 Tormay Cécile 70
 Tóth Károly 52, 210
 Tóth Lajos 52

- Tönnies, Ferdinánd
118, 122, 158, 219,
560
- Török Árpád 228
- Treitschke, Heinrich
v. 226
- Trócsányi György
266, 280
- Troeltsch, Ernst 80
- Tylor, E. B. 371
- Váczy Péter 331
- Vadnay Tibor 70
- Vámbéry Rusztem 198
- Varga István 288
- Vargha Gyula 70
- Veres Péter 489,
500
- Vierkandt, Alfred
122, 257
- Vossler, K. 268
- Wagner, Adolf 498
- Webb, Beatrice 379
- Webb, Sidney 379
- Weber, Max 81, 142,
202, 330, 331, 355,
418, 467
- Wiese, Leopold von
219, 263, 272, 298
- Wilson, C. H. 497
- Wolff, Hans J. 406
- Wundt, Wilhelm 4,
13, 27, 257
- Zibolen Endre 348
- Zolnai Béla 179,
268

Tartalmi mutatók

1. TÁRSADALOM. Társastagolódás, társadalmi folyamatok. Társas érintkezés. Társadalmi Feszültségek és feszültség-terápiák. Társadalom-politika, szociálpolitika. Társas alakulatok, mozgalmak, érdekképviselések. Kisebbségügy.
2. TÁRSADALOMSZEMLÉLETI ALAPOK. Társadalom-, történelem- és kultúrfilozófia. Pszichológia. Etika. Etnológia. Etnográfia.
3. TÁRSADALOMTAN. SZOCIOLÓGIA. TÖRTÉNETTUDOMÁNY. LEÍRÓ TÁRSADALOMKUTATÁS, STATISZTIKA.
4. GAZDASÁG. Gazdaságpolitika. Gazdaságtudomány.
5. ÁLLAM-POLITIKA-JOG. Illemtan, államjog. Jog- és politikatudomány. Közigazgatás. Politikai irányzatok, mozgalmak. Külpolitika.
6. KORESZMÉK-KULTÚRA-CIVILIZÁCIÓ. Korjelenségek, eszmeáramlatok. Kulturális és művelődési minták. Szellemi-kulturális identitás. Néplélek. Kultúrák.
7. OKTATÁS-NEVELÉS. Iskolaügy, oktatáspolitikai.
8. KÖZMŰVELŐDÉS. IRODALOM. NYELV. MŰVÉSZETEK.

1. TÁRSADALOM. Társas tagolódás, társadalmi folyamatok. Társas érintkezés. Társadalmi feszültségek és feszültség-terápiák. Társadalompolitika, szociálpolitika. Társas alakulatok, mozgalmak, érdekképviselések. Kisebbségügy.
- agrárszocializmus (századfordulón) 319
- agrártársadalom 34, 282, 319, 333, 363, 402, 424, 498, 516, 605
- gazdasági cselédek 333, 402
- mezőgazdasági munkásság 333, 402
- parasztság 498, 516, 605
- arisztokrácia (magyar) 304
- asszimiláció 200, 303, 381, 405, 454, 462, 599
- biztosításügy 151, 213, 424, 594, 601
- cigánykérdés 206
- család 377, 420, 479, 503, 609, 614
- család válsága 377
- családvételem 377, 420, 479
- cserkészlet 347
- diákszociális gondoskodás 219
- disszimiláció 462
- egészségügy 46, 161, 262, 400, 424, 449, 460, 520
- egészségügy és büntetőjogi felelősség 520
- egyetemi-főiskolai ifjúság 219, 262, 278, 279, 313, 314
- Egyetemi Szociálpolitikai Intézet (Bp.) 262, 419
- egyke 46, 70, 105, 131, 196, 232, 460, 505, 529, 567
- élveszületési térkép 460
- Erdélyi Fiatalok 326
- Erdélyi Gazdasági Egyesült (EGE) 448
- értelmiség 86, 156, 219, 277, 278, 279, 280, 298, 314, 353, 365, 411
- értelmiségi munkanélküliség 219, 277, 278, 279, 280, 287, 298, 313, 314, 353, 365
- értelmiségpolitika 156 (l. m.: értelmiségi ankét u. i.)
- falu-város ellentét 476
- falusi életkörülmények 411, 429
- Faluszövetség 190
- földbirtokreform (l.: 4.)
- generációs válság 274, 281
- gümőkór 46
- gyermekhalandóság 46
- házasságkötések 175
- házcselédek 148
- hitfelekezetek 109, 152
- hivatásrendiség 209, 590
- ifjúsági mozgalmak (l. m.: generációs válság ui.) 347
- Jugendbewegung (N. o.) 296
- ipari munkásság 18, 620

- kisebbségügy (ált.) 286, 303, 434, 448, 496,
501, 502, 617
- "államalkotó nemzet" – kisebbségi népcsoport
286
- kisebbségvédelem 303, 434, 448
  - kisebbségi népcsoportok
  - csehszlovákiai magyarok 62, 335
  - erdélyi magyarság 32, 326, 401, 448, 496,
501
  - erdélyi magyar ifjúság 326
  - magyarországi németek 120, 405
  - romániai kisebbségek 250, 436, 496, 501
  - utódállamok magyarsága 46
- kivándorlás 34, 390
- kommunista diákszervezkedés (Eötvös Koll.)
313
- középiskolai tanárok 170
- középosztály 50, 86, 100, 169, 170, 202, 205,
618
- közerkölcsök 191, 199, 421
- községfejlesztés 190
- közszolgálati alkalmazottak 551
- magántisztviselők 378
- Magyar Nemzetbiológiai Intézet 492
- magyarosítás 405
- magyarságkép (külföld) 245, 367, 385
- mezőgazdasági munkásság (l. agrár-
társadalom u. i.)
- mezőváros 476
- mintajárás-mozgalom 178
- munkanélküliség 26, 129, 292, 323
- értelmiségi (l.: értelmiség ui.)
- mezőgazdasági munkásság (l.: agrártársadalom
ui.)
- munkásmozgalom 63, 101, 127, 128, 209
- munkásvédelem 26, 63, 151, 169, 262
- művelődéspolitika 185, 470, 482, 512, 589
- német veszély (M. o.) 120, 345, 409
- nemzetbiológiai összetétel (magyar) 599
- nemzetiségi politika (l. m.: kisebbségügy ui.)
120, 123, 434, 502
- Magyarországon 1918 előtt 123
- Magyarországon 1919 után 120
  - népbetegségek 46, 141, 173, 177, 400
  - néperőhanyatlás 10, 46, 70, 131, 196, 377, 458
  - népgondozás 10
  - nőkérdés 343
- numerus clausus 156, 279, 348
- nyárspolgár 358
- Országos Közegészségügyi Intézet (OKI) 424
- Országos Nép- és Családvédelmi Alap (ONCSA) 536
- Országos Társadalombiztosítási Intézet 424
- osztályharc 194, 209
- öngyilkosság 141, 173, 177
- parasztsággép 498, 516, 605

- polgárosulás (magyar) 86, 293, 408
  - polgárosodási anomáliák 86
  - rendi(es) jelleg 408, 553
  - rangkórság 553
  - rendies és polgárosult érintkezési minták 408
- szakszervezetek 63, 149, 209
  - osztrák szakszervezet 63
  - budapesti szakszervezet 511
  - szegénység
- falusi 411, 429
  - budapesti 511
  - szellemi munka válsága (l.: értelmiség ui.)
  - szellemi proletariátus 219, (l. m.: értelmiség ui.)
- szociálpolitika 10, 26, 151, 161, 169, 213, 219, 262, 308, 333, 370, 377, 424, 482, 511, 536, 578, 594, 601
- szövetkezetügy 264, 282, 536
  - közjóléti szövetkezetek 536
  - szövetkezeti mozgalom 264
- sztrájk
  - angol bányászsztrájk 149
  - magyar aratósztrájk (századforduló) 319
  - születésszabályozás (angol) 233
- tanyakérdés 30, 169, 476, 595, 596
  - tanyás város 476 595
- társadalmi elitiek 284, 310, 423, 531, 534, 540, 549, 559, 563
- kulturális elit 284, 310
  - politika elit 423
  - társadalmi értékrend (l.: 2.)
  - társadalmi integráltság (magyar) 599
- társadalmi struktúra 307, 322, 378, 513, 531, 599, 616, 618
  - adóterhek megoszlása szerint 322
  - fizetési osztályok 307
  - foglalkozási csoportok 378
  - osztálytagozódás (magyar) 513
- társadalmpolitika
  - amerikai társadalmpolitika szervezete 133
  - Társadalmpolitikai Országos Értekezlet 169
- telepítés 330, 376, 386, 391
- válás 103, 175, 177
- városfalú ellentét 476
- Zöld Kereszt (eü.) 424
- zsidókérdés 22, 86, 152, 156, 160, 200, 288, 293, 309, 454, 474
- zsidóság az irodalomban 288
- zsidóság és kapitalizmus 309
- zsidótörvény (1939. IX. tc.) 474

2. TÁRSADALOMSZEMLÉLETI ALAPOK. Társadalom-,
történelem- és kultúrfilozófia. Pszichológia.
Etika. Etnológia. Etnográfia.

- "anyaországbeli"- "frontkatona" (Hamvas B.) 592
behaviorizmus 258
biologisztikus társadalomszemlélet 374, 431, 492,
599
dologi – személyi társadalomfelfogás 475
elitek felelőssége (ifj. Bibó I.) 559
Erdei F. társadalomszemlélete 498, 516, 595, 596,
605
erkölcsfilozófia 6, 38, 66, 117, 238, 358, 379,
442, 468, 593, 611, 619
keresztény erkölcsi értékek 6, 38, 468, 611,
619
etnológia (l. m.: kultúrantropológia) 8, 37, 60,
425
evolucionizmus 258
fajelmélet (l. m.: rasszista társadalomszemlélet
ui.) 215
férfiuralmi társadalmak 425
háború-elméletek 285, 592
háború lélektana (Hamvas B.) 592
hagyomány és fejlődés (Marót Károly) 374
Hajnal I. társadalomszemlélete 583
haladás-eszme 208
Hamvas Béla társadalomszemlélete 372, 515, 524,
592
historizmus 268
"homo ludens" (Huizinga) 480
ideáltípus (Weber, M. – Dékány I. értelmezése)
203
igazság – igazságosság 238, 548
individualizmus 207, 475, 477, 558
    individualisztikus társadalomfelfogás 475,
558
indukció a társadalomtudományban (Pauler Á.) 11
"industrial society" (Spencer, H.) 558
intézményesülés (Hajnal I.) 583
kapitalizmus társadalomképe 475
kapitalizmus eredete 293, 309
kaszrendszer társadalomszemlélete (Hamvas B.)
524
keresztény társadalomfelfogás 475
középkori társadalomkép 475
"közösséghiány" (Hamvas B.) 372
közvélemény 15, 36, 48, 61, 477
kultúraelméletek 258, 456, 480, 550
kultúrantropológia (l. m.: etnológia) 258, 336
374, 398, 550
kultúrfilozófia (l. m.: kultúraelméletek) 7, 80,
291, 374, 480, 524, 550
mágia 258

- marxizmus 29, 74, 194, 311, 494
 marxi osztályelmélet 74, 194, 209
 "militant society" (Spencer, H.) 558
 mitikus társadalomfelfogás 494
 németgyűlölet társadalomlélektani alapjai 466
 "nemzetlét" (filozófiai fogalomként) 111
 néplélek (l.: 6.)
 néprajz 60, 388, 404, 416, 418, 433, 443, 455,
 529, 537, 602, 603, 604, 609, 614
 neveléslelektan 459, 495
 nőuralmi társadalmak 8, 425
 objektivitás a társadalomtudományban (Neubauer
 Gy. 142
 organikus államszemlélet (nép-nemzet-állam,
 Dékány I.) 507, 523, 526, 527
 organikus társadalomszemlélet (l.: organikus
 társadalomtan, 3.)
 ősi gondolkodásminták (l. m.: kultúrantropológia
 ui.) 258
 osztályelmélet (marxi) 194
 őstársadalmak (l. m.: kultúrantropológia ui.)
 550
 Platón társadalomfelfogása 612
 politikai lélektan 1, 301, 311, 409, 457, 477,
 585
 politikai mítoszok 585
 "politikai nép" – "természeti nép" (Freyer, H.)
 425
 pozitívizmus 210
 primitív kultúrák (l.: etnológia,
 kultúrantropológia ui.
 "radikalizmus" – "történelmi realizmus"
 (Hornvánszky Gy.) 116
 rasszista társadalomszemlélet 215, 241, 254, 381,
 400, 492, 494
 romantikus társadalomszemlélet 508
 sorstudomány (Schicksalkunde) 413 414, 493
 "szellemi világválság" (Hamvas B.) 380, 397, 407,
 466, 550, 592
 szellemtörténet (l. m.: történelemfilozófia ui.
 80, 269, 291, 398, 413, 414, 508, 591, 607
 szellemtudomány (l. m.: szellemtörténet ui. 142
 "szemaziográfia" (Trócsányi Gy.) 269
 személyi – dologi társadalomfelfogás 475
 szocialisztikus társadalomfelfogások 494, 558
 mítosz és utópia a szoc. társ. felfogásban
 494
 szociális érzék (ifj. Bibó I.) 559
 szocializáció 459
 szociálpszichológia 408, 459, 581
 "szudra-lét" (Hamvas B.) 524
 társadalmassulás (Hajnal I.) 583
 társadalmi értékrend 459, 559
 társadalmiság mint szakrális léthelyzet (Hamvas
 B.) 524

- társadalmonkivüliség (Hamvas B.) 524
- társadalomfilozófia 11, 38, 71, 74, 142, 174,
194, 208, 241, 256, 266, 268, 372, 379, 475,
515, 524, 550, 587, 593, 611, 612
    társadalomfilozófiai vázlat (Hamvas B.) 515
    társadalomlélektan (l. m.: tömeglélektan ui.) 5,
    6, 7, 15, 36, 66, 258, 264, 301, 311, 358, 372,
    380, 397, 407, 423, 446, 457, 466, 477, 480,
    559, 562, 592, 593, 617
- társadalommorfológia (l. organikus társadalomtan
3.)
- társadalomtervezés (Mannheim K.) 611
- "természeti nép" – "politikai nép" (Freyer, H.)
425
- "tömegember" (Ortega y Gasset) 446
- tömeglélektan 1, 14, 15, 241, 270, 373, 423, 446,
466, 588, 592
- tömegtársadalom (l. m.: tömeglélektan ui.) 252,
268, 446, 532, 555, 611
- történelemfilozófia (l. m.: társadalomfilozófia
ui.) 66, 111, 116, 118, 153, 165, 258, 291, 338
359, 453, 508
- történelemszociológia (Hajnal I.) 583
- "történelmi realizmus" (Hornyanszky Gy.) 116
- utópikus társadalomfelfogás 427, 494
- Veres Péter társadalomszemlélete 521
- 3. TÁRSADALOMTAN. SZOCIOLÓGIA. TÖRTÉNETTUDOMÁNY.
LEÍRÓ TÁRSADALOMKUTATÁS, STATISZTIKA**
- Árpád-kor 56, 357
- "államerő" (társadalomtani fogalomként) 458
- családkutatás 503, 609, 641
- egyén és nemzet 6
- egyke-ankét 70, 196
- emberföldrajz 43, 44
- értelmiség-átokét 276, 277, 278, 279, 280
- értelmiség-fogalom (l. m.: értelmiség l.) 276
- falukutatás (l. m. szociográfia ui.) 344, 402,
437, 498, 512, 584
    falukutató író-perek 437
- falumunka (l. m. falukutatás ui.) 326, 344
    falumunka Erdélyben 326
- foglalkozási szerkezet 378
- Gemeinschaft (Tönnies, F. – 1. közösség ui.)
- geniográfia 549
- Gesellschaft (Tönnies, F. – 1. közösség ui.)
- helytörténeti kutatás 88, 195
- Institut International de Sociologia 342, 422
- jobbágyfelkelés (Mo. – 1514.) 164
- jobbágyfelszabadítás 541, 542
- kapitalizmus története 91, 293, 309
    magyar kapcsolat – nyugati kapcsolat 293
- karizmatikus királyság (Mo.) 357

- kisebbségkutatás (l. m.: kisebbségügy 1.) 9, 250, 303, 496
- Kossuth – Széchenyi vita 540
- középkor-kutatás (magyar) 56, 67, 332, 357
- középosztály története 50, 332
- közösség (Gemeinschaft) 118, 182, 203, 227, 256, 265, 507, 561, 574, 612
- archaikus közösség – modern közösség 612
- Gemeinschaft – Gesellschaft" (Tönnies, F.) 118, 203, 220, 256, 574
- "közönség – és közösség" (Dékány I.) 182, 227
- községmonográfia 195
- legitimáció 423
- liberalizmus 54, 155, 202, 207, 230, 244, 268, 351, 558
- liberalizmus-ankét 351
- Magyar Nemzetbiológiai Intézet 492
- művelődéstörténet 50, 61, 80, 316, 321, 375, 388, 608
- "nemzeterő" (társadalomtani fogalomként) 458
- nemzetfogalom 140, 202, 458, 486, 489, 500, 502, 525, 540
- nép-nemzet-állam (Dékány I.) 507, 525, 526, 527
- "néperő" (társadalomtani fogalomként!) 458
- népfogalom 235, 458, 507, 525
- népkutatás 429, 439, 455, 609, 614
- Dudaron 439
- nőnevelés története 321, 608
- organikus társadalomtan (Dékány I.) l. m.: társas alakulattan ui. 118, 122, 202, 203, 205, 256, 265, 458, 507, 574
- osztályszerkezet 322, 513, 599, 618
- parasztságkutatás (Erdei F.) 498, 516, 605
- pátrimonialis királyság 332
- settlement (l.: szociális munka ui.)
- statisztikák
- gazdaságstatisztika 121, 289, 290, 322, 363, 396, 432, 4
- adóstatisztika 322
- háztartásstatisztika 403, 432
- Jövedelemstatisztika 307, 322, 363
- összehasonlító gazdaságstatisztika 289, 290
- kisebbségstatisztika 9, 250, 315, 496
- művelődési-oktatási statisztika 41, 616
- népességstatisztikák 19, 33, 34, 46, 70, 131, 175, 315, 337, 460, 469, 579
- fővárosi statisztikák 355, 499, 616, 620
- községi statisztikák 396
- népszámlálás 19, 33
- összehasonlító népességstatisztika 337

- társadalomstatisztika 86, 103, 109, 141,
148, 175, 177, 278, 279, 333, 378, 491,
530, 531, 580
    adóterhek és társadalmi rétegződés 322
    diákok 279, 314
    értelmiségiek 278, 365
- választási (parlamentari) statisztika) 107,
341, 389
    vallásstatisztika 109
- Szegedi Alföldkutató Bizottság 234
- szocializáció 459
- szociális munka 262, 419, 511, 578
    settlement (Bp.) 262, 419, 511
    szociális tanfolyamok 578
- szociográfia 148, 195, 402, 418, 419, 431, 437,
514, 620
    diákszociográfia 514
    munkásszociográfia 620
    szociográfia – szociológia 431
- szociálmorfológia (l. m.: társas alakulattan) 157
- szociokulturális tény (Sorokin, P.) 453
- szociológia (ágazatok, irányzatok, problémák)
    államszociológia 71, 97, 452
    bioszociológia (l. m.: naturalista,
    természettudományos szociológia, szoc.
    evolucionizmus ui.) 492, 599
    családszociológia 503, 609, 641
    erkölcsszociológia 503, 609, 641
    evolucionizmus és szociológia 374, 431
    háború szociológiája 273, 285, 592
    irodalomszociológia 465
    jogszociológia 76, 81, 104, 257, 331,
    368, 371, 442, 509, 517, 613
    magány szociológiája (Hamvas B.) 372
    monografikus szociológia (Gusti, D.) 584
    művelődésszociológia 248
    naturalista szociológia 431
    "nemzeti – nemzetetlen szociológia"
    (Hornyánszky Gy.) 192, 338
    nemzetközi szociológiai irányzatok 237, 273,
    299, 342, 422, 438
    nevelésszociológia (l. m.: oktatásszocioló-
    gia) 470, 495
    nyelvszociológia 267, 269
    oktatásszociológia 300, 580
    organikus szociológia (l. organikus
    társadalomtan ui.)
    politikai szociológia 71, 97, 452
    rural sociology (Am.) 382
    szervezetszociológia 256
    szociológia felelőssége 431, 452
    szociológia fogalma 246, 431
    szociológia és politikai változások (1938)
    452

- szociológia és kultúrhagyomány (magyar) 183, 192
- szociológia és nemzeti szocializmus 478
- szociológiai professzionalizáció 237, 299, 342
- szociológiai spiritualizmus 431
- szociológiai szemaziográfia (Trócsányi György) 269
- településszociológia 476
- természettudományos szociológia 183, 431
- tudásszociológia 269, 310, 427, 466
- vallásszociológia 251
- szociológia (nemzeti szociológiák)
  - amerikai 382, 453
  - francia 342, 441, 473
  - holland 428
  - német 158, 220, 342, 360, 478
  - román 584
- szolidaritás (társadalomtani fog. – l. m.: közösség ui.) 265, 574
- táj- és népkutatás (l. m.: falukutatás, falumunka, népkutatás ui.) 444
- tanyakutatás (l.: tanyakérdés l.)
  - tanya-vita (Benisch-Erdei) 595, 596
- társadalmi egyensúly 438
- társadalmi elit 531, 534, 540, 549, 559, 563
- társadalmi mobilitás 531, 613
- társadalmi szervezés elmélete 256
- "társadalom" szó eredete (Concha Gy.) 181
- Társadalompolitikai Országos Értekezlet 169
- társadalomtervezés (Mannheim K.) 611
- társadalomtörténet 35, 50, 56, 61, 80, 91, 293, 316, 321, 332, 338, 357, 375, 388, 391, 541, 542, 583, 608
- társas alakulattan (Dékány I. l. m.: organikus társadalomtan ui.) 71, 122, 157, 182, 202, 203, 205, 256, 265, 352, 470, 489, 507, 574
- társas érintkezés 408, 553, 565, 566
- társas érzék – szociális érzék (Bibó l.) 559
- 4. GAZDASÁG. Gazdaságpolitika. Gazdaságtudomány.
  - adóügy 69, 121, 322, 454, 597
  - agrárjövödelmek 363
  - agrárpolitika (l. m.: földbirtokpolitika, földbirtokreform ui.) 96, 184, 330, 362, 363, 376, 386, 391, 415, 471, 510
  - állami intervencionalizmus (gazdasági életben) 186, 323, 383
  - állami költségvetés 69, 295, 307, 308
  - állami illetményrendszer 307
  - állami szociálpolitika 308
  - egyensúlypolitika 69
  - kölcsönök 69, 75, 83
  - angol gazdaság 149

- Beveridge-terv (szociálpolitika) 601
 biztosításügy (l.: 1.)
 boletta-rendszer (M.o.) 362
     életszínvonal 392, 432
     céhrendszer 590
     földbirtokpolitika (l. m.: földbirtokreform és telepítés ui.) 184, 239
     földbirtokreform 96, 239, 333, 376, 383, 391, 415, 454, 471, 554
     gazdasági válság 292, 323, 383
 válságelméletek 292
     válságstratégiák 323, 383
     gazdaságföldrajz 394
     gazdaságstatisztika (l.: 3.)
     jövátétel (l. v. h.) 25
     jövedelmi helyzet 307, 322, 363, 432
 agrárjövödelmek 363
 adófizető osztályok 322
 fizetési osztályok 307
     tisztviselő-jövödelmek 307
     hitbizomány 184, 471
     hitbizomány reformja 471
     hitelpolitika 69, 302
     kapitalizmus 91, 293, 309
     konjunktúrakutatás 261
     közgazdaságtan 289, 290, 292, 350, 383, 392, 395, 432, 510
 közösségfejlesztés 190
 lakásügy 98, 138
     lakásépítés 138
     Magyar Gazdaságkutató Intézet 261
     munkabér 225, 307
     szellemi munka díjazása 225
     munkaidő 387, 530
     munkaidő-szabadidő 530
     munkanélküliség (l.: 1.)
     nagybirtok 1¹84, 471
     nemzetgazdaságtan (l. m.: közgazdaságtan ui.) 189, 261
 New Deal 383
 pénzügypolitika 20, 69, 302
     magyar pénzintézetek 302
     részvénytársaságok (magyar) 145, 302
     szabadidő (l.: munkaidő ui.)
     szanalás 83
 Széchenyi I. gazdaságpolitikája 541, 542
 szénbányászat 149
 szindikalizmus (fasiszta Olaszország) 186
 szövetkezetügy (l.: 1.)
 szociálpolitika (l.: 1.)
 sztrájk 149, 319
     aratómunkások (Mo. századforduló) 319
     bányászok (Anglia) 149
     takarékpénztárak 302
     telepítés (l.: 1.)

- tervgazdaság 323
 vagyonsváltás 25, 42
 vámunió (Európa) 163
5. ÁLLAM-POLITIKA-JOG. Államtan, államjog. Jog-
 és politika- tudomány. Közigazgatás. Politikai
 irányzatok, mozgalmak. Külpolitika.
 alkotmányjog 81, 130, 162, 231, 339, 4112
 állambölcselet (l. m. államtanok) 71, 97, 104,
 255, 256, 507
 államfői jogkör 231
 állam és gazdaság (részl.: 4.) 69, 295, 307, 323,
 383
 állami szuverenitás 412
 államnemzet (Heinecke, l. m.: kultúrnemzet ui.)
 507
 államtanok 2, 3, 29, 45, 55, 59, 64, 71, 76, 81,
 97, 104, 132, 227, 231, 255, 256, 271, 339,
 346, 458, 615
 anarchizmus 216
 békerevizió 112
 bíraskodás 159, 517
 nemzetközi bíraskodás 159
 bolsevizmus 29, 68, 128, 241, 252, 270
 büntetőjog 159, 173, 224, 442, 487, 520, 533,
 548, 598
 "Gant" (politikatudomány) 311
 Carta del Lavoro 186
 common law 257, 331
 demokrácia 28, 48, 155, 165, 202, 207, 210, 230,
 297, 346, 451
 antik görög-római 28, 48, 297, 346
 athéni 28, 297
 demokratikus diktatúra 230
 demokrácia és gépkultúra 532
 liberális demokrácia 230
 magyar demokrácia 202
 diktatúra 230, 328
 ellenségkép (politikatudomány) 301, 409
 eredményesség és jogszerég (közigazgatás) 615
 etatizmus 311, 351
 fasizmus 92, 155, 186, 494
 felsőház 162, 324
 felsőház reformja C1926. XII. te.) 162
 forradalom 241, 270
 geopolitika 281, 286, 306, 364, 434, 450
 dunavölgyi rendezés 434
 geopolitikai helyzetudat (magyar) 281, 364,
 417
 háborús felelősség (l. v. h.) 123, 153
 hatalom megosztása (politikatudomány) 231, 615
 igazgatási apparátusok 247
 Interparlamentáris Unió 222
 jogászi formalizmus 548

- jogbiztonság 548
- jogelmélet 2, 59, 76, 81, 132, 143, 147, 210, 238, 255, 257, 331, 354, 368, 371, 406, 454, 509, 519, 606, 607, 610, 615
- jog eszmetörténete 331
- jogállamiság 210, 227, 255, 606, 610, 615
- jogfolytonosság elve 147
- jogi historizmus (angol) 257
- jogi pozitivizmus 607
  - nemzeti szocialista jogelmélet 406
  - jogtörténet 106, 173, 331, 519, 600
- Kellog-paktum 229
- keresztény államiság (magyar) 445
- keresztény antietatizmus 468
- keresztényszocializmus 72, 209, 451
- keresztényszocializmus államfelfogása 209
- kisantant 306
- kisebbségi jog 286, 303, 434, 448
- kommunizmus 116, 155, 165
- korporativizmus 186, 209, 590
- korporatív állam (fasiszta Olaszország) 186
- közakarat 311
- közigazgatás 49, 178, 193, 247, 399, 426, 497, 515, 517, 615
  - közigazgatás eredményessége 178, 615
  - közigazgatás industrializálása 193
  - közigazgatás jogszerébe 615
  - közigazgatás szakszeredé 49, 178, 247, 426
  - közigazgatási bíraskodás 517
  - közigazgatási továbbképzés 247, 426
  - közigazgatástan 247, 615
  - scientific management 193
- közigazgatási jog (l.: közigazgatás ui.)
- közjog (l. m.: alkotmányjog) 271, 317
- közrend védelme 270, 294
- közszolgálat modernizálása 399, 497
  - 1934. I. tc. 399
- kultúrnemzet 507, 525
  - Meinecke ért. 507
- kultúrpolitika (l. 8.)
- kultúrpolitikai állam 227, 284
- leninizmus 29
- Leszerelési Konferencia (Genf, 1932) 305
- liberalizmus (l.3.)
- nemzetegység (magyar) 599
- nemzetközi jog 25, 26, 59, 81, 155, 159, 163, 216, 217, 228, 229, 255, 286, 412, 434
- Népszövetség 75, 83, 216
- önrendelkezési elv 155
- öröklési jog 232
- összeférhetetlenségi tvj. (parlamentari) 317, 324
- Párizs környéki békeszerződések 9, 25, 285, 434
- parlamentarizmus (l.m. törvényhozás ui.) 1, 52, 87, 97, 146, 154, 155, 202, 222, 230, 328, 454
  - angol parlamentarizmus 87

- parlamentarizmus válsága 222, 328
  - polgárjog 232
  - politikai érzület 110, 301, 311, 325, 409, 423, 508, 585
  - politikai ideológiai alternatívák (Mannheim K. 1943) 611
  - politikai illúzió 457
  - "politikai nép" – "természetes nép" (Freyer, H.) 425
  - politikai pártok 71, 97, 101, 143, 218, 230, 240, 311, 401, 436, 448, 451
    - amerikai 218
    - angol 101, 240
  - Magyar Párt (Románia) 401, 436, 448
  - munkáspártok 101, 143
    - világnézeti párt 230
    - politikai radikalizmus 139
    - politikai romanticizmus 110
    - politikai utópizmus 325, 427
    - racionalizáció (jogtudomány) 331
    - reálpolitika 325
    - rehabilitáció (büntetőjog) 533
    - relativizmus (jogtudomány) 210
    - ressentiment (politikatudomány) 301, 311
  - szociáldemokrácia 63, 75, 209, 294, 319, 451
    - magyar 319
    - osztrák 63, 75
    - szocializmus 127, 155, 165, 241, 494, 558
    - szuverén állam 255
  - tekintélyelvűség (politikatudomány) 610
  - természetjog 76, 210, 257, 464, 519, 607
  - totális állam 610
  - törvényhozói hatalom 137, 155, 162, 210, 314, 324, 341
    - felsőház 162, 324
    - képviselési elv 155
    - képviselőház 341
    - népképviselet 210
  - törvényhozói összeférhetetlenség 317, 324
  - választó jog .1, 52, 155, 318
  - választási rendszerek 1, 52
  - zsákmányrendszer (USA) 218
  - zsidótörvénye (1939. IX. te.) 474
6. KORESZMÉK-KULTÚRA-CIVILIZÁCIÓ. Korjelenségek, eszmeáramlatok. Kulturális és művelődési minták. Szellemi-kulturális identitás. Néplélek. Kultúrák.
- amerikai szellem 256, 461
  - anarchizmus 216
  - antik görög kultúra 61, 340, 346
    - görög életeszmény 340
    - apolitizálódás 311
    - bolsevizmus (l.: 5.)

- civilizáció-értelmezések 456, 550
  - technikai civilizáció 456
  - gép-kultúra 532
- élettér 469
- elmagányosodás 372
- emigrációs szellem (orosz) 359
- erdélyi lélek 166
- erdélyi román-magyar együttélés 401
- európai szellem 207, 380, 397, 407, 446, 461, 524, 612
- Táji eszme (l. ehhez: rasszista társadalom-szemlélet) 215, 241, 254, 381, 400, 492
- és kisépek 450
  - és szocializmus (Veres P.) 521
  - fasizmus 92, 155, 186, 494
  - finn szellem 430, 481, 561
  - francia szellem 85, 259, 591
  - freudizmus 226
  - gentleman – úriember 553
  - gép-kultúra 532
  - "homo ludens" (Huizinga) 480
  - humán műveltség 204, 268
- Magyar Humanisztikus Gimnázium Híveinek Egyesülete 204
- katolicizmus 172
- kisebbségi helyzet 9, 250, 286, 303, 434, 448, 496, 501, 502, 617
- kollektívizmus (l. m.: bolsevizmus, fasizmus, kommunizmus, nemzeti szocializmus) 165, 207, 268, 477
- kommunizmus 116, 155, 165
- konzervatívizmus 54, 451
- koreszmék (1930-as, 40-es évek) 606, 610, 611
- ideológiai alternatívák (Mannheim K. 1943) 611
- kozmopolitizmus 116, 140
- "krisztianizmus" (Prohászka O.) 172
- kultúra-elméletek 7, 258, 374, 456, 480, 550
- kultúra- civilizáció 456, 550
  - kulturális alapminták 374
  - kultúrfölény 12
- kultúrpszimizmus 397, 407, 550
- liberalizmus (l.: 3.)
- machiavellizmus 3
- magyar jelleg 65, 185, 200, 281, 361, 364, 369, 413, 414, 447, 462, 482, 493, 512, 521, 599
- materializmus 477
- "mély magyarság" (Németh L.) 462
- modern emberkép 336, 372, 380, 397
- modern embertípusok (Hamvas B.) 372, 380, 397
- malthuzianizmus 395, 469
- nacionalizmus 116, 140, 202, 207, 450
- nemzeti büszkeség (magyar) 486

- nemzeti identitás
 finn 430, 481, 561
 francia 85, 259, 591
 magyar (l.: magyar jelleg ui.)
- nemzeti kultúra (magyar) 6, 16, 24, 89, 116, 140, 207
- nemzeti önismeret (l.: magyar jelleg ui.)
- nemzeti szocializmus 102, 406, 451, 494, 504, 558
- nemzetkarakterológia (l. m.: magyar jelleg ui.)
 413, 414, 493
- népi gondolkodás 8, 60, 404, 416, 433, 529, 538, 602, 603, 604, 609, 613, 614
- népi szocializmus (Veres P.) 521
- népközösség 286
- népkultúra (l. m.: néplélek ui.) 416, 443, 455, 605
- népkultúra – "magas" kultúra 605
- népünk történelmi tudata 455
- néplélek(tan) (l. m.: tömeglélektan, társadalomlélektan 2.) 4, 5, 12, 13, 14, 27, 40, 65, 258, 361, 363, 404, 416, 443, 538, 561, 562, 591
- néplélek és nyelvtudomány 5, 12
- névmagyarosítás 345
- pacifizmus 112, 163, 216, 217, 228, 229, 305
- páneurópa-gondolat 163, 168, 216
- pánszlávizmus 93, 306
- pápai körlevél C1939. X. 30.) 468
- parasztramantika 498
- prohibíciós mozgalom CUSA) 233
- puerilizmus (Huizinga) 407
- racionalizmus 110, 116, 508
- specializáció 212, 256
- Széchenyi István gróf
 földbirtokpolitikája 541, 542
 Kossuth-vita 540
 középosztály politikája 544
 nemzetiségpolitikája 543
 nemzetnevelési programja 539
 Széchenyi-jubileum 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547
- szellemi egység (magyar) 599
- szláv veszély 337
- szupranacionalizmus 140
- tömegkultúra 275, 446, 470
- turanizmus 557, 568, 569, 570
- ukrán szeparatizmus 306
- úriember – gentleman 553
7. OKTATÁS-NEVELÉS. Iskolaügy, oktatáspolitikai
 elitképzés (l. m.: tehetségnevelés ui.) 470, 531, 534
- Fővárosi Pedagógiai Szeminárium 495, 580
- jogászképzés, 201, 223, 426
- közigazgatási tanfolyamok 426

- "köznevelési deficit" (Dékány I.) 470
közéiskola válsága 204
kultúraközvetítés 263
kultúrpolitika (l.: 8.)
nemzetnevelés 58, 185, 470, 482, 512, 573, 589
    Imre Sándor felfogásában 185, 482, 573, 589
népiskola 616
népművelés 41, 51, 58, 263
neveléstudomány 47, 51, 58, 176, 185, 440, 459,
    470, 482, 495, 512, 552, 560, 573, 580, 589
    nevelés válsága 573
    nevelési tanácsadók 440
    nevelésszociológia (l.: 3.)
    nemzetnevelés (l. külön ui.)
    oktatásügy
magyar 21, 30, 39, 49, 51, 156, 170, 185,
    201, 204, 212, 219, 223, 268, 277, 278,
    279, 298, 349, 353, 531, 552, 560, 563,
    582, 586, 616
    amerikai 253, 263
    francia 108
    német 348
    pályaválasztás 47, 495, 560
"perszonalitikus" kultúrpolitika (Dékány I.) 284
szabadoktatás 51, 263
    amerikai 263
    szénhiány (oktatás) 21
"szervezeti" kultúrpolitika (Dékány I.) 284
szociálpedagógia 176
tanárképzés 30
tehetségnevelés 47, 483, 512, 534, 549, 560, 563,
    564
tehetségtérkép 549
tehetségvédelem 483, 560, 563, 564
8. KÖZMŰVELŐDÉS. IRODALOM. NYELV. MŰVÉSZETEK.
- Ady-örökség 187
általános nyelvészet 5-12
erdélyi magyar irodalom 166
expresszionizmus 17
folyóiratok
    Huszadik Század 139
    Jövő Társadalma 139
    Magyar írás (Csehszlovákia) 335
    Népünk és Nyelvünk 234
    Nyugat 171, 260
    Széphalom 179
    Századunk 139, 199
francia regény 85
freudizmus és mészetek 226
írószerep szociológiája 465
közgyűjtemények 41
közösségi költészet 398
klasszika filológia 338, 340

kortárs irodalmi irányzatok 260
kortárs magyar irodalom 171
költészet eredete 358
könyvkiadás 16
középkori művészet 67
kultúrpolitika 49, 51, 89, 227, 284, 310, 348
kultúrpolitika (nemzeti szocializmus) 348
kultúrpolitikai állam 227, 284
    "perszonális – szervezeti" (Dékány I.) 284
mozi 248, 275
művészetek 17, 82, 393
    finanszírozása 82
    irányzatok 17
    művészsors 393
napisajtó és társadalomismeretek 523
népi írók 498
nyelvtudomány 5, 12, 267, 269
és néplélek 5, 12
népművészet 356
néptáncmozgalom 575
ponyvairodalom 575
rádió 248
sajtó 36, 320, 523
sport 555, 556
statisztika 259, 267
tudománypolitika 183
Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium 49
világirodalom 312
zsidóság és irodalom (magyar) 288

TEMATIKUS VÁLOGATÁS

**Társadalomszemléleti alapok. Társadalom-
történelem- és kultúrfilozófia**

1921. I. 2.
Kornis Gyula: W. Wundt. II. 202-218. p.
1923. III. 1-4.
Ottlík László: Felelősség és szükségszerűség.
386-399. p.
1924. IV. 2-3.
Ottlík László: Jog és társadalom. (Első
közlemény). 15-32. p.
1924. IV. 4-5.
Hornyánszky Gyula: A kultúráról,
kultúrértékekről és a társadalomtudomány
értékeléséről. 1-15. p.
Ottlík László: Jog és társadalom. (Második
közlemény). 16-34. p.
1925. V. 5.
Hornyánszky Gyula: Radikalizmus és történelmi
realizmus. 233-244. p.
1926. VI. 1.
Horváth Barnás A társadalom és az állam
funkcionális szemlélete. 6-18. p.
Neubauer Gyula: Az objektivitás a társadalmi
tudományokban. 103-124. p.
1926. VI. 2.
Hornyánszky Gyula: Nacionalizmus,
szupranacionalizmus. Elnöki megnyitó
előadás a Magyar Társadalomtudományi
Társulat 1926. április 18-án tartott
közgyűlésén. 81-87. p.
1926. VI. 5.
Sigmond Andor: A társadalmi fejlődés iránya.
380-392. p.

1927. VII. 1-2.
Neubauer Gyula: Természet és társadalom.
22-54. p.
1927. VII. 3-4.
Concha Győző: Van-e magyar társadalom? Nincs.
145-162. p.
Hornyánszky Gyula: Tudománypolitikánk
feltételei. 177-182. p.
Elnöki beszéd a Magyar
Társadalomtudományi Társulat 1927.
június 18-i közgyűlésén
1927. VII. 5-6.
Hornyánszky Gyula: Nemzeti és nemzetetlen
szociológia. 337-347. p.
A Magyar Társadalomtudományi Társaság
1927/28. évi előadássorozatának bevezető
előadása
1928. VIII. 3-4.
Hornyánszky Gyula: Az európai kultúra.
129-140. p.
Elnöki megnyitóbeszéd a Magyar
Társadalomtudományi Társulat 1928.
június 17-én tartott közgyűlésén
Angyal Pál: A haladás problémája az emberi
gondolkodás történetében. 141-161. p.
1928. VIII. 5-6.
Csepregi Horváth János: Mi a faj? 317-335. p.
Gobineau és Chamberlain rasszista
társadalomfogalmáról
1929. IX. 3-4.
Méray-Horváth Károly: Forradalmak,
szocializmus, bolsevizmus. 262-278. p.
A szerk. lábja. A tanulmány módszere és
stílusa különbözik az itt
megszokottakétól, de érdekessége és
fontossága miatt közlik

1930. X. 6-7.
 Hornyánszky Gyula: Két korszak között.
 353-365. p.;
 MTT 1930. június 15-i közgyűlésén
 tartott elnöki megnyitó beszéd
1931. XI. 5-6.
 Hornyánszky Gyula: Mi is az a szellemtörténet?
 233-248. p.
 A MTT VI. közgyűlésén tartott elnöki
 megnyitó
1932. XII. 2.
 Sayous, André Émile: Zsidók voltak-e "a modern
 kapitalizmus megalapítói"? 121-140. p.
 Mihelics Vid fordítása
 Hornyánszky Gyula: Veszélyben a magyar kultúra.
 140-146. p.
1932. XII. 3-4.
 Felszeghy Béla: Az utópiák világa. Adalékok a
 politikai álmodozás
 társadalom-lélektanához. 327-337. p.
1933. XIII. 3-4.
 Marót Károly: A görög életeszemély értéke és mai
 jelentősége. 202-214. p.
1934. XIV. 1-2.
 Horváth Barna: Dékány István
 társadalomfilozófiája. 81-87. p.
 Ism. Dékány István: A
 Társadalomfilozófia alapfogalmai .
 Budapest, 1933. Magyar Tudományos
 Akadémia. 323. p. (Az Akadémia filozófiai
 könyvtára 7.)
1934. XIV. 3-4.
 Hamvas Béla: Az orosz, emigráció
 történetfilozófiája. 189-204. p.
 Freyer, Hans: A hagyomány és a forradalom a
 világképben. 205-209. p.
 A szerző Fédération des Unions
 Intellectuelles bp-i kongresszusán
 tartott előadásának szemelvényes közlése

1935. XV. 1.
 Hamvas Béla: A magány szociológiája. 18-27. p.
 Ottlik László: A politikai eszmék a
 történelemben. 28-34. p.
 Marót Károly: Hagyomány és fejlődés. 35-42. p.
1935. XV. 2-3.
 Hamvas Béla: Modern apokalipszis. (A
 világkrízis irodalma.). 113-127. p.
1936. XVI. 1-3.
 Hamvas Béla: Krízis és katarzis. 1-20. p.
 Marót Károly: Alkat és közösség a szellemi
 életben. 21-32. p.
1936. XVI. 4.
 Hamvas Béla: Huizinga krízis-könyve. 165-173. p.
 Huizinga: "Im Schatten von Morgen" c.
 könyvéről
1936. XVI. 5-6.
 Szabó József: Hatalom, szabadság, szuverenitás.
 249-259. p.
1937. XVII. 1-2.
 Noszlopi László: Nem és társadalom. 52-67. p.
1939. XIX. 1-3.
 Szombatfalvy György: A mély magyarság
 problémája. 104-108. p.
 Ism. Németh László: Kisebbségben
1939. XIX. 4-6.
 Hamvas Béla: A szellem és a háború. 200-204. p.
 Scheler, Max a háború
 társadalomlélektanáról és a
 németgyűlölet okairól
1940. XX. 2.
 Balázs P. Elemér: Személyi és dologi
 társadalomszemlélet. 129-155. p.
1940. XX. 3.
 Trócsányi György: A magyar nemzeti karakter.
 265-311. p.

1941. XXI. 1.
Hamvas Béla: Közös életrend. A modern társadalomtudomány egysége. (Vázlat.). 115-124. p.
1941. XXI. 3.
Hamvas Béla: Társadalmon kívül. 251-264. p.
1942. XXII. 1.
Hamvas Béla: René Guénon és a társadalom metafizikája. 76-85. p.
1942. XXII. 2.
Neubauer Gyula: A kétféle társadalom. I. Az individualisztikus társadalom. II. A szociális irányú társadalom. 145-191. p.
Bibó István, ifj.: Elit és szociális érzék. 192-209. p.
1943. XXIII. 1-2.
Somogyi József: Céhrendszer és hivatásrendiség. 7-21. p.
1943. XXIII. 1-2.
Hamvas Béla: A háború nagysága és az ember kicsinyisége. – Oroszországi feljegyzések. 55-69. p.

Társadalomlélektan. Nép- és tömeglélektan

1921. I. 2.
Kornis Gyula: W. Wundt. II. 202-218. p.
Tolnai Vilmos: A közmondás néplélektani tekintetben. 219-229. p.
Dékány István: Tételek és paradoxonok a közvélemény problémájához. 242-247. p.
Szerző tömeglélektani tanulmányorozatának első közleménye

1921. I. 3.
Bibó István: A néplélektan mint tudomány.
406-427. p.
1922. II. 1-2.
Hornýánszky Gyula: A közvélemény eszméje a
görögök között. 44-60. p.
1922. II. 3-4.
Hornýánszky Gyula: A szabadság nevében. (Adalék
a közvélemény történetéhez.). 281-293. p.
1923. III. 1-4.
Bibó István: A magyarság és a magyar társadalom
jellege. 367-385. p.
1927. VII- 3-4.
Imre Sándor: A közös munka lelki akadályai.
Néhány vonás a mai magyarság arculatának
egyik oldaláról. 194-216. p.
Az újjáépítés művelődéspolitikája
1930. X. 4-5.
Ihrig Károly: A szövetkezeti mozgalom
társadalomlélektani kérdései. 264-279. p.
1932. XII. 1.
Dékány István: A politikai érzületek szerepe a
mai társadalomban. 1-24. p.
I. rész
1932. XII. 2.
Dékány István: A politikai érzületek szerepe a
mai társadalomban. Második és befejező
közlemény. 147-166. p.
1932. XII. 3-4.
Felszeghy Béla: Az utópiák világa. Adalékok a
politikai álmodozás
társadalom-lélektanához. 327-337. p.
1933. XIII. 3-4.
Bobula Ida: A férfi lélek válsága. 253-262. p.
1934. XIV. 3-4.
Noszlopi László: A nyárspolgár. 179-188. p.

1934. XIV. 3-4.
Karácsony Sándor: A magyar nép lelki alkata.
209-212. p.
1934. XIV. 5-6.
Trócsányi György: A magyar nemzeti lélek
vívódása. 261-281. p.
1935. XV. 2-3.
Noszlopi László: A törtető. 101-112. p.
1936. XVI. 1-3.
Kalló Sándor: Társadalompusztító hatások a
közvéleményben. 46-63. p.
Tomori Viola: Néplélektani kutatás beregi
falvakban. 92-100. p.
1938. XVIII. 1-3.
Tomori Viola: A magyar parasztság lélektana.
28-39. p.
1939. XIX. 1-3.
Dékány István: Illúziók a magyar közéletben.
(Lélektani szempontok.). 7-14. p.
1939. XIX. 4-6.
Hamvas Béla: A szellem és a háború. 200-204. p.
Scheler, Max a háború
társadalomlélektanáról és a
németgyűlölet okairól
1940. XX. 2.
Szabó József: Közvéleményünk
társadalomlélektani tényezői. 169-194. p.
Ottlik László: "A politikai rendszerek",
(in: "A mai világ képe" Egy. Ny.) c.
tanulmánya kapcsán
1941. XXI. 1.
Kornis Gyula: A társadalmi lélek és a tudomány
a romantika tükrében. 29-42. p.
1941. XXI. 3.
Hamvas Béla: Társadalmon kívül. 251-264. p.

1941. XXI. 5.
Dékány István: Széchenyi elit-öntudata. (Egy probléma alapvázlata.). 483-503. p.
1942. XXII. 2.
Papp István: A finn példa. 223-253. p.
1942. XXII. 3.
Ferenczy Valér: A külön alkonya. 412-422. p.
1942. XXII. 4.
Dékány István: Politikai "mítoszok" lélektani gyökerei. 548-556. p.
1943. XXIII. 1-2.
Orkonyi Lajos: Polaritás a francia jellemképben. 22-54. p.
1943. XXIII. 3.
Szombatfalvy György: A magyarság egységének problémája. 180-228. p.
1944. XXIV. 1-3.
Dobossy László: Külföldi magyarok. (Társadalomlélektani kísérlet.) 79-120. p.,

Etnológia. Etnográfia. Neveléstudomány

1927. VII. 3-4.
Imre Sándor: A közös munka lelki akadályai.
Néhány vonás a mai magyarság arculatának egyik oldaláról. 194-216. p.
Az újjáépítés művelődéspolitikája
1930. X. 1-3.
Marót Károly: A mágia. A modern elmélet tükrében. 125-166. p.

1933. XIII. 3-4.
Marót Károly: A görög életeszmény értéke és mai jelentősége. 202-214. p.
1935. XV. 1.
Marót Károly: Hagyomány és fejlődés. 35-42. p.
1936. XVI. 5-6.
Tomori Viola: A népszokások lelki dinamikája. 327-357. p.
Erdős Jenő: Rövid társadalomrajz a lápmenti nép legjellemzőbb rétegéről. 362-373. p.
1940. XX. 1.
Dékány István: A köznevelésügyi deficit Társadalmi okai. (Egy elfeledett nevelésszociológiai probléma.). 45-58. p.
1941. XXI. 3.
Bónis György: Egyke és jogszokás a Garamvölgyén. 288-309. p.
1941. XXI. 4.
Csepregi Horváth János, ifj.: Tehetség és kiválogatás. 409-421. p.
1942. XXII. 3.
Imre Sándor: A nevelés válsága a két háborúban. 313-334. p.
1943. XXIII. 3.
Vargyas Lajos: Hagyomány és kultúra. 281-294. p.
Vita Erdei Ferenc
népkultúrafelfogásával és
parasztságszemléletével
1943. XXIII. 4-5.
Fél Edit: A nagycsalád és jogszokásai Martoson. 408-437. p.
1944. XXIV. 1-3.
Fél Edit: A vagyon és a tulajdon Martoson. 1-35. p.
F. E.: A nagycsalád és jogszokásai Martoson. Megjelent a Tt/1943. 4-5. számában

Társadalomtan. Szociológia

1921. I. 4.
-i-f.: Szociológia a középiskolában. 590-596. p.
1922. II. 3-4.
Moór Gyula: A társadalomtudomány és a tételes jogtudomány határkérdéseiről. 249-263. p."
1925. V. 1.
Heller Farkas: A szociológia feladatai. 6-12. p.
1925. V. 5.
Hornvánszky Gyula: Radikalizmus és történelmi Realizmus. 233-244. p.
1925. V. 6.
Dékány István: Egy új szociológiai irányról. 289-301. p.
1926. VI. 2.
Hornvánszky Gyula: Nacionalizmus, szupranacionalizmus. Elnöki megnyitó előadás a Magyar Társadalomtudományi Társulat 1926. április 18-án tartott közgyűlésén. 81-87. p.
1926. VI. 4.
Dékány István: Tanulmányok a társadalmi morfológia köréből. I. A "közönség" problémája. 269-288. p.
1926. VI. 5.
Sigmond Andor: A társadalmi fejlődés iránya. 380-392. p.
1927. VII. 3-4.
Dékány István: "Közönség" és "közösség". 163-176. p.
Hornvánszky Gyula: Tudománypolitikánk feltételei. 177-182. p.
Elnöki beszéd a Magyar Társadalomtudományi Társulat 1927. június 18-i közgyűlésén

1927. VII. 5-6.

Hornyánszky Gyula: Nemzeti és nemzetietlen
szociológia. 337-347. p.

A Magyar Társadalomtudományi Társaság
1927/28. évi előadássorozatának bevezető
előadása

Dékány István: A marxista osztályelmélet
bírálatához. (Osztályelmélet és
társadalomfilozófia.). 362-402. p.

1928. VIII. 1-2.

Dékány István: A társadalom mint ideáltipikum
és a társadalmi morfológia problémája. A
társadalomfogalom megvilágításának egy
vitas pontjához. 52-61. p.

1928. VIII. 5-6.

Csepregi Horváth János: Mi a faj? 317-335. p.
Gobineau és Chamberlain rasszista
társadalomfogalmáról

1929. IX. 3-4.

Hornyánszky Gyula: A szociológia mai helyzete.
193-208. p.

Elnöki megnyitó a MTT 1929. június 17-i
közgyűlésén

1929. IX. 5-6.

Ginsberg, Morris: A szociológia tárgyköre.
353-369. p.

Ford. Hatzel Géza

1930. X. 1-3.

Dékány István: A társadalmi szervezés értéke.
35-85. p.

1930. X. 4-5.

Dékány István: Szabad és kötött
környezetformák. (Megjegyzések az egyéni
környezet elemeinek meghatározásához.)
280-288 p.

1930. X. 6-7.
 Hornyánszky Gyula: Két korszak között.
 353-365. p.
 MTT 1930. június 15-i közgyűlésén
 tartott elnöki megnyitó beszéd
 Trócsányi György: Szociológiai szemaziográfia.
 366-382. p.
 Trócsányi György: A magyar társadalmi gondolat
 nemzedéke. 411-420. p.
1932. XII. 1.
 Móricz Miklós: Szociológiai megjegyzések a
 magyar bankkérdéshez. 25-45. p.
1934. XIV. 5-6.
 Hegedűs József: Horváth Barna jogszociológiája.
 307-318. p.
1935. XV. 1.
 Csiky János: Szabadságjog és szociológia.
 1-17. p. Bibliogr.: p.17.
1935. XV. 1.
 Hamvas Béla: A magány szociológiája. 18-27. p.
1937. XVII. 3-4.
 Dékány István: A szociológus felelőssége.
 Elnöki megnyitó a M. Társadalomtudományi
 Társaság 1937. évi közgyűlésén. 157-175. p.
1938. XVIII. 1-3.
 Bouglé, C.: A francia szociológia tradíciói és
 irányai. 1-9. p.
1939. XIX. 1-3.
 Trócsányi György: Néperő, nemzetető, államerő.
 15-56. p.
1940. XX. 1.
 Dékány István: A köznevelésügyi deficit
 társadalmi okai. (Egy elfeledett
 nevelésszociológiai probléma.). 45-58. p.

1940. XX. 4.
Bibó István, ifj.: Erdei Ferenc munkássága a magyar parasztság válságának irodalmában. 503-516. p.
1941. XXI. 1.
Dékány István: Nép, nemzet, állam viszonya ma. 5-28. p.
1941. XXI. 1.
Horváth Barna: A jogszociológia útja. 43-74. p.
1941. XXI. 1.
Hamvas Béla: Közös életrend. A modern társadalomtudomány egysége. (Vázlat.). 115-124. p.
1941. XXI. 1.
Bibó István, ifj.: A bírói és közigazgatási funkció szociológiájához. Az igazságügyminiszter véleményező szerepe a közigazgatásban. 136-143. p.
1942. XXII. 2.
Neubauer Gyula: A kétféle társadalom. I. Az individualisztikus társadalom. II. A szociális irányú társadalom. 145-191. p.
1942. XXII. 3.
Dékány István: Mi a közösség? 335-362. p.
Az "Archiv für Rechts- und Sozialphilosophie" számára készült (Das Wesen der Gemeinschaft c. 1942. évf.) tanulmány részlete
1942. XXII. 4.
Erdi Ferenc: Történelem és szociológia. 463-496. p.
Hajnal István munkásságáról
Markos András: A monografikus szociológia. 497-547. p. Bibliogr.: p. 542-547
Gusti, Dimitrie munkásságáról

Leíró társadalomkutatás. Társadalomstatisztika

1922. II. 1-2.

Kovács Alajos: Hazánk néperejének
újjászületése. 10-28. p.
Trianonról.

1925. V. 4.

Benisch Artúr: A hitfelekezeti erőviszonyok
változásai csonka-Magyarországon.
169-182. p.

1926. VI. 1.

Weis István: A mai Amerika. 18-37. p.

1926. VI. 3.

Mozolvoszky Sándor: Néhány adat házi cselédeink
társadalomrajzához. 168-176. p.

1926. VI. 4.

Kovács Alajos: értelmiségünk nemzeti jellegének
biztosítása. 257-269. p.

1927. VII. 1-2.

Áfra Nagy János: A háború utáni évek
házasságkötései szociológiai
megvilágításban. 55-67. p.

1932. XII. 2.

Áfra Nagy János: A magyar főiskolai hallgatók
szociális viszonyai 1931-ben. 183-187. p.

Moravek Endre: A természetes szaporodás
Csehországban és a csehszlovákizmus.
187-193. p.

1932. XII. 2.

Bobula Ida: Dáma és gazdasszony a XVIII.
században. (Egy készülő tanulmányból.).
196-199. p.

1932. XII. 3-4.
 Takács Imre: Az agrárszocialista mozgalom a háború előtt. 249-271. p.
 Részlet a szerző "Szocialisztikus földművesmozgalmak Magyarországon 1890-1910." c. készülő munkájából
 Bobula Ida: Nők az 1790-es évek közelében. 282-295. p.
1933. XIII. 1-2.
 Moravek Endre: Európa szlávósodása. 94-101. p.
1934. XIV. 5-6.
 Olay Ferenc: Állástalan diplomásaink az 1934. évben. 282-294. p.
1935. XV. 2-3.
 Bobula Ida: A társadalomvizsgálat új módszerei Amerikában. 146-162. p.
1936. XVI. 1-3.
 Tomori Viola: Néplélektani kutatás beregi falvakban. 92-100. p.
1936. XVI. 5-6.
 Erdős Jenő: Rövid társadalomrajz a lópmenti nép legjellemzőbb rétegéről. 362-373. p.
1937. XVII. 3-4.
 Szombatfalvy György: Társadalomrajz a bíróság előtt. 233-240. p.
1939. XIX. 1-3.
 Thirring Lajos: Széjgyezetek újabb élvészületési mozgalmunk statisztikai térképéhez. 84-91. p. 1 térk.
 A Magyar Statisztikai Szemle: "Az 1934-1936. évi élvészületési mozgalom területi képe és keresztmetszete" c. tanulmányához (1938. é. 873-889. p.) kapcsolódó jegyzet
1941. XXI. 3.
 Bónis György: Egyke és jogszokás a Garamvölgyén. 288-309. p.

1942. XXII. 1.
Somogyi József: Magyarország tehetségterképe.
56-75. p.
1944. XXIV. 1-3.
Jankovits Miklós: A fővárosi gyermekek
népiskolából való kiemelkedésének
szociális tényezői. 57-78. p.

Történetiszociológia

1921. 1.3.
Husztai József: A demokrácia útvesztője. (Athén
példája.). 428-442. p.
1922. II. 1-2.
Hornvánszky Gyula: A közvélemény eszméje a
görögök között. 44-60. p.
Siklóssy László: A magyar középosztály 1800
körüli. (A régi Budapest
erkölcstörténetéből.). 77-89. p.
1922. II. 3-4.
Tagányi Károly: Vázlatok a régibb Árpádkor
társadalomtörténetéből. 214-227. p.
1923. III. 1-4.
Divald Kornél: Művészeink nemzetisége és
társadalmi helyzete a középkorban.
400-413. p.
1932. XII. 2.
Sayous, André Emile: Zsidók voltak-e "a modern
kapitalizmus megalapítói"? 121-140. p.
Mihelics Vid fordítása

1933. XIII. 1-2.
 Mályusz Elemér: A patrimoniális királyság.
 37-49. p.
 Részlet a szerzőnek az MTA-n "Hűbériség
 és rendiség Magyarországon a XV.
 században" címmel tartott székfoglaló
 beszédéből
1934. XIV. 3-4.
 Mályusz Elemér: A karizmatikus királyság.
 153-178. p. Bibliogr. és láb.j.: p. 175-178
 A XI-XII. századi magyar királyság
1935. XV. 4.
 Ferenczy Valér: A művész helyzete a
 társadalomban. 290-299. p.
1942. XXII. 4.
 Erdei Ferenc: Történelem és szociológia.
 463-496. p.
 Hajnal István munkásságáról
 Markos András: A monografikus szociológia.
 497-547. p. Bibliogr.: p. 542-547
 Gusti, Dimitrie munkásságáról
1943. XXIII. 4-5.
 Bobula Ida: A nőkérdés a múlt -század elején.
 395-407. p.
 Részlet a szerző "A nő a XIX. sz. magyar
 társadalmában" c. készülő könyvéből

Államtan. Politikatudomány

1921. I. 1.
 Hornyánszky Gyula: A parlamentek ellen. 1-16. p.
 Moór Gyula: Somló Bódog. 17-40. p.
 Nekrológ
 Somló Bódog: Machiavelli. 41-69. p.

- Husztai József: A demokrácia útvesztője. (Athén példája.). 428-442. p.
- Moór Gyula: A bolsevizmus elméleti alapja. 443-460. p.
1923. III. 1-4.
Eckhart Ferenc: Szociáldemokrácia az új Ausztriában. 329-353. p. Bibliogr.
Dékány István: Kjellén államelmélete. 355-366. p.
1923. III. 1-4.
Ottlik László: Felelősség és szükségszerűség. 386-399. p.
1924. IV. 1.
Dékány István: A politikai párt állambölcselete. 45-62. p.
1924. IV. 6.
Ottlik László: Az új választások és a parlamentarizmus Angliában. 14-21. p.
1925. V. 2.
Dékány István: A politikai pártok típusai. (Fejezetek egy államszociológiához). 56-71. p.
1926. VI. 1.
Horváth Barna: A társadalom és az állam funkcionális szemlélete. 6-18. p.
1926. VI. 4.
Hornýánszky Gyula: A demokrácia és a parlamentarizmus válságáról. 241-256. p.
1926. VI. 5.
Ereky István: Nemzetgyűlés és országgyűlés. 353-362. p.
1928. VIII. 1-2.
Albrecht Ferenc: A magyar demokrácia válsága. 34-51. p.

1929. IX. 1-2.
Dékány István: A kultúrpolitikai állam
eszméjének kialakulása. (Fejezet egy
államfilozófiához.). 21-42. p.
Ottlik László: Diktatúra és demokrácia.
74-104. p.
Némethy Imre: Munkamegosztás az államban.
105-118. p.
1930. X. 1-3.
Laski, Harold J.: Jog és állam. 3-34. p.
1930. X. 6-7.
Miskolczy Ágost: A forradalom modern
technikája. 383-393. p.
1932. XII. 3-4.
Egyed István: Az összeférhetetlenség és a
felsőház. 320-327. p.
1933. XIII. 3-4.
Del Vecchio, Giorgio: Az állam válsága.
184-201. p.
1933. május 22-én a Pázmány Péter
Tudományegyetem jog- és államtudományi
karán tartott előadás
1933. XIII. 3-4.
Rudai Dezső: Adalék a magyar képviselőház
szociológiájához (1887-1933). 215-230. p.
1933. XIII. 3-4.
Noszlopi László: Platón az individualista
demokrácia válságáról. 283-290. p.
1936. XVI. 5-6.-
Szabó József: Hatalom, szabadság, szuverenitás
249-259. p.
1937. XVII. 1-2.
Dékány István: A társadalom vezetői. 1-29. p.
1938. XVIII. 4-6.
Török Árpád: Jobboldal – baloldal. 132-144. p.

1940. XX. 2.
 Szabó József: Közvéleményünk
 társadalomlélektani tényezői. 169-194. p.
 Ottlik László: "A politikai rendszerek",
 (in: "A mai világ képe" Egy. Ny.) c.
 tanulmánya kapcsán
1940. XX. 4.
 Horváth Barnái A szocializmus új arca.
 448-461. p.
1941. XXI. 1.
 Dékány István: Nép, nemzet, állam viszonya ma.
 5-28. p.
1942. XXII. 4.
 Dékány István: Politikai "míthoszok" lélektani
 gyökerei. 548-556. p.

Jogbölcselet, jogelmélet. Közigazgatástudomány

1921. I. 1.
 Moór Gyula: Somló Bódog. 17-40. p.
 Nekrológ
1922. II. 3-4.
 Moór Byula: A társadalomtudomány és a tételes
 jogtudomány határkérdéseiről. 249-263. p.
1924. IV. 2-3.
 Ottlik László: Jog és társadalom. (Első
 közlemény). 15-32. p.
1924. IV. 4-5.
 Ottlik László: Jog és társadalom. (Második
 közlemény). 16-34. p.
1926. VI. 3.
 Kolosváry Bálint: A jogfolytonosság gondolata.
 161-167. p.

1927. VII. 1-2.
Angyal Pál: Az öngyilkosság és a büntetőjog.
11-21. p.
1928. VIII. 3-4.
Horváth Barna: Természetjog és pozitivizmus.
213-247. p.
1929. IX. 3-4.
Horváth Barna: Igazságosság és igazság.
209-247. p.
1930. X. 1-3.
Laski, Harold J.: Jog és állam. 3-34. p.
Horváth Barna: A Common Law ideológiája és a jogismeret ideológiája. 87-115. p.
1933. XIII. 1-2.
Horváth Barna: A jog racionalizálása. 23-36. p.
1934. XIV. 5-6.
Hegedűs József: Horváth Barna jogszociológiája.
307-318. p.
1935. XV. 1.
Csiky János: Szabadságjog és szociológia.
1-17. p. Bibliogr.: p.17.
1936. XVI. 4.
Ruber József: A jogi gondolkodás új útjai.
145-164. p.
1938. XVIII. 1-3.
Bibó István, ifj.: Etika és büntetőjog.
10-27. p.
1939. XIX. 4-6.
Hegedűs József: A természetjog időszerűségéről.
153-183. p.
1941. XXI. 1.
Horváth Barna: A jogszociológia útja. 43-74. p.

1941. XXI. 1.
Bibó István, ifj.: A bírói és közigazgatási funkció szociológiájához. Az igazságügyminiszter véleményező szerepe a közigazgatásban. 136-143. p.
1941. XXI. 2.
Hegedűs József: Időszerű jogbölcseleti kérdések Aristotelesnél. 175-187. p.
1942. XXII. 1.
Szabó József: Hol az igazság? (A bíró lélektani problémái.). 1-55. p.
1943. XXIII. 4-5.
Egyed István: A jogeszme alkonya? 365-380. p.
Hegedűs József: Időszerű jogbölcseleti kérdések. 381-394. p.
1944. XXIV. 1-3.
Bibó István, ifj.: Jogszerű közigazgatás, eredményes közigazgatás, erős végrehajtó hatalom. 36-56. p.

Társas tagolódás, társadalmi folyamatok. Társas érintkezés. Társadalmi feszültségek

1924. IV. 6.
Szombatfalvy György: Az értelmiség válsága. 4-13. p.
1925. V. 4.
Benisch Artúr: A hitfelekezeti erőviszonyok változásai csonka-Magyarországon. 169-182. p.
1926. VI. 2.
Zehery Lajos: Az öngyilkosság mint a társadalmi élet tömegjelensége. 88-102. p.

1926. VI. 4.
Kovács Alajos: Értelmiségünk nemzeti jellegének biztosítása. 257-269. p.
1927. VII. 1-2.
Angyal Pál: Az öngyilkosság és a büntetőjog. 11-21. p.
1928. VIII. 1-2.
Jancsó Benedek: A nyelvi és érzelmi asszimiláció feltételeinek vizsgálata. 1-11. p.
1928. VIII. 5-6.
Bobula Ida: Diákszociális kérdés és szellemi proletariátus. 371-383. p.
A szellemi munkanélküliség és a szellemi proletariátus fogalmának szétválasztása
1930. X. 6-7.
Trócsányi György: A magyar társadalmi gondolat nemzedéke. 411-420. p.
1931. XI. 1-2.
Kornis Gyula: A szellemi munka válsága. 3-27. p.
MTT értelmiség-ankét
Laky Dezső: Az értelmiség válságának gazdasági és társadalmi háttere. 28-49. p.
MTT értelmiség-ankét
Szandtner Pál: Az értelmiségi magyar ifjúság jövője. 49-77. p.
Az értelmiség válságáról, az MTT értekezlete. 77-92. p.
Hornýánszky Gyula, Kun Zsigmond, Asztalos József, Áfra Nagy János, Laky Dezső hozzászólásai az értelmiségi ankéton
1931. XI. 3-4.
Török Árpád: A kisebbségi kérdés állambiztonsági szempontból. 180-195. p.
Ijjas Jankovits Antal: A magyarországi zsidó írók útjai. 198-209. p.

1931. XI. 5-6.
Zathureczky Gyula: Az értelmiség jövője.
285-287. p.
1932. XII. 3-4.
Móricz Miklós: Adóteher és társadalmi tagozódás. 296-311. p.
1932. XII. 3-4.
Zathureczky Gyula: Az erdélyi magyar ifjúság.
337-345. p.
1933. XIII. 1-2.
Móricz Miklós: Birtoktalan földműves népünk.
50-75. p.
Pongrácz Kálmán: A felvidéki magyarság válsága,
79-89. p.
1933. XIII. 3-4.
Trócsányi György: Névmagyarosítás. 266-283. p.
1934. XIV. 3-4.
Noszlopi László: A nyárspolgár. 179-188. p.
1934. XIV. 3-4.
Áfra Nagy János: Miből él földműves népünk?
218-226. p.
1934. XIV. 5-6.
Olay Ferenc: Állástalan diplomásaink az 1934.
évben. 282-294. p.
1935. XV. 1.
Áfra Nagy János: A magántisztviselők. 60-69. p.
1935. XV. 2-3.
Noszlopi László: A törtető. 101-112. p.
1935. XV. 2-3.
Csepregi Horváth János: Asszimiláció.
128-145. p.
1936. XVI. 4.
Ferenczy Valér: A társas érintkezés formái.
174-186. p.
Trócsányi György: Német barátság. 187-192. p.

1936. XVI. 5-6.
Pongrácz Kálmán: Az agrár problémák társadalmi és politikai mozgalmaink tükrében.
308-326. p.
1939. XIX. 4-6.
Bisztray Gyula: Az író helye társadalmunkban.
184-199. p.
A MTT-ban 1939. április 27-én tartott előadás
1940. XX. 2.
Erdei Ferenc: A város és a falu szintézise.
156-168. p.
1940. XX. 4.
Noszlopi László: A pályát választó fővárosi ifjúság hivatás-étosza. 462-483. p.
1941. XXI. 1.
Neubauer Gyula: A magyar társadalom osztálytagozódása. 102-111. p.
1941. XXI. 1.
Erdei Ferenc: Vita a parasztság körül.
124-132. p.
1941. XXI. 3.
Szombatfalvy György: A társadalmi vezetők és a gimnázium. 321-334. p.
1944. XXIV. 1-3.
Jankovits Miklós: A fővárosi gyermekek népiskolából való kiemelkedésének: szociális tényezői. 57-78. p.
1944. XXIV. 1-3.
Dékány István: A középosztály szociológiájáról.

Társadalompolitika. Szociálpolitika

1921. I. 4.

Buday László: A mezőgazdasági munkáskérdés.
525-530. p.
Mutatvány a szerző Agrárpolitika c.
művéből

1922. II. 1-2.

Kovács Alajos: Hazánk néperejének
újjászületése. 10-28. p.
Trianonról.

1926. VI. 3.

Kovrig Béla: Az angol erőpróba. 177-190. p.
Hornyánszky Gyula: A munkanélküliség és a
kötelező biztosítás. 192-196. p.

1927. VII. 3-4.

Mihelics Vid: Az olasz munkaalkotmány.
216-248. p.
1927. április 21-én Mussolini kihirdette
a Carta del Lavoro-t: "a fasiszta
forradalom alapvető okmányát, amely
megállapítja a termelés valamennyi
tényezőjének kötelességeit és jogait."

1928. VIII. 3-4.

Mihelics Vid: A szakszervezkedés elmélete és
iránya. 162-212. p.

1928. VIII. 5-6.

Bobula Ida: Diákszociális kérdés és szellemi
proletariátus. 371-383. p.
A szellemi munkanélküliség és a szellemi
proletariátus fogalmának szétválasztása

1930. X. 4-5.

Ihrig Károly: A szövetkezeti mozgalom
társadalomlélektani kérdései. 264-279. p.

1931. XI. 1-2.
 Kornis Gyula: A szellemi munka válsága. 3-27. p.
 MTT értelmiség-ankét
 Laky Dezső: Az értelmiség válságának gazdasági
 és társadalmi háttere. 29-49. p.
 MTT értelmiség-ankét
 Szandtner Pál: Az értelmiségi magyar ifjúság
 jövője. 49-77. p.
 Az értelmiség válságáról, az MTT értekezlete.
 77-92. p.
 Hornyánszky Gyula, Kun Zsigmond,
 Asztalos József, Áfra Nagy János, Laky
 Dezső hozzászólásai az értelmiségi
 ankéton
1931. XI. 3-4.
 Dékány István: A kultúrpolitika két útja.
 153-163. p.
 Részlet a Tudományos Társulatok és
 Intézmények Országos Szövetségének
 közgyűlésén tartott felolvasásból
1931. XI. 5-6.
 Zathureczky Gyula: Az értelmiség jövője.
 285-287. p.
1932. XII. 1.
 Pongrácz Kálmán: Az asszimiláció problémája és
 a szórványvédelem jelentősége a kisebbségi
 életben. 45-58. p.
1933. XIII. 1-2.
 Móricz Miklós: Birtoktalan földműves népünk.
 50-75. p.
1935. XV. 1.
 Rác Lajos: Földbirtokpolitika és telepítés.
 45-50. p.
1935. XV. 2-3.
 Neubauer Ferenc: Földbirtokpolitika és
 telepítés. 199-209. p.
 Reflexiók Rác Lajos
 Tanulmánya kapcsán (Társadalomtudomány
 1935. XV. 1.)

1935. XV. 4.
Rácz Lajos: Birtokpolitikai reformjavaslatok.
265-279. p.
1943. XXIII. 1-2.
Erdei Ferenc: Vita a tanyakérdésről. A szerző
megjegyzései Benisch Artúr
könyvismertetéséhez.. 82-91. p.
Benisch Artúr: A könyvismertető válasza Erdei
Ferenc megjegyzéseihez. 91-96. p.
A szerkesztő megjegyzése: a vita
holtpontra jutott
1943. XXIII. 3.
Móricz Miklós: A Beveridge-terv. 247-269. p.
Angol társadalombiztosítási koncepció

Gazdaság. Gazdaságtudományok

1931. XI. 5-6.
Fekete József: Túltermelési válság. 248-264. p.,
Hammersberg Miklós: A kapitalizmus
Magyarországon. 264-272. p.
1932. XII. 1.
Móricz Miklós: Szociológiai megjegyzések a
magyar bankkérdéshez. 25-45. p.
1932. XII. 3-4.
Móricz Miklós: Adóteher és társadalmi
tagozódás. 296-311. p.
1934. XIV. 3-4.
Áfra Nagy János: Miből él földműves népünk?
218-226. p.
1935. XV. 4.
Rácz Lajos: Birtokpolitikai reformjavaslatok.
265-279. p.
1937. XVII. 3-4.
Bobula Ida: A magyar életstandard. 176-200. p.

KIEMELT SZERZŐK

Benisch Artúr

1925. V. 4.

A hitfelekezeti erőviszonyok változásai
Csonka-Magyarországon. 169-182. p.

Bibó István

1921. I. 1.

Az emberiség múltjáról és jövőjéről. 115-135. p.

1921. I. 3.

A néplélektan mint tudomány. 406-427. p.

1922. II. 3-4.

Az iskolán kívüli népművelés problémája.
236-243. p.

1923. III. 1-4.

A magyarság és a magyar társadalom jellege.
367-385. p.

Bibó István, ifj.

1938. XVIII. 1-3.

Etika és büntetőjog. 10-27. p.

1939. XIX. 1-3.

Demokráciák. 102-104. p.

1940. XX. 4.
Erdei Ferenc munkássága a magyar parasztság
válságának irodalmában. 503-516. p.
1941. XXI. 1.
A bírói és közigazgatási funkció
szociológiájához. Az igazságügyminiszter
véleményező szerepe a közigazgatásban.
136-143. p.
1942. XXII. 2.
Elit és szociális érzék. 192-209. p.
1944. XXIV. 1-3.
Jogszerű közigazgatás, eredményes közigazgatás,
erős végrehajtó hatalom. 36-56. p.

Buday László

1921. I. 4.
A mezőgazdasági munkáskérdés. 525-530. p.
Mutatvány a szerző Agrárpolitika c.
művéből
1922. II. 3-4.
Az adatszolgáltatók lelki diszpozíciói.
228-235. p.

Concha Győző

- Dante államideálja. 202-213. p.
1927. VII. 3-4.
Van-e magyar társadalom? Nincs. 145-162. p.

Dékány István

1921. I. 2.
Tételek és paradoxonok a közvélemény
problémájához. 242-247. p.
Szerző tömeglélektani
Tanulmányorozatának első közleménye
1921. I. 4.
A sajtókérdésről. 544-556. p.
1923. III. 1-4.
Kjellén államelmélete. 355-366. p.
1924. IV. 1.
A politikai párt állambölcselete. 45-62. p.
1925. V. 2.
A politikai pártok típusai. (Fejezetek egy
álamszociológiához.) . 56-71. p.
1925. V. 5.
Tönnies hetven éves születésnapja alkalmából.
1925. V. 6.
Egy új szociológiai irányról. 289-301. p.
1926. VI. 4.
Tanulmányok a társadalmi morfológia köréből. I
A "közönség" problémája. 269-238. p.
1927. VII. 3-4.
"Közönség" és "közösség". 163-176. p.
1927. VII. 5-6.
A marxista osztályelmélet bírálatához.
(Osztályelmélet és társadalomfilozófia)
362-402. p.

1928. VIII. 1-2.
A társadalom mint ideáltipikum és a társadalmi Morfológia problémája. A társadalomfogalom megvilágításának egy vitás pontjához. 52-61. p.
1929. IX. 1-2.
A kultúrpolitikai állam eszméjének kialakulása. (Fejezet egy államfilozófiához.). 21-42. p.
1929. IX. 5-6.
Az amerikanizmustól a bolsevizmusig. 404-409. p.
1930. X. 1-3.
A társadalmi szervezés értéke. 35-85. p.
1930. X. 4-5.
Szabad és kötött környezetformák. (Megjegyzések az egyéni környezet elemeinek meghatározásához.). 280-288. p.
1931. XI. 3-4.
A kultúrpolitika két útja. 153-163. p.
Részlet a Tudományos Társulatok és Intézmények Országos Szövetségének közgyűlésén tartott felolvasásból
1932. XII. 1.
A politikai érzületek szerepe a mai társadalomban. 1-24. p.
I. rész
1932. XII. 2.
A politikai érzületek szerepe a mai társadalomban. Második és befejező közlemény. 147-166. p.
1937. XVII. 1-2.
A társadalom vezetői. 1-29. p.

1937. XVII. 3-4.
A szociológus felelőssége. Elnöki megnyitó a M. Társadalomtudományi Társaság 1937. évi közgyűlésén. 157-175. p.
1938. XVIII. 4-6.
Korunk szimptomái mint szociológiai problémaindítások. 145-148. p.
1938. nov. 20-i elnöki megnyitó a MTT közgyűlésén
1939. XIX. 1-3.
Illúziók a magyar közéletben. (Lélektani szempontok.). 7-14. p.
1940. XX. 1.
Horthy Miklós. 1920-140. (Elnöki megnyitó a Magyar Társadalomtudományi Társulat 1940. március 3-i közgyűlésén.). 1-4. p.
A köznevelésügyi deficit társadalmi okai. (Egy Elfeledett nevelésszociológiai probléma.) . 45-58. p.
Célestin Bouglé. 72-74. p.
Nekrológ
1940. XX. 2.
Hans Freyer a mai szociológia feladatairól. 195-198. p.
1940. XX. 3.
"Haza" és "ország" nyelvünkben. 330-337. p.
1941. XXI. 1.
Nép, nemzet, állam viszonya ma. 5-28. p.
1941. XXI. 3.
Néhány szó Polner Ödön cikkéhez. 284-286. p.
Polner Ödön: Nép, nemzet, állam c. cikkéhez. (265-284. p.)
A szerző válasza. 287. p.
Joó Tibor: Publicisztika vagy tudomány? c. írására. (286-287. p.)

1941. XXI. 5.
Széchenyi elit-öntudata. (Egy probléma
alaprözlata.). 483-503. p.
1942. XXII. 3.
Mi a közösség? 335-362. p.
Az "Archiv für Rechts- und
Sozialphilosophie" számára készült (Das
Wesen der Gemeinschaft c. 1942. évf.)
tanulmány részlete
1942. XXII. 4.
Politikai "míthoszok" lélektani gyökerei.
548-556. p.
1944. XXIV. 1-3.
A középosztály szociológiájáról. 121-127. p.

Eckhart Ferenc

1923. III. 1-4.
Szociáldemokrácia az új Ausztriában. 329-353. p.
Bibliogr.
1924. IV. 2-3.
A pénzügyi talpraállítás nehézségei
Ausztriában. 1-14. p.

Egyed István

1928. VIII. 5-6.
Jogi és államtudományi oktatásunk reformjához
409-415. p.
Balás Károly reformtervei az előző
számban jelentek meg

1932. XII. 3-4.
Az összeférhetetlenség és a felsőház.
320-327. p.
1943. XXIII. 4-5.
A jogeszme alkonya? 365-380. p.

Erdei Ferenc

1940. XX. 2.
A város és a falu szintézise. 156-168. p.
1941. XXI. 1.
Vita a parasztság körül. 124-132. p.
1942. XXII. 4.
Történelem és szociológia. 463-496. p.
Hajnal István munkásságáról
1943. XXIII. 1-2.
Vita a tanyakérdésről. A szerző megjegyzései
Benisch Artúr könyvismertetéséhez.
82-91. p.

Ereky István

1921. I. 3.
A német birodalmi szükségállapot és a magyar
vagyonváltság. 349-390. p.
1922. II. 3-4.
Concha Győző. 193-201. p.
1926. VI. 5.
Nemzetgyűlés és országgyűlés. 353-362. p.

Gombocz Zoltán

1921. I. 1.
Nyelvtörténet, lélektan, társadalmi lélektan
97-105. p.
1921. I. 2.
Változás és törvény a nyelvtudományban.
194-201. p.

Hamvas Béla

1934. XIV. 3-4.
Az orosz emigráció történetfilozófiája.
189-204. p.
1935. XV. 1.
A magány szociológiája. 13-27. p.
1935. XV. 2-3.
Modern apokalipszis. (A világkrízis irodalma.)
113-127. p.
1936. XVI. 1-3.
Krisis és katarzis. 1-20. p.
1936. XVI. 4.
Huizinga krízis-könyve. 165-173. p.
Huizinga: "Im Schatten von Morgen" c.
könyvéről

1939. XIX. 4-6.
A szellem és a háború. 200-204. p.
Scheler, Max; a háború
társadalomlélektanáról és a
németgyűlölet okairól
1941. XXI. 1.
Közös életrend. A modern társadalomtudomány
egysége. (Vázlat.). 115-124. p.
1941. XXI. 3.
Társadalmon kívül. 251-264. p.
1942. XXII. 1.
René Guénon és a társadalom metafizikája.
76-85. p.
1943. XXIII. 1-2.
A háború nagysága és az ember kicsinysége. -
Oroszországi feljegyzések. 55-69. p.
1943. XXIII. 4-5.
Az archaikus közösség. A teljes magyar Platón
megjelenése alkalmából. 474-483. p.

Heller Farkas

1921. I. 3.
A nemzetközi munkásvédelem. 391-405. p.
1925. V. 1.
A sociológia feladatai. 6-12. p.
1933. XIII. 1-2.
Hornyaánszky Gyula. 1-2. p.
Nekrológ. Elhangzott a MTT márc. 18-i
közgyűlésén

Hóman Bálint

1921. I. 4.
Társadalomtörténeti terminológia. 531-543. p.

Hornyánszky Gyula

1921. I. 1.
A parlamentek ellen. 1-16. p.
1922. II. 1-2.
A közvélemény eszméje a görögök között.
44-60. p.
1922. II. 3-4.
A szabadság nevében. (Adalék a közvélemény
történetéhez.). 281-293. p.
1924. IV. 4-5.
A kultúráról, kultúrértékekről és a
társadalomtudomány értékeléséről. 1-15. p.
1925. V. 1.
Megnyitó beszéd. Felolvastatott 1925 január
25-én, a Magyar Társadalomtudományi
Társaság alakuló ülésén. 1-5. p.
1925. V. 2.
A német fajvédelem útja. 83-87. p.
1925. V. 4.
Európai szemle. 200-203. p.
Europäische Revue c. bécsi új folyóirat

1925. V. 5.
Radikalizmus és történelmi realizmus.
233-244. p.
1926. VI. 2.
Nacionalizmus, szupranacionalizmus. Elnöki
megnyitó előadás a Magyar
Társadalomtudományi Társulat 1926. április
18-án tartott közgyűlésén. 81-87. p.
1926. VI. 3.
A munkanélküliség és a kötelező biztosítás.
192-196. p.
Történészek a világháború okairól
önéletrajzukban. 199-201. p.
1926. VI. 4.
A demokrácia és a parlamentarizmus válságáról.
241-256. p.
1926. VI. 5.
Magyar egyesület a nemzetközi szellemi
együtműködés szolgálatában. 417-420. p.
A Nemzetközi Szellemi Együtműködés
Szövetsége megalakulásáról
Javaslat a középiskolai tanárjelöltek
szociálpolitikai képzése tárgyában.
424-425. p.
1927. VII. 3-4.
Tudománypolitikánk feltételei. 177-182. p.
Elnöki beszéd a Magyar
Társadalomtudományi Társulat 1927.
június 18-i közgyűlésén
1927. VII. 5-6.
Nemzeti és nemzetietlen szociológia. 337-347. p.
A Magyar Társadalomtudományi Társaság
1927/28. évi előadássorozatának bevezető
előadása

- A szociális tanulmányok iskolája
Franciaországban. 464-465. p.
Az Ecole des Hautes études Sociales ideai
programja
- A történet szerepe a népek öntudatában.
465-468. p.
A Fédération Internationale des Unions
Intellectuelles konferenciájáról
(Heidelberg, 1927. okt.)
1928. VIII. 3-4.
Az európai kultúra. 129-140. p.
Elnöki megnyitóbeszéd a Magyar
Társadalomtudományi Társulat 1928.
június 17-én tartott közgyűlésén
1929. IX. 3-4.
A szociológia mai helyzete. 193-208. p.
Elnöki megnyitó a MTT 1929. június 17-i
közgyűlésén
Liberális vagy nem liberális? 296-297. p.
1930. X. 6-7.
Két korszak között. 353-365. p.
MTT 1930. június 15-i közgyűlésén
tartott elnöki megnyitó beszéd
1931. XI. 1-2.
Elnöki megnyitó. 1-3. p.
A MTT értekezlete az értelmiség
válságáról. 1930. febr. 14., 17., márc.
3., 6
1931. XI. 5-6.
Mi is az a szellemtörténet? 233-248. p.
A MTT VI. közgyűlésén tartott elnöki
megnyitó
1932. XII. 2.
Veszélyben a magyar kultúra. 140-146. p.
Kommunista egyetemi ifjak. 180-182. p.
Eötvös-kollégisták körében

Horváth Barna

1926. VI. 1.
A társadalom és az állam funkcionális szemlélete. 6-18. p.
1928. VIII. 3-4.
Természetjog és pozitívizmus. 213-247. p.
1929. IX. 3-4.
Igazságosság és igazság. 209-247. p.
1930. X. 1-3.
A Common Law ideológiája és a jogismeret ideológiája. 87-115. p.
1933. XIII. 1-2.
A jog racionalizálása. 23-36. p.
1934. XIV. 1-2.
Dékány István társadalomfilozófiája. 81-87. p.
Ism. Dékány István: A társadalomfilozófia alapfogalmai. Budapest, 1933, Magyar Tudományos Akadémia. 323. p. (Az Akadémia filozófiai könyvtára 7.)
1940. XX. 1.
Summi Pontificatus. 5-22. p.
Tizenkettedik Pius pápai körleveléről (1939. október 20.)
1940. XX. 4.
A szocializmus, új arca. 448-461. p.
1941. XXI. 1.
A jogszociológia útja. 43-74. p.
Kolozsvári jogászok. 111-115. p.

Kornis Gyula

1921. I. 1.
W. Wundt. I. 70-96. p.
1921. I. 2.
W. Wundt. II. 202-218. p.
1930. X. 4-5.
Szabadoktatás Amerikában. 249-263. p.
1931. XI. 1-2.
A szellemi munka válsága. 3-27. p.
MTT értelmiség-ankét
1941. XXI. 1.
A társadalmi lélek és a tudomány a romantika
tükrében. 29-42. p.

Kovács Alajos

1921. I. 1.
Hogyan hamisították meg a románok a magyar
statisztikát a békekonferencián?
147-160. p.
1921. I. 2.
Külföldi népszámlálások eredményei. 265-268. p.
1921. I. 3.
Népesedésünk 1920-ban. 474-476. p.
1922. II. 1-2.
Hazánk néperezésének újjászületése. 10-28. p.
Trianonról.

1926. VI. 1.
Az egyke pusztítása Somogyban. 1-6. p.
1926. VI. 4.
Értelmiségünk nemzeti jellegének biztosítása,
257-269. p.

Kovrig Béla

1926. VI. 3.
Az angol erőpróba. 177-190. p.,

Laky Dezső

1931. XI. 1-2.
Az értelmiség válságának gazdasági és
társadalmi háttere. 28-49. p.
MTT értelmiség-ankét

Marót Károly

1930. X. 1-3.
A mágia. A modern elmélet tükrében. 125-166. p.
1933. XIII. 3-4.
A görög életeszmény értéke és mai jelentősége,
202-214. p.
1935. XV. 1.
Hagyomány és fejlődés. 35-42. p.

1936. XVI. 1-3.
Alkat és közösség a szellemi életben. 21-32. p.

Moór Gyula

1921. I. 1.
Somló Bódog. 17-40. p.
Nekrológ
1921. I. 3.
Réz Mihály. 345-348. p.
Nekrológ.
A bolsevizmus elméleti alapja. 443-460. p.
1922. II. 3-4.
A társadalomtudomány és a tételes jogtudomány
határkérdéseiről. 249-263. p.
1928. VIII. 3-4.
Tóth Károly. 248-250. p.
Nekrológ
1928. VIII. 5-6.
A pacifizmus útján. (Megjegyzések a
Kellogg-szerződés margójára.). 336-355. p.
1929. I. 1-2.
Örök béke és világjogrend. 51-73. p.
A Kellogg-szerződésről

Németh László

1926. VI. 5.
Erdély lelke a legújabb irodalomban. 392-401. p.
A "Nyugat" húsz esztendeje. 426-430. p.

1927. VII. 3-4.
Az Ady-pör. 249-266. p.
1929. IX. 1-2.
Freud és a pszichoanalízis. 1-20. p.
1932. XII. 2.
Goethe nagysága. 167-179. p.

Ottlik László

1923. III. 1-4.
Felelősség és szükségszerűség. 386-399. p.
1924. IV. 2-3.
Jog és társadalom. (Első közlemény). 15-32. p.
1924. IV. 4-5.
Jog és társadalom. (Második közlemény).
16-34. p.
1924. IV. 6.
Az új választások és a parlamentarizmus
Angliában. 14-21. p.
1925. V. 6.
Tisza és a forradalom. 301-313. p.
1926. VI. 5.
A három brit birodalom. 402-416. p.
1. észak Amerikai ültetvények, 2. XVIII.
sz.-i birodalom, 3. a nemzetek szabad
konföderációja
1928. VIII. 5-6.
Az amerikai pártrendszer alapjai. (Reflexiók az
elnökválasztáshoz.). 365-370. p.

1929. IX. 1-2.
Diktatúra és demokrácia. 74-104. p.
1929. IX. 3-4.
Az angol választások után. 257-261. p.
1935. XV. 1.
A politikai eszmék a történelemben. 28-34. p.

Pauler Ákos

1921. I. 2.
A társadalomtudományi inductióról. 186-193.

Solymossy Sándor

1921. I. 1.
A matriarchátus nyomai a folklórebán.
136-146. p.
1921. I. 4.
A népmese problémái. 557-578. p.
1922. II. 3-4.
Ősi temetkező mód emléke folklóreunkban.
264-280. p.

Szombatfalvy György

1924. IV. 6.
Az értelmiség válsága. 4-13. p.

1925. V. 3.
Budapest lelke. 144-149. p.
1925. V. 5.
Megjegyzések egy kényes problémához. 253-256. p.
Német-kérdés Magyarországon.
1926. VI. 5.
A társadalompolitikai értekezlet. 420-423;p.
A népjóléti és munkaügyi miniszter 1926.
októberében összehívta a
Társadalompolitikai Országos
értekezletet
1927. VII. 1-2.
Széphalom. 74-77. p.
Szegedi folyóirat első két számáról
Magyarság és felekezetiiség. (Egy római
katholikus lelkész úr levelére.). 77-78. p.
Pezenhoffer Antal főtisztelendőnek
1927. VII. 5-6.
Visszhangok. 468-470. p.
Vámbéry Ruzstem az Irodalomtörténet és a
Társadalomtudomány cikkeiről írott
kritikairól
1928. VIII. 5-6.
Geöcze Sarolta. 402-404. p.
Nekrológ
1929. IX. 1-2.
"Népünk és nyelvünk". 129-130. p.
A Szegedi Alföldkutató Bizottság
megalakulása
1929. IX. 3-4.
Rohan herceg a magyarokról. 298-301. p.
"...a modern Európa legképtelenebb
állama. Királyi köztársaság,
királynélküli monarchia..."

1930. X. 1-3.
A társadalmi munka iskolája. 195-201. p.
Az Egyetemi Szociálpolitikai Intézet
működéséről
1930. X. 6-7.
Jancsó Benedek. 400-401. p.
Nekrológ
1931. XI. 5-6.
A szociológia helyzete körül. 287-288. p.
Az életszínvonal-vizsgálatokhoz. 288-289. p.
A IX. ker. Szent István felső
kereskedelmi iskola 1930/31. tanévében a
szülők havi keresetére vonatkozó adatok.
1932. XII. 1.
Államunk illetménypolitikájához. 76-83. p.
"Intézményes szociálpolitika". 83-86. p.
1933. XIII. 3-4.
A németek a diplomatúlermelés ellen.
311-314. p.
A középiskola és a modern társadalom.
314-315. p.
Jogi oktatásunk kiáltó bajai. 316-318. p.
1934. XIV. 1-2.
Középiskolánk reformja. 87-90. p.
Az 1934. évi XI. tc-ről
1935. XV. 1.
A néperő védelmének munkatervéhez. 54-60. p.
1935. XV. 2-3.
Bibó István. 180-181. p.
Nekrológ
1936. XVI. 5-6.
1937. Családvédelem. 380-382. p.
1938. XVII. 3-4.
Társadalomrajz a bíróság előtt. 233-240. p.

1938. XVIII. 1-3.
Szent István emlékezetére. 47-50. p.
1939. XIX. 1--3.
A mélymagyarság problémája. 104-108. p.
Ism. Németh László: Kisebbségben
1940. XX. 1.
A zsidótörvény társadalmi mérlege. 75-82. p.
Makkai János és Némethy Imre 1939. IV. tc.-t magyarázó kiadványa kapcsán
1940. XX. 2.
Imre Sándor a szociálpolitika és kultúrpolitika kapcsolatairól. 213-215. p.
Tehetségvédelem és tehetségkutatás. 215-217. p.
1940. XX. 3.
Egy óriás bölcsőjénél. 346-351. p.
A Magyar Nemzetbiológiai Intézet munkaprogramjáról
1941. XXI. 1.
Visszapillantás. 1-4. p.
A "Társadalomtudomány"-ról
1941. XXI. 2.
Az új társulás tényezői és feltételei.
Szociológiai érdeklődés a budapesti sajtóban.
228-232. p.
Friss újság, Függetlenség, Magyar Nemzet, Magyarország, Magyarság, Nemzeti újság, Népszava, Restes Lloyd, Pesti Hírlap, új Magyarság, újság
1941. XXI. 3.
A társadalmi vezetők és a gimnázium. 321-334. p.
1942. XXII. 2.
A magyar testvériség problémája a filmen.
267-269. p.
"Dr. Kovács István" c. filmről

1942. XXII. 3.

Milyen legyen a szociális tanfolyam? 395-398. p.
Az egyetemi szociális tanfolyamokat
létrehozó kormányrendeletéről

1943. XXIII. 3.

A magyarság egységének problémája. 180-228. p.

Trócsányi György

1928. VIII. 1-2.

A középiskola "krízise". (Két hozzászólás.).
62-74. p.

A körkérdésre, melyet a Magyar
Humanisztikus Gimnázium Híveinek
Egyesülete intézett egyetemeink és
főiskoláink tanáraihoz, arról, hogy
kívánatos-e a latin-görög oktatást a
régikéretbe visszaállítani

Weis István

1926. VI. 1.

A mai Amerika. 18-37. p.

RECENZIÓK

1927. VII. 3-4.

1. Szombatfalvy György: A községfejlesztés új módszere. 273-276. p.
Ism.: Bodor Antal: A községfejlesztés új módszere

1933. XIII. 3-4.

2. 341. p.
Ism. Ungarisches Wirtschafts-Jahrbuch. IX. 1933

1934. XIV. 5-6,

3. -i-y.: Vatusta Hungaria. Angol könyv Magyarországról. 296-307. p.
Ism. MacArtney, C. A.: Hungary. London (Bern), 1934. H.A.L. Fisher. 376 p.

1936. XVI. 5-6.

4. Hamvas Béla: Prohászka Lajos könyvéről. 1. A magyar sorstudomány megalapítása. 260-269. p.
Ism. Prohászka Lajos: A vándor és a bujdosó. Budapest, 1936. 171 p.
5. Trócsányi György: Prohászka Lajos könyvéről. 2. A magyar szellemiség pathológiája. 270-307. p.
Ism. Prohászka Lajos: A vándor és a bujdosó. Budapest, 1936. 171 p.

1937. XVII. 1-2.

6. Hegedűs József: Freyer a politikai utópiáról.
77-83. p.
Freyer, Hans: "Die Politische Insel" c.
tanulmánya kapcsán

1938. XVIII. 1-3.

7. Hamvas Béla: A tömegek lázadása. 50-57. p.
Ism. Ortega y Gasset, I. José: Rebelion
de las masas. (A tömegek lázadása.)

1938. XVIII. 4-6.

8. Hamvas Béla: Sorokin szociológiája.
148-156. p.
Sorokin, P.: "Social and cultural
dynamics" c. műve alapján

1940. XX. 2.

9. Hamvas Béla: Homo ludens. (Huizinga, Jan új
könyve.). 202-208. p.

1940. XX. 3.

10. -k.-n.: A közösségi életforma felé....
326-330. p.
Chaillet, Pierre: "Aspiration
communautaire et l'avenir de la société"
c. előadásának (MTT – Nouvelle Revue de
Hongrie) ismertetése

1940. XX. 4.

11. Trócsányi György: Nemzeti önismeretre törekvés. 389-447. p.
Ism. Mi a magyar? Szerk. Szekfű Gyula. Budapest, 1939, Magyar Szemle Társaság. 556 p.
12. Áfra Nagy János: Szociológiai megfigyelések Budapest nagyvárosi életéből. 516-527. p.
Molnár Olga Statisztikai Lexikona alapján

1941. XXI. 2.

13. Trócsányi Dezső: A megkiáltó. 217-225. p.
Veres Péter: "Számadás", "Szocializmus nacionalizmus" és "Mit ér az ember ha magyar" c. művei kapcsán

1942. XXII. 2.

14. Dékány István: Szociológia és néplélektan. (Széljegyzet Lin Yutang könyvéhez.). 254-257. p.
Ism. Lin Yutang: Mi kínaiak

1943. XXIII. 3.

15. Ruber József: Werbőczy István. 229-246. p.
Balás P. E. – Csekey I. – Szász I. - Bónis Gy.: "Werbőczy István" c. könyvéről, Kolozsvár, 194

XXIII. 4-5

16. Acsay Tihamér: Koreszméink?. 438-453. p.
Ism. Pernecky Béla: Koreszméink.
Budapest, 1943. Kir. Magyar Egyetemi
Nyomda. 145 p.
17. Bibó István, ifj.: Korunk diagnózisa.
454-474. p.
Ism. Mannheim, Karl: Diagnosis of Our
Time, 1943, London, Kegan Paul, 179 p.

XXIV. 1-3

18. Áfra Nagy János: Munkásügyi monográfiák.
135-145. p.
Rézler Gyula: "Egy magyar textil gyár
munkástársadalma" c. munkáról

1921. I. 1.

19. F. J.: 171-173. p.
Ism. Szentiványi Károly: Falusi
programmok. Budapest, 1920. Stephaneum.
290 p.
20. K.: 174-175. p.
Ism. Le Bon, Gustave: Múlt és jövő.
(Gondolatok a világháborúról, a békéről
s a népek és a kultúrák sorsáról.)
Budapest, 1920, Franklin Társulat. 176
p. (Kultúra és Tudomány)

1921. I. 2.

21. Hornyánszky Gyula: Oswald Spengler
230-241. p.
Ism.: Spengler, Oswald: Der Untergang des
Abendlandes, Umriss einer Morphologie
der Weltgeschichte. I. Band: Gestalt und
Wirklichkeit, 1913. XVI-639 p.
22. Kornis Gyula 279-283 p. .
Ism. Le Bon, Gustav: Az iqazságok élete.
Ford. Benedek Marcell. Budapest, 1921.
168 p.
23. Bibó István: 283-293. p.
Ism. France, Anatole: Az irodalmi élet.
Ford. Benedek Marcell. Budapest, 1920.
Révai
24. Domanovszky Sándor: 293-296. p.
Ism. Seignobos, Ch. – Métin, A.: Korunk
története 1815-től a világháborúig.
Budapest, 1921. 688 p.
25. Kovács Alajos: 296-297. p.
Ism. Buday László: A megcsönkített
Magyarország. [Budapest], Pantheon. 300 p.
26. H. J.: 297-302. p.
Ism. Jászi Oszkár: Magyar Kálvária,
Magyar Feltámadás. A két forradalom
értelme, jelentősége és tanulságai.
Bécsi Magyar Kiadó, 1920. 168 p.
27. Brisits Frigyes: 302-305. p.
Ism. Horváth János: Aranytól Adyig.
Irodalmunk és közönsége. Budapest, 1921,
Pallas.
28. H. J.: 305-307. p.
Ism. Foerster, Fr. W.: Politische Ethik
und Politische Pädagogik. Mit besonderer
Berücksichtigung der kommenden deutschen
Aufgaben. Dritte stark erweiterte
Auflage der "Staatsbürgerlichen
Erziehung". München, 1918, Verl. van
Ernst Reinhardt. XVI+525 p.

29. Fekete József: 307-309. p.
Ism. Hollmann, A. H.: Die Volkshochschule und die geistigen Grundlagen der Demokratie. 2. Aufl. Berlin, 1919, Verl. V. Paul Parey. Demokratikus művelődési eszmények c. előszavaról.
30. Fekete József: 309-312. p.
Ism. Rühlman, P. M. Kultúrpropaganda Charlottenburg, 1919, Deutsche Verlagsgesellschaft. für Politik und Geschichte. 172 p.
31. H. J.: 312-313. p.
Ism. Tormay Cecile: Bujdosó Könyv. Budapest, 1920. Rózsavölgyi és Társa. 417

1921. I. 3.

32. Hornyánszky Gyula: Szekfű olvasásakor. 477-4861p.
Ism. Szekfű Gyula: Három nemzedék. Egy hanyatló kor története. Budapest, 1920. p.
33. Kornis Gyula: 436-488. p.
Ism. Tönnies, Ferdinand: Hochschulreform und Soziologie. Jena, 1920. Ver1. Fischer. 36p.
34. Bárány Gerő: 488-490. p.
Ism. Nagy József: A filozófia története. Budapest., 1921. Pantheon. (A Pantheon ismerettára.)
35. -i -f.: 490-491. p.
Ism. Székely István: A forradalmak útja és a keresztény politika. Budapest, 1921, Katolikus élet. 184 p.
36. Hornyánszki Gyula, ifj.: 491-493. p.
Ism. Dékány István: Társadalomalkotó erők. (Bevezetés a társadalomelméletbe.) Budapest, 1920. Szerző kiad. 335 p.

1921. I. 4.

- 37 Hübner Emil: 607-611. p.
Ism. Tagányi Károly: A hazai élő jogszokások gyűjtéséről. I. rész. A családi és örökjog köréből. Budapest, 1919. MagyarNéprajzi Társaság. 4. r. 85p.(Néprajzi Könyvtár. Új folyam. 1. füzet.)
38. Kornis Gyula: 611-619. p.
Ism. Becker, C. H.: Kulturpolitische Aufgaben des Reiches. 1919. Verl. v. Quelle und Meyer
39. H. J.: 619-620. p.
Ism. Hahn, Róbert: Staatsbürgerliche Erziehung nach dem Verhältnis zwischen Seele und Staat. Langensalza, 1921, Hermann Beyer und Sohne.
40. H. J.: 620-621. p.
Ism. Hofmann, Johannes: Die erste deutsche Schriftstellerorganisation und die Schriftstellerbewegung. Leipzig, 1921, Verl. v. Kurt Seholtze
41. Thienemann Tivadar: 621-624. p.
Ism. Troeltsch, Ernst: Die Dynamik der Geschichte nach der Geschichtsphilosophie des Positivismus. Berlin, 1919. 8. r. 100 p.
(Philosophische Vorträge, veröffentlicht von der Kant Gesellschaft. Nr. 23.)
42. Hornyánszky Gyula: 624-626. p.
Ism. Szirtes, Arthur: Zur Psychologie der öffentlichen Meinung. Wien, 1921. IX-100 p.
43. Brisits Frigyes: 626-627. p.
Ism. Alszeghy Zsolt: Magyar lírikusok. Vörösmarty, Komjáthy, Harsányi Kálmán, Ady. Budapest, 1921. Pallas. 155 p.

1922. II. 1-2.

44. Kornis Gyula: 160-163. p.
Ism. Bergmann, Ernst: Der Geist des XIX
Jahrhunderts. Breslau, 1922, Ferdinand
Hirt. 28 p.
45. Isoz Kálmán: 163-165. p.
Ism. Tournadre, General de: Au Pays des
Fourbes. Paris, 1919. 4. kiad. Plon
Nourrit Cie. 292 p.
46. Deptner Tibor: 165-168. p.
Ism. Bene Lajos: "A nép gondozása".
Budapest, 1921. Egri Ny. 109 p.
47. Boda István: 168-170. p.
Ism. Horváth János: Petőfi Sándor.
Budapest, Pallas.

1922. II. 3-4.

48. Hornyánszky Gyula: Wilamowitz-Moellendorff a
classica-philologia történetéről.
300-301. p.
Az "Einleitung in die
Altertumwissenschaft" c. enciklopédia
"Geschichte der Philologie" címszaváról
49. B.: 302-305. p.
Ism. Kovács Alajos: A zsidóság
térfoglalása Magyarországon. Budapest,
1922, Szerző kiad.
50. Hornyánszky Gyula: 305. p.
Ism. Bauer, Wilhelm: Einföhrung in das
Studium der Geschichte. Tübingen, 1921.
Mohr. VII-395 p. Bernheim

51. Hornyánszky Gyula: 306-307. p.
 Ism. Spengler, Oswald: Der Untergang des
 Abendlandes, Umriss einer Morphologie
 der Weltgeschichte. II. Bänd.:
 Welthistorische Perspektiven. 1-15.
 München, 1922, C. H. Becksehe Verl. VII,
 635 p.

1923. III. 1-4.

52. Thirring Lajos: 420-423. p.
 Ism. Budai László: A megcsönkített
 Magyarország. [Budapest, 1921.3, Szerző
 kiad. 223 p.
53. Bárány Gerő: 423-426. p.
 Ism. Moór Gyula: Bevezetés
 jogfilozófiába. [Budapest], 356 p.
 (Filozófiai Könyvtár, III.)
54. Bárány Gerő: 426-428. p.
 Ism. Weszely Ödön: Bevezetés a
 neveléstudományba. A pedagógia alapvető
 kérdései. Budapest, 1923, Eggenberger
 könyvk.
55. Bárány Gerő: 429-432. p.
 Ism. Nagy József: A mai filozófia
 főiránya. [Budapest], 175 p. (Az ember-
 és a természet 4.)
56. Magyary Zoltán: 432-439. p.
 Ism. Rasin, Alois: Die Finanz- und
 Wirtschaftspolitik der Tschechoslowakie.
 übersetzung von Paul J. Eisner. München
 und Leipzig, 1923, Duncker und Humblot.
 164 p. 3 grafikon

1924. IV. 1.

57. Benisch Artúr: 70-82. p.
 Ism. Az 1920. évi népszámlálás. Első rész. A népesség főbb demográfiai adatai. [Budapest], 1923. magyar kir. Központi Statisztikai Hivatal
58. - kl -: 82-84. p.
 Ism. Réz Mihály: A történelmi realizmus rendszere. (A szerző irodalmi hagyatékából, a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával) Budapest, 1923. Stúdium. 209 p.
59. - kl -: 84-86. p.
 Ism. Weber, Max: A protestáns ethika és a kapitalizmus szelleme. Ford. Vida Sándor. Budapest, Franklin Társulat. 122 p. (Ember és Természet)

1924. IV. 2-3.

60. Bibó István: 37-47. p.
 Ism. Prinz Gyula: Európa természeti földrajza. Segédkönyv az egyetemek, bölcsészettudományi, gazdasági, jog- és államtudományi karainak, a műegyetemnek, a gazdasági, kereskedelmi, katonai és tanárképző főiskolák hallgatói számára
61. Sz.: 47-48. p.
 Ism. Buday László: Agrárpolitika
62. Sz. Gy.: 43-51. p.
 Ism. Buday László: A statisztika elmélete és története és A statisztika munkaköre
63. László István: 51-53. p.
 Ism. Dékány István: Bevezetés a társadalom lélektanába. Pécs-Budapest, 1923, Danubia. 117 p. (Tudományos Gyűjtemény)

64. Gy.: 54. p.
Ism. Marosi Arnold: Átöröklés és nemzetvédelem
65. Omikron: 54-57. p.
Ism. Traz, Robert de: Dépaysements. (Les Cahiers Verts) Paris, 1923. Bernard Grasset. 196 p.

1924. IV. 4-5.

66. Torma Domokos: Egy régi tartozásról. 47-49. p.
Tharaud fivérek: "Quand Israel est Roi"
c. riportregényéről
67. Polner Ödön: 51-57. p.
Ism. Magyary Zoltán: A magyar állam költségvetési joga
68. N.Gy.: 57-59. p.
Ism. Angyal Pál: Szociológia. II. kiad. Pécs, 1924. 146 p.
69. Szombatfalvy György: 59-62. p.
Ism. Kutter, Hermann: Szociáldemokrácia és kereszténység. Nyílt szó a keresztény társadalomhoz. Ford. Czakó Ambró
70. L. I.: 62-64. p.
Ism. Kovrig Béla: A mai munkanélküliség problémája és orvoslása

1924. IV. 6.

71. -y.: Milotay István Tíz esztendeje. 21-22. p.
Ism. M. I.: Tíz esztendő
72. Y. N.: 25-26. p.
Ism. Fodor Ferenc: Magyarország gazdasági földrajza. A Tudományos Földrajz Kézikönyvei. Szerk. Teleki Pál és Cholnoky Jénő. III. köt. Budapest; 1924, Franklin T. 238 p. és 8 térk

73. Magyary Zoltán: 26-34 . p. .
 Ism. Spengler, Oswald: Politische
 Pflichten der deutschen Jugend. München,
 1924. C. H. Becksche
 Verlagsbuchhandlung. 29. p.
74. Neubauer Gyula: 34-37. p.
 Ism. Surányi Unger T.: Philosophie in
 der Volkswirtschaftlehre, Jena, 1923
75. Busa László: 37-39. p.
 Ism. Freud: Das Zivilrecht
 Sowjet-Russlands. Mannheim, Berlin,
 Leipzig, 1924, I. Bensheimer
76. Bartók György: 40-42. p.
 Ism. Litt, Theodor: Individuum und
 Gemeinschaft. Grundlegung der
 Kulturphilosophie. 2. kiad. Leipzig u.
 Berlin, 1924, Teubner
77. k 1 -: 0. p.
 Ism. Kiss Albin: A magyar társadalom
 története. Budapest, 1925. Szt. István
 Társulat. 141p.
78. Oszvald György: 26-30. p.
 Ism. Székfü Gyula: Történetpolitikai
 tanulmányok. Budapest, 1924. Magyar-
 Irodalmi Társaság. 139 p.
79. Szombatfalvy György: 30-31. p.
 Ism. Komis Gyula: Nők az egyetemen. (A
 Napkelet 1925. évfolyamából.)
 Eggenberger. 43 p.
80. o. 1.: 31-37. p.
 Ism. MacDonald, Ramsay J: A szocialista
 mozgalom. (Ford. Tonelli Sándor)
 [Budapesti, Franklin Társulat
81. Bernáth László: 37-38. p.
 Ism. Osszendovszkij, F.: Ali átok,
 emberek és istenek. (Ford. Sajó Aladár.)
 [Budapest], 1924. Franklin Társulat

1926. VI. 1.

82. P. M.: 50-51. p.
Ism. Weis István: Egészségügyi politikánk alapelvei. Budapest, 1926. 47 p.
83. N. Gy.: 51-60. p.
Ism. Magyarország földbirtokosai és földbérlői (Gazdacímtár) 1925. Kiad. az Országos Központi Statisztikai Hivatal
84. Rácz Lajos: 60-62. p.
Ism. Sebess Dénes: Az új agrárdemokrácia. Budapest, 1926, Légrády nyomda és könyvkiadó. 146. p.
85. N. Gy.: 62-63. p.
Ism. Brentano, Lujo- emlékkönyv. Die Wirtschaftswissenschaft nach dem Kriege. I. Wirtschaftspolitische Ideologien. 390 p. II. Der Stand der Forschung. 523 p. München, 1925, Duncker und Humbolt
86. Trócsányi Dezső: 67-68. p.
Ism. Büscher, G.: Die Vergiftung des Geistes
87. Balla Antal: 68-70. p.
Ism. Guyot, Yves. Politique parlementaire. Politique atavique
88. d.: 70. p.
Ism. Weule, K.: Őstársadalom és ősgazdálkodás. Ford. Szentgyörgyi E. [Budapesti, é. n. [1925] 94 p. 36 képpel

1925. V. 2.

89. H. Gy.: 88-89. p.
Ism. Graebner, Fritz: Das Weltbild der Primitiven Geschichte der Philosophie in Einzeldarstellungen. Band 1.) München, 1924. 175 p.

90. -r -f.: 89. p.
Ism. Caspary: Geschichte der
Staatstheorien. Mannheim, 1924.
Bensheimer. 98 p.
91. 89-90. p.
Ism. Bell Miklós: új gazdasági rendszer,
új társadalom. Budapest, 1924. – Képes
Ernő: A pénzről. Budapest, 1925.
92. 91-93. p.
Ism. Sombart, Werner: Der proletarische
Sozialismus
93. -y.: 93-97. p.
Ism. Világlexikon. A tudás egyeteme.
Budapest, 1925, Enciklopédia r.-t

1925. V. 3.

94. d. i.: 152-155. p.
Ism. Komis Gyula: Történetfilozófia.
Budapest, 1924. 225 p. (A Magyar
Történettudomány Kézikönyve. I. köt. 1.
Kiadja a Magyar Tört. Társulat)
95. N. Gy.: 155-158. p.
Ism. Braun Soma: A primitív kultúra.
Budapest, 1924, Népszava. (Munkáskultúra
1. sz.)
96. Szádeczky-Kardoss Tibor: 158-162. p.
Ism. Thirring Gusztáv: Budapest
félszázados fejlődése 1873-1923.
(Budapest székesfőváros stat.
közleményei, 53. kötet) Budapest, 1925.
XIII+472 p.
97. -i.: 162-164. p.
Ism. Kornis Gyula: A felső mezőgazdasági
iskoláról. Budapest, 1925. Királyi
Magyar Egyetemi Nyomda
98. Balla Antal: 162-166. p.
Ism. Le Bon, Gustave: Les Incertitudes
del Henze présente. (A bizonytalanság
napja.)

99. i.: 166. p.
 Ism. Engel-Jánosi, Friedrich: Soziale Probleme der Renaissance. (Beihefte zur Vierteljahrschrift für Sozial- und Wirtschaftsgeschichte IV.)
100. Fodor Ferenc: 166-167. p.
 Ism. Sapper, Karl: Allgemeine Wirtschafts- und Verkehrsgeographie. Leipzig-Berlin, 1925, Teubner, 80, 1-300 P

1925. V. 4

101. Niklay Péter: 211-213. p.
 Ism. Diehl, Karl: Die Diktatur des Proletariats und dar Rätssystem. 2. Aufl. Jena, 1924, Fischer. 138 p.
102. N. Gy.: 214-215. p.
 Ism. Stolzmann, Rudolf: Die Krisis in der heutigen Nationalökonomie. Jena, 1924, Fischer
103. N. Gy.: 215-217. p.
 Ism. Wauters, Arthur: L'evolution du Marxisme. Bruxelles, 1924, L'Eglantine. 122 p.
104. B. Z.: 217-221. p.
 Ism. Kovrig Béla: Az ipari békéről. Budapest, 1925, A Munkanélküliség Elleni Küzdelem Magyarországi Egyesülete
105. t. p. a.: 222-223. p.
 Ism. Három tanulmány a Felsőházról. (Ereky István: A magyar Felsőház. Budapest, 1925. – Kérészy Zoltán: A magyar rendi országgyűlés két táblájának kialakulása. Budapest, 1925. – Zsedényi Béla: A felsőházi javaslat. Miskolc, 1925)
106. Sz. Gy.: 224-225. p.
 Ism. Bene Lajos: A magyar falu társadalma. Budapest, 1925. (A falu könyvtára 11. sz.)

1925. V. 5.

107. ya.: új könyv a zsidókérdésről. 258. p.
Ism. Kreppel, J.: Juden und Judentum von heute (Zürich-Wien-Leipzig) 1925
108. 259-261. p.
Ism. Ereky István: A közigazgatási jog kialakulása Franciaországban.
(Emlékkönyv Berzeviczy Albert írói működésének félszázados évfordulója ünnepére, 29-68 p.) 1925
109. 261-262. p.
Ism. Moór Gyula: A szocializmusról.
(Emlékkönyv Berzeviczy Albert írói működésének félszázados évfordulója ünnepére, 102-114 p.) 1925
110. Horváth Barna: 262-264. p.
Ism. Zsedényi Béla: Az alkotmányjogi reformok politikai problémái.
(Emlékkönyv Berzeviczy Albert írói működésének félszázados évfordulója ünnepére, 429-479. p.) 1925
111. -ky.: 264-269. p.
Ism. Laky Dezső: A gümőkórhalandóság Magyarországon a XX. század elején.
Budapest, 1925. XIII, 148 p.
(Különlenyomat a Magyar Statisztikai Közlemények 62. sz. kötetének szöveges jelentéséből)
112. N. Gy.: 269-272. p.
Ism. Czakó Ambró: The future of Protestantism. London, 1925, Allen and Unwin
113. N. Gy.: 272-275. p.
Ism. Spann, Othmar: Tote und lebendige Wissenschaft. 2. Aufl. Jena, 1925, Fischer

1925. V. 6.

114. Sz. Gy.: 346-349. p.
 Ism. Budapest székesfőváros statisztikai évkönyve. XIII. évfolyam. 1921-1924. Budapest, 1925. Az 1920. évi népszámlálás. II. része. A népesség foglalkozása és a nagyipari és kereskedelmi vállalatok községenként. Magy. Stat. Közl. új sor 71. köt. Budapest, 1925
115. Szombatfalvy György: 349-350. p.
 Ism. Dékány István: A történettudomány módszertana
116. N. Gy.: 350-356. p.
 Ism. Ligeti Sándor: A társadalmi gazdaság dinamikája. Dicsőszentmárton, 1925
117. K. B.: 356-358. p.
 Ism. Kováth Ferenc: A pozsonyi zsidótöredék, 1498-1503. (Dr. gróf Klebelsberg Kunó negyedszázados kultúrpolitikai működésének emlékére kiadott jegyzőkönyvben megjelent tanulmány.)
118. Mályusz Elemér: 358-360. p.
 Ism. Bruckner Győző: A Thököly család késmárki magánföldesurasága. (Berzeviczy-emlékkönyv) 141-220. p.
119. Bartók György: 360-364. p.
 Ism. Makkai Sándor: I. A vallás az emberiség életében. Torda, 1923. 172 p.
 II. A vallás lényege és értéke. Vallásfilozófiai előadások. Torda, 1923. 151 p.
120. Balla Antal: 364-370. p.
 Ism. Masaryk, T. G.: Die Weltrevolution, Erinnerungen und Betrachtungen 1914-18, Berlin, 1925

121. Varga István: 371. p.
Ism. Henzel, Fritz: Die Arbeitsleistung
vor und nach dem Kriege. Stuttgart,
1925. VIII, 135. p.
122. Rácz Lajos: 372-373. p.
Ism. Brauer, Th.: Produktionsfaktor
Arbeit. Erwägungen zur modernen
Arbeitslehre. Fischer Verlag, Jena,
1925, 203. p.

1926. VI. 2.

123. Rácz Lajos: 136-139. p.
Ism. Kovrig Béla: Az új Oroszország.
(1917-26.) [Budapest], 1926, Franklin
Társulat. 390 p.
124. Sz. Gy.: 139-141. p.
Ism. Kanitz, Ottó Félix: Das
proletarische Kind in der bürgerlichen
Gesellschaft. Jena, 1925, Uránia Verl.
96 p.
125. Niklay Péter: 141-144. p.
Ism. Nass, Cabanas et L.: La névrose
révolutionnaire. Éd. refondue et augm.
T. 1-2. Paris, 1925, Michel
126. Levatic László: 144-145. p.
Ism. Scheffer, Egon: Der Siegeszug des
Leinkapitals. Wien, 1924, Burgverlag.
408 p.

1926. VI. 3.

127. N. Gy.: 205-206. p.
Ism. Kelsen, Hans: Das Problem des
Parlamentarismus. Wien und Leipzig,
1926. Braumüller. 44 p.

128. Horváth Barna: 206-211. p.
Ism. Jerusalem, Franz W.: Soziologie des Rechts. I. kötet: Gesetzmässigkeit und Kollektivität. Jena, 1925, Gustav Fischer. XVIII, 424. p.
129. - kl -: 211-213. p.
Ism. Kérészy Zoltán: A politika mint művészet és mint tudomány. Bp., 1926., Pfeifer F. kiadása. 62 p.
130. N. Gy.: 213-216. p.
Ism. Hobson, J.A.: Freethought in the social sciences. London, 1926, 284 p.
131. Varga István: 216-219. p.
Ism. Hassinger, Hugo: Die Tschechoslowakie, ein geographisches, politisches und wirtschaftlichers Handbuch Wien, Leipzig, München, 1925, Rikola Verl
132. Horn József: 219-220. p.
Ism. Heller, Wolfgang: Nationalökonomie. (Theorie und Geschichte.) Halberstadt, 1926, H. Meyer's Buchdruckerei. XXV, 193 p.
133. ó.: 220-221. p.
Ism. Kornis Gyula: A magyar filozófia fejlődése és az Akadémia. (Bemutatta a Magyar Tudományos Akadémia 1926 február hó 22-én tartott ülésén.) M. Tud. Akadémia kiad. 48
134. N. Gy.: 221-222. p.
Ism. Schilder, Siegmund: Der Streit um die Lebensfähigkeit österreichs. Stuttgart, 1926. 912 p.
135. t. p. a.: 222-223. p.
Ism. Mitzakis, Michel: Le relevement financier de la Hongrie et la Societe des Nations. Paris, 1926, Les Presses Universitaires de France. XIV, 416 p.
136. H. B.: 223-224. p.
Ism. Csekey István: Az ész köztársaság alkotmánya és a Baltikum világpolitikai helyzete. 1926. 17 p.

1926. VI. 4.

137. Szombatfalvy György: A magyar szociálpolitika bibliája. 298-301. p.
Fekete József – Váradi József: Széchenyi vallomásai és tanításai c. könyve kapcsán. Bp. Stúdium, 1926
138. P. P.: Protestáns kurzus – svábkurzus. 303-307. p.
Szabó Dezső: A nemzetgyűlés összetétele és a magyar katolicizmus c. írásáról (Magyar Kultúra, 1926. 7-8. sz.)
139. t.: Adalék a nemzetek szellemi együttműködéséhez. 307-308. p.
Spengler angol nyelven megjelent könyvéről
140. Heller Farkas: 309-311. p.
Ism. Balás Károly: Társadalmi politika. I. rész. Alapvetés. Budapest, 1925.
Balás, Karl v.: Die Grundlage der Sozialpolitik. Jena, 1926
141. Horváth Barna: 311-315. p.
Ism. Wieser, Friedrich: Das Gesetz der Macht. Wien, 1926, Julius Springer. XV, 562 p.
142. Trócsányi György: 315-320. p.
Ism. Valois, Georges: La politique de la victoire. Paris, 1925, Nouvelle Librairie Nationale. XXXII, 170 p.
Romier, Lucien: Explication de notre temps. Paris, 1925, Bemard Grasset. XV, 289 p.
143. Szabó Gyula: 320-325. p.
Ism. Vinchon, Jean: Les déséqui librés et la vie sociale. (A lelki egyensúlyukat veszített emberek és a társadalmi élet.) Paris, 1925, M. Rivière éditeur. 262 p.

144. S. G.: 325-327. p.
Ism. Heller, Hermann: 1. Sozialismus und Nation. Berlin, 1925. 2. Die politischen Ideenkreise der Gegenwart. Breslau, 1926. Hirt
145. Sz. Gy.: 327-328. p.
Ism. Gesztelyi Nagy László: A magyar tanyarendszer kialakulása. Kecskemét, 1926. 36 p.
146. Sz. Gy.: 328. p.
Ism. Pusztér János, ifj.: A születések csökkenésének törvényszerűsége. Pécs, 1926. 34 p.
147. ya.: 328-330. p.
Ism. Pomeril, Y.: La civilisation, son avenir. Paris, 1926, Les presses universitaires de France. 155 p.
148. N. Gy.: 330-331. p.
Ism. Keynes, John Maynard: Das Ende des Laissez faire. (Ideen zur Verbindung von Privat- und Gemeinwirtschaft.) München und Leipzig, 1926. Duncker und Humblot. 40 p.
149. d.: 331-332. p.
Ism. A Magyar Sociographiai Intézet Kiadványai. 1-2. sz. 1. Magyar Kormányzati Bibliographia. Az 1924-ik évi törvények, kormányrendeletek, önkormányzati rendeletek, szabályrendeletek és bírói döntések alapján. 2. Társadalomtudományi Bibliographia. Budapest közkönyvtárainak 1924-ik évi szerzeményei alapján. Szerk. Krisztics Sándor. Budapest, é. n. [1926], Pfeifer F. könyvkereskedése. VIII. lap. 1. rész, 1-375 hasáb. 2., rész 496 hasáb

1926. VI. 5.

150. N. Gy.: 431-433. p.
 Ism. Ross, Edward Alsworth: Principles of Sociology. New York, 1924, The Century Co. 693. p. – Das Buch der Gesellschaft. Aus dem Englischen übersetzt von Rose Hilferding. Berlin, 1926, Verlag G. Braun in Karlsruhe. 596 p.
151. Ruber József: 434-439. p.
 Ism. Marck, Siegfried: Substanz- und Funktionsbegriff in der Rechtsphilosophie. Tübingen, 1926, J. C. B. Mohr. 156 p. Horváth, Barna: Staatsorgantheorie. Szeged, 1926. Szegedi Városi Nyomda és Könyvkiadó r. t. 43 (115-157) p.
152. Neubauer Gyula: 439-441. p.
 Ism. Sombart, Werner: Das Wirtschaftsleben im Zeitalter des Hochkapitalismus. Erster Halbband. München und Leipzig, 1927, Duncker und Humblot. 514 p.
153. 441-443. p.
 Ism. Stoddard, Lothrop: The revolt against civilisation
154. Trócsányi Dezső: 443-444. p.
 Ism. Verwegen, Johannes M.: Der soziale liensch und seine Grundfragen. München, 1924, Ernst Reinhardt. 397 p.
155. d-n.: 444-445. p.
 Ism. Teleki, Paul: Die Weltpolitische und weltwirtschaftliche Lage Ungarns in Vergangenheit und Gegenwart. Berlin-Grünwald, Kürt Vorwinkel Verlag
156. Levatic László: 445. p.
 Ism. Birinyi K. Lajos: The Tragedy of Hungary, An Appeal for World-Peace. Cleveland, U.S.A., 1924, Szerző kiad. 346 p.

157. Sz. Gy.: 446. p.
Ism. Fodor Ferenc: A szülőföld és a honismeret könyve. Budapest, 1926, Borsod-Gömör-Kishont vm. közönsége. 383 p.
158. -y.: 446-447. p.
Ism. Nyiry Gyula: Az októberi forradalom demokráciája. 1918-19. Budapest, 1926. 116 p.
159. -y.: 447. p.
Ism. Pfeiffer Miklós: Magyarország halálozási és természetes szaporodási viszonyai. Budapest, 1926, Népjóléti és munkaügyi minisztérium egészségügyi reformirodájának kiadása. 212 p.

1927. VII. 1-2.

160. Ruber József: 79-82. p.
Ism. Tönnies, Ferdinánd: Das Eigentum. Wien und Leipzig, 1926, W. Braumüller. 50 p.
161. Hornyánszky Gyula: 83-84. p.
Ism. Romier, Lucien: Nation et civilisation. Paris, 1926, Simon Kra. 192 p.
162. Moór Gyula: 84-89. p.
Ism. Ottlik László: A társadalomtudomány filozófiája. A marxizmus társadalomelmélete. Budapest, 1922. 228 p. (Magyar Filozófiai Társaság Könyvtára 5. köt.)
163. Huszti József: 89-90. p.
Ism. Balla Antal: A liberalizmus történelme, gazdasági és politikai tanításai. Budapest, 1926, Légrády. 364 p.
164. Neubauer Ferenc: 90-95. p.
Ism. Lukács Ödön: Az önkormányzati gazdálkodás és kormányhatósági felügyelet. Budapest, 1927, Kir. magyar egyetemi nyomda. 30 p.

165. ó.: 95-98. p.
Ism. Mikszáth Kálmán: A kötelesség állama felé. Politikai tanulmány. Franklin Társulat. 150 p.
166. Szombatfalvy György: 99-101. p.
Ism. Mályusz Elemér: Sándor Lipót főherceg nádor iratai. Budapest, 1926, Magyar Történelmi Társulat. XII, 939 p.
167. Bartók György: 101-103. p.
Ism. Horváth Barna: Az erkölcsi norma természete. Budapest, 1926, Budavári Tudományos Társaság. 195 p.
168. Benisch Artúr: 103-107. p.
Ism. Az elszakított -magyarság közoktatásügye. Szerk. Komis Gyula. Budapest, 1927, Magyar Pedagógiai Társaság. 230 p.
169. Bobula Ida: 107-111. p.
Ism. Volkerpsychologische Characterstudien. Tíz tanulmány. Szerk. Richard Thurnwald. Lipcse, 1926, C. L. Hirschfeld. 338 p.
170. Szádeczky-Kardoss Tibor: 111-114. p.
Ism. Budapest Székesfőváros Statisztikai és Közigazgatási évkönyve. XIV. évf. Szerk. Illyefalvi I. Lajos. Budapest, 1926, 450, XVIII, 939 p.
171. 114. p.
Ism. Bibó István: A primitív ember világa. [Szeged], 62 p. (Szegedi Tudományos Könyvtár. II. köt.)
172. Szombatfalvy György: 115-116. p.
Ism. A Magyar tudománypolitika alapvetése. Szerk. Magyary Zoltán. Budapest, 1927, Tudományos Társulatok és Intézmények Országos Szövetsége. VIII, 628 p.
173. t. p. a.: 117. p.
Ism. Gróf Tisza István összes munkái. I-III. köt. Budapest, 1926, Franklin Társulat

174. P. P.: 117-118. p.

Ism. Mahrholz, Werner: Wirtschaft und Christentum. Karlsruhe, 1925, B. G. Braun. 92 p.

1927. VII. 3-4

175. -1-z.: 279-281. p.

Ism. Zsedényi Béla: A törvényhatóságok képvisellete az országgyűlésen. A miskolci év. jogakadémia tudományos értekezéseinek tára. 30. szám 184 p.

176. N. Gy.: 281-283. p.

Ism. Sombart, Werner: Das Wirtschaft tsleben im Zeitalter des Hochkapitalismus. Zweiter Halbband. München und Leipzig, 1927, Duncker und Humblot. S. 517-1022 p.

177. Niklay Péter: 283-286. p.

Ism. Massis, Henri: Défense de l'Occident. Paris, 1927, Plon. 281 p.

178. Varga István: Könyvismertetések. 286-290. p.

Ism. Surányi-Unger, Theo: Die Entwicklung der theoretischen Volkswirtschaftslehre im ersten Viertel des 20. Jahrhunderts. Jena, 1927. Gustav Fischer. XIII, 320 p.

179. Horn József: 290-298. p.

Ism. Bousquet, G. H.: Essai sur l'évolution de la Pensée économique. Paris, 1927, M. Giard. (A gazdasági gondolkodás fejlődéséről.)

180. P. P.: 299-302. p.

Ism. Al Carhill: Die Erbschaft des Liberalismus. Deutsch von P. Fohr, Berlin, 1926, Vowinckel. XV, 183 p.

181. H. J.: 303. p.

Ism. Neubauer Gyula: A határhaszonelmélet bírálata. Pécs, 1927, Danubia. 166 p.

1927. VII. 5-6.

182. P. P.: 471-472. p.
 Ism. Társadalompolitikai feladataink. Az 1926. október 24-30-ig tartott közegészségügyi és társadalompolitikai országos értekezlet munkálatai. Szerk. Balogh Andor, Kovrig Béla. Budapest, 1927. Franklin. XX, 388 p.
183. Hornyánszky Gyula: 473-474. p.
 Ism. Kornis Gyula: A magyar művelődés eszményei. 1777-1848. I.-II. köt. Budapest, 1927, Kir. magyar egyetemi nyomda. XIII, 607-650 p.
184. Szombatfalvy György: 474-475. p.
 Ism. Laky Dezső: Budapest székesfőváros népességének fejlődése 1900-tól 1920-ig különös tekintettel a fejlődés gazdasági rugóira. I. rész. Statisztikai közlemények, 55. kötet. 2. szám. Budapest, 1927. VII, 191 p.
185. Zehery Lajos: 475-476. p.
 Ism. Kéthelyi Sándor: A tömeglélektan aktuális kriminalaetiologiai tanulságai. Miskolc, 1927. 77. p. (A Miskolci Jogászélet Könyvtára. 24. szám.)
186. t. p. a.: 476-477. p.
 Ism. Egyed István: Közjogi alapismeretek. Budapest, 1927, Fehér vármegye közönsége. XIII, 239 p. (A magyar népművelés könyvei.)
187. K. L.: 477-479. p.
 Ism. Bernát István: Tanulmányok az agrárpolitika és a magyar agrármozgalom köréből. Budapest, 1927. Pátria. 275 p.
188. F. J.: 479-480. p.
 Ism. Asztalos Miklós: Wesselényi Miklós, az első nemzetiségi politikus. Pécs, 1927, Karl könyvesbolt. 62 p. (Symposion-könyvek 5. sz.)

189. -i-y.: 480-481. p.
Ism. Valois, Georges: Le fascisme. Paris, 1927, (Nouvelle-Librairie Nationale) 160 p.
190. -k.: 481-482. p.
Ism. Wiese, Leopold von: Soziologie. Geschichte und Heuptprobleme. Berlin, 1926. Walter de Gruyter. 98 p.
191. -n.: 482-483. p.
Ism. Groves, Ernest R.: Social problems of the family. Philadelphia. E. n. (1927). 314 p.
192. T. D.: 483-485. p.
Ism. Dupré, H.: Weltanschauung und Menschenzüchtung. Berlin, 1926, Selbstverlag. 292 p.
193. d.: 486. p.
Ism. Társadalomtudományi Bibilographia (Bpest közkönyvtárainak 1925. évi szerzeményei alapján.) II. évfolyam, (év nélkül: 1927). 1927 h. Magyar kormányzati bibliographia, az 1925-ik évi törvények alapján. II. évfolyam. (1927) 345 h. A magyar Sociographiai Intézet kiadványai. 4. és 5. sz.

1928. VIII. 1-2.

194. Pakodi Pál: Halálfiái? 85-87. p.
Ism. Babits Mihályi Halálfiái
195. Hornyánszky Gyula: 88-89. p.
Ism. Spranger, Eduard: Die gegenwärtige Stand der Geisteswissenschaften und die Schule. 2. ergänzte Aufl. 1925, Teubner. 76 p.

196. Hornyánszky Gyula: 90. p.
 Ism. Michels, Robert: Zur Soziologie des Parteiwesens in der modernen Demokratie. (Untersuchungen über die oligarchischen Tendenzen des Gruppenlebens), 2. Vermehrte Aufl. Leipzig, 1925, Alfred Kröner. XXXV, 528 p. (Philosophisch-sociologische Bücherei, Band XI.)
197. -i-y.: 90-93. p.
 Ism. Romier, Lucien: Qui sera le Maître, Europe ou Amérique? Paris, 1927, (Hachette). 243 p.
198. Hornyánszky Gyula: 93-94. p.
 Ism. Le Bon, Gustave: L'évolution actuelle du monde. Illusions et réalités. Paris, 1927, (Flammarion). 306 p. (Bibliothèque de Philosophie scientifique)
199. Trócsányi György: 95-99. p.
 Ism. Lescure, Jean: Les origines de la révolution russe. Paris, 1928. (Shirey). VIII, 229 p. – Sergius, Gogel: Die Ursachen der russischen Revolution vom Jahre 1917. Eine historisch-soziologische Skizze. Hrsg. vom Ost-Europa Institut in Breslau. Berlin, 1926, (H. Sack). 222 p.
200. N. Gy.: 99-101. p.
 Ism. Die Wirtschaftstheorie der Gegenwart. Herausgegeben von Hans Mayer in Verbindung mit Frank A. Fetter und Richard Reisch. Erster Band. Gesamtbild der Forschung in den einzelnen Ländern. Wien, 1927. 266 p.
201. Hornyánszky Gyula: 101-102. p.
 Ism. Ottlik, László: Begriff und Gegenstand der Gesellschaftslehre. Sonderausdruck aus Archiv für systematische Philosophie und Soziologie. Bd. XXX. Heft 3 und 4

202. Áfra Nagy János: 102-105. p.
Ism. Budapest Székesfőváros Statisztikai és Közigazgatási évkönyve XV. évf. 1927. Szerk. Illyefalvi I. Lajos, Budapest, 1927. Budapest székesfőváros Statisztikai Hivatalának kiad. 8, 372, XX, 1070 p.
203. 106. p.
Ism. Magyarország közoktatásügye a világháború óta. összeáll. Kornis Gyula. Budapest, 1927. A Magyar Pedagógiai Társaság kiad. XII, 556 p.
204. z. 1.: 106-108. p.
Ism. Füllkrug, Gerhard: Der Selbstmord in der Kriegs- und Nachkriegszeit. Schwerin. 136 p.
205. t. p. a.: 108. p.
Ism. Túri Béla: Mai közjogi berendezésünk természete. Budapest, 1928. Stephaneum. 63 p.

1928. VIII. 3-4.

206. Balla Antal: Durkheim a szocializmusról. 252-255. p.
Ism. Durkheim, Emilé: Le Socialisme. Paris, 1928. édité par M. Mauss (Alcan kiad.)
207. Hartyáni Zoltán: Falurendszer - tanyarendszer. (Hozzászólások Kaán Károly könyvéhez.). 255-259. p.
Ism. Kaán Károly: A Magyar Alföld. [Budapest, 1927], M. Tud. Akadémia
208. Benisch Artúr: Falurendszer – tanyarendszer. (Hozzászólások Kaán Károly könyvéhez.). 259-263. p.
Ism. Kaán Károly: A Magyar Alföld. [Budapest, 1927], M. Tud. Akadémia

209. Balanyi György: 270-273. p.
Ism. Krisztics Sándor: A békeszerződések revíziója. Budapest, 1927. Grill-féle könyvkereskedés Benkő Gyula r. t. XX, 508 p.
210. Jancsó Benedek: 273-276. p.
Ism. Asztalos Miklós: Kossuth Lajos kora és az erdélyi kérdés. Pécs, 1928. 195 p.
211. Áfra Nagy János: 276-279. p.
Ism. Bozóky Ferenc: A statisztika módszertana. Debrecen, 1927, Debrecen város és a Tiszántúli ref. Egyházkerület Könyvnyomda vállalat kiad. VIII, 218 p.
212. Szombatfalvy György: 279-280. p.
Ism. Olay Ferenc: A magyar kultúra válságos éve. 1918-1927. Budapest, 1927, A Magyar Nemzeti Szövetség kiad. 337 p.
213. P. P.: 280-281. p.
Ism. Cornea Tamás: A kisebbségi kérdés. Politikai tanulmány. Cluj-Kolozsvár, 1928. 63 p.
214. -y.: 281-282. p.
Ism. A Napkelet Lexikona. Budapest, 1927, Magyar Irodalmi Társaság. I-II. köt. 740 + 738 p.
215. Csikay Pál: 282. p.
Ism. Almanach des étudiants hongrois rédigé par Nagy Iván. Préface de Zoltán de Magyary. Paris, 1927. A párizsi magyar egyetemi hallgatók egyesületének évkönyve

1928. VIII. 5-6.

216. A tanyarendszer kérdéséhez. 417-423. p.
Gesztelyi Nagy László: A tanyarendszerű, település jelentősége Magyarországon. 417-422. Nagy Sándor: Tanyaváros - Tanyaközség.

217. Horváth Barna: 431-434. p.
Ism. Ereky István: A tárgyi és alanyi jogok dualizmusa. Az alanyi közjogok rendszere. Budapest, 1928, Magyar Társadalomtudományi Társulat. 123 p. (Társadalomtudományi Füzetek 4-6. sz.)
218. Z. E.: 434. p.
Ism. Lemnitzky Gyula: A Nemzeti Génusz. Bevezetés a nemzeti élet filozófiájába és a nemzeti életbölcseletbe. Budapest, 1928
219. Ottlik László: 435-437. p.
Ism. Rusznák Rezső: A kormányformák értelme és tartalma. Budapest, 1928, Pfeiffer. 160 p.
220. Sponer Ferenc: 437-439. p.
Ism. Mussolini: In Nuovo Stato Unitario Italiano. Milano, 1927, (Mondadori)
221. Varga István: 439-441. p.
Ism. Michels, Robert: Sättlichkeit in Ziffern? Kritik der Moralstatistik. München, Leipzig, 1928, Duncker u. Humblot kiad. VIII, 229 p.
222. -N.: 441-442. p.
Ism. Michels, Róbert: Die Verelendungstheorie. Leipzig, 1928. Kröner. 245 p.
223. N. Gy.: 442-446. p.
Ism. Werner, Kurt: Oppenheimers System des liberalen Sozialismus. Jena, 1928, Fischer. 116 p.
224. Niklay Péter: 446-449. p.
Ism. Rothenbüchler, Karl: Über das Wesen des Geschichtlichen und die gesellschaftlichen Gebilde. Tübingen, 1926. Mohr. 140 p.
225. Hammersberg Miklós: 449-450. p.
Ism. Freud, Sigmund: Die Zukunft einer Illusion. Leipzig, Wien, Zürich, 1927, (Internationaler Psychoanalytischer Verlag). 91 p.

226. R. L.: 450-452. p.
Ism. Zürichs Volks- und
Staatswirtschaft t. Festschrift. Zürich,
1928, Verl. von Girsberger. 200 p.
227. Levatic László, nagykálnai: 452-453. p.
Ism. Malone, C.: Das neue China und
seine sozialen Kämpfe. Berlin, 1928,
Verl. des allgemeinen deutschen
Gewerkschaftsbundes. 158 p.
228. S. G.: 453. p.
Ism. Teleki István, gróf: A szövetségi
mozgalom sorsa Szovjet-Oroszországban.
Budapest, 1928, Pátria. 404 p.
229. Két levél a Bozóky Ferenc könyvének bírálata
tárgyában. 454-458. p.
Bozóky Ferenc: Válasz Áfra Nagy
Jánosnak. A statisztika módszertana című
munkámról a Társadalomtudomány VIII.
évf. 3-5. számának 276-279. lapjain
megjelent bírálatára

1929. IX. 1-2.

230. Hornyánszky Gyula: Tisza István
"liberalizmusa". 119-121. p.
Ism. Tisza-émlékkönyv. Gróf Tisza István
halálának tizedek évfordulójára írták a
Tisza István-Tudományegyetem tanárai.
Debrecen, 1928. 296 p.
231. Hornyánszky Gyula: 134-136. p.
Ism. Geiger, Theodor: Die Masse und ihre
Aktion. Ein Beitrag zur Soziologie der
Revolution. (Stuttgart), 1926, (Enke).
VIII, 193 p.
232. Szücs-Szomor Lajos: 136-137. p.
Ism. Geiger, Theodor: Die Masse und ihre
Aktion. Ein Beitrag zur Soziologie der
Revolution. (Stuttgart), 1926, (Enke).
VIII, 193 p.

233. P. P.: 137. p.
Ism. Kecskés Pál: A házasság etikája.
Budapest, 1928, (Szent István Könyvek
61. sz.) 150 p.
234. Lányi János: 138-140. p.
Ism. Smend, Rudolf: Verfassung und
Verfassungsrecht, München-Leipzig, 1928,
Verl. von Duncker et Humblot. 178 p.
235. Sz. Gy.: 140-141. p.
Ism. Hilscher Rezső: Bevezetés a
szociálpolitikába. Budapest, Szövétnek,
1928. 239 p.
236. Levatic László, nagykálnai: 141-142. p.
Ism. Liek, Erwin, I. F.: Die Schäden der
sozialen Versicherungen und Wege zur
Besserung. München, 1928. Lehmanns Verl.
118 p.
237. Sztankó Béla: 142-146.p.
Ism. Imre Sándor: Neveléstan. Bevezetés
az iskolai nevelés munkájába, h. é. n.
Stúdium kiad. 336 p.
238. S. G.: 146-148. p.
Ism. Schröder, Hugó: Soziologie der
Volksschulklasse. Halle, 1928, Niemeyer.
XI, 215 p.
239. Imre Sándor: 148-149. p.
Ism. Tettamanti Béla: A közösség
gondolata Kármán Mór neveléstudományában.
Szeged, 1928. 107 p. (értekezések a
Ferenc József tudományegyetem pedagógiai
intézetéből; új sorozat, 2. sz.)
240. Hammersberg Miklós: 149-150. p.
Ism. Mowrer, Edgar Ansel: Amerika.
Vorbild und Warnung. Berlin, 1928, Ernst
Rowohlt. 189 p.
241. Rácz Lajos: 150-151. p.
Ism. Darmstaedter, Friedrich: Das
Wirtschaftsrecht in seiner
soziologischen Struktur.
Berlin-Grünwald, 1928, Walther
Rotschild Verl. 1928. 160 p.
242. Albrecht Ferenc: 151-157. p.
Ism. Zelenski Róbert: Emlékeim.
Budapest, 1928. Szerző kiad. 931 p.

243. Török Árpád: 158-159. p.
Ism. Redlich, Joseph: Kaiser Franz Joseph von Oesterreich. Eine Biographie. Berlin, 1928, Verl. für Kulturpolitik. 491 p.
244. Hammersberg Miklós: 159-160. p.
Ism. Thalheim, Karl C.: Sozialkritik und Sozialreform bei Abbé, Rathenau und Ford. Reimar Hobbing. Berlin, é.n., 132 p. (Wirtschaft und Wissen, Schriften zur Wirtschaftstheorie und Wirtschaftspraxis, Heft I.)
245. Schranz András: 160-161. p.
Ism. Szádeczky-Kardoss Tibor: A magyarországi pénzintézetek fejlődése. Budapest, 1928. VII, 212 p. (Közgazdasági Könyvtár IV. köt.)
246. Áfra Nagy János: 161-163. p.
Ism. Késmárki G. A.: Die Tschecho-Slowakei und das Minderheitenproblem. (Zur zehnten Jahreswende der Fünfvölkerrepublik.) Lugos, 1928
247. n. 1. 1.: 163-164. p.
Ism. Das Deutschtum in Rumpfungarn. Herausgegeben von Jakob Bleyer. Budapest, 1928, Verl. des Sonntagsblattes. 196 p.
248. Török Árpád: 164-165. p.
Ism. Grabowsky, Adolf: Deutschland und das Weltbild der Gegenwart. Mit 63 Kartert und Diagrammén und 2 schematischen übersichten. Berlin, 1928, Zentralverl. 91 p.
249. Török Árpád: 165. p.
Ism. Kenworthy, J. M.: Vor kommenden Kriegen. Wien und Leipzig, 1928, W. Braumüller Verl. 383 p.
250. Sz. Gy.: 166. p.
Ism. Nyitott könyv. Százharminc közlemény száz képpel. Szerk. Bodor Antal, Gerlóczy Zsigmond. Budapest, 1928. 320 p.

251. Varga István: 302-303. p.
Ism. Balás Károly: A szociálpolitika főkérdései. Budapest, 1929. Pallas Rt. 209 p.
252. Hornyánszky Gyula: 303-305. p.
Ism. Gelow, Georg von: Die Entstehung der Soziologie. Jena, 1923. 42 p.
253. S. F.: 305-306. p.
Ism. Meneken, H. L.: "Note on Democracy". (London, J. Cape)
254. Dékány István: 306-308. p.
Ism. Binder, J.: Führerauslese in der Demokratie. (Schriften zur politischen Bildung. I. Reihe. 6.) Langensalza, 1929
255. Dékány István: 308. p.
Ism. Dunkmann, K.: Der Kampf um Othmar Spann. Leipzig, 1928. Quelle und Meyer. 104 p.
256. Levatic László, nagykálnai: 309. p.
Ism. Szepesváraljai Haendel Vilmos: A nemzetiségek. Politikai tanulmány. (Debrecen), 1928, Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadó Vállalat R.T. 126 p.
257. Török Árpád: 310-311. p.
Ism. Jahrreiss, Hermann: Európa als Rechtseinheit. Leipzig, 1929. Róbert Noske. 86 p.
258. d-n.: 311-312. p.
Ism. Életpályák. Előadások. Budapest, 1928, budapesti piarista diákszövetség. 109 p.
259. Joó Tibor: 312-313. p.
Ism. Vida Imre: A neveléstudomány történelembölcseleti vonatkozásai. 1928. 207 p.

260. Joó Tibor: 313. p.
Ism. Korek Valéria: Problematikai és tartalmi átalakulások az újabb történetfilozófiában (1333-1927). Bölcsészetdoktori értekezés. Budapest, 1928. 40 p.
261. P. P.: 313-314. p.
Ism. Schneller Károly: Miskolc halálozási hányadosának átértékelése. [Miskolc]; 1929, 23 p. (A Miskolci Jogászetlet könyvtára.)
262. R. L.: 314. p.
Ism. A munka alkotmánya Olaszországban Budapest, Stádium Sajtóvállalat RT. 163. p.

1929. IX. 5-6.

263. Olay Ferenc: 419-420. p.
Ism. Lebourg, Paulet Jean: Les consciences se réveillent 1 lent. Paris, 1927, Delpench. VIII, 144 p. 39 képpel és térképpel
264. Tóth Béla: 420-424. p.
Ism. Dami, Aldo: La Hongrie de Demain. Critique des programmes revisionistes. Paris, 1929, Delpench. 232 p.
265. Dékány István: 424-427. p.
Ism. Wiese, Leopold von: Allgemeine Soziologie als Lehre von den Beziehungen II. Gebildelehre. München und Leipzig, 1929. Duncker und Humblot. 282 p.
266. Dékány István: 427-423. p.
Ism. Michaud, Régis: De l'âme Américaine. 1929. Boivin. 158 p. (Ce qu'il faut connaître-sorozat 15. köt.)
267. Hammersberg Miklós: 428-429. p.
Ism. Ross, E. A.: Raum für Alle? 1929, Deutsche Verlag. 376 p. Német kiadás W. Röpke-től

268. Lányi János: 429-431. p.
Ism. Hennig, Richard: Geopolitik. Die Lehre vom Staat als Lebewesen. Leipzig und Berlin, 1928, Verlag und Druck von B. G. Teubner. 338 p.
269. P. P.: 431-432. p.
Ism. Bottai, Giuseppe: A munka alkotmánya. Budapest, 1929, Szerző. XVIII, 232 p. Ford. Pallai Aladár. Előszó a fordító, a szerző, gróf Klebelsberg Kunó, Prónay Győr
270. Levatich László: 4-32-434. p.
Ism. Egger, Alois: Die Belastung der deutschen Wirtschaft durch die Sozialversicherung. Jena, 1928, Verl. von Gustav Fischer. IV, 290 p. Hartz, Gustav: Irrwege der deutschen Sozialpolitik und der Weg zur sozialen Freiheit. Berlin, 1928, August Scherl. 229 p.
271. Joó Tibor: 434-436. p.
Ism. Hobelsperger, Alois: Europa im Abstieg. Weltpolitik und Weltwirtschaft seit 1913. Behefte zur Zeitschrift für Geopolitik, Heft 3. Berlin-Grunewald, 1928. 69 p.
272. Török Árpád: 436-437. p.
Ism. Huber, Max: Die soziologischen Grundlagen des Völkerrechts. Mit einer Vorbemerkung von Herbert Kraus. Berlin-Grunewald, 1928, W. Rothschild. 101 p.
273. Dékány István: 437-439. p.
Ism. A Magyar tudományos irodalom bibliográfiája 1901-1925. I. Filozófia, összeáll. M. Buday Júlia. Budapest, 1929, Bp. Kir. Egyetemi Nyomda. 248 p. (Országos könyvforgalmi és bibliográfiai központ. B. sorozat 1. szám.)

274. Szombatfalvy György: Két könyv Budapest fejlődéséről. 439-441. p.
 Ism. Laky Dezső: Budapest székesfőváros népességének fejlődése 1900-tól 1920-ig. Különös tekintettel a fejlődés gazdasági rugóira. II. rész. Budapest, 1929. 487 p. (A székesfőváros Statisztikai Közleményei 57. kötet.) Laky Dezső: Budapest épületviszonyai. Budapest, 1929. 341 p. (A székesfőváros Statisztikai Közleményei 58. kötet.)
275. Fekete József: 441-443. p.
 Ism. Zsedényi Béla: Miskolc szellemi élete és kultúrája. Miskolc, 1929, Magyar Jövő Nyomdaüzem és Lapkiadóvállalat Rt. 8 r. 165 p. (Miskolci Ev. Jogakadémia Tudományos Értekezéseinek Tára 33. sz.)
276. Szombatfalvy György: 443-444. p.
 Ism. Csorna Kálmán: A szociális gyermekvédelem rendszere. Budapest, 1929. Eggenberger. 278 p.

1930. X. 1-3.

277. Ottlik László: Az új deszpotizmus. 116-124. p.
 Ism. Hewart, lord of Bury: The New Despotism. London, 1929, E. Benn
278. Noszlopi László: Prohászka Ottokár a "Társadalmi kérdés"-ről. 186-191. p.
 Ism. Prohászka Ottokár: Kultúra és terror. A társadalmi kérdés. Szent István Társulat. 327 p. (Összegyűjtött munkái XI. kötet)
279. Szombatfalvy György: 202-205. p.
 Ism. Weis István: A mai magyar társadalom. Budapest, 1930, Magyar Szemle Társaság. 240 p.
280. Niklay Péter: 205-208. p.
 Ism. Sée, Henri: évolution et revolutions. Paris, 1929, Flammarion. 260 p.

281. Ruber József: 209-215. p.
Ism. Petraschek, K. O.: Die Rechtsphilosophie des Pessimismus. München, 1929, E. Reinhardt. XX, 421 p.
282. Dékány István: 216-218. p.
Ism. Dunkmann, K.: Angewandte Soziologie. Berlin, [1929], R. Hobbing. 160 p.
283. Kiss Mária, mádi: 218-220. p.
Ism. Family Council Law in Europe. (Issued by The Eugenics Society, 20, Grosvenor Gardens, 3.X.I. 1929.) 91 p.
284. Hegedűs József: 220-222. p.
Ism. Zwilgmeyer, Franz: Die Rechtslehre Savignys. (Eine rechtsphilosophische und geistesgeschichtliche Untersuchung) Leipzig, 1929, Th. Eeicher, XII, 64 p.
285. V. Gy.: 222-223. p.
Ism. Maunier, René: Introduction a la sociologie. Paris, 1929, Alcan. 112 p.
286. Rác Lajos: 223-224. p.
Ism. Bodrogekőzy Zoltán: A magyar agrármozgalmak története. (Kossuth Lajos fellépésétől Nagyatádi Szabó István haláláig.) Budapest, 1929, Kir. magyar egyetemi nyomda. 330 p.
287. Dékány István: 224. p.
Ism. Davy, G.: Elements de sociologie. I. Sociologie politique. 2. kiad. 1929. H. n. Delagrave. 233 p.
288. Váradi József: 224-225. p.
Ism. Balai Károly: A magyar gyermek. H. n. 1929. Magyar Gyermektanulmányi Társaság. 58 p.
289. Zathureczky Gyula: 225-227. p.
Ism. Nötzel, Karl: Die Russische Leistung. Karlsruhe, é. n. Verlag G. Braun. 100 p. (Wissen und Wirken. Bd. 45.)

290. Trócsányi György: Szóstilisztika vagy szellemtörténeti szemaziográfia? (Megjegyzések egy tanulmányhoz.). 296-300. p.
Ism. Gombocz Zoltán: A magyar történeti nyelvtan vázлата. IV. Jelentéstan. Pécs, 1926, (Danubia)
291. Móricz Miklós: 306-310. p.
Ism. Illyefalvi I. Lajos: A kenyérkereső nő Budapesten. Budapest, 1930, Székesfővárosi Statisztikai Hivatal. 424 p.
292. Fekete József: 310-316. p.
Ism. Gáspár János: Fajismeret. (A modern anthropológia és öröklési biológiai problémái.) Budapest, é. n. Novák Rudolf és Társa. 98 p.
293. Vásárhelyi István: 316-318. p.
Ism. Ullein, Antal: La nature juridique des clauses territoriales du Traité de Trianon. Paris, 1929. A. Pedone. 190 p.
294. Trócsányi Dezső: 318-323. p.
Ism. Evans, Lindsey: Die Revolution der modernen Jugend. 1927. Hoffmann, W. - Stern, W.: Sittlichkeitsvergehen an höheren Schule und ihre disziplinare Behandlung. 1928. 141 p. Engelmann, Susanne: Die Krise der heutigen Mädchenerziehung. 1929. 45 p.
295. Gáspár Zoltán: 323-325. p.
Ism. Rappaport, Anatol: Die marxistische Rechtsauffassung. Riga, 1927, 52 p.
296. Szombatfalvy György: 325. p.
Ism. Fodor Ferenc: Egy palócfalu életrajza. (Nagyvisnyó.) Gazdaságföldrajzi Gyűjtemény II. Budapest, 1930. Egyet. Közgazd. Kar Földrajzi Intézete. 73 p.

297. Kerényi Károly: 325-328. p.
 Ism. Stegmann von Pritzwald, Kürt: Zur Geschichte der Herrscherbezeichnungen von Homer bis Plato. Ein bedeutungsgeschichtlicher Versuch. Leipzig, 1930, Hirschfeld. 179 p. (Forschungen zur Völkerpsychologie und Soziologie B. VII.)
298. M. M.: 328-330. p.
 Ism. Kogutowicz Károly: Dunántúl és Kisalföld írásban és képen. I. köt. Szeged, 1930, M. Kir. Ferenc József Tudományegyetem Földrajzi Intézete 298 p. Térképek és képmellékletek
299. Szombatfalvy György: 330-331. p.
 Ism. Olay Ferenc: A magyar művelődés kálváriája az elszakított területeken. 1918-1928. Budapest, 1930, Magyar Nemzeti Szövetség. 460 p. Gr. Apponyi Albert előszavával
300. n. l.: 331-332. p.
 Ism. Lane, A. H.: The alien menace. London, [é.n.] King and Sons. 92 p.
301. Hegedüs József: 332. p.
 Ism. Kovács Gyula: A világgazdaság újabb jelenségei. Budapest, 1929, 80 p.
302. S. G.: 333. p.
 Ism. Maravek Endre: A magyar klasszikafilológiai irodalom bibliográfiája 1901-1925. Budapest, 1930. Orsz. Könyvforgalmi és bibliográfiai Központ. XII, 162 p. (A magyar tudományos irodalom bibliográfiája VI. 1. kötete)
303. M. M.: 333-335. p.
 Ism. Magyar Statisztikai Évkönyv, új folyam. XXXVI. 1928. Szerk. és kiad. a M. Kir. Központi Statisztikai Hivatal. Budapest, 1929, Athenaeum ny. XIII, 374 p.

1930. X. 6-7.

304. Dékány István: 423-424. p.
 Ism. Turgeon, Charles: Critique de la
 conception socialiste de l'histoire.
 Paris, 1930, Librairie du Recueil Sirey.
 463 p.
305. Varga István: 424-425. p.
 Ism. Pose, Alfred: De la théorie
 monétaire a la théorie économique.
 Paris, 1930, Recueil Sirey. 184 p.
306. N. Gy.: 425-427. p.
 Ism. Brocard, Lucien: Principes
 d'économie nationale et. internationale.
 Paris, 1929, Recueil Sirey. 2 kötet. 503
 és 697 p.
307. Klass, P. H.: 427-432. p.
 Ism. Shaw, Bernard: The intelligent
 woman's guide to socialism and
 capitalism. New York, 1928, Brentano.
 XLVI, 495 p.
308. Hamvas Béla: 432-435. p.
 Ism. Russell, B.: The prospect of
 industrial civilisation. London, 1925,
 Allen and Unwin. 283 p.
309. Dékány István: 435-437. p.
 Ism. Binser, M. v.: Die Führerauslese im
 Faschismus. Schriften zur politischen
 Bildung. Herausgegeben von der
 Gesellschaft "Deutscher Staat". 1.
 Reihe. Verfassung. Heft 8. 1929
310. H. B.: 437-440. p.
 Ism. Freud, S.: Das Unbehagen in der
 Kultur. Wien, 1930, Internat.
 Psychoanal. Verl. 130 p.
 Levatic László: 440-441. p.
 Ism. Douillet, Joseph: Moskau ohne
 Maske. Berlin, 1930, Verl. für
 Kulturpolitik. 224 p.

312. Nagy Iván, vitéz: 441-442. p.
 Ism. Egyed István: A kisebbségi kérdés.
 A kisebbség fogalma. Kisebbségi
 jogrendszerek. Kisebbségi eljárás.
 Budapest, 1930, 57 p. ("Aktuális
 problémák", III. füzet)
313. P. P.: 441. p.
 Ism. A gyermekszereket iskolája. Szerk.
 Nógrády László és B. Czeke Vilma.
 Budapest, 1930. Kiadja
 Jász-Nagykún-Szolnok vm. közönsége. XVI
 364 p.
314. M. M.: 442-443. p.
 Ism. Ihrig Károly: Budapest
 szövetkezetei. Budapest, 1929. 213 p.
 (Budapest Székesfőváros Statisztikai
 Közleményei. 57. köt. 4. szám)
315. 443. p.
 Ism. Petri Pál: Tájékoztató elemi
 iskoláink fejlesztéséről 1925-1930.
 Budapest, 1930. 64 p. Benisch Arthur:
 Elemi népoktatásunk fejlődése 1919 óta.
 Különlenyomat a Néptanítók Lapjából.
 1930. 38 p.
316. Acsay Tihamér: 444-447. p.
 Ism. Pongrácz Kálmán: Fiatal
 Magyarország. Debrecen, 1930, Magyar
 Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat Rt.
 53 p. Padányi Gulyás Jenő: Seregszemle.
 Budapest, 1930. Glóbus. 16 p.
317. Asztalos Miklós: Jancsó Benedek irodalmi
 munkásságához. 456-459. p.
 Csak a társadalomtudományi vonatkozású
 művekről. Napi publicisztika nélkül

1931. XI. 1-2.

318. Pakodi Pál: Az otthontalan Budapest.
98-100. p.
Ism. Az albérlők és ágybérlők szociális és gazdasági viszonyai Budapesten.
Budapest, 1929, A székesfőváros statisztikai hivatalának kiadása. 290 p.
319. Horváth Barna: 105-109. p.
Ism. Mihelics Vid: Az új szociális állam. Budapest, 1931, Szent István-Társulat. 195 p.
320. Dékány István: 109-110. p.
Ism. Kisléghy Nagy Dénes: Az emberi munka bölcselete. Budapest, 1930. 143 p.
(Közgazdasági Könyvtár. X. kötet.)
321. Áfra Nagy János: 110-115. p.
Ism. A szellemi munkások összeírása 1928. Szerk. és kiadjai a M. kir. Központi Statisztikai Hivatal. Budapest, 1930. (Magyar Statisztikai Közlemények, új sor. 79. kötet.)
322. Szombatfalvy György: Két könyv az új magyar nemzedék problémáiról. 1.15-117. p.
Ism. Az új magyar generáció problémái. Az Országos Széchenyi Szövetség előadássorozata. 1930. február - március. Budapest, 1930. 129 p. A magyar értelmiség válsága. Budapest, 1931, Egyetemi nyomda. 167 p.
323. Benisch Artúr: 117-121. p.
Ism. Schneller Károly: A magyarországi protestáns népesség demológiai sajátosságai. Miskolc, 1930. 110 p.
324. t. p. a.: 121-122. p.
Ism. Molnár Kálmán: A jogfolytonosság helyreállításának jogelvi szükségessége és lehetősége. Pécs, 1930. (A Szent István Akadémia kiadása.) 42 p.

325. I. S.: 122. p.
 Ism. Böhm Károly ifjúkori önéletrajza.
 Kéziratból kiad. és bev. Joó Tibor.
 Szeged, 1931, a budapesti Stúdium
 bizománya. 29 p. (Egyetemi Bethlen Gábor-
 Kör, Kolozsvár-Szeged kiadványai.)
326. Albrecht Ferenc: 122-126. p.
 Ism. Tisza István gróf képviselőházi
 beszédei. Első sorozat. A fiatal
 képviselő 1888. február 3-1903. november
 3. Bev. és magyarázó jegyzetekkel ell.
 barabási Kun József. Budapest, 1930,
 Magyar Tudományos Akadémia. 764 p.
327. Szombatfalvy György: 126. p.
 Ism. Szádeczky-Kardoss Tibor adalékok a
 budapesti ipari munkabérek
 statisztikájához. Budapest, 1930. 350 p.
 (A főváros Stat. Közl. 59. köt.)
328. Varga István: 126-128. p.
 Ism. Csikay, Paul de: L'Europe Centrale
 Economique et Sociale. Préface par
 Charles Gide. Librairie Felix Alcan,
 Paris, 1931. IX, 160 p.
329. Katona Jenő: 128-129. p.
 Ism. Pethő Sándor: Görgey Artúr.
 Budapest, 1930, Genius. 499 p.
330. Mádi-Kiss Mária: 130-131. p.
 Ism. Gosney, E. S. – Popenoe, P.:
 Sterilization for Human Betterment. New
 York, 1929, Macmillan Co
331. Lechnitzky Gyula: 132-134. p.
 Ism. World Conference on Adult
 Education. Cambridge 1929. World
 association for adult education London,
 1930. 556 p.
332. Csekey István: 134-136. p.
 Ism. Andrássy Gyula, gróf műveinek
 bibliographiája. összeáll. Kertész
 János. Budapest, 1930. Attila-nyomda. 9
 p.

1931. XI. 3-4.

333. Szombatfálvy György: 215-216. p.
 Ism. Hornyánszky Gyula: Görög társadalomrajz. Szeged, 1931. 38 p. (Acta litt. acient. univ. Franc. Josephiae Sectio philolog.-hist. Tom. III.)
334. Szombatfálvy György: 216-217. p.
 Ism. Karnis Gyula: Az államcélok elmélete és a kultúrpolitika. Budapest 1931. 35 p. (Akadémiai Értekezések a filozófiai és társadalmi tudományok köréből. IV. kötet 3. sz.)
335. Trócsányi Dezső: 218-219. p.
 Ism. Bartók György: Kant etikája és a német idealizmus erkölcsbölcsélete. Budapest, 1930. 335 p. (Az Akadémia filozófiai könyvtára.)
336. P. P.: 219-221. p.
 Ism. Szél Tivadar: A születések alakulása Budapesten és az európai nagyvárosokban. Budapest, 1929. 281 p.
337. P. P.: 221. p.
 Ism. Schneller Károly: Borsod vármegye népszaporodása 1920-tól 1930-ig. Miskolc, 1931. 71 p.
338. Gáspár János: 221-222. p.
 Ism. Kászonyi, Franz: Rassenverwandtschaft der Donauvölker. Zürich-Leipzig. Wien, 1931, Amalthea Verl. 272 p.
339. Zathureczky Gyula: 222-223. p.
 Ism. Flessig, Andreas: Planeuropa. Die soziale und wirtschaftliche Zukunft Europas. München-Leipzig. 1903, Verl. Duncker und Humblot. 171 p.

340. S-y.: 223-224. p.

Ism. Jancsó Benedek-Emlékkönyv. Az EFE "Jancsó Benedek Társaság" megbízásából szerk. Asztalos Miklós. Budapest, 1931. 413 p.

1931. XI. 5-6.

341. Szombatfalvy György: 290-292. p.

Ism. Bajcsy-Zsilinszky Endre: Nemzeti radikalizmus. Budapest, 1931, Stádium. 173 p.

342. Nagy Iván, vitéz: 292-300. p.

Ism. Laky Dezső: A magyar egyetemi hallgatók statisztikája, 1930. (A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízásából szerk. és kiad. a M. Kir. Központi Statisztikai Hivatal.) Budapest, 1931. 104, 75 p.

343. Acsay Tihamér: 301-306. p.

Ism. Károlyi Imre, gróf: A kapitalista világrend válsága. Budapest, 1931, Pantheon Irodalmi Intézet Rt. 80 p.

344. Horn József: 306-309. p.

Ism. Landauer, Carl: Planwirtschaft und Verkehrswirtschaft. München-Leipzig, 1931, Duncker und Humblot. 223 p.

345. P. P.: 309-310. p.

Ism. Fekete József: A magyar népművelés körvonalai. Dolgozatok. Budapest, 1930. Hollósy. 176 p.

346. Szombatfalvy György: 310-311. p.

Ism. Tanulmányok a társadalom- és közigazgatáspolitikai köréből. Dr. Steinecker Ferenc egyet. tanár közszolgálatának harmincadik évfordulója alkalmából. Szerk. Takács Imre. 1931. 275 p.

347. Gáspár János: 311. p.

Ism. Spiller, G.: The origin and nature of man. London, 1931, Williams and Norgate Ltd. XIV, 370 p.

1932. XII. 1.

348. Magyar társadalomrajz 1654-ből. 86-90. p.
Ism. Rácz Lajos: Comenius Sárospatakon.
Budapest, 1931, Akadémia
349. Ruber József: 91-93. p.
Ism. Hegedűs József: A színhétikus
jogbölcselet vázlata és történelmi
kialakulásának főbb mozzanatai. I. köt.
Budapest, 1930, Politzer Zsigmond és
Fia. 207 p.
350. Bibó István: 93-94. p.
Ism. Pálosi Ervin: A társadalmi
törvények helye a természetben.
Budapest, 1930. 86 p.
351. Szombatfalvy György: 94-95. p.
Ism. Dékány István: A szellemtörténet
történelmi alapon megvilágítva.
Budapest, 1932, Stúdium. 52 p.
352. P. P.: 95. p.
Ism. Nagy Iván: Nyugat-Magyarország
Ausztriában. Budapest, 1932. 36 p.
353. P. P.: 95-96. p.
Ism. Csergő Károly: Az Alföld problémái.
Szentes, 1931. 141 p.
354. N. Gy.: 96-97. p.
Ism. Brocard, Lucien: Principes
d'Économie Nationale et Internationael.
Tome troisième. Paris, 1931. 543 p.
355. Dékány István: 97-99. p.
Ism. Spengler, Oswald: Gép és ember.
(Egy új életfilozófia gondolatai.) Ford,
Sz. Mátray Sándor. 102 p.
356. Fekete József: 99-102. p.
Ism. Giese, Fritz: Bildungsideale im
Maschinenzeitalter. Halle, 1931. 247 p.
357. Hamvas Béla: 102-106. p.
Ism. Tretjakov, Szergej: Feldherren.
Kampf um eine Kollektivwirtschaft.
Berlin, 1931. Malik Verl. 400 p.

1932. XII. 2,

358. -k.-n.: "Az ismeretlen külváros". 193-195. p.
Ism. Lhande, P. Le Christ dans la banlieue. M. ford.: Krisztus Paris vadonában. Debrecen, 1931. 260 p.
359. Dékány István: 206-208. p.
Ism. Handwörterbuch der Soziologie. Szerk. Alfr. Vierkandt. Stuttgart, 1931, Ferd. Enke. 67 Mka. 1380 hasáb
360. F. J.: 208-212. p.
Ism. Nötges S. J. Jacob: Nationalsozialismus und Katholizismus. Köln, 1931, Gilde-Verl. 223 p.
361. Horn József: 212-215. p.
Ism. Asch, Sylvain: Monnaie et Finance. Paris, 1932, Alcan. 134 p.
362. Bajza József: 215-217. p.
Ism. Apercus Européens. Paris, 1931. VI, 148 p.
363. Bajza József: 218-219. p.
Ism. Történelem a világháború után. Szerk. Vaska Géza. I. füzet Vaska Géza: Spanyolország; II. füzet Máthé Elek: Nagybritannia; III.-IV. füzet: Etédi: Románia; V. füzet Csékey István: Észtország; VI-VII. füzet Vaska Géza: Jugoszlávia
364. Albrecht Ferenc: 219-221. p.
Ism. Kerék Mihály: Az Országos Széchenyi Szövetség története, működése és hivatása. Jubileumi pályamű. Budapest, 1932. 166 p.
365. P. P.: 221. p.
Ism. Móricz Miklós: Az erdélyi föld sorsa. Kiadja az Erdélyi Férfiak Egyesülete. Budapest, 1932. 216 p.
366. P. P.: 222. p.
Ism. Vonház István: A szatmármegyei német telepítés. Pécs, 1931. XIX, 525 p.

367. Albrecht Ferenc: 222-223. p.
Ism. Techert Gyula: Törvényhozói
összeférhetlenségek az európai
államokban. Hunyady Ferenc előszavával
H. n. 1932. Magyar Nemzetpolitikai
Társaság. 86 p.
368. Szombatfálvy György: 223. p.
Ism. Bessenyei György: Anyai oktatás.
Budapest, 1932. 81 p. (Irodalmi
ritkaságok XV. sz.)
369. Szombatfálvy György: 223. p.
Ism. Schmidl Sándor: Családvédelem és
gyermekvédelem. Budapest, 1932. 86 p.

1932. XII. 3-4.

370. Dékány István: 356-357. p.
Ism. Dempf, Alois: Kulturphilosophie.
1932. (Handbuch der Philosophie.
Oldenburg. IV. Abt.) 148 p.
371. n. 1.: 357-358. p.
Ism. Szémám István: Az unióizmus.
Vázlatok az egyházak egyesülésének
kérdéséhez. Miskolc, 1932. szerző. 166
372. Bajza József: 358-361. p.
Ism. Maksim, Svara: Emancipacija
muslimanke. Sarajevo, 1931. 63 p.
373. Bajza József: 361-365. p.
Ism. Kniezsa István: A szlávok.
Budapest, 1932. 81 p. (A Magyar Szemle
Kincsestára 26. sz.)
374. Sípos Sándor: 365-367. p.
Ism. Az Országos Társadalombiztosító
Intézet jelentése az 1930. évi
működéséről. Budapest, 1932. 248 p.
375. Varga István: 367-369. p.
Ism. Gomperz Ervin: Vám szövetségek
gazdasági hatásai. Budapest, 1932.
Gergely R. kiadása. 54 p.

376. Ajtay Gábor: 369. p.
Ism. Miskolczy Ágost: Szemben a
forradalom arculatával. Budapest, é. n.
Athenaeum. 264 p.
377. Gáspár János: 369-370. p.
Ism. Lundborg, Hermann: Die
Rassenmischung beim Menschen.
Bibliographia Genetica 1931. Haag,
Martinus Nijhoff. 220 p.
378. Gáspár János: 371-372. p.
Ism. Neuber Ede: A debreceni I. oszt.
elemi iskolás tanulók átvizsgálása
egészségügyi szempontból. Budapest,
1931. Magy. kir. Vallás- és
Közüktatásügyi Minisztérium, XXIII, 212
p.
379. Sziráky István: 372. p.
Ism. Kempelen Béla: Magyar főrangú
családok. Budapest, 1931, saját kiad.
272 p.

1933. XIII. 1-2.

380. Szombatfalvy György: Az érettségizettek
pályaválasztásának kérdéséhez. 100-104. p.
Ism. Szandtner Pál: érettségizőink
számának és pályaválasztásának fontosabb
kultur- és szociálpolitikai tanulságai.
Budapest, 1933. Szent István Akadémia
381. Dékány István: 105-107. p.
Ism. Kornis Gyula: Az államférfi. A
politikai lélek vizsgálata. 1933,
Franklin. I-II., 306-336 p.
382. h. m.: 107-109. p.
Ism. Dunkmann, Karl: Soziologie der
Arbeit. Halle, 1933. 163 p.
383. Somogyi József: 109-110. p.
Ism. Rudolf Lóránt: A munkanélküliség
problémája. Berlin, 1931.

384. R.: 110-112. p.
Ism. Sebess Dénes: Magyar agrár-evolúciók. (1902-1932.) 26 agrártanulmány. Budapest, 1932. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda. 368 p.
385. Moór Gyula: 112-113. p.
Ism. Migray József: A marxizmus csődje. A szocializálási elmélet a gyakorlatban. Budapest, 1932. Stephaneum
386. Bajza József: 113-115. p.
Ism. Gazi Husrevbegova Spomenica. Sarajevo,. 1932. 163, XLV, 1 melléklet
387. -o-: 115-116. p.
Ism. Dami, Aldo: La Hongrie de Demain. 2. kiad. Paris, 1933, Les Oeuvres Représentatives. 317 p.
388. Benisch Artúr: 116-124. p.
Ism. Az 1930. évi népszámlálás. I. rész. Demográfiai adatok községek és külterületi lakott helyek szerint. Thirring Lajos: Fővárosunk és környékének újabb fejlődése. Különlenyomat a Magyar Statisztikai Szemle 1931. évi 3. számából. Budapest, 1931
389. S. G.: 124-128. p.
Ism. Fejezetek a közjog és közigazgatási jog köréből. Némethy Károly születésének 70. évfordulója és a "Magyar Közigazgatás" félszázados fennállása alkalmával szerkesztette Mártonffy Károly. Budapest, 1932, Pallas. 350 p.
390. Sipos Sándor: 128-130. p.
Ism. Kiss István: A magyar tanyai közigazgatás. A tanyapolitika vázlat. Budapest, 1932, (Magyar Közigazgatástudományi Intézet, 7. sz.)
391. Sz.: 130. p.
Ism. Bodor Antal: A városban lakás hátrányainak leküzdése és a kitelepülés kérdése

392. M. M.: 130-132. p.
 Ism. Konkoly-Thege Gyula: A magyar föld
 jelzálogos terhei az 1931. év végén.
 Budapest, 1932. (Közlönygyűjtemény a Magyar
 Statisztikai Szemléből.)
393. Mattyasovszky Miklós: 133-137. p.
 Ism. Gávai Gaál Jenő: Nemzetgazdasági és
 szociálpolitikai válogatott
 tanulmányainak újabb rendszeres
 gyűjteménye. I. kötet. Budapest, 1932,
 Pátrai. 780 p.

1933. XIII. 3-4.

394. Áfra Nagy János: A törvénytelen születések
 társadalmi szempontból. (Laky Dezső
 könyve.) 294-306. p.
 Ism. Laky Dezső: A törvénytelen
 gyermekek Budapesten. Statisztikai
 Közlemények. 64. köt. 4. sz. Budapest,
 é. n. Székesfővárosi Statisztikai
 Hivatal. 308 p.
395. Simándy Pál: Tanonc-sors a statisztika
 tükrében. 306-310. p.
 Áfra-Nagy János: Az iparos és
 kereskedőtanulók népességi viszonyai és
 szociális helyzete Budapesten,
 Statisztikai közlemények, 1932. 12
396. Marót Károly: 319-321. p.
 Ism. Drerup, E.: Das Generationsproblem
 in der griechischen und
 griechisch-römischen Kultur, Paderhorn,
 1933, Ferd. Schöningh. 160 p. (Studien
 z. Geschichte u. Kultur des Altertums,
 XVIII. k., I. f.)

397. Móricz Miklós; Két tanulmány a földbirtok terheiről. 321-326. p.
Ism. Konkoly-Thege Gyula: A magyar föld jelzálogos terhei az 1932. év végén. (Különlenyomat a Magyar Statisztikai Szemle októberi számából.) Budapest, 1933. 50 p. A földbirtokok pénzügyi terhei 1933 június 30-án. (A Pénzügyi Központ Értesítője. 1933. szeptember-október.)
398. Nagy Iván, vitéz: 326-328. p.
Ism. Szász Béla: Nemzetiségi politikánk válsága. A dunai kérdés. Budapest, 1932, Attila-nyomda. 104 p.
399. Albrecht Ferenc: 328-330. p.
Ism. Az Erdélyi Férfiak Egyesületének revíziós kiadványai. (Asztalos Miklós: Erdély és a revízió, 42 p. – Dvorcsák Győzfi: A revízió és Franciaország, 29 p. - Flachbarth Ernő: A területi revízió jogi alapjai, 46 p. – Frank Ivo: A revízió és a horvátország, 29 p. – Jehlicka Ferenc: A revízió és a szlovákok, 33 p. - Steier Lajos: Felsőmagyarország és a revízió, 47 p. – Zakariás, G. Sándor: A revízió útja, 63 p.) Budapest, 1933, Erdélyi Férfiak Egyesülete, Királyi Magyar Egyetemi Nyomda
400. Z. D.: 330-339. p.
Ism. Bary József emlékiratai: A tisztaeszlári bűnper. Budapest, 1933. 612 p.
401. Szombatfalvy György: 339-340. p.
Ism. Mártonffy Károly: A szabatos törvény. 5. sz. 108 p. Martonyi János: A közigazgatási bíráskodás és legújabbkori fejlődése. 8. sz. 80 p. Göbel József: A közigazgatás dologi szükségleteinek gazdaságos kielégítése. Anyagbeszerzés. 12. sz. A Magyar Közigazgatástudományi Intézet kiadványai

402. n. l.: 340-341. p.
Ism. Kamocsay Jenő: Platón állama és törvényei. Szolnok, 1932, Wachs nyomdai műint. 71 p.
403. P. P.: 341. p.
Ism. Zsivanovits László: A pesszimizmus. Balassagyarmat, 1933, Szerző. 188 p.
1934. XIV. 1-2.
404. Dékány István: 100-101. p.
Ism: Karnis Gyula: A kultúra válsága. Budapest, 1934, Franklin. 255 p.
405. Rácz Lajos: 102-103. p.
Surányi-Unger, Theo:
Weltwirtschaftspolitik im Entstehen.
Beiträge zur Lehre von den
Gemeinbedorf ni ssen. Jena, 1933, Verl.
Gustav Fischer. 293 p.
406. Bobula Ida: 103-105. p.
Ism. Mills, Herbert Elmer: College Woman and the Social Sciences. New York, 1934, John Day Co. 324 p.
407. Szombatfalvy György: 106. p.
Ism. Bobula Ida: A nő a XVIII. század magyar társadalmában. Budapest, 1933. Magyar Társadalomtudományi Társulat. 200 p.
408. Dékány István: 107-108. p.
Ism. Weippert, G.: Das Prinzip der Hierarchie. 1933
409. Zachár Emil: 109-110. p.
Ism. Chaluny Emánuel: Szociológia. I. rész. A jog és erkölcs szociológiája és filozófiája. Prága, 1929, Szerzők
410. Fülöp István: 110-112. p.
Ism. Geiber, Theodor: Erbpflege. Stuttgart, 1934, Ferdinánd Enke Verl. 126 p.

411. Melki József: 112-114. p.
 Gyallay-Papp Zsigmond: A nép és az intelligencia. 1931. 67 p. Demeter Béla: Hogyan tanulmányozzam a falu életét? 1931. 32 p. Demeter Béla: Az erdélyi falu és a szellemi áramlatok. 1932. 36 p. Mikó Imre: Az erdélyi falu és a nemzetiségi kérdés. 1932. 134 p. Cluj-Kolozsvár, Az erdélyi Fiatalok kiadása. Budapest, Stúdium
412. A. F.: 114-115p.
 Ism. Mihelics Vid:
 Keresztényszocializmus. Budapest, 1933, Magyar Szemle Társaság. 79 p.
413. -n.: 115-116 p.
 Ism. Papp Jenő: A mai Magyarország erkölcsrajza. Korunk kritikája. 1918-1933., 1934
414. t. b.: 116-119. p.
 Ism. Méguet, Gustave: Les leçons du plan quinquennal. Paris, 1934, Alcan. 252 p.
415. Ruber József: 119-121. p.
 Ism. Nizsalovszky Endre: Az érdekkutató jogtudomány a magánjogban. Debrecen, 1933. 31 p.
416. Lükő Gábor: 121-123. p.
 Ism. Archiva Pentru Stiinta si Reforma Sociala. X. köt. Bucuresti, 1932. 987 p. A Román Társadalomtudományi Intézet folyóirata
417. S-y.: 123-125. p.
 Ism. A nagy per. A magyar református diákok "Soli Deo Gloria" szövetségének körkérdése a zsidókérdésről. Budapest, 1933. 110 p.
418. P. P.: 125. p.
 Ism. A telepítés. A Magyar Gazdaszövetség szakértekezlete. Budapest, 1934. 350 p.
419. T. Gy.: 126. p.
 Ism. Albrecht Ferenc: Forrástanulmányok gróf Tisza István román nemzetiségi politikájához. Lúgos, 1933, Húsvét és Hoffer. 111 p.

420. -y.: 126. p.

Ism. Zweig, Ferdynand: Die vier Systeme der Nationalökonomie. Berlin, 1932.

Heyman. 147 p.

1934. XIV. 3-4,

421. Horváth Barna: 227-228. p.

Ism. Rogge, Heinrich: Nationale Friedenspolitik. Handbuch des Friedensproblems und seiner Wissenschaft auf der Grundlage systematischer Völkerrechtspolitik. Berlin, 1934.

Junker und Dünnhaupt. XXVIII, 707 p.

422. Noszlopi László: 228-229. p.

Ism. Heidegger, Martin: Die Selbstbehauptung der deutschen Universität. Breslau, 1934, 62 p.

423. B. I.: 229-234. p.

Ism. Tiltman, H. Hessel: Peasant Europe. London, 1934, Jarrolds. 282 p.

424. Lechnitzky Gyula: 234-237. p.

Ism. Hartmann, Nikolai: Das Problem des geistigen Seins. Berlin, 1933, W. de Gruyter. 482 p.

425. Zachar Emil: 237-239. p.

Ism. Bláha, A.: Dnesni krize rodinného zivoty. (A családi élet mai válsága.) Brno, 1933, Szerző. 120 p.

426. -k.-ri.: 239-240. p.

Ism. Coudenhove-Kalergi: Stalin és tsa. Ford. Dénes B. Kosmos. é. n. (1934). 68 p.

427. d.: 240. p.

Ism. Bortolotto, G.: Massen und Führer in der faschistischen Lehre. 1933. Német fordítás. Hamburg, 1934. 122 p.

428. Fülöp István: 240-241. p.

Ism. Lakhovsky, Georges: Le racisme et L'Orchestre Universel. Paris, 1934, Librairie Félix Alcan

429. Á-s: 241. p.

Ism. Illyefalvi Lajos: A székesfőváros múltja és jelene grafikus ábrázolásban. Budapest székesfőváros egyesítésének hatvanadik évfordulója alkalmából kiadja Budapest székesfőváros Statisztikai Hivatala. É. n. (1933.) XII, 200 p.

1934. XIV. 5-6.

430. Hamvas Béla: Keyserling új könyve. 318-324. p.

Ism. Keyserling, Hermann: La revolution mondiale et la responsabilité de Esprit. Paris, 1934. Stock. 224 p.

431. Hegedűs József: 328-330. p.

Ism. Rudai, Rudolf: über Staatslehre und Staat. Budapest, 1934, S. Politzer und Sohn. 198 p.

432. Spóner Ferenc: 330-334. p.

Ism. Lahglet, W.: Till häst genom Ungern. Stockholm, 1934, Wahlström ó Widstrand.

433. Pongrácz Elemér: 334-336. p.

Ism. Elekes Dezső: A dunavölgyi kérdőjel. (A dunakörnyéki Középeurópa gazdasági problémája.) Magyar Statisztikai Társaság, 1934. 308 p.

434. P.... p.: 336-337. p.

Ism. Móricz Miklós: Budapest társadalomrajza. Budapest, 1934, 71 p.

435. Szombatfalvy György: 337-339. p.

Ism. Luby Margit: A parasztélet rendje. Népi szokások, illendő magatartás, babonák Szatmár vármegyében. Budapest, 1935. 232 p.

436. H. J.: 339-340. p.

Ism. óvári Papp Zoltán: A külföldi kölesönök hatása az adós országok gazdasági helyzetére. Budapest, 1934, Gergely R. 231 p.

437. Bobula Ida: 340-341. p.
 Ism. Maillart, Ella: Des Monts Célestes
 aux Sables Rouges. Paris, 1934, Bernard
 Grasset. 300 p.
438. Hegedűs József: 341-343. p.
 Ism. Mennicken, Péter: Nikolaus von
 Kues. Leipzig, 1934, Hegner
439. Szombatfalvy György: 343. p.
 Ism. Esztergár Lajos: A szociális képzés
 kérdése. Pécs, 1934. 45 p.

1935. XV. 1.

440. Móricz Miklós: A foglalkozási statisztika.
 50-54. p.
 Az 1930-as népszámlálás második
 kötetéről (KSH)

1935. V. 1.

441. Dékány István,; 70-71. p.
 Ism. La nationalité dans la science
 sociale et dans le droit contemporain.
 Paris, én., Libr. du Recueil Sirey. A
 párizsi egyetem összehasonlító jogi
 Intézetének kiadv.

1935. XV. 1.

442. Konkoly-Thege Balázs: 71-77. p.
 Ism. Bryant, Arthur: The national
 character. London, New York, Toronto,
 1934. Longmans
443. Szombatfalvy György: 77-79. p.
 Ism. Künkel, Fritz: Charakter,
 Einzelmensch und Gruppe. Leipzig, 1933,
 Hirzel. 184 p.

444. P. P.: 79-81. p.
Ism. Günther, Hans F. K.: Die
Verstädterung. Berlin, 1934. 54 p.
445. Horn József: 81-82. p.
Ism. Mikos Ferenc: A Quadragesimo anno
gazdasági rendje. Budapest, 1934,
Pázmány Péter Irodalmi Társaság. 284 p.
446. Váradi József: 82-83. p.
Ism. Nagy Iván: öt világrész magyarsága.
Budapest, 1935. 81 p.
447. Hegedűs Gyula: Néhány munka a németországi
"Harmadik Birodalom köz- és magánjogi
rendszeréről. 84-88. p.
Ism. Lange, Heinrich: Liberalismus,
Nationalismus und Bürgerliches Recht.
Tübingen, 1933. (Recht und Staat in
Geschichte und Gegenwart c. gyűjtemény
102. füzet) Nicolai, Helmut: Grundlagen
der kommenden Verfassung, über den
staatsrechtlichen Aufbau des Dritten
Reiches. Tübingen, 1933. (A Volk. Recht.
Wirtschaft in Dritten Reich c.
gyűjteményben.) – U. ő: Der Staat im
nationalsozialistischem Weltbild.
Lipcse, 1934. (A Neugestaltung von Recht
und Wirtschaft c. gyűjt. I. füzet)

1935. XV. 2K5.

448. H. J.: Szociológia és jogbölcselet.
182-186. p.
Ism. Moór Gyula felolvasása a Magyar
Filozófiai Társaság 1934 december 12-i
ülésén. Athenaeum, 1934. 4-6 füzet.
125-180. p.
449. Marót Károly: Neveléstudomány és
tudománynevelés. 193-199. p.
Ism. Imre Sándor: A neveléstudomány
magyar feladatai. Szeged, 1935. 136 p. A
szegedi Ferenc J. Tud. Egy. Pedagógiai
Intézetének 1. sz. kiadványa

450. Hegedűs József: 231-235. p.
Ism. Magyary Zoltán: Amerikai államélet.
(A közigazgatás útja az északamerikai
Egyesült Államokban.) Budapest, 1934.
VII, 302 p.
451. Albrecht Ferenc: 235-238. p.
Ism. Acsay Tihamér: Lajstromos szavazás
egyéni választással. A választójog
kérdései. Budapest. A Magyar
Nemzetpolitikai Társaság kiadványai. 260
p.
452. Szombatfalvy György: 239-242. p.
Ism. Mihelics Vid: Világproblémák és
katolicizmus. Budapest, 1934. ("DOM"
katolikus könyvek V. kötet.) 270 p.
453. Trócsányi Dezső: 242-245. p.
Ism. Kovrig Béla: Fasizmus-hitlerizmus.
új államfelfogások – társadalmi
szemlélet és politika. Budapest, 1934,
Gergely R. könyvkereskedése. 115 p.
454. Rudai Dezső: 245-247. p.
Ism. Heller, Hermann: Staatslehre.
Leiden, 1934, Sijthoff, XVI, 298 p.
455. Ferenczy Valér: 247-250. p.
Ism. Huxley, Aldous: Beyond the Mexique
Bay. London, 1934, Chatto and Windus.
315 p. 29 kép. (Szerző helyszíni felv.)
456. Konkoly-Thege Balázs: 251-252. p.
Ism. Petrescu. Nicholas Ph.: The
interpretation of national
differentiations. London, 1935. Watts
and Co. 239 p.
457. P. P.: 252. p.
Ism. Bodor Antal: Honismeret könyve.
Tizenkilenc tanulmány. Steinecker Ferenc
előszavával. Budapest, ..935. 160 p.
458. P. P.: 252-253. p.
Ism. Schneller Károly: A magyar
mezőgazdasági termelés átalakítása
különös tekintettel a beavatkozás
módjára és társadalompolitikai
jelentőségére. (Különlenyomat a Navratil
Ákos tiszteletére készült
emlékkönyvből.) Budapest, 1935. 40 p.

459. Áfra Nagy János: A magántisztviselők törekvései. 307-310. p.
Ism. Lándori György: A tisztviselő helyzete a magyar magángazdaságban. 2. kiad. Budapest, 1935, Kurír. 91 p.
(Kurír Könyvek 1. sz.)
460. d-n.: 313-314. p.
Ism. Kornis Gyula: Pázmány személyisége. Budapest, 1935, Franklin. 66 p.
461. Hamvas Béla: 314-317. p.
Ism. Marr, Heinz: Die Massenwelt im Kampf um ihre Form. Hamburg, 1934, Hanseat. Verl. 578 p.
462. Bajza József: 317-320. p.
Ism. Pozzi, Henri: La guerre revient... Paris, 1933. XX, 362 p. A délszláv kérdés francia szemmel
463. n. 1.: 320-321. p.
Ism. Harsányi István: A hazugság mint nevelési probléma. Sárospatak, 1935. 138 p.
464. Molnár Antal: 321-323. p.
Ism. Prahács Margit: A zeneesztétika alapproblémái. [Budapest], 1935. Kir. magy. egyetemi nyomda. 232 p.
465. Hamvas Béla: 323-324. p.
Ism. Bergyajev, Nyikoláj: Marxizmus és vallás. Ford. Kiss Zoltán. Előszó: Trócsányi Dezső. Budapest, 1935. 45 p.
466. Trócsányi Dezső: 324-325. p.
Ism. Jánosi József S. J.: Világnézeti típuskutatás és filozófiai megalapozása. Budapest, 1934, Pázmány Péter irod. társ. 96 p. Jánosi József S. J.: A szellem, a szellemi lét főbb jelenségei és metafizikája. Budapest, 1935. Pázmány Péter irod. társ. 254 p.

467. -k.-n.: 325-326. p.
 Ism. Riehl, W. H.: Die Naturgeschichte
 des deutschen Volkes. Zusammengefasst u.
 herausgeg. v. S. Ipsen. (Kröners
 Taschenausgabe. Bd. 122.) 1935. XXVII,
 407 p.
468. Szombatfalvy György: 326-327. p.
 Ism. Trócsányi Zoltán: Észak nomádjai.
 Budapest, 1935, Athenaeum. 278 p.
469. d. i.: 327. p.
 Ism. Concha Győző: Hatvan év tudományos
 mozgalmi között, (összegyűjtött
 értekezések és bírálati.) II. köt.
 [Budapest], 1935. M. Tud. Akadémia. 664
 p.

1936. XVI. 1-3.

470. Dékány István: 106-107. p.
 Ism. Menzel, A.: Griechische Soziologie.
 Wien, 1936, Akad. d. Wiss.
 Sitzungsberichte. 216. Bd. I. Abt. 199 p.
471. Hamvas Béla: 107-110. p.
 Ism. A "Pour la science" szociológiai
 kiadványai. 1. köt. Civilisation. Le mot
 et l'idée. 2. köt. Les origines de la
 société. 3. köt. L'individualité. 4.
 köt. La foule. A "Pour la science"
 alapítvány (Párizs), előadásai és az
 ezeket követő vita anyaga
472. Konkoly-Thege Balázs: 110-112. p.
 Ism. Cairns, Huntington: Law and the
 social sciences. London, Kegan Paul,
 Trench, "Trubner and Co. Ltd. – New York,
 Harcourt Brace and Co. 1935. 266 p.
473. Rakitovszky István: 112-115. p.
 Ism. The next five years. An essay in
 political agreement. London, 1935.
 Macmillan

474. Hegedüs József: 116. p.
 Ism. Nékám Sándor: Az Északamerikai Egyesült Államok büntető igazságszolgáltatásának fogyatékoságai. (Angyal-Szeminárium kiadványai 32.)
475. P. P.: 116-117. p.
 Ism. Eszterhás István: Nemzetpolitika. A "Magyar Jövő Szövetség" kiadása. Budapest, é. n. 207 p.
476. -s.: 117-119. p.
 Ism. Szabó Zoltán: A tardi helyzet. [Budapest], 1936. 243 p. (Szolgálat és írás Munkaközösség könyve.)
477. -s.: 119-120. p.
 Ism. Ecsedi István: A tiszántúli és debreceni magyar ember táplálkozása. (A Déri Múzeum Néprajzi Osztályának Ismeretterjesztő Közleményei. V.) 256 p.
478. -s.: 120-122. p.
 Ism. Bartha Dénes: A XVIII. század magyar dallamai. [Budapesti, 1935. Magyar Tudományos Akadémia. 303 p.
479. Ferenczy Valér: 122-125. p.
 Ism. Durant, Wil: The Lesson of Russia. London, 1935, G. P. Putnaris and Sons. 146 p.
480. S. 6.: 125. p.
 Ism. Platonov, Szergej: Oroszország története. Ford. és függelék Trócsányi Zoltán. Budapest, 1936, Athenaeum. 415 p.

1936. XVI. 4.

481. Dékány István: 204-206. p.
 Ism. Duprat, G. L.: Esquisse d'un traité de sociologie. Paris, 1936, Librairie générale de droit et de juris prudence. 200 p.

482. Ruber József: 207-212. p.
Ism. Bibó István: Kényszer, jog, szabadság. Szeged, 1936, Szegedi Városi Nyomda és Könyvkiadó. 122 p. (Acta litt. ac. se. univ. hung. Franc. – Jos. Tom. VIII.)
483. Dékány István: 206-207. p.
Ism. Krumbach, J.: Grundfragen der Publizistik. (Die Wesenselemente des publizistischen Prozesses. Seine Mittel u. Ergebnisse.) Walter de Gruyter, 1935. 156 p.
484. Ferenczy Valér: 212-217. p.
Ism. Jackson, J. Hampden: The Post War World London, 1935, Gollancz. 489 p. 10 térk. 5 oldal bibliogr. 24 oldal betűrendes mutató
485. Dékány István: 217-220. p.
Ism. Kornis Gyula: Apponyi világnézete. [Budapest], 1935, Franklin. 119 p.
486. M. M.: 220-221. p.
Ism. James, Émile: Les Formes d'Entreprises. Paris, 1935, Recueil Sirey. XV, 604 p.
487. ej.: 221-223. p.
Ism. Luby Margit: Bábaelte Babona. H. n. 1936, Szerző. 93 p. A szatmári parasztság népi hiedelemvilága
488. Szombatfalvy György.: 223. p.
Ism. Újszászy Kálmán: A falu. Útmutatás a falu tanulmányozásához. Sárospatak. 1936
489. P. P.: 223-224. p.
Ism. Rudai Rezső: A politikai ideológia, pártszerkezet, hivatás és életkor szerepe a magyar képviselőház és a pártok életében. (1861-1935). Budapest, 1936, Magyar Társadalomtudományi Társulat. 58 p.
490. Szombatfalvy György: 224. p.
Ism. Jász Géza: A világ egyensúlyának törvénye. Budapest, 1935. 63 p.

491. I.: 224-225. p.
 Ism. Erdélyi Sándor: A szén. H. n. 1935,
 Magyar Szemle Társaság. 79 p.
 (Kincsestár, 82. szám)

1936. XVI. 5-6,

492. Dékány István: 389-390. p.
 Ism. Messner, Johannes: Die
 berufständische Ordnung. Innsbruck,
 1936, Tyrolia. 344 p.
493. Trócsányi György: 390-393. p.
 Ism. Kemenczy Gábor: Vissza az ősi
 alkotmányhoz. Budapest, 1936, Egyetemi
 ny.
494. Bobula Ida: 393-395. p.
 Ism. Elliott, Mabel A. – Merrill, Francis
 E.: Social Disorganisation. New York -
 London, 1934, Hampert Brothers. 827 p.
495. Ferenczy Valér: 395-401. p.
 Ism. Russell, Bertrand: Which Way to
 Peace? London, 1936, Michael Joseph. 224
 p.
496. Szombatfalvy György: 401-403. p.
 Ism. Kovrig Béla: Szociálpolitika.
 Budapest, 1936, Magyar Szemle Társaság.
 80 p.
497. Szűcs Lajos: 403-406. p.
 Ism. Horner Miklós: A német nemzeti
 szocializmus útja. Budapest, 1936,
 Stúdió. Fővárosi nyomda. 47 p.
498. M. M.: 406-408. p.
 Ism. Woytinsky, Wladimir: Les
 Consequences Sociales de la Crise. 1936,
 Népszövetség 376 p. A Nemzetközi
 Munkaügyi Hivatal kiadványa
499. Dékány István: 408-409. p.
 Ism. Menzel, A.: Der Staatsgedanke des
 Faschismus. Eine geistesgeschichtliche
 Untersuchung. Wien, 1935, Deuticke. 132
 p.

500. Szombatfalvy György: 409-410. p.
 Ism. Elsüllyedt falu a Dunántúlon. Kemse
 község élete. Írták: a Pro Christo
 Diákok Háza falukutató munkaközösségének
 tagjai. Gróf Teleki Pál előszavával.
 Budapest, 1936, Sylvester kiadás. 160 p.
501. Dékány István: 410-411. p.
 Ism. Reich, Emil: Gemeinschaftsethik.
 Wien, 1935, Verl. Rohrer. 524 p.
502. -y.: 411. p.
 Ism. Sieveking, H.:
 Wirtschaftsgeschichte. Berlin, 1935. 203
 p. (Enzyklopädie der Rechts- u.
 Staatswissenschaft. ed. v. Liszt u.
 Kaskel. 47. kötet)

1937. XVII. 1-2.

503. Dékány István: 111. p.
 Ism. Noszlopi László: Jellemlátás és
 jellemigézés. Budapest, 1935. 264 p.
504. Hegedűs József: 112-118. p.
 Ism. Balás P. Elemér: Az okozatosság
 büntetőjogi problematikája. Budapest,
 1936. 219 p. (A M. T. Akadémia
 jogtudományi bizottságának
 kiadványsorozata. 7. sz.)
505. Szombatfalvy György: 118-119. p.
 Ism. Veres Péter: Az Alföld parasztsága.
 Budapest, 1936. 87 p. (új Magyar
 Könyvtár I.)
506. Szombatfalvy György: 119-120. p.
 Ism. A Tanyai Közigazgatás Rendezése.
 Szerkesztették: Alsó László, Benisch
 Artúr, Mártonffy Károly. Közzéteszi v.
 Kozma Miklós belügyminiszter. Budapest,
 1937, 125 fol. p. és 14 térk
507. Pálosi Ervin: 120-122. p.
 Ism. Surányi-Unger Tivadar: Magyar
 Nemzetgazdaság és Pénzügy. Budapest,
 1936. 617 p.

508. Bobula Ida: 122-125. p.
Ism. Woolf, Virginia: A room of one's own. (A saját külön szoba.) London, 1935, The Hogarth Press
509. Pongrácz Elemér: 125-130. p.
Ism. Újgazda-Neubauer Ferenc: Küzdelmes évek Csonkamagyarország gazdasági történetéből. Kaposvár, 1936. 156 p.
510. L. M.: 130-133. p.
Ism. Szabados Mihály: Földmunkáskérdés. Munkástelepítés. Munkaalkalmak. Budapest, 1936, A Magyar Társaság Falukutató Intézetének kiadása. 148 p.
511. Szűcs Lajos: 133-134. p.
Ism. Reiner, Rolf C.: Rasse, Vererbung und Charakter. Eine grundlegende Einführung. Berlin, é. n. Deutsches Verlagshaus. 116 p. 137 képpel
512. Rudai Rezső: 135-138. p.
Ism. Rust, Bernhard – Krieck, Ernst: Das nationalsozialistische Deutschland und die Wissenschaft. (Reden), Hamburg, 1936, Hanseatische Verlagsanstalt. 35 p.
513. Szombatfalvy György: 138-139. p.
Ism. Esztergár Lajos: A szociálpolitika tételes jogi alapja. Pécs, 1936. 500 p.
514. Erdős Jenő: 139-141. p.
Ism. Ortutay Gyula: Magyar népismeret. H. é. n. (Magyar Szemle Kincsestára.)
515. S. G.: 141-143. p.
Ism. Huxley, A.: Szép új világ. Ford. Szinnai Tivadar. Budapest, 1936, Pantheon. 156 p.
516. n. o.: 144. p.
Ism. Az új Könyvek Könyve. 170 író, művész, tudós vallomása olvasmányairól, összegyűjt, és bev. Kóhalmi Béla. Budapest, 1937. 398 p.

1937. XVII. 3-4.

517. Hegedűs József: 254-259. p.
 Ism. ünnepi Dolgozatok. – Balás Károly és Heller Farkas születésének 60. évfordulója alkalmából. Szerk. Laky Dezső és v. Surányi-Unger Tivadar. 1937, Gergely R. könyvkereskedés. 496 p.
518. Sz. I.: 259-261. p.
 Ism. Emlékkönyv Domanovszky Sándor születése hatvanadik fordulójának ünnepére. 1937. május 27. Budapest, Királyi Magyar Egyetemi Nyomda. 726 p.
519. S. I.: 262-263. p.
 Ism. Karnis Gyula: Az élő Tisza István, ünnepi beszéd. Budapest, 1937, Franklin. 16 p.
520. P. P.: 263-264. p.
 Ism. Adorján János: A magyar föld korszerű problémái. Budapest, 1937, Arany János irod. műintézet. 129 p.
521. Tomori Viola: 264-266. p.
 Ism. Lehrbuch der Völkerkunde. Unter Mitwirkung von Fachgenossen herausgegeben von Konrad Theodor Preuss. Stuttgart, 1937, Ferdinand Enke Verl. VIII, 446 p.
522. Tomori Viola: 266-267. p.
 Ism. Thurnwald, Hilde: Menschen der Südsee, Charaktere und Schicksale. Stuttgart, 1937, Ferdinand Enke Verl. VIII, 202 p.
523. Ferenczy Valér: 266-271. p.
 Ism. Pahl, Walter: Wetterzonen der Weltpolitik. Lipcse, 1937, W. Goldmann. 323 p.
524. k-n.: 271-273. p.
 Ism. Zsámbéki László: Magyar művelődéstörténeti kis lexikon. Szeged, 1937. 407 p.

525. Szombatfalvy György: 273-274. p.
Ism. Loczka Alajos: A művelődés útja
Amerikában. Az iskolarendszer
vizsgálata. Budapest, 1937. 340 p.
526. Pongrácz Elemér: 274-275. p.
Ism. Drucker György: A külpolitika
közvélemény kialakítása. Budapest, 1937,
Magyar Külügyi Társaság. 74 p.
527. Y.: 276. p.
Ism. Trócsányi Zoltán: Kirándulás a
magyar múltba. Budapest, 1937, M. Kir.
Egyetemi Nyomda. 411 p.
528. P. P.: 276. p.
Ism. Bosnyák Zoltán: Magyarország
elzsidósodása. Budapest, 1936. 160 p.

1938. XVIII.. 4-6.

529. Bobula Ida: A nő a modern társadalomban.
156-162. p.
Ism. Rusznyák Gyula: A nő a modern
társadalomban
530. Hegedűs József: 177-181. p.
Ism. Szabó József: A jog alapjai,
különös tekintettel a nemzetközi jogra.
Budapest, 1938, Magyar
Társadalomtudományi Társulat. 96 p.
531. Hegedűs József: 181-185. p.
Ism. Pernetzky Béla: A kollektív
munkaszerződés. Budapest, 1938. Grill.
K. IX, 311 p. (A budapesti Kir. Magy.
Pázmány Péter Tudományegyetem' magánjogi
szemináriumának kiadványai, 11. füzet.)
532. S. F.: 185-189. p.
Ism. Bridgman, P. W.: The Intelligent
Individual and Society. New York, 1938,
Macmillan. 305 p.
533. Benda Kálmán: 189-193. p.
Ism. Braibant, Marcel: La tragédie
paysanne. Paris, 1937, Nouvelle Revue
Française. 208 p.

534. Ferencsy Valér: 194-200. p.
Ism. Kotschnig, Walter M.: Unemployment
in the Learned Professions. London,
1937, University Press. 348 p.
535. Tomori Viola: 201-202. p.
Ism. Lynd, Róbert – Lynd, Helen Merrell:
Middletown in Transition. London, 1937,
Constable and Company Ltd. XVIII, 604 p.
536. Tomori Viola: 202-203. p.
Ism. Rozsondai Károly – Sümeghy József:
Sopronbánfalva. Falutanulmány és
községrajz. Sopron, 1937. 180 p.

1938.XVIII.5-6

537. Noszopi László:203-204. p.
Ism. Pauler Ákos: Metafizika. Budapest,1938,
153 p. (Az Akadémia Filozófia Könyvtára, 10.)

1938. XVIII. 4-6.

538. Noszlopi László: 204-205. p.
Ism. Takaróné Gáli Beatrix:
Gazdaságetika. Budapest, 1938, Magyar-
Közgazdasági Társaság. 207 p.
(Közgazdasági Könyvtár, XX. kötet.)
539. P. P.: 205. p.
Ism. Bözödi György: Székely bánja.
Kolozsvár, 1938. Tizenhét erdélyi fiatal
író kiadása. 260 p. 22 fénykép

1938. XVIII. 1-3.

540. Dékány István: 78-79. p.
Ism. Joussain, André: Psychologie des
masses. Paris, 1937, E. Flammarion. 212
p. (Bibliothèque de philosophie
scientifique.)

541. Dékány István: 79-80. p.
 Ism. Les sciences sociales en France
 (Enseignement et recherche), par Aron,
 Demangeon, Meurret, Polin, Vendryes,
 Varagnac, Puech et Vignaux, Foci Ilon,
 Milhaud, Marjolin, Picard, Blodeau,
 Jordán, Lambert, Lemaitre. Préface de C.
 Bouglé. 1937. Ed. Centre d'études de
 politique étrangère. 379 p.
542. Dékány István: 80-81. p.
 Ism. Annales sociologiques. Serie A.
 Sociologie générale, Ed. C. Bouglé.
 1934. és 1938.. F. Alcan. Fasc. 1.
 (2681), fasc. 3. (116 p.)

1938. XVIII. 1-4.

543. Dékány István: 81. p.
 Ism. Aron, Raymond: La sociologie
 Allemande Contemporaine. (Nouvelle
 encyclopédie philosophique.) 1935,
 Alcan. 177 p.

1938. XVIII. 1-3.

544. Dékány István: 82. p.
 Ism. Sociology. Past and present in
 Japan. By the Japanese sociological
 society. 1937. 66 p.
545. Paikert Géza: 82-83. p.
 Ism. Mac'Donald, N. P.: What is
 Patriotism? 21 nyilatkozat a
 hazafiságról
546. Ferenczy Valér: 83-86. p.
 Ism. Dowd, Jerome: Control in Human
 Societies. New York – London, 1936, D.
 Appleton-Century Co. 475 p.

547. Ferenczy Valér: 86-89. p.
Ism. Whitehead, T. N.: Leadership in a Free Society. London, Oxford University Press. 259 p.
548. Csepregi Horváth János, ifj. : 89-90. p.
Ism. Schickert, Klaus: Die Judenfrage in Ungarn. (Jüdische Assimilation und Antisemitische Bewegung im 19. und 20. Jahrhundert.) Institut zum Studium der Judenfrage. Berlin, 1937, Essener Verl. 201 p. (Die Juden im Leben der Völker. I. köt.)
549. R. L.: 90. p.
Ism. Eörsi Béla: A magyar földművelészet kialakulása. [Budapest], 1933, Fővárosi könyvkiadó. 92 p.
550. Cs. D.: 91-93. p.
Ism. Schneller Károly: Demológiai tanulmányok. Miskolc, 1937. 100 p.
551. K-i.: 93-94. p.
Ism. Szeberényi L. Zs.: A parasztság története a legrégibb időkől napjainkig. Budapest, 1937. 444 p.
552. -ysz.: 94-95. p.
Ism. A mai magyar község. Az 1937. évi közigazgatási továbbképző tanfolyam előadásai. Szerk. Mártonffy Károly. (Közzétette a belügyminiszter.) Budapest, 1938. 820 p. (A korszerű közzolgálat útja. 5. köt.)
553. I. Sz. I.: 95-96. p.
Ism. (Bejczy) Németh Andor: A naposabb oldalon. (Mezőgazdasági munkások jogviszonya és életkörülményei Győr környékén.) Budapest, 1937, Királyi Magyar Egyetemi Nyomda. 200 p.
554. Szombatfalvy György: 97-98. p.
Ism. Heller András: Cselédsor. A mezőgazdasági cselédek helyzete 1935-ben, különös tekintettel a székesfehérvári járásra. Budapest, 1937, Szent István Társulat

555. Szombatfalvy György: 98-99. p.
Ism. Veres Péter: Számadás. Budapest, 1937, Révai. 399 p.
556. Dékány István: 99-100. p.
Ism. Reinhold, H.: Puritanismus und Aristokratie. (Neue deutsche Forschungen.)
557. Dékány István: 100. p.
Ism. Urbán G.: A propaganda világnézeti jelentősége. Szeged, 1937. 42 p.
558. Kádas Kálmán: 100-101. p.
Ism. Bud János: A munka mítosza. (Politikai tanulmányok.) Budapest, 1937, Athenaeum. 183 p.
559. S. G.: 101. p.
Ism. Lipták László: Egy veszedelmes nép.. Budapest, 1937, Cserépfalvi. 136 p. A kemecsei választás története

1939. XIX. 1-3.

560. Szabó József: A jogi személyiségről. 91-97. p.
Ism. Nékám, Alexander: The personality conception of the legal entity. Cambridge Massachusetts, Harvard University Press. 131 p. (Harvard studies in the conflict of laws. Volume III.)
561. Marót Károly: Jog és "nép". 97-102. p.
Ism. Maunier, R.: Introduction au Folklore Juridique. Définition-Questionnaire-Bibliographie. (Publications du Département e du Musée National des Arts et Traditions Populaires.) Paris, 1938, Les Editions d'Art et d'Histoire. 36 p.
562. P. P.: 110-112. p.
Ism. Kerék Mihály: A magyar földkérdés. Budapest, 1939, Mefhosz. 514 p.

563. S. G.: 112. p.
Ism. Dékány István: A sajtó szerepe természetes és mesterséges közvélemény alakításában. Sajtószociológiai és sajtópolitikai tanulmány. Budapest, 1938. (A Sajtó Könyvtára. 16. szám.)
564. Szombatfalvy György: 113. p.
Ism. Szvatkó Pál: A visszatért magyarok. A felvidéki magyarság húsz éve. [Budapest], 1938, Révai. 205 p.
565. Trócsányi György: 113-117. p.
Ism. Mihelics Vid. Az új Portugália. Budapest, 1938, (Franklin). 254 p.
566. Trócsányi György: 117-118. p.
Ism. Maday André de: Introduction a la sociologie, envisagée comme connaissance de faits sociaux par les causes. Paris, 1937. 149 p.
567. Hamvas Béla: 118-121. p.
Ism. Jaensch, E. R.: Der Gegentypus. Psychologisch-antropologische Grundlagen deutscher Kulturphilosophie. Leipzig, 1938, a. A. Barth. 512 p.
568. Hamvas Béla: 121-124. p.
Ism. Sombart, Werner: Vom Menschen, Versuch einer geisteswissenschaftlichen Anthropologie. Berlin-Charlottenburg, 1938, Buchholz u. Weisswange. 463 p.

1939. XIX. 1-2.

569. Hamvas Béla: 124-126. p.
Ism. Dawson, Christopher: Beyond politics. London, 1939, Sheed and Ward. 136 p.

570. B. I.: 126-128. p.
 Ism. Hogben, Lancelot: Political Arithmetic A symposium of population studies. London, 1938. George Allen. - Unvin. 531 p.
571. Ferenczy Valér: 128-131. p.
 Ism. Michael, K.: Bauern untern Sovjetstern. Goslar, 1938, Blut und Boden. 110 p. Képekkel
572. Váradi József: 131. p.
 Ism. Nagy-Megyeri Nagy Károly, vitéz: A magyarság fegyverben. Jellemtanulmány a nemzetnevelés szolgálatában. Budapest, 1939, Kiadja a Vitézi Rend "Zrínyi" csoportja. 257 p.

1939. XIX. 4-6.

573. Terestyéni Ferenc: A legújabb francia családvédelmi törvény. 204-209. p.
 Ism. Célin, Louis F.: L'école des cadavres
574. Dékány István: 210-211. p.
 Ism. Kornis, Jules: L'homme d'état. Analyse de l'esprit politique. Paris, 1938, F. Alcan. 576 p. (Bibliothèque de philosophie contemporaine.)
575. Neubauer Gyula: 212-214. p.
 Ism. Takaróné Gáli Beatrix – Tamás Károly: A közgazdasági elméletek története. Budapest, 1938, TÉBE kiadó. 487 p. (TÉBE könyvtár 94. szám)
576. Dékány István: 214-215. p.
 Ism. Henzel, A.: Grundriss der Soziologie. Baden bei Wien, (1938), Rohrer. 253 p.

577. P. P.: 215-216 p.
Ism. Bajcsy-Zsilinszky Endre: Egyetlen út: a magyar paraszt. Budapest, 1938, Kelet népe. 152 p.
578. Hamvas Béla: 216-217. p.
Ism. Linday, Philip: A mirror for russians. London, 1939, Lindsay Drummond. 382 p.
579. Boér Elek, i f j .: 217-221. p.
Ism. Hoyt, Elizabeth Ellis: Consumption in our Society. New York – London, 1938. 420 p.

1940. XX. 1.

580. M. I.: 83-85. p.
Ism. Jankovics Marcell: Húsz esztendő Pozsonyban. Budapest, é. n. (Franklin Társulat)
581. Dékány István: 85-86. p.
Ism. Oriani, A.: Az eszmék forradalma. Olaszból ford. Angyal P. H. n., é. n. [1939]. Magyar Jogászegylet kiadványa (bizományos: Palladis). 384 p.
582. Hegedűs József: 86-91. p.
Ism. Baumgarten Arthur: Grundzüge der juristischen Methodenlehre. Bern, 1939, Hans Huber Verl
583. S. G.: 91-92. p.
Ism. Féja Géza: Dózsa György. Budapest, 1939, Mefhosz-kiadás. 243 p.
584. Hegedűs József: 92-95. p.
Ism. Kamocsai Jenő: Cél valósul ás az állam és az egyén viszonyában. Budapest, 1939, Szerző. 152 p.
585. Hamvas Béla: 95-98. p.
Ism. Janeff, Janko: Dämonie des Jahrhunderts. Leipzig, 1939, Helingsche Verlagsanstalt. 360 p.

586. Hamvas Béla: 98-100. p.
Ism. Joad, Cyril M. É.: Guide to modern wickedness. London, 1939, Faber and Faber. 391 p.
587. e. f.: 100-105. p.
Ism. Karácsony Sándor: A magyar észjárás és közoktatásügyünk reformja. Budapest, 1939. Exodus. 303 p.
588. Szombatfalvy György: 105-106. p.
Ism. Dohány Béla: Gyógyul a magyar falu. Budapest, 1939. A m. kir. Orsz. Közegészségügyi Intézet kiadása. 296 p.
589. Miskolczi Ágoston: 107. p.
Ism. Bártfai Szabó László: Pest megye történetének okleveles emlékei 1002-1599-ig. (Függelékül az Inárci Farkas-, az Irsai Irsay-, valamint a Szilasi és Pilisi Szilassy-családok története.)
590. Szombatfalvy György: 107-109. p.
Ism. Veres Péter: Szocializmus - nacionalizmus. Budapest, 1939. MEFHOSZ. 250 p.

1940. XX. 2.

591. Hamvas Béla: 226-228. p.
Ism. Friedrich, Hans E.: Tradition und neue Welt. Eine Rechenschaft im Umbruch der Zeit. Berlin, 1939, Frundsberg Verl. 280 p.
592. Pongrácz Kálmán: 228-229. p.
Ism. Illyés Gyula: Lélek és kenyér. [H. é. n.] Nyugat. 262 p.
593. Benda Kálmán: 230-233. p.
Ism. Garde, Alex: Bauervolk. Schicksal und Bedeutung des dänischen Bauern in der Geschichte und Literatur Dänemarks. Berlin, 1938, Alfred Metzner Verl. 211 p.

594. Bónis György: 233-237. p.
Ism. Rappard, William E.: The crisis of democracy. (Lectures on the Harris Foundation 1938.) Chicago, 1938. XIII, 288 p.
595. Trócsányi György: 237-242. p.
Ism. Super, Paul: The Folish Tradition. An interpretation of a nation. London, 1939. XV, 215 p.
596. Ferenczy Valér: 242-245. p.
Ism. Russel, Bertrand: Power. A New Social Analysis. London, 1938, George Allen and Unwin. 327 p.
597. Ferenczy Valér: 245-248. p.
Ism. Wells, H. G.: The Fate of Homo Sapiens. London, 1939, Secker and Warburg. 312 p. 16 p. jegyzet. Wells, H. G.: The New World Order. London, 1940, Secker and Warburg. 191 p.
598. Sz. A.: 249-250. p.
Ism. Kiss Lajos: A szegény ember élete. Budapest, 1939, Athenaeum. 284 p.
599. -ez.: 250-251. p.
Ism. Fischer, A. A. L.: Európa története. (I. ókor és középkor. Ford.; Ballá Antal, Benedek Marcell.) [Budapest, é.n.3, Singer és Wolfner. 416 p.

1940. XX. 3

600. Sp.: 352-355. p.
Ism. Dékány, Etienne: Communautés et organisations. Essai sur la classification des groupements sociaux. Présenté au XIV. congrés International de Sociologie. Paris, 1940, Domat-Montchrestien. 96 p.

601. Hegedűs József: 355-366. p.
 Ism. Kisléghi Nagy Dénes:
 Universalismus, Spann Otmár bölcséleti
 és gazdasági tanai. Budapest, 1938,
 Magyar Közgazdasági Társaság. VIII, 328
 p. (Közgazdasági Könyvtár, XXI. kötet.)
602. Benda Kálmán: 367-371. p.
 Ism. Halasy-Nagy József: Magyar
 önismeret. Politikai olvasókönyv
 önmagukat kereső magyarok számára.
 Budapest, 1940, Franklin-Társulat. 172
 p. (Kultúra és tudomány sorozat.)
603. K. N.: 371-372. p.
 Ism. Borotvás-Nagy Sándor: Nevelhető-e a
 fajmagyar üzletemberré? Budapest, 1940.
 72 p.
604. Hamvas Béla: 372-375. p.
 Ism. Barnes, Harry Elemér: Society in
 transition. Problems of a changing age.
 New York, 1940, Prentice Hall Inc. 1000
 p.
605. Hamvas Béla: 375-377. p.
 Ism. Sims, Le Roy Newell: The problem of
 social change. New York, 1939, Thomas Y.
 Crowell comp. 477 p.
606. -y-n.: 377-378. p.
 Ism. Jürgens, A.: Ergebnisse deutscher
 Wissenschaft. Eine bibliographische
 Auswahl aus der deutschen
 wissenschaftlichen Literatur der Jahre
 1933-1938. Essener Verl. 1939. 782 p.
607. Szombatfalvy György: 378-381. p.
 Ism. Joó Tibor: A magyar nemzeteszme.
 Budapest, 1939. Franklin Társulat. 219 p.
608. Sz. A.: 381-382. p.
 Ism. Hévey László: Ahol nincs
 nagybirtok. Budapest, 1939, Bethlen
 Gábor irodalmi és nyomdai r.-t. 105 p.

1940. XX. 4.

609. D.: 541-543. p.
Ism. Gurvitch, G.: Élément de sociologique juridique. Paris, 1940, Aubier. 268 p.
610. Marót Károly: 543-546. p.
Ism. Málnási Bartók György: Ember és élet. A bölcséleti antropológia alapvonalai. Budapest, é. n. [1939], Franklin. 260 p.
611. Csikós-Nagy Béla: 546-555. p.
Ism. Surányi-Unger Tivadar: A magyar gazdasági jólét útja. Budapest, 1940, Stádium. 112 p.
612. Ferenczy Valér: 555-559. p.
Ism. Hampden, Jackson J.: Finland. 2. kiad. London, 1940, George Allen and Unwin. 243 p. 2 térk. 3 stat. ábra
613. Szombatfalvy György: 559-560. p.
Ism. Bözödi György: Székely bája. Budapest, 1940, Mefhosz. 323 p.
614. Afra Nagy János: 560-562. p.
Ism. Oderding József György: Az óromániai magyarság. Pécs, 1940. 68 p. (A pécsi m. kir. Erzsébet Tudományegyetem Kisebbségi Intézetének kiadványai. XI. kötet.)
615. P. P.: 562-563. p.
Ism. Elekes Dezső: Hazánk, népünk, szomszédaink. Az ezeréves, a trianoni és a megnagyobbodott Magyarország ismertetője. Budapest, 1940. 126 p. (A Magyar Statisztikai Társaság kiadványai. 13. sz.)
616. Szombatfalvy György: 563-564. p.
Ism. Valkó László: Az új magyar szociálpolitika. Budapest, 1940. 80 p. (A Magyar Társaság könyvei. 2. sz.)

617. K. L.: 564-565. p.
Ism. Wünscher Frigyes: Szervezett agrárértékesítés. Budapest, 1940, Csáth Ferenc R.-T. 262 p.
618. A-s: 565-566. p.
Ism. Molnár Olga: Budapest Székesfőváros Statisztikai Lexikonja. [Budapest], 1940, Budapest Székesfőváros Statisztikai Hivatal. 572 p.
619. 566. p.
Ism. Zolnai Béla: Szóhangulat és kifejező hangváltozás. Szeged, 1939. 204 p. (Acta Univ. Szegediensis Tom. XII.)

1940. XX. 5.

620. S. G.: 622-623. p.
Ism. Dobrovits Sándor: Budapest egyesületei. Statisztikai Közlemények. Budapest, é. n. 163 p.
621. Trócsányi Dezső: 623-627. p.
Ism. Schubart, Malter: Európa und die Seele des Ostens. Luzern, 1938, Vita Nova Verl. 317 p.
622. Hamvas Béla: 627-630. p.
Ism. Wiese, Leopold von: Homo sum. Gedanken zu einer zusammenfassenden Anthropolgie. Jena, 1940, Fischer. 148 p.
623. Hamvas Béla: 630-631. p.
Ism. Oakeshott, Michael: The social and political doctrines of contemporary Europe. Cambridge, 1939, University Press. 241 p.

1941. XXI. 1.

624. Hegedűs József: Szintézisre törekvés Gierke jogbölcseletében. (Széljegyzetek egy tanulmányhoz.). 132-135. p.
Krupa, Hans: "Otto von Gierke und die Probleme der Rechtsphilosophie" c. tanulmánya kapcsán, Breslau, 1940
625. Borbély Mihály: Két könyv a felvidéki magyarságról. 143-147. p.
Ism. Jócsik Lajos: Iskola a magyarságra. Nyugat. [Budapest], Jócsik Lajos: Idegen igában. Athenaeum. [Budapest]
626. Benda Kálmán: 148-150. p.
Ism. Gróf Zrínyi Miklós prózai munkái. Sajtó alá rend., bev. és magyarázatokkal el 1. Markó Árpád. Budapest, 1939, Magyar Szemle Társaság. 380 p.
627. S. F.: 150-154. p.
Ism. Vallery-Radot, Robert: Israel et Nous. Paris, 1940, Grasset. 249 p.
628. Szőnyi Sándor, vitéz: 154-156. p.
Ism. Leiviska, I.: Finnland. Natur, Geschichte, Kultur und Wirtschaft. Helsinki, 1940, DJ. Suomen Kirja. 374 p. 1 térk., függelék
629. Áfra Nagy János: 156-160. p.
Ism. Budapest Székesfőváros Statisztikai Évkönyve. XXVIII. évfolyam. Szerk. Illyefalvi I. Lajos. [Budapest], 1940, Budapest Székesfőváros Statisztikai Hivatal. 744 p.
630. Marót Károly: 161-162. p.
Ism. Nilsson, Martin P.: Greek Popular Religion. New York, 1940, Columbia University Press. XVIII, 166 p.
631. F. V.: 162-165. p.
Ism. Bemard, L. L.: Social Control in its sociological aspects. New York, 1939. 711 p.

1941. XXI. 2.

632. Ruber József: 233-238. p.
 Ism. Schmitt, Carl: Der Leviathan in der Staatslehre des Thomas Hobbes. Sinn und Fehlschlag eines politischen Symbols. Hamburg, 1938, Hanseatische Verl. 132 p.
633. S. G.: 238-239. p.
 Ism. Diehl, Karl: Der Einzelne und die Gemeinshaft. Jena, 1940, Fischer, 346 p.
634. Hamvas Béla: 239-240. p.
 Ism. Dopsch, Alfonz: Wirtschaftliche und soziale Grundlagen der europäischen Kulturentwicklung aus der Zeit von Caesar bis auf Karl den Grossen. Wien, [é. n.] Seidel, Két kötet
635. Hamvas Béla: 240-241. p.
 Ism. Strpisch, Franz: über die weltanschaulichen Grundlagen der Gerechtigkeits-Idee bei Platón. Eine rechts- und staatsphilosophische Untersuchung. Leipzig, 1940, Felix Meiner. 62 p.
636. Kisléghy Nagy Dénes: 241-243. p.
 Ism. Móricz Miklós: Hogy adod? Budapest, 1940, Stud. kiadás. 144 p.
637. Szőnyi Sándor, vitéz: 243-244. p.
 Ism. Zibolen Endre, ifj.: Szociális érés az iskolában. Budapest, 1939. 187 p.
638. Szombatfalvy György: 245. p.
 Ism. A szociális vármegye. A komárommegyei közjóléti és gazdasági szövetkezet működése. Budapest, 1941, Magyar Közigazgatástudományi Intézet. 120 p., térképsorozat
639. Szombatfalvy György: 245-246. p.
 Ism. Pernecky Béla: A munkajog fogalma. Budapest, 1940, Szerző

640. Hamvas Béla: 246-248. p.
 Ism. Pöhlmann, Róbert: Geschichte der sozialen Fragen und des Sozialismus in der antiken Welt. München, [é. n.] Beck. Két kötet
641. S. G.: 248-249. p.
 Ism. Zeiss, H. – Pintschovius, K.: Zivilisationsschäden am Menschen. München-Berlin, 1940, Lehmanns Verl. 324 p.
1941. XXI. 3.
642. Terestyéni Ferenc: A törvénytelen gyermekek. 310-314. p.
 Ism. Szél Tivadar: A törvénytelen születések újabb alakulása. Magyar Statisztikai Szemle, 1941 február
643. Benda Kálmán: 335-344. p.
 Ism. Györffy István: Nagykunsnági krónika. Budapest, 1941, Turul. 180 p.
644. Hegedűs József: 344-348. p.
 Ism. Losonczy István: A funkcionális fogalomalkotás lehetősége a jogtudományban. Budapest, 1941, Kir. Magy. Egyetemi Nyomda. 141 p.
645. Marót Károly: 348-349. p.
 Ism. Székely Népballadák, összeáll, és magyarázta Ortutay Gyula, fametszetek Buday György. Budapest, é. n. [1941], Kir. M. Egyetemi Nyomda. 344 p. 2., bőv. Kiad.
646. Hamvas Béla: 349. p.
 Ism. Albig, William: Public Opinion. New York-London, 1939. MacGraw-Hill Book Co. XIII, 486 p.
647. Hamvas Béla: 349-350. p.
 Ism. Ritter, Gerhard: Machtstaat und Utopie. Vom Streit um die Dämonie der Macht seit Machiavelli und Morus. München és Berlin, 1940, R. Oldenbourg. 171 p.

648. Kováts Gyula: 350-352. p.
Ism. Künkel, Fritz: A közösség. (A közösséglélektan alapfogalmai.) Ford. Vető Lajos. Budapest, 1940. 142 p.
649. Trócsányi Dezsői 352-355. p.
Ism. Gelei József: Merre haladjunk? Budapest, 1940, Athenaeum. 211 p.
650. Lukács Gyula, ifj.: 355-357. p.
Ism. Herrschaft, Hans: Das Banat. Berlin, 1940, Verl. Grenze und Ausland 193 p.

1941. XXI

651. Szőnyi Sándor, vitéz: 451-453. p.
Ism. Imre Sándor: A gazdasági középiskolák része a köznevelésben. Budapest, 1941, Stádium. 61 p.
652. Hamvas Béla: 453-456. p.
Ism. Freund, Michael: Georges Sorel. Der revolutionäre Konservatismus. Frankfurt am Main, [é. n.] Klostermann, 366 p.
653. B. M.: 456-461. p.
Ism. Salazar, Oliveirar Békés forradalom. Ford. Lovas Gyula. Budapest, [é. n.] Athenaeum. 318 p.
654. Szőnyi István, ifj.: 461-462. p.
Ism. Kerekes György: Polgári társadalmunk a XVII. században. Kassa, 1940
655. Benda Kálmán: 462-465. p.
Ism. Kovács Bálint: Magyarországi keresztény népfőiskolák. Budapest, 1941. 1988 p. Hilscher Rezső: Az északi népfőiskola. Budapest, 1941. 72 p. (Szociális Traktatusok, I. sorozat, 5. szám)

656. S. G.: 465-466. p.
 Ism. Soproni Elek: A kultúrsarok gondjai. Sopron vármegye szociális és gazdasági viszonyainak feltárása. Budapest, 1940, Magyar Társaság. 286 p. 23 térképmelléklet
657. b.: 466-468. p.
 Ism. Fél Edit: Kocs 1936-ban. Néprajzi monográfia. Budapest, 1941, A Pázmány Péter Tudományegyetem Magyarságtudományi Intézetének kiadása. 228 p. (Tanya, Falu, Mezőváros. I. sz.)
658. P. P.: 468-469. p.
 Ism. Mieth István: Az eszme és lelkiiség szerepe a keresztény társadalomtudományban. Budapest, 1941. 197 p.
659. S. G.: 469-470. p.
 Ism. Veres Péter: Parasztsors – magyar sors. Budapest, 1941, Magyar élet. 85 p.
660. Szombatfalvy György: 470-471. p.
 Ism. Barcsi Géza: Magyar szófejtő szótár. Budapest, 1941. 343 p.
661. 471-472. p.
 Ism. Mai Enciklopédia. Szerk. Csetényi József, Erdődy Elek és Gáspár Zoltán. Budapest, 1941. Liber-kiadás. 240 p.

1941. XXI. 5.

662. -e.: 572-578. p.
 Ism. Kornis Gyula: Széchenyi és a magyar költészet. Budapest, 1941, Franklin-Társulat. 282 p.
663. e. f.: 578-579. p.
 Ism. Imre Sándor: Széchenyi István születésének 150. évfordulójára. Budapest, 1941. A magyarországi református egyetemes konvent kiadása. 533 p.

664. e- -f.: 579. p.
 Ism. Sárkány József: Gróf Széchenyi
 István élete és eszméi. Budapest, 1941,
 Széchenyi-munkaközösség kiadása. 79 p.
665. Borbély Mihály: 579-583. p.
 Ism. Éber Antal: Széchenyi
 gazdaságpolitikája. Budapest, é. n.
 Franklin-Társulat. 278 p. Éber Antal:
 Mire tanít Széchenyi? (Az ifjúság
 számára.) Budapest, 1941, Szerző
666. Szombatfalvy György: 583-585. p.
 Ism. Karácsonyi Sándor: Széchenyi és
 Katona. Két évforduló. Budapest, 1941.
 Exodus. 44 p.

1942. XXII. 1.

667. Szombatfalvy György: 122-123. p.
 Ism. Mályusz Elemér: Erdély és népei.
 Szerk. -. Budapest, 1941,
 Magyarságtudományi Intézet és Franklin
 Társulat, 254 p.
668. Hamvas Béla: 123-126. p.
 Ism. Giuliano, Balbino: Latinität und
 Deutschtum. Köln, 1941, Petrarca-Haus.
 122 p.
669. Hamvas Béla: 126-128. p.
 Ism. Müller-Armack, Alfred: Genealogie
 der Wirtschaftsstile. Die
 geistesgeschichtlichen Ursprünge der
 Staats- und Wirtschaftsformen bis zum
 Ausgang des 18. Jahrhunderts. Stuttgart,
 1941, Kohlhammer. 270 p.
670. Kovács Endre: 128-131. p.
 Ism. Erdei Ferenc: A magyar
 paraszttársadalom. [Budapest], 1941,
 Franklin. 186 p.
671. -y.: 132-134. p.
 Ism. Ortutay Gyula: A magyar
 népművészet. 2. köt. Budapest, 1941,
 Franklin-Társulat. I. 388 és II. 308 p.

672. H. J.: 134-135. p.
Ism. Schneickert, Hans: Das Geheimnis, sein Schutz und Verrat. Jena, 1941. VI, 152 p.
673. Borbély Mihály: 135-138. p.
Ism. Huxley, Aldous: és múlnak az évek. Budapest, [é. n.] Franklin Társulat. 394 p.
674. Sz. A.: 138-139. p.
Ism. Egyed István: Apponyi mint köz jogász. Budapest, 1941, Szent István Akadémia. 54 p.
675. P. P.: 139. p.
Ism. Mikó Imre: Huszonkét év. 1918-1940, Budapest, 1941, Stádium. 326 p.

1942. XXII. 2.

676. H. J.: 282-284. p.
Ism. Halasy-Nagy József: A politikai tudomány kezdetei, Platón és Aristoteles. Budapest, 1942. 94 p. (Parthenon-tanulmányok I.)
677. Erdei Ferenc: 284-288. p.
Ism. Günther, Hans F. K.: Das Bauerntum als Lebens- und Gemeinschaftsform. Leipzig-Berlin, 1939, B. G. Teubner Verl 673 p.
678. Szombatfalvy György: 288-290. p.
Ism. úr és paraszt a magyar élet egységében. Szerk. Eckhardt Sándor. Budapest, [é. n.] A Budapesti Pázmány-Egyetem Bölcsészeti Kara Magyarságtudományi Intézetének kiadása. 222 p.
679. Szombatfalvy György: 290-291. p.
Ism. Balás P. Elemér: Werbóczy, a modern ember. Kolozsvár, 1941. 46 p.

680. Rácz Gyula: 291-293. p.
 Ism. Közigazgatásunk nemzetközi kapcsolatai. A VI. közigazgatási tanfolyam továbbképző előadásai. Szerk. Mártonffy Károly. Közzéteszi dr. vitéz Keresztes-Fischer Ferenc m. kir. belügyminiszter. Budapest, 1941. 1112 p.
681. Terestyéni Ferenc: 293-297. p.
 Ism. Kodolányi János: Baranyai utazások. Budapest, 1941. Bolyai-könyvek. 110 p.
682. Szabó József: 297-304. p.
 Ism. Tuka, Vojtech: Die Rechtssysteme. Grundriss einer Rechtsphilosophie. Berlin-Wien, 1941. Limbach Verl. XV, 273 p. (Beihefte zum Archiv für Rechts- und Sozialphilosophie. Beiheft 37. Slowakische Rechtsphilosophie I.)
683. H. d.: 304. p.
 Ism. A Magyar-Német Társaság kiadványai. Szerk. Kibédi Varga Sándor. I. köt. Budapest, 1940-1941

1942. XXII. 3.

684. Szabó Imre: Néprajz, jog, szociológia. 422-427. p.
 Ism. Papp László: Kiskunhalas népi jogélete 1941, Országos Táj- és Népkutató Intézet
685. b.: 432-436. p.
 Ism. A magyar jogélet időszerű kérdései. Budapest, 1940, A "Magyar Jogmívesek Társasága" kiadványa. Kilenc előadás 1936-39. között
686. Csorba Zoltán: 436-439. p.
 Ism. Dékány István: A magyarság lelki arca. Budapest, 1942, Athenaeum
687. S. G.: 439-440. p.
 Ism. Szabó István: A magyar parasztság története. Budapest, 1940, 80 p. (A Magyar Szemle Társaság Kincsestára 8. sz.)

688. P. P.: 440-441. p.
Ism. Dala József – Erdélyi Tibor:
Matyóföld. Budapest, 1941. Athenaeum.
316 p.
689. Tarnóy László: 441-445. p.
Ism. Röpke, Wilhelm: Die
Gesellschaftskrisis der Gegenwart.
Erl nbach-Zürich, 1942, Eugen Rentsch
Verl. 410 p.
690. S. G.: 445. p.
Ism. Saraja, Viljo: Megváltott ország.
Élmények a 105 napos finn-orosz
háborúból. Ford. Garam Lajos és
felesége, Kallioniemi Sole. Győr. 1941.
135 p.
1942. XXII. 4.
691. Borbély Mihály: Könyvismertetések. 574-580. p.
Ism. Márai Sándor: Röpirat a
nemzetnevelés ügyében. Budapest, 1942,
Révai. 112 p. A szerkesztő
megjegyzésével
692. S. G.: 581-532. p.
Ism. Bisztray Gyula: Színházi esték.
1930-1940. Budapest, 1942, Egyetemi
Nyomda 295 p.
693. Benisch Artúr: 582-591. p.
Ism. Erdei Ferenc: Magyar Tanyák.
Budapest, 1942, Athenaeum
694. Csánk Béla: Könyvismertetések. 591-600. p.
Ism. Notter Antal Emlékkönyv. Dolgozatok
az egyházi jogból és a vele kapcsolatos
jogterületekről. Szerk. Angyal Pál,
Baranyai Jusztin, Móra Mihály. Budapest,
1941, Szent István Társulat.
695. Ravasz János: 601-606. p.
Ism. Tanulmányok egy sárközi falu
társadalmáról, összeáll. Dr. Mády
Zoltán: Budapest, 1942, 71 p. (A Magyar
Táj- és Népismeret Könyvtára. 5. sz.)

696. Bassola Zoltán: 103-112. p.
Ism. Imre Sándor: Háborús élet, megújhódás, nemzetnevelés. Budapest, 1942, Stúdium. 348 p.
697. T. Gy.: 112-115. p.
Ism. Saint Exupéry, Antoine de: Pilote de guerre. Paris, 1942, Gallimard. 246 p.
698. Hamvas Béla: 115-117. p.
Ism. Fried, Ferdinand: Die soziale Revolution. Verwandlung von Wirtschaft und Gesellschaft. Leipzig, 1942, Goldmann Verl. 103 p.
699. Hamvas Béla: 117-121. p.
Ism. Grisebach, Eberhard: Die Schicksalsfrage des Abendlandes. Bern. 1942, Haupt Verl. 340 p.
700. Szabó József: 121-125. p.
Ism. Carr, Edward Hallett: The Future of Nations. Independence or interdependence? London, 1941, (Kegan Paul, Trenk, Trubner). VI, 63 p.
701. Szabó József: 125-136. p.
Ism. Carr, Edward Hallett: Conditions of Peace. London, 1942, (Macmillan). XXIV, 279 p.
702. Trócsányi György: 136-139. p.
Ism. Máthé Elek: Amerikai magyarok nyomában, útirajz. Budapest, 1942, Dante. 249 p., telepítési térkép
703. Csorba Zoltán: 139-141. p.
Ism. Féja Géza: A felvilágosodástól a sötétedésig. 1942, Magyar élet. 287 p.
704. Noszlopi László: 141-144. p.
Ism. Egy magyar szeptember. Orosz István önéletírása. Kiadta: Bálint Sándor. Budapest, 1943, Franklin-Társulat. 210 p.

705. P. P.: 144-145. p.

Ism. Füsti Molnár Sándor: A magyar falu a mai szociálpolitikában. Budapest, 1943, Bartha Miklós Társaság. 33 p.

1943. XXIII. 3.

706. -i-y.: Ki a a 'magyar, s' mi az kötelessége?.
294-301. p.

Ism. Mikusay János: Magyar-Mutató Tükör mellyet... Budán, 1827, Nyomtatott Landerer Anna betűivel. 91 p.

707. Dékány István: 302-304. p.

Ism. Kornis Gyula: A tudományos gondolkodás. A tudós lelki alkata. I-II. köt. Budapest, 1943, Franklin Társulat. 312+209 p.

708. Bobula Ida: 304-308. p.

Ism. Horváth Barna: A géniusz pere. Sokrates-Johanna. Kolozsvár, Universitas Francisco Josephine. Acta Juridico Politica. 1942. 146 p.

709. Trócsányi Dezső: 308-311. p.

Ism. Lükő Gábor: A magyar lélek formái. Budapest, 1942, Exodus. 340 p. XL tábla (4 szám nélküli színes tábla)

710. Acsay Tihamér: 311-317. p.

Ism. Almásy József: A Tízparancsolat a közéletben. Budapest, 1943. (Árkádia kiadása). 200 p.

711. Horváth Barna: 317-324. p.

Ism. Russo, Francois: Realite juridique et realité sociale. Etude sur les rapports entre le droit et la sociologie et sur le role du droit dans la vie sociale. Paris, 1943, Sirey. XVI, 211 p.

712. Szombatfalvy György: 324-325. p.

Ism. Huizinga, I.: Patriotizmus, nacionalizmus. Ford. Szentkuty Pál. Budapest, [é. n.] Danubia. 77 p.

713. Szabó József: 326-331. p.
Ism. Papaligouras, Panayis A.: Théorie de la société internationale. (Thèse présentée a l'Université de Genève.) Genève, 1941. XIII, 580. p.
714. Bibó István, ifj.: 331-332. p.
Ism. Olivecrona, Karl: Der Imperativ des Gesetzes. Kopenhagen, 1942, Ejnar Munksgaard. 43 p.
715. Szombatfalvy György: 332-334. p.
Ism. Burgdörfer, Friedrichs Geburtenschwund. Die Kulturkrankheit Europas und die überwindung in Deutschland. Heidelberg-Berlin-Magdeburg, 1942, K. Vowinckel. 215 p.
716. H. J.: 334-336. p.
Ism. Hippel, E. v.: Rechtsgesetz und Naturgesetz. Halle, 1942. 89 p.
717. Hamvas Béla: 336-340. p.
Ism. Roberts, Michael: The recovery of the West. London, 1941, Faber and Faber. 299 p.
718. Schweng Lóránd: 340-344. p.
Ism. Barker, Ernest: Britain and the British People. London, 1942, Oxford University Press. 141 p.
719. Borbély Mihály: 344-346. p.
Ism. Horváth Barna: A közvélemény vizsgálata. Kolozsvár, 1942. A Magyar Társadalomtudományi Társulat támogatásával kiadta a Kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem. 167 p. (Acta Juridico-Politica 8.)
720. Borbély Mihály: 346-353. p.
Ism. Neergard: A XX. század feladata. Előszó: Huzella Tivadar. Antiqua, é. n. 240 p.
721. Szombatfalvy György: 354. p.
Ism. Rónai András: Hazánk. Budapest, 1942, Országos Közoktatási Tanács. 271 p. (Nemzetnevelők Könyvtára I. sorozat 1. kötete.)

722. Móricz Miklós: Magyar szociális jogszabályok. 486-489. p.
Ism. A magyar szociális jogszabályok ismertetése. Kiadta a M. Kir. Igazságügyminiszter. Budapest, 1943. 231 p.
723. Hegedűs József: 490-495. p.
Ism. Moór Gyula, vitéz: A szabadakarat problémája. (Székfoglaló előadás a II. oszt. 1943. II. 8-án tartott ülésén.) Budapest, 1943, Magy. Tud. Akadémia. 149 p. (Értekezések a Filozófia és Társadalmi Tudományok Köréből. VI. köt., 1. sz. .)
724. Szombatfalvy György: 495-497. p.
Ism. Makkai János: 1. Urambátyám országa. 2. kiad. Budapest, é. n. Singer és Wolfner. 239 p. – 2. Szép közélet. Budapest, é. n. Singer és Wolfner. 194 p.
725. Borbély Mihály: 497-499. p.
Ism. Kiss Lajos: A szegény asszony élete. Budapest, 1943, Athenaeum. 400 p.
726. Schweng Lóránd: 499-502. p.
Ism. Kovács Imre: Magyar feudalizmus-magyar parasztság. Budapest, 1943, Cserépfalvi. 142 p. (Szabadon élni sorozat 1. k.)
727. P. P.: 502-503. p.
Ism. Benedekfalvi Luby Margit: Fogó legelőkön. Budapest, 1943, Athenaeum. 226 p.
728. Hamvas Béla: 503-504. p.
Ism. Hort Dezső: Jellem és társadalom. (Szociálkarakterológia.) Budapest, 1943, Pannónia. 129 p.
729. Borbély Mihály: 507-508. p.
Ism. Benda Kálmán: A törökkor német újságírodalma. Budapest, 1942, Magyar Történettudományi Társulat

730. Hajnal István: 508-513. p.
 Ism. Bloch, Marc. La société féodale. I. La formation des liens de dépendence. II. Les classes et le gouvernement des hommes. (L'évolution de l'humanité.) Paris, 1939, A. Michel. XXXV, 472; 1940. XXI. 287 p.
731. H. I.: 514-517. p.
 Ism. Greife, Hermann: Bolschewismus und Staat, Grundzüge der bolschewistischen Staatslehre. Berlin, 1942_v 153 p.
732. Dékány István: 517-518. p.
 Ism. Gusti, Démètre: La science de la réalité sociale. Introduction a un systeme de sociologie d'éthique et de politique. Paris, 1941, Alean. 220 p.
733. Dékány István: 518-519. p.
 Ism. Pigou, Gaetan: Introduction a l'étude de l'économie politique. Paris, é. n. Recueil Sirey. 303 p.
734. Trócsányi Dezső: 519-521. p.
 Ism. James, E. O.: The social function of religion. London, 1940, (Hodder and Stoughton.) 312 p.
735. Szabó József: 521-531. p.
 Ism. Kelsen, Hans: Law and Peace in international relations. (The Olivér Wendell Holmes Lectures, 1940-41.) Cambridge, Massachusetts, 1942, (Harvard University Press.) XIV, 181 p.
736. Szabó József: 531-536. p.
 Ism. Rappard, William E.: The Quest for Peace since the World War. Cambridge, Massachusetts, 1940, (Harvard University Press.) XX, 516 p.
737. Szombatfalvy György: 536-538. p.
 Ism. Ihde, Wilhelm: Das preussische Prinzip. Berlin, 1942, Kyffhaeuser. 61 p.
738. Szabó József: 538-545. p.
 Ism. Hambro, C. J.: How to win the peace. London, 1943, (Hodder and Stoughton Ltd.) 256 p.

739. Schweng Lóránd: 545-549. p.
Ism. Priestley, J. B.: Out of the People. London, 1941, (Collins-William Reinemann.) 127 p.
740. Schweng Lóránd: 549-555. p.
Ism. Harold, Butler: The Lost Peace. A Personal Impression. London, 1941, (Faber and Faber). 224 p.

1944. XXIV. 1-3.

741. Abay Gyula: 146-150. p.
Ism. Heller Farkas: A közgazdasági elmélet története. Budapest, 1943, Gergely. VI, 603 p.
742. Szabó József: 150-156. p.
Ism. Niemeyer, Gerhart: Law without force. The function of politics in international law. Princeton, 1941, (Princeton University Press.) XIV, 408 p.
743. H. J.: 156-159. p.
Ism. Goldschmidt, H. L.: Der Nihilismus im Licht einer kritischen Philosophie. Thayngen-Schaffhausen, 1943, Augustin-Verl. 91 p.
744. Boer Elek, ifj.: 159-164. p.
Ism. Neubauer Gyula: A világgazdaság válaszüton. A budapesti szabadegyetemen tartott tíz előadás. Budapest, 1943. 371 p.
745. S. G.: 164-166. p.
Ism. Hamvas Béla: A láthatatlan történet. Budapest, 1943, Egyetemi Nyomda 185 p.
746. Szombatfalvy György: 166. p.
Ism. Bisztray Gyula: Író és nemzet. Budapest, 1943, Révai. 436 p.

SZERZŐI MUTATÓ

- ki – 58, 59, 77,
129
- ez. 599
- e. 662
- s. 476, 477, 478
- y-n. 606
- ysz. 552
- A-s 429, 618
- A. F. 412
- Abay Gyula 741
- Acsay Tihamér 16,
316, 343, 710
- Áfra Nagy János 12,
18, 202, 211, 246,
321, 394, 459, 614,
629
- Ajtay Gábor 376
- Albrecht Ferenc 242,
326, 364, 367, 399,
451
- Asztalos Miklós 317
- b. 657, 685
- B. I. 423, 570
- B. L. 49
- B. M. 653
- B. Z. 104
- Bajza József 362,
363, 372, 373, 386,
462
- Balanyi György 209
- Balla Antal 87, 98,
120, 206
- Bárány Gerő 34, 53,
54, 55
- Bartók György 76,
119, 167
- Bassola Zoltán 696
- Benda Kálmán 533,
593, 602, 626, 643,
655
- Benisch Artúr 57,
168, 208, 323, 388,
693
- Bernáth László 81
- Bibó István 23, 60,
350
- Bibó István, ifj.
17, 714
- Bobula Ida 169, 406,
437, 494, 508, 529,
708
- Boda István 47
- Boér Elek, ifj. 579,
744
- Bónis György 594
- Borbély Mihály 625,
665, 673, 691, 719,
720, 725, 729
- Brisits Frigyes 27,
43
- Búza László 75
- Cs. D. 550
- Csánk Béla 694
- Csekey István 332
- Csepregi Horváth
János, ifj. 548
- Csikay Pál 215
- Csikós-Nagy Béla
611
- Csorba Zoltán 686,
703
- d-n. 155, 258, 460
- d. 88, 149, 193,
427, 609
- d. i. 94, 469
- Dékány István 14,
254, 255, 265, 266,
273, 282, 287, 304,
309, 320, 355, 359,
370, 381, 404, 408,
441, 470, 481, 433,
485, 492, 499, 501,
503, 540, 541, 542,
543, 544, 556, 557,
574, 576, 581, 707,
732, 733
- Deptner Tibor 46
- Domanovszky Sándor
24
- e- f. 587, 663,
664
- ej. 487

- Erdei Ferenc 677
 Erdős Jenő 514
 F. J. 19, 188, 360
 F. V. 631
 Fekete József 29,
 30, 275, 292, 356
 Ferenczy Valér 455,
 479, 484, 495, 523,
 534, 546, 547, 571,
 596, 597, 612
 Fodor Ferenc 100
 Fülöp István 410,
 428
 Gáspár János 338,
 347, 377, 378
 Gáspár Zoltán 295
 Gy. 64
 H. B. 136, 310
 H. Gy. 89
 H. I. 731
 H. J. 26, 28, 31,
 39, 40, 181, 436,
 448, 672, 676, 683,
 716, 743
 h. m. 382
 Hajnal István 730
 Hammersberg Miklós
 225, 240, 244, 267
 Hamvas Béla 4, 7, 8,
 9, 308, 357, 430,
 461, 465, 471, 567,
 568, 569, 578, 585,
 586, 591, 604, 605,
 622, 623, 634, 635,
 640, 646, 647, 652,
 668, 669, 698, 699,
 717, 728
 Hartyáni Zoltán 207
 Hegedűs Gyula 447
 Hegedűs József 6,
 284, 301, 431, 438,
 450, 474, 504, 517,
 530, 531, 582, 584,
 601, 624, 644, 726
 Heller Farkas 140
 Horn József 132,
 179, 344, 361, 445
 Hornyánszki Gyula,
 ifj. 36
 Hornyánszky Gyula
 21, 32, 42, 48, 50,
 51, 161, 183,- 195,
 196, 198, 201, 230,
 231, 252
 Horváth Barna 110,
 128, 141, 217, 319,
 421, 711
 Huszti József 163
 Hübner Emil 37
 -i-y. 3, 189, 197,
 706
 -i. 97, 99
 I. S. 325
 I. Sz. I. 553
 -i-f. 35
 Imre Sándor 239
 Isoz Kálmán 45
 Jancsó Benedek 210
 Joó Tibor 259, 260,
 271
 K-i. 551
 k-n. 524
 K. 20, 190
 K. B. 117
 K. L. 187, 617
 K. N. 603
 -k-n. 10, 358, 426,
 467
 Kádas Kálmán 558
 Katona Jenő 329
 Kerényi Károly 297
 Kisléghy Nagy Dénes
 636
 Kiss Mária, mádi
 283
 Klass, P. H. 307
 Konkoly - Thege Balázs
 442, 456, 472
 Kornis Gyula 22, 33,
 38, 44
 Kovács Alajos 25
 Kovács Endre 670

- Kováts Gyula .648,
 -ky. 111
 -l-z. 175
 L. I. 70
 L. M. 510
 Lányi János 234,
 268
 László István 63
 Lechnitzky Gyula
 331, 424
 Levatic László 126,
 156, 270, 311
 Levatic László,
 nagykálnai 227,
 236, 256
 Lukács Gyula, ifj.
 650
 Lükő Gábor 416
 M. I. 580
 M. M. 298, 303, 314,
 392, 486, 498
 Mádi-Kiss Mária 330
 Magyary Zoltán 56,
 73
 Mályusz Elemér 118
 Marót Károly 396,
 449, 561, 610, 630,
 645
 Mattyasovszky Miklós
 393
 Melki József 411
 Miskolczy Ágoston
 589
 Molnár Antal 464
 Moór Gyula 162, 385
 Móricz Miklós 291,
 397, 440, 722
 -n. 191, 222, 413
 N. Gy. 68, 83, 85,
 95, 102, 103, 112,
 113, 116, 127, 130,
 134, 148, 150, 176,
 200, 223, 306, 354
 n. 1. 300, 371, 402,
 463
 n. 1. 1. 247
- n. o. 516
 Nagy Iván, vitéz
 312, 342, 398
 Neubauer Ferenc 164
 Neubauer Gyula 74,
 152, 575
 Niklay Péter 101,
 125, 177, 224, 280
 Noszlopi László 278,
 422, 537, 538, 704
 -o- 387
 ó. 133, 165
 o.-1. 80
 Olay Ferenc 263
 Omikron 65
 Oszvald György 78
 Ottlik László 219,
 277
 P. M. 82
 P. P. 138, 174, 180,
 182, 213, 233, 261,
 269, 313, 336, 337,
 345, 352, 353, 365,
 366, 403, 418, 434,
 444, 457, 458, 475,
 489, 520, 528, 539,
 562, 577, 615, 658,
 675, 688, 705, 727
 Paikert Géza 545
 Pakodi Pál 194, 318
 Pálosi Ervin 507
 Polner Ödön 67
 Pongrácz Elemér 433,
 509, 526
 Pongrácz Kálmán 592
 -r -f. 90
 R. 384
 R. L. 226, 262, 549
 Rác Gyula 680
 Rác Lajos 84, 122,
 123, 241, 286, 405
 Rakitovszky István
 473
 Ravasz János 695
 Ruber József 15,
 151, 160, 281, 349,

- Ruber József 415,
482, 632
Rudai Dezső 454
Rudai Rezső 512
S-y. 340, 417
S. F. 253, 532, 627
S. G. 144, 228, 238,
302, 389, 480, 515,
559, 563, 583, 620,
633, 641, 656, 659,
687, 690, 692, 745
S. I. 519
Schranz András 245
Schweng Lóránd 718,
726, 739, 740
Simándy Pál 395
Sipos Sándor 374,
390
Somogyi József 383
Sp. 600
Sponer Ferenc 220,
432
Sz. 61, 391
Sz. A. 598, 608,
674
Sz. Gy. 62, 106,
114, 124,, 145, 146,
157, 235, 250
Sz. I. 491, 518
Szabó Gyula 143
Szabó Imre 684
Szabó József 560,
682, 700, 701, 713,
735, 736, 738, 742
Szádeczky-Kardoss
Tibor 96, 170
Sziráky István 379
Szombatfalvy György
1, 69, 79, 115,
137, 166, 172, 184,
212, 274, 276, 279,
296, 299, 322, 327,
333, 334, 341, 346,
351, 368, 369, 380,
401, 407, 435, 439,
443, 452, 468, 488,
490, 496, 500, 505,
506, 513, 525, 554,
555, 564, 588, 590,
607, 613, 616, 638,
639, 660, 666, 667,
678, 679, 712, 715,
721, 724, 737, 746
Szőnyi István, ifj.
654
Szőnyi Sándor, vitéz
628, 637, 651
Sztankó Béla 237
Szűcs Lajos 497,
511
Szűcs-Szomor Lajos
232
t. 139
t. b. 414
T. D. 192
T. Gy. 419, 697
t. p. a. 105, 135,
173, 186, 205, 324
Tarnóczy László 689
Terestyéni Ferenc
573, 642, 681
Thienemann Tivadar
41
Thirring Lajos 52
Tomori Viola 521,
522, 535, 536
Torma Domokos 66
Tóth Béla 264
Török Árpád 243,
248, 249, 257, 272
Trócsányi Dezső 13,
86, 154, 294, 335,
453, 466, 621, 649,
709, 734
Trócsányi György 5,
11, 142, 199, 290,
493, 565, 566, 595,
702
V. Gy. 285
Váradi József 288,
446, 572
Varga István 121,

Varga István 131,
178, 221, 251, 305,
328, 375
Vásárhelyi István
293
-y. 71, 93, 158,
159, 214, 420, 502,
527, 671
Y. N. 72
ya. 107, 147
Z. D. 400
Z. E. 218
z. l. 204
Zachár Emil 409,
425
Zathureczky Gyula
289, 339
Zehery Lajos 185

TÁRSULATI ÉLET

a Társadalomtudomány körül
és a Magyar Társadalomtudományi Társaságban

1921 július. A *Magyar Néprajzi Társaság*

Társadalomtudományi Szakosztályának
megalakulása. *Vezetőség:* Concha Győző,
Czettler Jenő, Hóman Bálint, Imre Sándor,
Bibó István. *Intéző bizottság:* Angyal Dávid,
Bárány Gerő, Budai László, Czákó Elemér,
Domanovszky Sándor, Ereky István, Gombócz
Zoltán, Gorka Sándor, Heller Farkas,
Hornyánszky Gyula, Jancsó Benedek, Kenéz
Béla, Komis Gyula, Kovács Alajos, Melich
János, Moór Gyula, Pauler Ákos, Solymossy
Sándor, Somló. Bódog, Tagányi Károly, Tóth
Károly.

Az alakuló ülésen határozatot hoztak a
"Társadalomtudomány" c. folyóirat
kiadásáról. (1921-ben 3 szám jelent meg.)
Szerkesztő: (id.) Bibó István, a szegedi
Ferenc József Tudományegyetem könyvtárának
igazgatója.

"... Azok, akik nálunk az etnológia, a
szociológia és a politika tudományával
intenzíven foglalkoznak ... szükségesnek
látták, hogy egy tudományos társaság
keretében egyesüljenek mindazokkal, akik a
szociális és az ezzel összefüggő kulturális
kérdések iránt behatóbban érdeklődnek. Ennél
a tervnél azonban nem állapodhattak meg. A
világháború hatásaként a szociális
nemzetiség és a fajiság kérdéseivel. A
világháború erői okozta. Társadalmi
eltolódások az egyes társadalmak körében
előtérbe juttatták a "nép"-nek nevezett
társadalmi rétegeket. Más erők a nemzetiségi
elvet juttatták diadalra s tették meg a
világpolitikában új államokat szervező
hatalommá. A faji gondolat új társító
elvként kezd hatni. Miután a Magyar Néprajzi
Társaság a néphagyomány, a leíró néprajz, az
emberföldrajz és a demográfia tudománya
szempontjából már úgy is behatóan
foglalkozik a magyar népre, a magyar
nemzetre és az egész Magyarország területére
vonatkozó szociális és politikai
kérdésekkel, a társadalomtudományok magyar
művelői úgy vélték, hogy sajátos céljaikat
legjobban a Magyar Néprajzi Társaság
keretében, az illető tudományágak
képviselőivel folyton összeműködve, érhetik
el."

(Részletek az alakuló ülés
határozatából Tt. 1. k. 1. sz.)

1922 Február. *"Napjaink problémái"* c. rovat, indítása aktuális politikai, gazdasági és társadalmi kérdések tudományos igényű megvitatására. Az 1918 előtti Folyóirat-irodalomban szokás volt a közvéleményt Foglalkoztató témakörök (pl. telepítés, kivándorlás, zsidókérdés) kapcsán *ankétot* rendezni, *körkérdést* intézni hozzászólásra Felkért szakértőkhöz. A *"Napjaink problémái"* rovatban – elsőként a *választójog* problémáját Felvetve – a *"Társadalomtudomány"* tovább vitte ezt a konzervatív és radikális oldalon egyaránt élő hagyományt (L. ehhez a Huszadik Század és a Magyar Társadalomtudományi Szemle ankétjait.) A Folyóirat körkérdései:

"1. A lakosságnak mely kategóriái azok amelyektől a választójognak a nemzet érdekében való gyakorlását el lehet várni s amelyek ennek folytán joggal igényelhetik, hogy a nemzet ügyeinek intézésében a választójog gyakorlása révén részt vehessenek, s mi az a minősítés, amelynek alapján ennek a feltételnek a fennforgása feltehető?"

2. Ha a lakosság széles rétegeiben élő politikai öntudat és az a kívánság, hogy az állami ügyek intézésében közvetve részt vehessenek, a választójognak szigorúan az első pont értelmében való megadását megnehezítené, milyen módon állhat rendelkezésre az indokoltnál szélesebb körben megadott választójog káros hatásainak ellensúlyozására vagy csökkentésére?"

3. Speciálisan a nők választójoga tekintetében mi a helyzet az első és második pontban foglalt szempontjából?"

4. A választójog helyes – a nemzet érdekében való – gyakorlása nyílt avagy titkos szavazást kíván-e?"

A válaszok írói: Concha Gyöző, Ferdinandy Géza, Kun József, Polner Ödön, Szandtner Pál, Tóth Karoly, Tóth Lajos, Buday László, Kovács Alajos.

1924 január. A *Társadalomtudomány* körkérdése *"Az egyke" okai és ellenszerei* címmel. A kérdések:

"1. Mi az egyke voltaképpeni oka?"

2. Heg lehet-e az egykét szüntetni s ha igen, mi módon?"

3. Ha nincs ellene orvosság, hogyan lehetne terjedésének gátat vetni?"

A Felkért válaszolók: Buday László, Jávorné Miskolczi Szigyártó Gizella, Kovács Alajos,

Lovrich József, Pezenhoffer Antal, Prohaszka Ottokár, Ravasz László, Ritoók Zsigmond, Schneller Károly, Scholtz Kornél, Tormay Cécile, Vadnay Tibor, Vargha Gyula.

- 1924 december. Gr. Klebelsberg Kunó vallás- és közoktatásügyi miniszter Buday László, műegyetemi tanár vezetésével szakértekezletet hívott össze azzal a céllal, hogy megvizsgálják a *Magyar Társadalomtudományi Egyesület* revitalizálásának lehetőségét. Az Egyesület 1918 óta gyakorlatilag nem létezett. A szakértekezlet kiküldöttei: Heller Farkas műegy. ny. r. tanár és Hornyánszky Gyula, a szegedi Ferenc József Tudományegyetem tanára voltak.
- 1925 január 25. A *Magyar Társadalomtudományi Társaság* (továbbiakban: Társulat) megalakulása az MTA felolvasó termében. A Társulat megalakulását Hornyánszky Gyula jelentette be. Heller Farkas, mint a munkáját szüneteltető *Magyar Társadalomtudományi Egyesület* ügyvezető igazgatója, az új társulatot alkalmas keretnek tartotta az egyesületi élet folytatására. (Ezzel az MTE formálisan is megszűnt.) Bibó István bejelentette a *Magyar Néprajzi Társaság* társadalomtudományi szakosztályának megszűnését, s a szakosztály folyóiratát: a *Társadalomtudomány*-t felajánlotta a Társulat céljaira.
- A közgyűlésen megválasztott főbb tisztségviselők: elnök: Hornyánszky Gyula, ügyvezető elnök: Heller Farkas, alelnökök: Balás Károly, Bibó István, Kolosváry Bálint, főtktár: Szombatfalvy György.
- Választmányi tagok:* Ajtay József, Angyal Pál, Balanyi György, Balogh Elemér, Barabási Kun József, Bartók György, Bárány Gerő, Bárdossy László, Bencs Zoltán, Benisch Artúr, Bernát István, Buday László, Búza László, Czakó Adolf, Czettler Jenő, Dékány István, Eckhart Ferenc, Eckhardt Sándor, Ereky István, Finkey Ferenc, Gaál Jenő, Gorka Sándor, Hekler Antal, Hóman Bálint, Huberth Ottó, Huszti József, Illés József, Ilosvay Bálint, Imre Sándor, Jancsó Benedek, Kenéz Béla, Kiss Albert, Kiss Albin, Kogutowicz Károly, Komis Gyula, Kovács Alajos, Kovács Ferenc, Kremmer Dezső, Krisztics Sándor, Laky Dezső, Madarassy László, Magyar Zoltán, Mattyasovszky Miklós, Melichár Kálmán, Miklóssy István, Moór Gyula, Navratil Ákos, Oláh Gusztáv,

Pauler Ákos, Pintér Jenő, Pogány Frigyes,
 Polner Ödön, Prohászka Ottokár, Quint
 József, Raffay Sándor, Ravasz László,
 Schilling Zoltán, Schneller Károly,
 Solymossy Sándor, Steinecker Ferenc, Szabó
 Dezső, Szandtner Pál, Szekfű Gyula, Szontagh
 Tamás, Tegze Gyula, gróf Teleki Pál,
 Thinemann Tivadar, Timon Ákos, Tóth Károly,
 Vargha Ferenc, Veress Gábor, Zehery Lajos,
 Zelovich Kornél. Tiszteletbeli tag: Concha
 Győző.

Részlet Hornyánszky Gyulának a Társulat
 célját felvázoló elnöki megnyitó beszédéből:
 ". . . Ami ellen társulatunk küzdeni fog, azt
 nem mi, azt ellenségeink sűrítették a
 radikalizmus kifejezésbe. Nem könnyű
 megmondani, hogy mi minden "radikális".
 Talán a mi szempontunkból, amely az
 elfogulatlan tudomány szempontja a
 leghelyesebben úgy határozhatná meg e
 fogalmat, hogy radikálisoknak azon
 törekvéseket minősítjük, amelyek a
 társas-történeti valóság feltételeinek hibás
 megítéléséből indulnak ki s ez alapon
 hibásan támasztanak követelményeket a
 társas-politikai életnek fenntartása vagy
 megváltoztatása tekintetében. Tehát
 radikális az az individualizmus, amely nem
 számol a társas lét tényezőivel s így a
 legszélsőbb szabadelvűségnek, az anarchiának
 irányában tolódik el; de másrésről minden
 olyan szocializmus is radikális, amely nem
 veszi az egyéni erőket s ezeknek örök
 igényeit a kellő mértékben tekintetbe.
 Radikalizmusnak tartjuk majd azt a
 fel fogási, amely az anyagot, a testeit
 szeretné a szellem elébe-fölébe helyezni,
 ami végeredményben emberi individualizmusunk
 helytelen tagadásához vezet; de radikálisnak
 nevezhet nők azt az utópizmust is, amely az
 anyagi feltételek ismerete, számbavétele
 nélkül keresi eszményeinek megvalósulását.
 Meghatározásunk értelmében a nemzeti
 elfogultságnak és a történelmi
 megkötöttségnek érzelmi radikalizmusáról is
 lehetne beszélni; de figyelmünk mindenek
 előtt azon értelmi radikalizmus felé fordul
 majd, amely legfőbb hibájaként helyre,
 időre, népre, hagyományra tekintet nélkül
 törekszik azon eszméit valókra váltani,
 melyekei "progresszívnek" nevez ugyan, de
 amelyek nagyon gyakran a kulturális célok és
 igények demokratikus lefokozásánál nem
 jelentenek egyebeli. Mert progresszióról csak
 az beszéljen, aki a haladás feltételeiről is

gondoskodik e feltételek meg a fejlődés törvényeihez vannak kötve. A történeti erőknél, a hagyománynak lekicsinylésével nem lehet progresszív politikát hirdetni, a társas élet és fejlődés organikus képe helyett a gyökértelen ideák kuszasága lebeg itt a szociológus szeme előtt. A történelmi, helyesebben a társadalmi realizmusnak radikális gondolattal és kísérletezéssel szembeszögezni. Majd részletesen megállapítjuk, hogy a közelmúltban mi szerepe volt a radikális irodalomnak az események történetében, s mindenképpen azon leszünk, hogy a jövőben nem legyen szükségünk az ilyen irodalomtörténeti regisztrálásra.

... Kultúrpolitika a legáltalánosabb célunk (ebben a gazdaság és a tudomány céljai egyaránt bennfoglaltatnak) s a kultúrpolitika szükségképpen haladást jelent. Igyekezettünk korántsem merül majd ki a konzerváló tényezők tiszteletében, s ez nem fog vakokká tenni sem a hagyomány elégtelenségével, sem a hagyományos magyar politika hibáival szemben...

... Nem arról beszélünk majd magunk közt és kifelé, aminek az alkalmosságokat kereső politikusnak látószögéből van csak haszna, jelentősége, értéke; hangunkban, tételeinkben annak kell kifejezésre jutnia, hogy itt, a nemzeti kultúráé tartósnak ígérkező társadalomtani fundamentumára akarjuk helyezni. . . az itt elképzelt épülethez mintha még csak az első kövek lennének letéve: távol attól a két teleptől, amelyet a legfőbb kultúrmozgatóvá emelt gazdasági rendszer az utolsó évszázad alatt állított fel egymással szemben, egyformán távol a kapitalizmus palotasorától és az elégedetlenek gyűlölet falvától."

(Tt. 1924. V.k. 1.sz.)

1925 február. A Társulat kaposvári vándorgyűlése.
Téma: a falusi egyke. Előadások: Kovács Alajos, Gönczi Ferenc.

1925 február 10. Választmányi ülés a társadalomtudomány szerkesztéséről. Az alapszabály szerint a Társulat közlönyét az ügyvezető elnök és a választmány által kijelölt egyik alelnök szerkeszti. A választmányi ülés Bibó István mellett foglalt állást, így 1928-ig ő és Heller Farkas lett a Társadalomtudomány szerkesztője. A Társulat tagjainak száma: 237.

- 1925 március. A Társulat előadássorozatának megindulása.
Márciusi előadások:
LAKY Dezső: "Az európai gömőkór-halandóság, különös tekintettel a hazai viszonyokra"
BAROSS Gábor: "A magyar középosztály gazdasági elhelyezkedéséről"
- 1925 április-május. Társulati előadások.
KOVÁCS Alajos: "A magyar választójog számszerű hatása"
EREKY István: "A magyar felsőház"
BÚZA László: "A nemzetek szövetsége"
A "*Társadalomtudományi Füzetek*." c. kiadványsorozat megindítása.
Május 8.: választmányi ülés. A VKM részéről 15,300.000 korona költségvetési támogatás a Társulat céljaira.
Taglétszám: 439. A *Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetségének* támogató átirata.
- 1925 június-október. A "Leopold v. Wiese-affér".
L. v. V. szignóval közlemény jelent meg a kölni Társadalomtudományi Kutatóintézet (Forschungsinstitut für Sozialwissenschaften) "*Kölner Vierteljahrshefte für Soziologie*" c. periodikájának 1. számában. Ezt a "*Világ*" c. napilap is ismertette (Tt. 1925. 232.o.) A társadalomtan magyarországi helyzetéről beszámoló közlemény szövege a *Huszedik Század és a Társadalomtudományi Társaság* szociológiájának és szociológusainak száműzését a magyar tudományos életből és kritikusan kommentálta a "nemzeti szociológia" megteremtésének kísérletét. A Társadalomtudomány átvette és német eredetiben közölte a cikket (Tt. 1925. 287-288.o.) s mellékelte hozzá a kölni professzor megkeresésükre írt, bizonyos mértékig elhatárolódó, nyilatkozatát is. Ebben L. v. Wiese arról írt, hogy cikke, a bevezető soroktól eltekintve, szó szerinti átvétel egy hozzá közelálló magyar tudós – feltehetően Mannheim Károly – leveléből (Tt. 1925. 287-288. o.)
- 1925 szeptember 26-29. A "*Deutsche Gesellschaft für Soziologie*" 5. kongresszusa ("Deutscher Soziologentag") Bécsben a demokrácia problémáinak megvitatására. Főreferátumok: F. Tönnies és H. Kelsen. Hozzászólások: Oppenheimer, R. Michels, M. Adler, W. Sombart, O. Spann, L. v. Wiese, Menzel,

Stoltenberg. Trócsányi György beszámolója a kongresszusról: Tt. 1926. 289-298.o.

1926 február 23. Választmányi ülés. Heller Farkas és Bibó István közreműködése mellett Szombatfalvy Györgyöt bízták meg a szerkesztés teendőivel.
Társulati taglétszám: 556. Felolvasó ülések 1925 december és 1926 február között.
AMBRÓCZY Gyula: Az alkotmányos élet fejlődése
KOVRIK Béla: A pánszlávizmustól leninizmusig
KIRCHKNOPF Gusztáv: Kereszténység és kommunizmus.

1926 április 18. A Társulat első rendes közgyűlése. Hornyánszky Gyula megnyitó beszéde "Nacionalizmus és szupranacionalizmus" címmel. (l.: Tt. 1926. 81-87.o.)
Szombatfalvy György főtitkári beszámolója alapján a társulati tagok megoszlása:

foglalkozás, társadalmi státusz		lakóhely	
tanügyi foglalkozás	181	Budapest	432
(ebből egyetemi tanár,		Szeged	24
magántanár	(80)	Kaposvár	11
közigazgatási tisztviselő	172	Kecskemét	10
(ebből minisztériumi)	(110)	Békéscsaba	9
magántisztviselő	49	Debrecen	5
bírák, ügyészek	41	Pécs	3
ügyvéd, ügyvédjelölt	31	egyéb vidéki	
tudományintézeti		város	15
orvos	14		
lelkész	14		
(ebből főpap)	(5)		
mérnök	10		
iparos, kereskedő	9		
katonatiszt	9		
újságíró, szerkesztő	7		
földbirtokos	5		

1926 október-novemberi felolvasó ülések.

THEWREWK PALLAGI Attila: "Alkotmányjogi problémák"

ZÁVORSZKY István: "A Népszövetség Munkaügyi Hivatalának tevékenysége a munkásbiztosítás érdekében"

SZOMBATFALVY György: "A magyar népkultúra főbb kérdései"

WEIS István: "Forradalom és ellenforradalom"

- 1926 október. A K.A. Rohan herceg vezette
Nemzetközi Szellemi Együttműködés Szövetségének (Federation des Unions Intellectuelles) bécsi kongresszusa, amelyen megfigyelőként Hornyánszky Gyula és Heller Farkas is részt vett. Hornyánszky a kongresszusról és lapjáról: az "Europäische Revue"-ről írott beszámolójában jelezte, hogy a jövőben a Társulat (a "Fédération..." magyar tagozatán keresztül) szívesen bekapcsolódna a Szövetség munkájában.
 (Tt. 1926. 415-420. o.)
- 1927 október 24-30. *Országos szociálpolitikai szakértekezlet* az akadémián. A Vass József népjóléti miniszter kezdeményezésére összehívott értekezleten a Társulat több tagja és vezető tisztségviselője (Hornyánszky Gyula, Heller Farkas, Kovács Alajos, Laky Dezső, Kornis Gyula) előadással és hozzászólással szerepelt.
 (Tt. 1926. 420-423. o.)
- 1927 február-áprilisi felolvasó ülések.
 GEÖCZE Sarolta: "A nők szervezkedése és a társadalom"
 KŐSZEGI László: "A fascizmus igazi értelméről és kulturális jelentőségéről"
 BOBULA Ida: "Az amerikai magyarság helyzete"
- 1927 május 14. Othmar Spann: "Individualistische und universalistische Volkswirtschaftslehre: c. előadása Magyar Társadalomtudományi Társaság meghívására és rendezésében az akadémián.
- 1927 május 25-29. A Társulat vándorgyűlése a szegedi *Ferenc József Tudományegyetemen*. Hornyánszky Gyula elnökig megnyitójában a vidék és a vidéki szociológusok feladatait vázolta fel, majd Dékány István: "A kapitalizmus válsága" és Huszti József: "Az olasz egyetemek reformja" c. előadását olvasta fel.
- 1927 június 19. A Társulat második rendes közgyűlése. Hornyánszky Gyula: "Tudomány-politikánk feltételei" c. megnyitó beszéde után Concha Győző: "Van-e magyar társadalom? Nincs." címmel felolvasta tanulmányát. Részlet Hornyánszky beszédéből:
 "... Hogy diszciplinánk kiheverte a kezdet hiányát és hibáit: a rossz helyen alkalmazott mechanisztikus természettudományi felfogást, azt nem utolsó sorban a

kultúrmúltunkba kapaszkodó történeti érzéknek köszönheti; illetőleg az emberekről és társas viszonyaikról alkotott helyesebb ismereteknek köszönheti, melyeknek az antik hagyomány nem utolsórendű dokumentumait őrzi. Továbbá nem kétséges, hogy az az idealisztikus bölcsészet, melyből szociológiánk legújabb fejlődése elválaszt" hatatlan, történeti szemléletű, tudományunk eredeti világnézetével, a pozitívizmussal elleniében, amely főleg, ha ugyan nem kizárólag a természettudományok felé volt orientálva."

(Tt. 1927. 181.o.)

Társulati taglétszám: 665.

1927 november-decemberi felolvasó ülések.

HORNYÁNSZKY Gyula: Nemzeti és nemzetietlen szociológia

DÉKÁNY István: A társadalmi osztályok elmélete

NEUBAUER Gyula: A társadalmi emelkedés útja

NÉMETH László: Faj és irodalom

Részlet Hornyánszky Gyula előadásából:

"A szociológiának mind a mai napig nincsen jóhírveve, ha a nacionalizmus szemszögéből gondolunk reá. Fejtegetéseink mutatják, hogy e rossz renommée nem tudományunk lényegéből következik, hanem hogy ez azt esetleges fejlődésének köszönheti. A szociológia mint forradalmi tudomány bontakozott elő olyan filozófiai és politikai eszmék társaságában, amelyek inkább eltérítették attól, semhogy hozzásegítették volna ahhoz, hogy saját vizsgálódásainak alaptényeit felismerje. Kezdetről fogva, nagyigényű egyetemes törvényt kívánt megállapítani s nem vette észre, hogy legföllebb az emberi cselekvés többé-kevésbé determinált eljárás módjairól vagy bizonyos fejlődési tendenciákról számol be, amelyek még így is jelentékeny helyi és időbeli megszorításoknak lesznek alávetve. Az egész emberiség eszméjével látott munkájához, az általános emberinek gondolatával és érdekében beszélt, s észrevétlenül csúszott át a reális társas állapotok talajáról a szociális filozófia ígéret földjére. Vagy ott, ahol a szociálpolitikai szándék eredettől fogva világosabb és tudatosabb volt (mint pl. a szociológiával mind a mai napig összecserélt szocializmusnál), ott a egyoldalú gyakorlati cél – a tudomány igényével vajmi keveset törődve tudatosan szorította a nemzeti elkülönülés eszméjét háttérbe egy

látszat-tudomány segítségével. Ilyen különböző módokon és formákban állott elő az a nemzetietlen szociológia, az az egész irreális tudomány, amely a jobbik esetben nem látta, a rosszabbikban nem akarta látni az emberi társas élet alapfeltételeit és természetes tendenciáit."

(Tt. 1927. 345.o.)

1927 december 2-3. A Társulat országos értekezlete a *Közgazdasági Egyetemi Karon* az *egyke* elleni küzdelem irányelveinek megvitatására. Elnöki megnyitó: Hornyánszky Gyula: Előadás: Geöcze Sarolta. Hozzászólók: Ritoók Zsigmond orvos egyetemi tanár, Heim Pál gyermekorvos egyetemi tanár, Tauffer Vilmos nyugalmazott egyetemi tanár, Lovrich József egyetemi magántanár, Kausz János orvos, Gálócsy Árpád mérnök, Torzsay Biber Gyula, közigazgatási bíró, Tomcsányi Gyula b. min. oszt. tan., Kemény Ferenc főigazgató, Kodolányi János író, Végh Kálmán h. min. államtitkár, Huszár Károly nyugalmazott miniszterelnök, Pataky Tibor minisztériumi elnökségi oszt. tan., Névelős Gyula közoktatási minisztérium oszt. tan., Tunyogi Szűcs Kálmán ig. min. tisztv., Neubauer Gyula közgazdász egyetemi tanár, Mihelics Vid hírlapíró, Varga István közgazdász adjunktus, Ravasz László református püspök, Raffay Sándor evangélikus püspök, Kapi Béla evangélikus püspök.

(Tt. 1927. 439-464. o.)

1928 január-májusi felolvasó ülések:

JANCSÓ Benedek: A nyelvi és érzelmi asszimiláció feltételeinek vizsgálata

HELLER Farkas: A kartellek és a töketömörülések

ALBRECHT Ferenc: A magyar demokrácia válsága

KRISZTICS Sándor: A nemzethez tartozás lélektani alapjai

ANGYAL Pál: A haladás problémájáról

RÁCZ Lajos: A földbirtokreform és a hitbizományok kérdése

LAKY Dezső: Magyarország népessége eloszlásának társadalomgazdasági tényezői

NIKLAY Péter: A társadalomtudomány és a történelem

HORVÁTH Barna: Természetjog és a pozitívizmus

ZAJTI Ferenc: A rokonnépek társadalma és kultúrája

MIHELICS Vid: A szakszervezkedés elmélete és a szakszervezeti szabadság

BENCS Zoltán: Megfigyelések a fascista
Olaszországban

ÁFRA NAGY János: A középiskolai tanulók
társadalmi kiválogatásának vizsgálata

1928 június 17. A Társulat 3. rendes közgyűlése.

Elnöki megnyitó beszéd: Hornyánszky Gyula:

"Az Európai kultúra" (I. Tt. 1928.

129-140. o.)

A taglétszám az 1927 június 19-i közgyűlés

óta 18 fővel emelkedett. Ennek okát a

Társaság főtítkára abban látta, hogy a

művelt magyar középosztály a legsúlyosabb

anyagi helyzetben sínylődik." Az éves

VKM-támogatás: 1350 p.

(Tt. 1928. 299-301.o.)

1928 szeptember 16. *A Deutsche Gesellschaft für*

Soziologie 6. kongresszusa, Zürich.

Témák: a verseny (L. v. Wiese és K.

Mannheim) a *vándorlás* (Honigsheim,

Oppenheimer) a *művészet kezdetei*

(Thurnwald). A kongresszusról tudósító

Trócsányi György bevezető megjegyzései:

"A Deutsche Gesellschaft für Soziologie,

legalábbis annak jelenlegi vezetősége,

befolyásosabb és hangosabb tagjai nem

viseltetnek különösebb rokonszenvvel a mai

Magyarország iránt, a Társadalomtudományi

Társulatot pedig, nyilván egy tárgyilagos

honfitársunk jóindulatú információja

alapján, reakciós, fasiszta politikai

klubfélének tekintik."

(A célzás nyilvánvalóan Mannheim Károlyra

vonatkozik, aki a továbbiakban – mint a

kongresszus főelőadója – sűrűn és

következetesen csak családnevén szerepel. A

tudósításban mindvégig egyetlen utalás sem

emlékeztet arra, hogy valami köze volna vagy

lett volna Magyarországhoz.)

Trócsányi összegező értékeléséből:

"... mintha valamelyes kedvetlenség lett

volna úrrá ezek között a szociológusok

között, akik midőn őszinte vallomásig jutnak

el, azt mondják magukról, én a

nemzetgazdász, az etnológus, a

szellemtörténész. S kétségtelen, hogy

szociológus, aki csak szociológus vagy

elsősorban az, Tönniesen kívül kevés van

ebben a szociológus akadémiában. Ez különben

természetes is, mert hiszen valamennyien más

tudomány területéről jutottak a

szociológiáig. Sem ez a tény, sem a

kongresszus által kiváltott csalódottság

megállapítása azonban egyáltalán nem

érintheik a szociológia létjogosultságát: az minden időleges lehangolódás, komoly kritika és komolytalan nyelvtöretés ellenére is jelentőségében egyre növekvő tudomány.

... Ha az ember tekintetbe veszi, hogy a nyugati államok egyetemeken egyre több helyen tanítják a szociológiát, mint kötelező tárgyat, elkerülhetetlen kényszerűséggel merül fel az a követelmény, hogy kultuskormányzatunk négy egyetemünkön állítson fel egy-egy szociológiai tanszékot. Akármilyen kevésre becsülje is valaki az egy katedra körül kifejlődő szellemi életet, kétségtelen, hogy ez olyan tényező, amelyet elhanyagolni nem szabad. A konkrét magyar társadalmi problémák egész sora vár megoldásra. Nem lehet tehát a német szociológia hatása alatt megmaradnunk továbbra is a formális szociológia művelésénél, hanem impulzust keresve a szempontokban gazdag amerikai szociológiai kutatásnál, konkrétabb problémák felé kell fordulnunk, keresve a nemzeti társadalom fejlődésének feltételeit."

(Tt. 1928. 384, 400-401. o.)

1928 november-decemberi felolvasói ülések:

TUNYOGI SZŰCS Kálmán: Népszaporodás és életvédelem hazánkban

THEWREWK PALLAGHY Attila: A katolikus főpapi székek betöltése Magyarországon

NÉMETHY Imre: Munkamegosztás az államban

1929 január-májusi felolvasó ülések:

NEUBAUER Gyula: Az ipari munkás lélektana

MISKOLCZY Ágost: A forradalom tudománya

NÉMETH László: Freud és a pszichoanalízis

WEIS István: A kispolgár

MÓRICZ Miklós: Kelet és Nyugat gazdasági harca Erdélyért

BALÁS P. Elemér: A modern civilizáció és a jog mechanizálódása

JÁSZ Géza: A társadalmi fejlődés természettudományi alapjai

PÁLOS Ervin: Társadalmi törvények helye a természetben

PETHŐ Sándor: Tisza István

SCHNELLER Károly: Halandósági viszonyaink nemzetközi viszonylatban

RUSZNÁK Rezső: A nemzet integráló szerepe az állam életében

- 1929 május 29-30. A szegedi *Alföldkutató Bizottság* közgyűlése. A Társulatot id. Bibó István alelnök, Szombatfalvy György főtítká és Dékány István választmányi tag képviselte.
- 1929 június 16. A Társulat 4. rendes közgyűlése.
Elnöki megnyitó beszéd: Hornyánszky Gyula:
"A szociológia mai helyzete" (I. Tt. 1929. 193-208. o.)
A taglétszám 725 fő. A főtítkári beszámoló szerint: *"Az alig pár éves szociológia még sok helyütt, így nálunk is, az elismertetésért küzd, nélküli a mondhatni legálisan berendezett és támogatott műhelyeket s úgyszólván csak a szükös kenyérért robotoló tudósoknak a szükséges pihenőből elcsípett időmorzsáiból táplálkozik."*
A társulati év 10106 P-ös bevételeinek három fő forrása az adományok és segélyek (4728 P.). A kiadás fő tételei: nyomdaköltségek (5062 F), írói díjak (2184 P), főtítkári tiszteletdíj (1040 P).
Hornyánszky Gyula megnyitó beszédében a szociológia nemzetközi intézményesültségét (egyetemi oktatás, akadémiai intézetek, tudományos társaságok) tekintette át. Összegezése szerint a hazai felsőoktatás és tudományszervezés számára hagyományosan – a Klebelsberg-korszakban hangsúlyosan – mintául szolgáló német nyelvterület országaiban 16 rendes szociológiai tanszék működött 25 fős tanító személyzettel. *"Vajmi szükös eredmény – így Hornyánszky -, ha az egyetemi intézmények nagy tömegéhez és a német tudomány fejlettségéhez mérjük... Mintegy önként kínál közik a benyomás, hogy ... nem intézményesen biztosított stúdiumokról van egyelőre szó, hanem személyhez kötött engedményekről, amelyek valamely jól fundált kutatási tárggyal kapcsolatban hol a bölcsészeti hol a jogi tanulmányok körében nyerhetnek elismerést."*
Angliában, Franciaországban még kezdetesebb a szociológia intézményesültsége, s mindkét országban feltűnő a nagy tradíciójú egyetemek (Oxford, Cambridge, Sorbonne) ellenállása. A szomszédos utódállamokban (Csehszlovákia, Románia, SZHSZ-Királyság) viszont viszonylag előrehaladott a tudományág professzionális művelése. A szociológia hazája a húszas évekre Amerika lett: *"A változás... nem annyira az intenzívebb egyetemi oktatásban jut*

kifejezésre, mint inkább abban az egész szellemben, amely itt a szociális kutatásokat és ismereteket az általános érdeklődés homlokterébe állítja." Végül a hazai helyzet felvázolásához érve, Hornyánszky úgy vélte, hogy az utóbbi időben kedvező fejlemények segítik nálunk a szociológia intézményesítését:

1. Egy szociológiai tanszék felállításának kérdésével biztató módon foglalkozik a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem bölcsészeti karának egyik bizottsága.

2. A társadalomtani oktatásnak a tanítóképzőkben való megszervezését a Közoktatásügyi Tanácsnak egy már kiküldött bizottsága lesz hivatva megbeszélni.

3. Tárgyalások indultak meg abból a célból, hogy Társulatunk a budapesti egyetemi hallgatóság egyik legnépesebb internátusában rendszeres szemináriumi előadásokat tartson."

(Tt. 1929. 193-208. o.)

1930 január-júniusi felolvasó ülések:

HORVÁTH Barna: A Common Law filozófiája

CZAKÓ István: A modern Amerika társadalomrajza

DÉKÁNY István: A társadalmi felemelkedés problémába a szociológiában

IHRIG Karoly: A szövetkezeti mozgalom társadalomlélektani kérdései

1930 február 14., 17 és március 3., 6.: ankét az *értelmiség válságáról* a Társulat rendezésében.

Elnöki megnyitó: Hornyánszky Gyula.

Főreferátumok:

KORNIS Gyula: A szellemi munka válsága

LAKY Dezső: Az értelmiség válságának gazdasági és társadalmi háttere

SZANDTNER Pál: Az értelmiségi magyar ifjúság jövője

Hozzászólások: Hornyánszky Gyula, Kun Zsigmond (Pénzügyi Tisztviselők Országos Egyesülete titkára), Asztalos József (min. oszt. tanácsos, KSH), Áfra Nagy János (tanár, közg. statisztikus).

(Tt. 1931. 1-92. o.)

1930 június 15. A Társulat 5. rendes közgyűlése.

Elnöki megnyitó beszéd: Hornyánszky Gyula:

"Két korszak között" címmel (l. Tt. 1930.

353-365.o.), a korszak uralkodó eszméiről és szellemi jelenségeiről (historizmus, egyén és állam, liberalizmus, kollektivizmus, institucionalizmus stb.).

A főtítkári beszámoló szerint: *"Az elmúlt évei ... a stagnálás évének kell tekinteniünk. Az országszerte súlyosan jelentkező gazdasági válság s ezzel összefüggésben a szellemi és nem kevésbé a tudományos életben is jelentkező feszültség társulatunk működésére is kedvezőtlen hatással volt."*

Kevesebb felolvasó ülést tartottak, mérsékelt érdeklődés mellett. Taglétszám: 681. Vendégként P. Honigsheim, kölni professzor tartott előadást a mozi és a rádió szociológiájáról. Külföldi kapcsolataikat német nyelvterületen kívülre is igyekeztek kiterjeszteni: Horváth Barna és Trócsányi György tanulmányútjaik során az angol és a francia szociológia művelőinek megismertette a Társulat munkáját. A közgyűlésen Dékány István három külföldi szociológus: Othmar Spann (bécsi egyet., közg. és társ. tan.), Alfréd Vierkandt (Berlin, társ. tan. és filozófia), Charles Bouglé (École Normal Superieur) tiszteletbeli taggá választására tett javaslatot.

- 1931 A *Társadalomtudomány* 2. sz.-ban *szociográfiai pályázat* a különböző társadalmi rétegek életszínvonalának feltárására. A pályázati kiírás szerint: *"Különösen fontos, hogy a ma válságba jutott kisbirtokos, kisiparos, gazdasági és ipari munkásrétegek s a kistisztviselői osztály életszintje megvilágíttassék."*

Javasolt módszer: "családgazdasági" adatgyűjtés és feldolgozás. Szempontok: *"A család leírásából, helyzetrajzából kell kiindulni. Családtagok, ezek egymáshoz való viszonya, életkora, foglalkozása.; jövedelmi források, keresetek, jövedelmek, gazdasági tevékenység, termésértékesítés, igények; bevételek és kiadások részletes adatai évi összegben stb. A számadatokat magyarázó szöveg kísérfje, hogy a család életvitele világosan kidomborodjék."*

(Tt. 1931. 228.o.)

- 1931 A *Társadalomtudomány* 3. sz.-ban Szombatfalvy György részletet közöl Leopold von Viese (Köln) szociológiájáról írott helyzet-elemzéséből: *"A társadalomtudományt minden világrészen s valamennyi kultúrállamban művelik, részint a főiskolákon, részint társulatokban vagy magán-tevékenység útján. A világ szociológusai többé-kevésbé tudatos*

összeműködésben dolgoznak. Alig van még tudomány, amelyben e kapcsolat oly szoros volna mint itt. Ez az egész földtekére vonatkozik. Szociológus azonban mindenütt kevés van s a legtöbb államban a szociológiának mint tudománynak még igen csekély a nyilvánvaló hatása." Szombatfalvy György megjegyzése: "Mit szólunk mi magyarok? Nálunk a szociológia művelése társulatunkra s a magántevékenységre szorítkozik. Összeműködésről még alig lehet szó. Jó, ha szóvá tudjuk tenni a társadalomra vonatkozó újabb vizsgálódások s a spekulatív munka eredményeit s ezzel, valamint az irodalom ismertetésével valamelyest növeljük a mélyebb, az összefüggéseket tisztábban látó társadalom-szemlélet lehetőségét."

1931 november 15. A Társulat 6. rendes közgyűlése. Elnöki megnyitó beszéd:
Hornyánszky Gyula: "Mi is az a szellem-történet?"

(Tt. 1931. 233-248.o.)

Részletek a főtitkári beszámolóéból: "... A társadalom súlyos élet zavarai, visszafejlődése, romlása, fokozott követelményeket támaszt velünk szemben csökkent munkalehetőségek mellett. Támogatnunk kellene a gyakorlati politikát, a süllyedés megállítására vagy lassítására hasznosítható ismereteket kellene adnunk számára. De tehetünk-e annyit, amennyit szeretnénk? Két erős gátba is ütközünk s a két súlyos gátlás összefügg egymással. Az állam és a társadalom vezetői nem keresik a társadalmi folyamatok szakszerű vizsgálóinak segítségét s így a szociológia kellő ösztönzés híján bátortalanul nézi a társadalom funkcionális zavarait. Bármekkora is egymásra utaltságuk, összeműködésről alig lehet szó. Pedig a politika tehetetlensége mind világosabban áll előttünk." A megalakulás óta eltelt hat évre visszatekintve: "... 1925-ben a magyar értelmiség színe-java sietett ugyan lobogónk alá, de olyan kis számban, hogy a hatékonyabb munka anyagi feltételeit nem biztosíthatta. Hamar kitűnt az is, hogy a magyar közélet nem a közcélok alapos, tárgyilagos megismerésére törekvő férfiak arénájára, nem a személyi- és osztályérdekeken felülemelkedve összeműködni kívánók gyülekezete, amely érdeklődik a szociológia munkája iránt s e magasabb

érdekből őszintén tiszteletben kívánja tartani a kutatás szabadságát és biztonságát. Kiderült, hogy több bátorsággal lehet művelni a szociális morfológia kérdéseit mint a magyar földreform problémáját. . . . A magyar szociológia az elméleti problémák nehezen megközelíthető fellegvárába menekült, gondosan kerülve minden olyan témát, amely itt vagy ott, ebben vagy abban a hatalmasban ellenérzést válthatna ki az íróval szemben. Nem váltunk szószólóivá a hatalmasoknak s nem ejtettünk egy szót sem meggyőződésünk ellen. De csak távolról néztük a magyar problémákat s óvatosan kerülgetve tettük csak szóvá azokat. Most a nagy belső bajok idején nyugodt lélekkel mondhatjuk, hogy nincs részünk azok felidezésében, de nem mondhatjuk el, hogy azok megelőzésére mindent megtettünk, amire tudásunk, meglátásaink képesítettek. Mulasztásainkat mentségeink csak részben enyhítik. Az ódium egy részét a művelt magyar középosztálynak kell viselnie, mert ennek az egyetlen mögöttünk álló rétegnek nem volt sem kellő szociális érzéke sem megfelelő anyagi áldozatkészsége ahhoz, hogy igazi visszhangot és védelmet nyújthatott volna számunkra... "egy évvel ezelőtt segítségért fordultunk az akkor még viszonylag legerősebb társadalmi réteghez, a magyar nagybirtok tulajdonosaihoz, a kétezer holdon felüli birtokosokhoz. A több mint 300 latifundiumos tulajdonos közül azonban körlevelünkre csak egyet len érdemleges választ kaptunk: József kir. herceg 30 P adományt juttatott társulatunknak."

(Tt. 1931. 320-321.o.)

A Társulati taglétszám – 107 tag kilépésével – 591 főre csökkent. Az elmúlt társulati évben mindössze 5 felolvasó ülést tartottak: Méray Horváth Károly (vendég), Móricz Miklós, Szombatfalvy György, Mihelics Vid és Dékány István mutatta be tanulmányát. A közgyűlésen újra választott és megválasztott tisztségviselők: Elnök: Hornyánszky Gyula, ügyvezető elnök: Heller Farkas, Alelnökök: Balás Károly, Bibó István, Kolosváry Bálint. Főtitkár: Szombatfalvy György. Titkárok: Mihelics Vid, Neubauer Gyula, Ottlik László, Rác Lajos, Trócsányi György. (A társulati alapszabály szerint a tisztikar mandátuma hat évre szól.)
A Társulat tiszteletbeli tagja: gr. Teleki Pál.

1932 február 18. A Társulat, választmányi ülése.

Választmányi tagfelvételek. A család-gazdasági társ. stat. pályázat, bíráló-bizottsága: Szombatfalvy György, Rácz Lajos, Neubauer Gyula.

1932 május 24. Választmányi ülés. A család-gazdasági pályázat bírálóbizottságának jelentése: a beérkezett három pályamű közül egyik használhatatlan, a másik kettő nem felel meg a pályázati kiírás feltételeinek. Határozat a "*Fédération internationale des Sociétés et Instituts de Sociologie, adhérents à l'Institut international de Sociologie*"-hoz csatlakozásról. A kapcsolat-tartásra a választmány Dékány István kérte fel.

1932 december 18. A Társulat közgyűlése a *Magyar Tudományos Akadémián*. Elnöki megnyitó (Hornýánszky Gyula betegsége miatt) Heller Farkas: "Szabadgazdaság és tervgazdaság" című előadása. Szombatfalvy György főtitkári beszámolója szerint a Társulat és a folyóirat a válság mélypontján túljutott: a taglétszám 1932-ben stagnált (590 fő), s a társadalomtudományi kutatómunka helyzetében is valamelyes javulás volt észlelhető: *"Maga az a tény, hogy a szabad véleménynyilvánítási elfojtó nehéz közszellem az utolsó időben lényegesen megjavult a lelkekre nehezedeő légkör megenyhült, továbbá az, hogy a jelek szerint már útban van a közélet megtisztulása, csökkenti a társadalomtudomány kutatómunkájának feszélyezettségét. A kormányzat is mintha szakítani kívánna azzal a szerencsétlen tradícióval, amely irtózott a való helyzet feltárásától, mihelyt az objektív vizsgálattal nyert kép a kormányzat elvei és gyakorlata szempontjából nem mutatkozott kedvezőnek."*

(Tt. 1933. 153.o.)

1932 évi felolvasó ülések:

MIHELICS Vid: Új felfogások és irányok a keresztény-szociális mozgalomban.

HILSGHER Rezső: A munkához való jog

NOSZLOPI László: Korunk társadalmi problémái az etikai embertanban

LEVATICH László: A jövedelemeloszlás Magyarországon

KÖNYVES TÓTH Kálmán: A magyarországi munkanélküliség és a szükségmunkák országos megszervezésének kérdése

RUDAI Rezső: Generációk kapcsolódása és a nemzeti tradíciók átadása

RADNÓTI István: A népesedés új eredményei és a mezőgazdaság

1933 január-júniusi felolvasó ülések:

HORVÁTH Barna: A jog racionalizálása

LECHNITZKY Gyula: A nemzeti szellem megnyilvánulása

SGHNELLER Károly: A mezőgazdasági termelés átszervezésének társadalmpolitikai jelentősége

BODOR Antal: A falu megismerése

BOBULA Ida: A férfilelek válsága

MISKOLCZY Ágoston: A modern ifjúság lelkülete

ZIBOLEN Endre: A középiskola és a modern társadalom

1933 március 8. Vitaülés az általános és titkos

választójog hatásairól. Előadó: Bernáth

István. Hozzászólók: Albrecht Ferenc, Acsay Tihamér, Steinecker Ferenc.

1933 március 18. Választmányi ülés és rendkívüli

közgyűlés Hornyánszky Gyula elhunyt

alkalmából. A közgyűlés Heller Farkast

elnökké, Dékány Istvánt – H.F. helyére –

ügyvezető elnökké választotta. Dékány István

"Mit jelent a társadalmi egyenlőség?" címmel tartott előadást.

1933 november 3. Hornyánszky Gyula-emlékülés. Az

előadást Huszti József tartotta:

"Hornyánszky Gyula emlékezete" címmel.

1933 november 16-22. Az *"Institut International*

de Sociologie" XI. kongresszusa. Az

"Institut" 1930-ban szövetségbe szervezte a

világ jelentős társadalom- tudományi

társaságait. (Fédération internationale . . . "

1.: 1932, május 24. ui.) A "Fédération"-hoz

a *Magyar Társadalomtudományi Társulat*

csatlakozott. Dékány Istvánt az 1935-36-os

évre a "Fédération" ügyeit intéző ötös

bizottság alelnökévé választották. A XI.

kongresszus fő témája: a társadalomtudományi

előrelátás. Magyar előadó: Trócsányi György

"A háború províziója" c. dolgozatával. T. Gy.

beszámolója a kongresszusról: Tt. 1933.

231-252.o.

1934 "Liberalizmus és etatizmus"-ankét. A

Társulat vezetőségének körkérdései:

"1. miben látják a liberalizmus hibáit és

hiányait.

2. megfelelő orvosszert látnak-e a bajok ellen az etatizmus növelésében,

3. minő más utakat tartanának aktuálisan célravezetőbbeknek?"

A beérkezett válaszok szerzői: Albrecht Ferenc, Bernát István, Dékány István, Győry Jenő, Hammersberg Miklós, Hegedűs József, Horváth Barna, Ihrig Károly, Joó Tibor, Körmendy-Ékes Sándor, Krisztics Sándor, Nagy Miklós, Neubauer Gyula, Némethy Imre, Noszlopi László, Osztroluczky Miklós, Ottlik László, Padányi Gulyás Jenő, Pongrácz Elemér, Pongrácz Kálmán, Ruber József, Rudai Rezső, Szombatfalvy György, Tóth Béla (Genf), Varga István.

(Tt. 1934. 1-80. o.)

1934 január 25. Közgyűlés a Magyar Tudományos Akadémián Heller Farkas elnökletével. Előadó Komis Gyula: "Az amerikai kultúra" c. tanulmányával. Részlet a főtitkári beszámolóéból: *"Ma úgyszólván minden tudományos társulatnak komoly gondja a taglétszám csökkenése, amely nemcsak értelmiségünk nyomasztó anyagi helyzete miatt következet be, hanem jórésztben annak a sajátságos intellektuális fáradtságnak, a komoly szellemi munka iránti közönynek, a tudományos élei irányában az érdeklődés el lanyhulásának tulajdonítható, amely ma nálunk, de talán más országokban is annyira érezhető. A mi Társulatunkban sincs másképp."*

(Tt. 1934. 140-141.o.)

A taglétszám 502. A közgyűlés tisztitkart választott. Elnök: Heller Farkas. ügyvezető elnök: Dékány István. Alelnökök: Angyal Pál, Balás Károly, Horváth Barna. Főtitkár: Szombatfalvy György. Titkárok: Mihelics Vid, Móricz Miklós, Neubauer Gyula, Rácz Lajos, Trócsányi György. A Társulat tiszteleti tagja: id. Bibó István.

1934 február-júniusi felolvasó ülések.

DÉKÁNY István: Az állam lélektani alapjai
PETHŐ Sándor: Egy új empire felé tart-e az államfejlődés?

RUDAI Rezső: Népképviselőlet és érdekképviselőlet

TRÓCSÁNYI György: A loyális

HORVÁTH Barna: A béke technikája

NOSZLOPI László: A nyárspolgár

MIHLELIGS Vid: A rendi állam eszméje

BALÁS Károly: A modern állam szerepe a

jövedelem- elosztásban.

NEUBAUER Gyula: Racionalizmus és népesedés

SZOMBATFALVY György: Szelekció a magyar társadalomban

- 1935 BOBULA Ida beszámolója az amerikai társadalomkutatás irányairól és módszereiről
(Tt. 1935. 146-162.o.)
Id. Bibó István tiszteletbeli elnök halála.

- 1935 Február 23. Társulati közgyűlés a *Magyar Tudományos Akadémián Heller Farkas elnökletével. Dékány István: "A család- védelem kérdése a társadalomtudomány világánál"* című előadása. A Főtitkári beszámoló szerint a taglétszám 461-re csökkent. A tagok 64,8 százaléka köztisztviselő, a szabad pályás értelmiségiek aránya – a 20 lelkésszel együtt – 30,8 %.

1936 Február-júniusi Felolvasói ülések:

BOBULA Ida: A magyar nőkérdés 1936-ban

SCHNELLER Károly: Magyar népesedéspolitika

- 1937 2. sz. Szombatfalvy György: "Társadalomrajz a bíróság előtt" c. állásfoglalása a Falukutató-perekről:
"Az a jelenség, hogy az utolsó években mind többen és többen érdeklődnek a falu élete iránt, az idők jele és több tekintetben örvendetes. Az a tanító vagy diák vagy akár író, sőt újságíró, aki több-kevesebb időre a parasztok közé megy, megismeri gondolkodásukat s tudomást szerez bajaikról, mind egy-egy palló afelett a feneketlen szakadék felett, amely a parasztság és az úri osztály között a háború. után oly félelmetesen kimélyült. Követi az egymásratalálásnak felfelé éppen úgy mint lefelé. Aki pedig ezeket a követeket visszariasztja vagy torkukra forrasztja őszinte beszámoló szavukat, az akarva-akaratlan a szakadékot mélyíti és szélesíti .

(Tt. 1937. 240.o.)

- 1937 szeptember 1-6. Az *Institut International de Sociologie* kongresszusa a társadalmi egyensúly problémájáról.
Szervező: J. Duprat, az "Institut" Főtitkára. Elnök: P. Sorokin. Magyar résztvevők: Trócsányi György "Loyalitás és társadalmi egyensúly", Dékány István: "Az állam egyensúlyozó szerepe amorf társadalmi

alakulatok között" és "A magyar szociológia fejlődése 1920-tól" című tanulmányaikkal.

- 1P37 szeptember 23. A dudari népkutatásban (l. Tt. 1937. 246-249.o.) részt vett Gierlich, Vilhelm kölni professzor "A mai német népi szociológia" c. előadása a Társulat vezetősége előtt. Részlet az előadását ismertető beszámolóból:
- "... A polgári társadalmat az osztálytagozódást áthidaló népi sorsközösség eszménye váltja fel és az igazság eszméjéből a pozitív tételezettség normatív elemét kihangsúlyozó jogállam helyébe a vezéri egyéniségre felépített totális állami szerkezet lép. Ezzel a társadalomtudomány tárgya és módszere is lényegesen átalakul . Empirikus és realiztikus jellege megmarad sőt fokozódik, miután tárgyát többé nem a társadalom elvont kategóriái képezik, hanem n német népi sorsközösség ténye, konkrétuma. Az értékelésmentes módszertisztaság elvét, amely vívmányt jelentett megalkotása idején, újból értéktelítettség váltja fel: az etikával és a politikával való szoros kapcsolat. Ahogy a törvénykezés alapja lett a népi igazságérzettel való megegyezés, akként a tudomány el fogadja az egyetemesen uralkodó politikai hiedelmek irányadó primátusát és csak az ál táluk megszabott határokon belül tartja fenn a szabad kutatás elvét."*
- (Tt. 1937. 294-295.o.)

- 1937 szeptember 28. Választmányi ülés az 1937-es közgyűlés előkészítésére. Heller Farkas fokozott elfoglaltságára hivatkozva felmentését kérte az elnöki tisztségből, s egyúttal Dékány István elnökké választását javasolta.

- 1937 október 17. Társulati közgyűlés a Magyar Tudományos Akadémián. Részletek a közgyűlést megnyitó Dékány István: "A szociológus felelőssége" c. előadásából: *"A szociológiai fel fogásban sajátos az, hogy itt más a kutató viszonya a tárgyahoz mint egyebütt. A természettudós ugyanis a természetet maga 'előtt' látja, tárgya 'kint' van, 'előtte'⁷ van, tőle elválasztva, egy idegen világban. Ő mint test, benne van a természetben, de nem mint kutató. Ezzel szemben a szociológus tárgya más: tárgya a társas világ, amely nem idegen világ előttünk, nem pusztán kint' van, miní a természet, nemcsak előttünk' van, sőt nemcsak 'körülöttünk'. Mi itt a*

tárgyunkban, mint kutatók is, bent vagyunk, azaz részei vagyunk annak, 'tagjai' vagyunk annak a tárgynak, amellyel foglalkozunk, t. i. tagjai a társadalomnak. Páratlan és egyedül álló viszony ez a kutató és a tárgya közt.

A szociológus ... midőn valamit megállapít ... akkor ezen gondolataival nincs kívül a tárgyán, a társadalmon, hanem hat reá jó vagy rossz értelemben. Ha rosszul állapít meg valamit, azaz ha rossz már a társadalomszemlélete is, úgy a társadalomnak önmagáról való nézetei kezdenek deformálódni, és végül is lépcsőről-lépcsőre deformálódik a társadalom maga.

A szociológia kint van az életben, s már akkor is harcot jelent az igaz élet alakításért, az élet harcai közepett, midőn csak tényekről szóló egyszerű megállapításokból áll.

Nem áll egyedül. A szellemi tudományoknak általában ez a természetük. . . Ez az ami rendkívüli felelősséget jelent, a szociológus elháríthatatlanul felfokozott felelősségét.

Sajnos, napjainkban ezt éppen nem mindenki érzi. Ma hirtelen divat leii szociográfia címén művelni társadalomkritikát. Azt hiszik ún. szociográfusok, hogy csak tényekről számolnak be, de mert nem mindig van meg bennük a teljes igazság megismerésének komoly vágya, hogy ne mondjam, szenvedélye, voltaképp propagandairódatmal művelnek – szociográfia jelszava alatt.

... a szociográfiai próbálkozásokat, nem tudom addig valóban üdvözölni, amíg nem hatja át azokat igazi tudományos kutató véna teljessége. Az alkalmi szociográfusok eljárásban egy elvi hibát látok: azt, hogy nem akarnak tárgyukon kívül mást is szem előtt tartani. Némely szociográfus abban a feltevésben él, hogy elég, ha útnak indulva, felszereli magát egy kis statisztikával, van két jó szeme, és ügyesnek tartott kikérdező hajlandósága. Mindenesetre fontosnak látjuk ezt is, azonban nem mulaszthatjuk el hozzá tenni: a modern tudomány már el jutott odáig, hogy műszerekkel dolgozik. Már pedig ami a természettudományok terén a műszer, mely itt olyannyira magától értetődő, az a szellemi tudományok terén, – finoman felépített fogalmakból, 'szempontokból' álló rendszer. . .

... 'Das Ganze ist das Wahre': Hegel eme mélyen járó tételét talán senki nem tartozik

oly kitaróan szemei előtt tartani mint a szociológus.

A szociológus felelőségének magas foka ez a totalitást, az egészet illető felelőség.

Ezért nem félünk attól vádtól, hogy korai dolog és felesleges is 'elvont' elméletek és 'rendszerek' keresése. Mi a társadalom egészét csak úgy kívánjuk szolgálni, hogy nem engedünk részleges kívánalmaknak nézőpont oknak, akár érdektársaságoktól, akár helyi érdekek régionalizmusától, akár bármiféle külön célú csoporttól vagy specialista elkülönülési vágyaktól erednek. . .

Az a szociológus, aki az egészet tartja szeme előtt, s ezért érez felelőséget, tartó oszlopa egy összhangzó világnézetnek. Ha tartó oszlopa egy európai kultúrának is. Ma ezt sajnos külön kell hangsúlyoznunk, midőn nemcsak egyes nemzetek, minő a spanyol nemzet, szakadtak szét, hanem szét szakadóban van az a kulturális és erkölcsi értelemben veti Európa is, amely egy két évezredes keresztény civilizáció eredményeként él, s amelyet elvtelen, pillanatnyi káosz zsákmányául odadobni nem szabad.

Idősorrendben természetesen legközelebb áll felelősségtudatunkban, mint olyan speciális feladat, melyet senki más helyettünk nem végez el, ezeréves földünkön kialakult társadalmunk vizsgálata. Európa ellentétes hullámai gyakorta csaptak itt össze. Vigyáznunk kell, itt veszélyesebb a társadalmi eltorzulások hatása mint bárhol másutt."

(Tt. 1937. 157-175.o.)

A közgyűlés megválasztotta a Társulat új tisztikarát. Elnök: Dékány István. Ügyvezető elnök: Szombatfalvy György. Alelnökök: Angyal Pál, Horváth Barna. Főtitkár: Trócsányi György. Titkárok: Hegedűs József, Pongrácz Kálmán, Mihelics Vid. A választmányi tagok megválasztása során érzékelhetően az óvatos "fiatalítás" és "nyitás" törekvése is érvényesült.

1937 október 21. C. Bouglé, a párizsi *École Normale S.* igazgatója, a Társulat tiszteletbeli taggá "A francia szociológia tradíciói és irányai" c. előadása. Az előadás teljes szövege: Tt. 1938. 1-9.o.

1938 január-június felolvasó ülések:

ACSAY Tihamér: Fogalomzavar a demokrácia körül

SZOMBATFALVY György: Középosztályunk
 szociális érzéke
 PONGRÁCZ Kálmán: Kishatalmak, nagyhatalmak
 NEUBAUER Gyula: A modern falanszter
 MIHELICS Vid: Az új rendiség Portugáliában
 ANGYAL Pál: A család büntetőjogi védelme
 MÓRICZ Miklós: A bankkérdés személyi oldala
 HAMVAS Béla: A modern társadalom idolumai
 BOBULA Ida: Nők a hivatalban
 ORTUTAY Gyula: A parasztkérdés szerepe és
 jelentősége a magyar tudományban
 KERÉK Mihály: Az újabb birtokpolitikai
 reformmozgalom a földbirtokreform után
 HEGEDŰS József: Birtokpolitikai alapelvek
 szociológiai megvilágításban
 BALÁS P. Elemér: Amerikanizmus
 KECSKÉS Pál: A keresztény bölcsélet
 eredményei és a mai szociológia
 NÉMETH Imre: A magyarság és Európa szelleme
 TRÓCSÁNYI György: A magyar államtudomány mai
 feladatai
 ÁFRA NAGY János: Ami a falukutatásból
 kimaradt
 BOÉR Elek: A fogyasztás gazdaságtana

1938 május. R. Maunier-nek, az *Institut
 International de Sociologie* elnökének
 látogatása a Társulatnál a jövő évi –
 Bukarestbe tervezett – nemzetközi
 szociológiai kongresszus előkészítése
 céljából.

1938 november 20. Társulati közgyűlés a *Magyar
 Tudományos Akadémián*. Dékány István elnöki
 megnyitó beszéde után Horváth Barna: "A
 közvélemény megismerése és irányítása"
 címmel tartott előadást. Trócsányi György
 főtítkári beszámolója szerint a Társulatnak
 565 tagja van: 386 Budapestről 179 vidékről.
 A taglétszám az előző közgyűlés óta 36 fővel
 (köztük: Boldizsár Iván, Hamvas Béla,
 Kerék Mihály, Kiss István, Tomori Viola,
 Erdei Ferenc) bővült.

1939 május 22. Választmányi ülés és határozat
 arról, hogy az augusztusban esedékes
 bukaresti nemzetközi szociológiai
 kongresszusra a Társulat Dékány István
 elnököt delegálja. Az MTA által tudományos
 munka kiadására szánt összeget Dékány István
 és Erdei Ferenc egy-egy tanulmányának
 francia nyelvű kiadására kívánják fordítani.

1939 június 4. Társulati közgyűlés a *Magyar
 Tudományos Akadémián*. Dékány István elnöki

megnyitójában a magyar és a külföldi társadalomszemlélet, különbségeiről beszélt, majd Ereky István "A jogalkotás eredetisége: a nemzeti szocialista totális állam és a keresztény magyar nemzeti állam" címmel tartott előadást. Részlet Trócsányi György Főtitkári beszámolójából:

"Valljuk be: a Társulat mozgékonyága rugalmassága nem kielégítő – hatóereje mintha csökkenőben volna. Közönségünkkel két kapcsolatunk volt. A folyóirat és az előadások tartása. A folyóirat ... nem jelenik meg elég gyakorta, de presztízse így is megvan, az érdeklődés nem csökken irányában. Előadásaink iránt sem tagtársaink sem a közönség nem mutat kielégítő érdeklődést..."

... Ha valaha szükség volt egy mindennapi politikától magát távol tartó társadalomtudományi társulatra, úgy ma feltétlenül szükség van. A politikai életben harcoló fogalmaknak, a társadalmi küzdelmek doktrínáinak és jelszavainak objektív, tudományos eszközökkel való tisztázása – vagy vegyünk konkrét kérdéscsoport okát mint amilyenek a nemzeti lét problémái karakterológiai vizsgálatokkal kapcsolatban, a kisebbségi együttélés által felvetett problémák; kishatalmak lét jogosultsága; – a társadalmi emelkedés problémái, különös tekintettel az agrár társadalmakra – mindezekkel elsősorban Társulatunk van hivatva foglalkozni – köteles is ezt tenni – mert nincs más hasonló célú tudományos társulatunk.

A végzett munka joggal hívja ki a kritikát. A felelősség egy része kétségkívül terheli a Társulat vezetőségét és a Társulat tagjait, ha az utóbbiakat kisebb mértékben is."

(Tt. 1939. 141. és 142.o.)

1940 március 3. Társulati közgyűlés a Magyar Tudományos Akadémián. Dékány István elnök Horthy Miklós húsz éves államfői működését méltató megnyitója után Balás P. Elemér "Személyi és dologi társadalmi szemlélet" címmel tartott előadást.

Trócsányi György főtitkári beszámolójában az esedékes tisztújítás kapcsán felidézte az 1937-es tisztikar- választás fiatalítási törekvéseit:

"Társulatunk három évvel ezelőtt új tisztikart választott abban a reményben, hogy a mindenki által fontosnak tartott és világosan látott korszerű társadalom-

*tudományi feladatok feldolgozásának irányítását a kar problémáival fiatalabb koruk következtében közvetlenebb, élményszerű kapcsolatban álló vezetők vegyék gondozásukba. Ha számot vetünk az elért eredményekkel, úgy meg kell állapítanunk, hogy azok messze mögötte maradtak a célkitűzéseknek." Az okokat taglalva, a Főtitkár kritikus célzásokat tett a Társulatot uraló elzárkózási hajlamra és akadémiizmusra, amelyért elsősorban a vezetők a felelős. A Társulat, Trócsányi szerint, nem képes jól ellátni a szellemi életben azokat a feladatokat, amelyek létrehozását egykor indokoltta tették: "Kettős célkitűzés lebegett a Magyar Társadalomtudományi Társulat előtt megalakulása óta. Egyfelől a társadalomtudomány elméleti művelése, másfelől a magyar nemzeti társadalom problémáinak tárgyilagosságra törekvő megvilágítása s a nálunk és tágabb hazánkban, Európában, felmerülő újabb reformtörekvések kritikai ismertetése. Az első programpontra illetőleg nem lehet lényeges nézeteltérés ... A program másik részének művelését sokan hajlandók volnának inkább publicisztikai jellegű folyóiratoknak átengedni, annyiival is inkább, mert azok maradéktalanul érvényesíthetik világnézeti szempontjaikat a részletekben is...
...Vállalnunk kell ... a jövőre nézve is mindkét célkitűzést... Társulatunk tagjainak száma közel 500. Bizonyára sokkal többen vannak közöttük olyanok, akik a Társulat életében hajlandók tevékenyebb részt venni mint azt eddig tették. Ezeket a dolgozni kívánó és értékes munkát produkálni tudó tagokat hozzá kell segíteni ahhoz, hogy munkájukat végezhessék: azaz, hogy tanulmányuk teret kapjon folyóiratunkban, az előadói székről közönséghez szólhassanak s esetleg rendelkezésükre álljon az a keret, amelyen belül fiatalabb tagtársaikat irányítani tudják munkájukban; esetleg megtalálják a kapcsolatot a nemzeti társadalomnak azokkal a rétegeivel, amelyek érdeklődnek a társadalomtudományi jellegű ismeretek iránt."*

(Tt. 1940. 114. és 116. o.)

Az 1939-es év első felében a Társulat működését jórészt az augusztusi bukaresti nemzetközi kongresszusra készülés kötötte le. Ennek megrendezésére a háborús feszültség miatt nem került sor, viszont az előadással szereplő magyar résztvevők

munkái: Dékány István: "Communautes et organisations" és Erdei Ferenc: "Faluszociológia" c. tanulmánya elkészült, s az MTA anyagi támogatásával franciára fordítva nyomdakész állapotba került. A közgyűlésen megválasztották a Társulat tisztikarát a következő három éves ciklusra. A választmány és – bizonyos mértékig – a vezetőség összetételében tovább folytatódott az 1937-es "nyitás" és "fiatalítás" (Pl. Erdei Ferenc, Matolcsy Mátyás, Hamvas Béla választmányi tag lett.) A vezetőségben elnök: Dékány István: ügyvezető elnök: Szombatfalvy György, alelnökök: Balás P. Elenér, Horváth Barna, Trócsányi György. Titkárok: Hegedűs József, Mihelics Vid, Pongrácz Kálmán. A Jegyzők között: ifj. Bibó István.

1940 tavaszán tartott felolvasó ülések:

NOSZLOPI László: "A pályaválasztó fővárosi ifjúság hivatásétesza"

DÉKÁNY István: "Hogyan alakul ma a nép, a nemzet és az állam viszonya?"

1940 2. sz. A "Figyelő" rovatban Dékány István ismertette a Német Szociológiai Társaság elnökének: az 1938 óta magyarországi vendégprofesszorként működő Hans Freyer-nek a szociológia feladatairól a "Napkelet"-be írott tanulmányát.

1940 április 12. A *Société de la Nouvelle Revue de Hongrie* és a Társulat közös rendezvénye a *Pázmány Péter Tudományegyetemen*. A rendezvény keretében Pierre Ghaillet tartott előadást "Nouvelles orientations communautaires et l'avenir de la société" címmel.

1940 3. sz. ÁFRA Nagy János a márciusi közgyűlésen elhatározott tagnévsorrevízió alapján elemzést végzett a tagság társadalmi összetételéről. A tagok foglalkozás szerinti megoszlása 1935-ben és 1940-ben:

	1935	1940
országgyűlés tagjai (képviselők, felsőházi tagok)		
országgyűlési tisztviselők	-	11
tényleges és nyugdíjas köztisztviselők	115	107
vármegyei, városi, községi tisztviselők	27	15

bírák, bírósági tisztviselők		
egyetemi és főiskolai tanárok,	20	31
magántanárok	67	79
főigazgatók, tanügyigazgatási		
tisztviselők, tanárok és tanítók	70	69
katonatisztek	2	-
főpapok, lelkészek,		
egyházi tisztviselők	20	22
orvosok	14	13
mérnökök	5	7
írók, szerkesztők	15	17
magánvállalati tisztviselők	44	26
földbirtokosok, gazdasági		
tisztviselők	4	8
iparosok, kereskedők	5	1
főiskolai hallgatók	5	-
egyéb	7	1
összesen:	461	441

A Társulat tagságának 72 százaléka fővárosi, 8,8 százaléka a többi egyetemi városban él. Árfa Nagy összegező megállapítása: *"Ha még olyan vékony az a réteg, amely nálunk érdeklődést tanúsít a szociológia iránt, hogy csak sajnálattal lehet megállapítani, milyen mérhetetlen távolságban vagyunk még attól a kívánatos állapotól, amikor a magyar társadalomnak legalább vezetőrétegét szociológiai műveltségűnek, e kérdésben tájékozottnak mondhatnók."*

(Tt. 1940. 346.o.)

1940 augusztus 30. A Társulat meghívott vendégeként Fulvio Maroi: "La codificazione fascista del diritto civile" címmel tartott előadást a Szociálpolitikai Intézetben. (Ism: Márkus István, Tt. 1940. 569-572.o.)

1940 november 16. Választmányi ülés Trócsányi György és Szombatfalvy György elnökletével. Az ülésen felolvasták a távol levő Dékány István levelét, amelyben bejelentette elnöki tisztségéről való lemondását. Dékány távozását a vezetőség dinamikusabb, "nyitásra" hajlamos képviselői részéről évek óta tartó kritika (a lap akadémikus, a társulati élet formális és lassan teljes érdektelenségbe fullad) előzte meg. A választmány a következő közgyűlésig Szombatfalvy Györgyöt bízta meg az elnöki teendők ellátásával.

1940 5. sz. Körkérdés az erdélyi unió problémájáról: *"miben látják a visszacsatolt*

Észak-Erdély szerencsés és gyors összeforradásának fel tételeit és nehézségeit." A válaszolók: Baráth Béla (teológiai tanár, Kolozsvár), Gulácsy Irén (író, Budapest), Horváth Barna (egyetemi tanár, Kolozsvár), Ravasz László (református püspök, Budapest), Schneller Károly (egyetemi tanár, Kolozsvár), Spektator (Kolozsvár), Veres Péter (Balmazújváros). Az 5. sz. közli a Társulat 462 tagjának nevét, foglalkozását és lakhelyét.

1941 A Társadalomtudomány húsz éves jubileuma. A folyóiratban két évtized alatt 270 szerzőtől 236 nagyobb tanulmány, 283 kisebb cikk ("Figyelő") és 577 könyvismertetés jelent meg 7670 oldalon.
(Részl. ism.: Tt.1941.168-171.o.)

1941 július 10. Társulati közgyűlés az *Országos Szociálpolitikai Intézet székházában*. Szombatfalvy György bejelentette a közgyűlésnek Dékány István lemondását. Balás P. Elemér és Horváth Barna kolozsvári egyetemi tanári kinevezésük miatt ugyancsak lemondottak tisztségükről. A közgyűlés a választmány jelölése alapján határozott az üres tisztségek betöltéséről. Elnök: Imre Sándor, a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem rektora, alelnökök: Neubauer Gyula pécsi és Rónai András budapesti egyetemi tanár. Főtitkár: Hegedűs József törvényszéki bírósági elnök, a Társulat korábbi titkára. Helyére ifjú Bibó István (korábban jegyző) került. A Társadalomtudomány, az előző évek rendszertelen megjelenése után 1940-ben ismét öt alkalommal, 640 oldalon jelen meg. (1938: 216 o., 1939: 224 o.). Az utóbbi évben 151 új tag csatlakozott a Társulathoz. A taglétszám 510 fő.

1941 5. sz. Széchenyi István emlékszám, születésének 150. évfordulója alkalmából.

1942 október. A *Magyar Filozófiai Társaság – Székesfehérvári Szabadegyetem* társadalomfilozófiájáról rendezett vitája. Bevezető előadás Dékány István: "Hogyan alakult a társadalomfilozófia problémája?" Korreferátum: Horváth Barna.
(Tt. 1942. 565-567. o.)

- 1942 október-decemberi felolvasó ülések:
 NEUBAUER Gyula: Beszélgetés a közgazdaság örökké visszatérő kérdéseiről
 VÁRÓ Györgyné TOMORI Viola: Egyéniség és közösség Erdély társadalmában a szociális munka tükrében
- 1942 november 25. Választmányi ülés. Társulati taglétszám 600 fő.
- 1943 január-áprilisi felolvasó ülések:
 ERDEI Ferenc: Az értelmiségi réteg alakulása egy alföldi városban
 SZOMBATFALVY György: A magyarság egységének problémája
 KOVÁCH Elemér: Korszerű államcélok: földbirtok- és nemzetiségi politika Magyarországon
- 1943 március 28. választmányi ülés. Szombatfalvy György kérésére áprilistól a "Társadalomtudomány"-t Trócsányi Györggyel közösen szerkesztik.
- 1943 december 17. Társulati közgyűlés a Társadalomegészségtani Múzeum előadótermében. Taglétszám 686 fő. Részlet Hegedűs József főtitkári beszámolójából:
"Meg kell állapítanunk, hogy ma is, amikor végre van már szociológiai tanszék és azzal kapcsolatban szemináriuma is a budapesti egyetemnek (1942-ben a Pázmány Péter Tudományegyetemen Dékány István vezetésével szociológiai tanszék alakult – S. J.), a hivatalos tudomány mellett Társulatunk egy szabad társadalmi katedra szerepét tölti be tudományos közéletünkben... a magyar életnek sokkal több szociológiai tudásra és belátásra van szüksége mint amennyit egy tanszék kisugározni tud, de szükség van az egyetemi képzettségű középosztály a 'kész' doktorok szociológiai továbbképzésére és a szociológiai tudománnyal való állandó kapcsolatra. Ennek egyik szabad társadalmi szerve éppen a mi Társulatunk, annak folyóirata és előadásai."
- (Tt. 1943. 573-574.o.)
- A közgyűlés tisztségviselőket választott az új ciklusra. Elnök: Imre Sándor. Ügyvezető elnök: Szombatfalvy György. Alelnökök: Abay Gyula, Rónai András, Trócsányi György. Főtitkár: Hegedűs József. Titkárok: Bibó István, Mihelics Vid, Pongrácz Kálmán.

1944 január-márciusi felolvasó ülések:

JANKOVICH Miklós: A népiskolából való
kiemelkedés szociális tényezői

BOBULA Ida: Takáts Éva (1780-1845)
gondolatai a földművelő nép állapotjáról és
a főrangú asszonyok kötelességeiről

1944 első negyedében jelent meg a

Társadalomtudomány utolsó összevont (1-3)
száma. A németek bevonulása után a folyóirat
többé nem jelenhetett meg, s a megszállás a
Társulat működésének is végét vetett.